

รายงานการขุดแต่งโบราณสถานพระราชวังหลวง
ตำบลท่าวาสกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เสนอ
สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
พระนครศรีอยุธยา

โดย
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปุราณรักษ์
ปีงบประมาณ 2540

รายงานการขุดแต่งโบราณสถานพระราชวังหลวง
ตำบลท่าเสาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เสนอ

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3
พระนครศรีอยุธยา

โดย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปุราณรักษ์

ปีงบประมาณ 2540

อธิบดีกรมการช่าง
อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

29 ธ.ค. 2551

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานการขุดแต่งโบราณสถานพระราชวังหลวง ท่าवासูกกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผลการดำเนินการขุดแต่งโบราณสถานในความรับผิดชอบของสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา กรมศิลปากร ปีงบประมาณ 2540 มีจุดประสงค์จะพัฒนาปรับปรุงโบราณสถานให้มีความเหมาะสม ลักษณะของรายงานนี้ เป็นการบันทึกผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานพระราชวังหลวง เป็นการเก็บหลักฐานเพื่อประโยชน์ต่อไปในอนาคต ทั้งในแง่การศึกษาและค้นคว้า รวมทั้งวางแผนในการบูรณะโบราณสถานให้มีความมั่นคงแข็งแรงและถูกต้องตามรูปแบบเดิม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการที่จะเป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนหรือให้แนวความคิดเกี่ยวกับอาณาจักรอยุธยาได้อีกระดับหนึ่ง

ขอขอบคุณสำนักงาน โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา ที่มอบหมายให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปุราณรักษ์ ดำเนินการขุดแต่งโบราณสถานพระราชวังหลวง ขอขอบคุณคุณประทีป เฟื่องตะโก ที่ให้คำปรึกษาระหว่างการดำเนินงาน

หจก. ปุราณรักษ์

มกราคม 2541

สารบัญเรื่อง

หน้า

คำนำ	
บทนำ	
บทที่ 1 การดำเนินงานชุดแต่งโบราณสถานและการขุดค้นทางโบราณคดี	1
1.1 ที่ตั้ง	1
1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา	1
1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน	3
1.4 วิธีการวางผังคลุม	4
1.5 เทคนิคและวิธีการชุดแต่ง ขุดตรวจและขุดค้น	4
1.6 การเก็บหลักฐานและการบันทึกข้อมูล	6
บทที่ 2 โบราณสถานหลังการชุดแต่ง	7
2.1 สภาพทั่วไปและลักษณะแผนผัง	7
2.2 ลักษณะโบราณสถานหลังการชุดแต่ง	7
2.3 เทคนิคการก่อสร้าง	16
บทที่ 3 โบราณวัตถุที่พบจากการชุดแต่ง	18
3.1 โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม	18
3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา	38
3.3 โบราณวัตถุที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้	40
3.4 โบราณวัตถุประเภทอาวุธ	41
3.5 โบราณวัตถุเกี่ยวกับโลหะกรรม	45
3.6 ภาชนะดินเผาในประเทศ	46
3.7 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ	95
บทที่ 4 การขุดค้นทางโบราณคดี	125
4.1 หลุมขุดค้นที่ 1	125
4.2 หลุมขุดค้นที่ 2	152
บทที่ 5 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ	183
5.1 ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี	183
5.2 หลักฐานเอกสารพงศาวดาร	184
5.3 รูปทรงสันนิษฐานทางสถาปัตยกรรม	184
บทที่ 6 บทสรุป	188
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก , ผังบริเวณ	
ทะเบียนโบราณวัตถุ	
ทะเบียนภาพสี, สไลด์	

สารบัญญาดลายเส้น

	หน้า
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	47
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	48
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	49
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	50
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	51
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	52
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม เคาพื้นเมือง	53
ภาชนะทรงกุ่มจี เคาพื้นเมือง	55
ภาชนะทรงกุ่มจี เคาพื้นเมือง	57
รูปทรงฝาภาชนะแบบต่างๆ	59
เตาเชิงกราน	61
ตะครันดินเผา	63
ภาชนะดินเผาขนาดเล็ก	65
ภาชนะทรงครก	67
ไหสี่หูและโอ เคาแม่น้ำน้อย	69
อ่างและขวด เคาแม่น้ำน้อย	71
ฝาโอ เคาแม่น้ำน้อย	74
ภาชนะทรงอ่างบ้านบางปูน	76
ชามเขียนสีคำใต้เคลือบ เคาสุโขทัย	78
ครกเขียนสีคำใต้เคลือบ เคาสุโขทัย	80
ชามเคลือบเขียว และชามเขียนสีคำใต้เคลือบ เคาศรีสัชนาลัย	82
ฝาเคลือบเขียนสีคำใต้เคลือบ เคาศรีสัชนาลัย	84
กระปุกสองหูเคลือบน้ำตาล เคาศรีสัชนาลัย	86
กาน้ำเขียนสีคำใต้เคลือบ เคาศรีสัชนาลัย	88
โอเคลือบสองสี เคาศรีสัชนาลัย	90
ตะเกียงเคลือบน้ำตาล เคาศรีสัชนาลัย	92
ฝาโอเคลือบขาว เคาศรีสัชนาลัย	94
ฝาเคลือบลายคราม จีน พุทธศตวรรษที่ 22	99

ฝ่าดลั้บถายคราม จัน พุทธศตวรรษที่ 22	100
ไหถายคราม จัน พุทธศตวรรษที่ 22	101
จานถายคราม จัน พุทธศตวรรษที่ 23	108
ฝ่าดลั้บถายคราม จัน พุทธศตวรรษที่ 23	109
ชามปากกว้าง ถายคราม เวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 21-22	116
ฝ่าดลั้บถายคราม เวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 22	118
จานถายคราม ฉีปุ่น พุทธศตวรรษที่ 22-23	120
ถ้วย ฉีปุ่นพิมพ์ถายสิงโต พุทธศตวรรษที่ 25	121
ถ้วยฉีปุ่น พิมพ์ถาย พุทธศตวรรษที่ 25	122
ชามฉีปุ่น พิมพ์ถาย พุทธศตวรรษที่ 25	124

บทนำ

งานชุดแต่งโบราณสถาน จัดทำแบบแผนผังเพื่อการบูรณะและรายงานพระราชวังหลวง

1. ความเป็นมาของโครงการ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โปรดฯ ให้สงวนที่ดินในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ไว้เป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน ห้ามบุคคลถือสิทธิ์ครอบครองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2451

แต่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2486 รัฐบาลสมัยนั้นได้ตราพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน และที่วัดร้างภายในกำแพงเมืองให้กระทรวงการคลัง เพื่อปรับปรุงให้เป็นศูนย์กลางการค้าและการปกครอง กระทรวงการคลังได้จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อจัดการขายที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน และที่วัดร้างให้แก่ราษฎร

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2478 และเริ่มชุดแต่งบูรณะโบราณสถานที่สำคัญ เช่น วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ มาตั้งแต่ พ.ศ. 2499

พ.ศ. 2510 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้มีโครงการพัฒนาเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา และบริเวณใกล้เคียง โดยเขตที่เป็นอุทยานประวัติศาสตร์นั้นครอบคลุมพื้นที่ของเกาะเมืองประมาณ 70 % หรือ 6,000 ไร่เศษ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากความสับสนทางการเมือง

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2518 พื้นที่ภายในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา เหลือเป็นเขตอุทยานประวัติศาสตร์เพียง 1,810 ไร่ กรมศิลปากรจึงได้ประกาศเขตพื้นที่ดังกล่าว เป็นเขตโบราณสถานในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 และได้เริ่มดำเนินการพัฒนาให้เป็นโครงการอุทยานประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2525

ในปี พ.ศ. 2530 กรมศิลปากรได้จัดทำแผนแม่บทนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น 2,137 ล้านบาท ตามแผนงาน 8 แผนงาน ให้เสร็จภายในระยะเวลา 11 ปี และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2536

จำนวนโบราณสถานทั้งหมดภายในเกาะเมืองและนอกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาที่แบ่งพื้นที่ออกเป็น 6 เขต มีโบราณสถานที่สำรวจพบแล้วทั้งหมด 394 แห่ง เฉพาะในเขตพื้นที่ที่ 1 ซึ่งจัดอยู่ในบริเวณนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาชั้นใน มีโบราณสถานทั้งหมด 95 แห่ง ที่จะต้องชุดแต่งและบูรณะรวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมไว้ซึ่งโบราณวัตถุสถาน อันเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 2.2 เพื่อสงวนรักษาไว้ให้เป็นสถานที่ศึกษาหาความรู้ เป็นแนวทางการศึกษาด้านศิลปะและสถาปัตยกรรม
- 2.3 เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี เพื่อการศึกษาและอ้างอิงต่อไป
- 2.4 เพื่อป้องกันการพังทลายของโบราณสถาน รวมทั้งป้องกันการบุกรุกทำลาย
- 2.5 เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อน และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.6 เพื่อเป็นการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นตามเป้าหมายของรัฐบาลโดยส่วนรวม

3. เป้าหมายในการดำเนินงาน

- 3.1 จัดทำแบบแผนผังสภาพก่อนการขุดแต่ง ทั้งด้านแปลนและด้านรูปด้านแต่ละด้าน รวมทั้งถ่ายภาพประกอบ
- 3.2 ขุดแต่งโบราณสถานทั้งหมดให้ถึงระดับพื้นดินเดิม พื้นที่ดำเนินการ 6,000 ตารางเมตร
- 3.3 ขุดค้นทางโบราณคดี ขนาดหลุม 2 x 2 เมตร จำนวน 2 หลุม
- 3.4 จัดทำแบบแผนผังสภาพหลังการขุดแต่ง ทั้งด้านแปลนและรูปด้านแต่ละด้านของโบราณสถานแต่ละประเภทที่ขุดแต่งพบ รวมทั้งถ่ายภาพประกอบ
- 3.5 เสริมความมั่นคงให้แก่โบราณสถานในจุดที่เกรงว่าจะเกิดการพังทลาย
- 3.6 จัดทำรูปแบบและแผนผังเพื่อการบูรณะ และรายงานเบื้องต้นการขุดแต่งโบราณสถาน

4.1 วิธีการดำเนินงาน

- 4.1 การลากวางวัชพืชและทำความสะอาด
- 4.2 จัดทำแบบแผนผังสภาพก่อนการขุดแต่ง ทั้งด้านแปลนและรูปด้าน และการวางผังหลุมในการขุดแต่ง รวมทั้งถ่ายภาพประกอบด้วย
- 4.3 ดำเนินงานขุดแต่ง
- 4.4 จัดทำแบบแผนผังสภาพหลังขุดแต่ง แยกตามจำนวนโบราณสถานที่ขุดแต่ง ทั้งด้านแปลนและรูปด้าน รวมทั้งถ่ายภาพประกอบ
- 4.5 ขุดค้นหลุมทดสอบชั้นดินภายในบริเวณโบราณสถาน ขนาด 2 x 2 เมตร จำนวน 2 หลุม พร้อมกับบันทึกชั้นดิน ถ่ายภาพชั้นดินทุกด้าน
- 4.6 จัดทำรายงานเบื้องต้น
- 4.7 จัดทำรูปแบบและแผนผังเพื่อการบูรณะ
- 4.8 ทำความสะอาดโบราณสถานและบริเวณโดยรอบทั้งหมด รวมทั้งถ่ายภาพประกอบ

5. ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2540 - 21 มกราคม 2541

6. งบประมาณในการดำเนินงาน

เงินงบประมาณปี 2540 จำนวน 1,357,000 บาท

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 ช่วยให้ผู้สามารถศึกษา ลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมของโบราณสถานได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางวิชาการประวัติศาสตร์โบราณคดี
- 7.2 ช่วยรักษันโบราณสถาน รวมทั้งเสริมความมั่นคงในส่วนที่จะพังทลายให้คงอยู่อย่างมั่นคงแข็งแรงสืบไป
- 7.3 ช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโบราณสถาน ให้ดูสวยงามต่อผู้พบเห็น และเป็นการกำหนดขอบเขตของโบราณสถานให้ชัดเจนขึ้น ป้องกันการบุกรุกที่โบราณสถาน
- 7.4 ช่วยสร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีงามในการอนุรักษ์โบราณสถานให้กับประชาชนโดยทั่วไป ที่มีต่อกรมศิลปากร
- 7.5 ช่วยให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ที่จะให้ทั้งความรู้และความสวยงามกับนักท่องเที่ยวทั่วไป
- 7.6 ช่วยสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลที่ช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย
- 7.7 ช่วยพัฒนาสภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจให้กับประชาชนในบริเวณที่ตั้งโบราณสถานโดยทางอ้อม

บทที่ 1

การดำเนินงานขุดแต่งโบราณสถานและการขุดค้นทางโบราณคดี

1.1 ที่ตั้ง

โบราณสถานกำแพงพระราชวังหลวง ตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าวาสกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ประมาณที่ 14 องศา 21 ลิปดา 36 ฟลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 33 ลิปดา 50 ฟลิปดาตะวันออก

โบราณสถานกำแพงวังหลวง เป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังหลวง ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านเหนือของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ขึ้นอยู่กับตำบลท่าวาสกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โบราณสถานซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตพระราชวังหลวงแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนเหนือกับส่วนใต้ ส่วนเหนือของพระราชวังหลวง ประกอบด้วย หมู่รากฐานพระราชมณเฑียรสำคัญภายในกำแพงวังหลวงชั้นใน ได้แก่ รากฐานพระที่นั่งวิหารสมเด็จ พระที่นั่งสรรเพชญปราสาท พระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ พระที่นั่งบรรยงศรีรัตนาศน์ และพลับพลาตรีมุข เป็นต้น

ส่วนใต้ของพระราชวังหลวงประกอบด้วย รากฐานพระคลังมหาสมบัติ รากฐานตำหนักสระแก้ว สระน้ำขนาดใหญ่จำนวนสามสระ และวัดพระศรีสรรเพชญ์

ภายในกำแพงวังหลวงทั้งสองส่วนอาจคิดเป็นพื้นที่ประมาณ 1,630 ไร่

1.2 ประวัติการทำงานที่ผ่านมา

การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชวังหลวงอยุธยา เริ่มจะมีการศึกษาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระเบียบแบบแผน

ในปี พ.ศ. 2523 - 2525 กองโบราณคดีกรมศิลปากร ทำการขุดแต่งส่วนของโบราณสถานที่มีร่องรอยปรากฏบนพื้นดิน

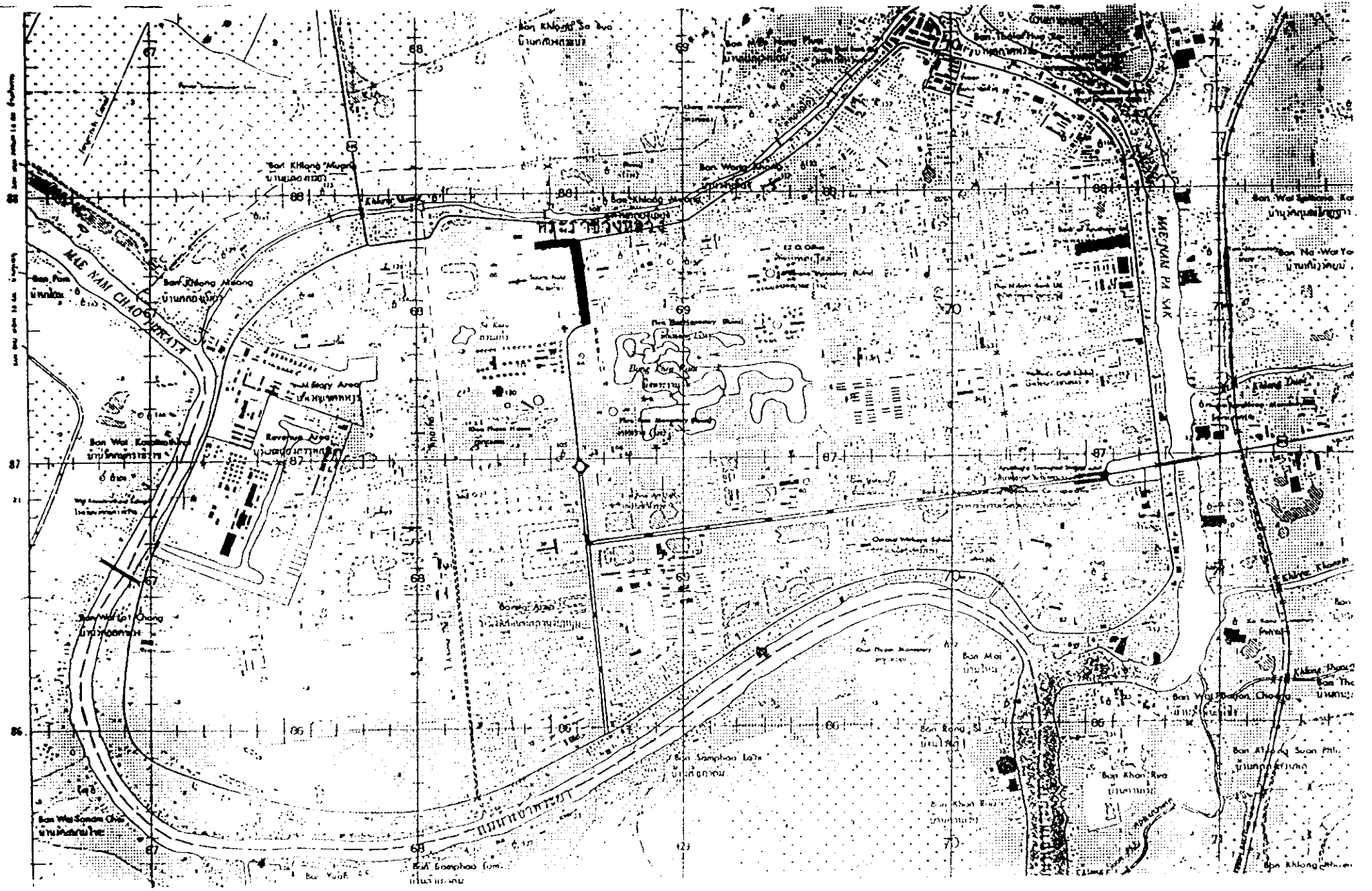
ปี พ.ศ. 2526 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ได้ขุดแต่งบริเวณพระราชวังโบราณ ต่อจาก ปี พ.ศ. 2523 - 2525 และได้ขุดหลุมทดสอบ 4 หลุม กระจายทั้งบริเวณพระราชวังหลวง

ปี พ.ศ. 2527 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ได้ขุดแต่งกำแพงพระราชวังโบราณ ด้านทิศเหนือ

ปี พ.ศ. 2530 ปรับปรุงพื้นที่ให้สะดวก และจัดความเป็นระเบียบเพื่อเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ภายในปี 2533

ปี พ.ศ. 2532 โครงการอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา ขุดแต่งบริเวณตำหนักสวนกระต่าย และบริเวณประตูชลาทิศทวารสาร

ปี พ.ศ. 2539 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา จัดจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุรศักดิ์ก่อสร้าง ดำเนินการขุดแต่งบริเวณแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตก



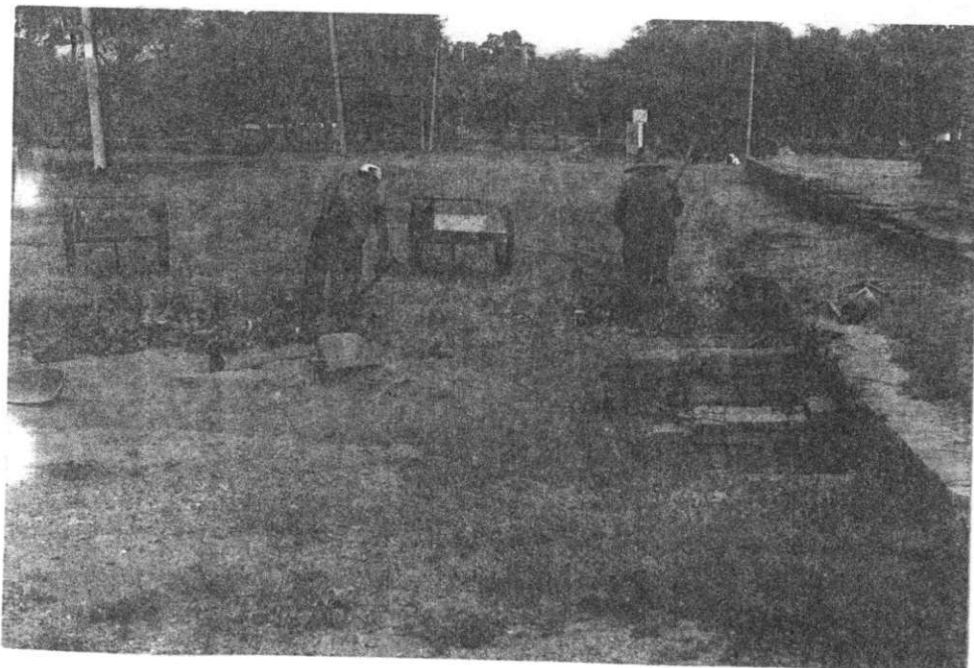
แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแสดงตำแหน่งที่ตั้งโบราณสถานพระราชวังหลวง

ปี พ.ศ. 2540 สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 3 พระนครศรีอยุธยา จัดจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปุราณรักษ์ ดำเนินการขุดแต่งบริเวณแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ทิศเหนือ เพิ่มเติมจาก ปี พ.ศ. 2539

1.3 สภาพปัจจุบันของโบราณสถาน

สภาพโบราณสถานทางด้านทิศเหนือ เป็นแนวกำแพงพระราชวังซึ่งถูกบูรณะขึ้น ถัดไปทางด้านตะวันตกจากแนวกำแพงเป็นแนวอิฐ ซึ่งน่าจะเป็นส่วนของอาคารที่สร้างติดกับแนวกำแพง เนื่องจากแนวกำแพงบริเวณนี้เป็นบริเวณของป้อมท่าคัน และแนวอาคารนี้ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของป้อม ถัดไปทางตะวันตกเป็นแนวถนนอิฐ วางตัวในแนวตะวันออก ตะวันตก ขนานกับแนวกำแพง และมาหักมุมเป็นแนวเหนือใต้ บริเวณแนวอาคารติดกำแพงซึ่งน่าจะเป็นป้อม ถัดจากแนวถนนไปทางทิศตะวันตก เป็นหัวม็อดของแนวกำแพงบูรณะ ซึ่งต่อเนื่องกับประตูไชยมงคลไตรภพชล และมีแนวคันดินกำแพงแยกจากหัวม็อดไปทางทิศใต้ ไปบรรจบกับประตูสำราญไพชน

สภาพโบราณสถานทางด้านทิศตะวันออก ถัดจากมุมกำแพงด้านทิศเหนือ ลงมาทางใต้เป็นแนวถนนปูอิฐ น่าจะเป็นแนวถนนที่เข้ามาทางประตูจักรมहिมา ถัดลงมาทางใต้ พบแนวถนนอีกแนว น่าจะเป็นแนวถนนที่ผ่านเข้ามาทางประตูศรีไชยศักดิ์ สภาพโดยรวมของแนวโบราณสถาน ทางด้านทิศตะวันออกนี้เป็นแนวกำแพงอิฐทอดขนานไปกับแนวกำแพงปัจจุบันของวัดธรรมิกราช ในแนวเหนือ - ใต้ บางส่วนของแนวกำแพงพบว่ามีร่องรอยของการสร้างอาคารติดกับแนวกำแพง ด้านในของกำแพงวังบางส่วน พบร่องรอยของแนวหลุมเสา และเสาไม้ถูกไฟไหม้ โดยแนวกำแพงที่ปรากฏนี้มีความกว้างเพียง 2 - 3 เมตรเท่านั้น ส่วนถัดมาทางด้านตะวันตก ยังคงเป็นพื้นดินปกคลุมอยู่



สภาพพื้นที่ก่อนการขุดแต่ง แนวกำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือ



สภาพพื้นที่ก่อนการขุดแต่ง แนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก

1.4 วิธีการวางผังหลุม

ภายหลังจากการสำรวจ ถ่ายภาพ ทำผังบริเวณ การதாகวางผังเพื่อทำความสะอาด ในบริเวณโบราณสถานแล้ว จึงได้ทำการวางผังหลุม เพื่อดำเนินการขุดแต่งต่อไป

ในการวางผังหลุมนั้น ได้วางผังหลุมกลุ่มเนินดินทั้งหมด กำหนดจุดตายตัวไว้บริเวณ ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของพระที่นั่งตรีมุข แบ่งเส้นแกนทิศเหนือ-ใต้ ออกเป็นช่วง ๆ ละ 5 เมตร และเปิดเส้นจากออกตามแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก แบ่งเส้นแกนออกเป็นช่วง ๆ 5 เมตร เช่นเดียวกัน จะได้หลุมขุดแต่งรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (กริด) ขนาด 5 x 5 เมตร กลุ่มเนินดินทั้งหมด กำหนดเรียกชื่อหลุมโดยกำหนดตัวเลขอารบิกตามเส้นแกนตะวันออก - ตะวันตก โดยให้ส่วนด้านตะวันออกของจุดตายตัวเป็น 1,2,...,24' และด้านตะวันตกของจุดตายตัวเป็น 1',2', ...,24' และกำหนดตัวพยัญชนะไทยตามเส้นแกนเหนือ - ใต้ โดยให้ส่วนเหนือของจุดตายตัวเป็น ก,ข,...,อ และส่วนใต้ของจุดตายตัวเป็น ก',ข',...,อ' ชื่อหลุมขุดแต่งแต่ละหลุมเรียกว่า กริด เช่น 1ก,2ก,...,24ก

1.5 เทคนิคและวิธีการขุดแต่ง ขุดตรวจและขุดค้น

1.5.1 เทคนิคและวิธีการขุดแต่ง

หลังการกำหนดพื้นที่ในการดำเนินงานแล้ว จึงเริ่มการขุดแต่งโดยขุดลอกดินต่อจากแนวกำแพงวังหลวงที่ปรากฏอยู่เดิม และบางส่วนขุดลอกตามชั้นดินธรรมชาติที่ปรากฏในหลุมขุดค้น

1.5.2 เทคนิคและวิธีการขุดตรวจและขุดค้น

กำหนดหลุมขุดค้นจำนวน 2 หลุม ขนาด 2 x 2 เมตร บริเวณกริด 60จ' และกริด 55จ' โดยเลือกพื้นที่จากบริเวณต่าง ๆ ของพื้นที่ที่ทำการขุดแต่ง เพื่อศึกษาชั้นดินกิจกรรมของคนในอดีต และตรวจสอบแนวโบราณสถานในบริเวณต่าง ๆ เพื่อทำการขุดลอกต่อไป



การขุดแต่งแนวทางเดิน หมายเลข 1



การขุดแต่งแนวอาคาร หมายเลข 2



การขุดแต่งแนวกำแพง หมายเลข 1

1.6 การเก็บหลักฐานและบันทึกข้อมูล

1.6.1 ในการทำงานแต่ละวันได้ทำการบันทึกประจำวัน ซึ่งบันทึกหลักฐานที่พบแต่ละวันและแยกเก็บตามประเภท เช่น เศษภาชนะดินเผา พระพุทธรูป โดยแยกเก็บหลักฐานตามพื้นที่ ๆ ได้แบ่งไว้ในการทำงาน

1.6.2 การบันทึกภาพถ่ายก่อนการขุดแต่ง ขณะขุดแต่ง และหลังขุดแต่ง แยกตามจำนวนและประเภทของโบราณสถานที่พบ

1.6.3 ข้อมูลการขุดตรวจและขุดค้น เก็บหลักฐานตามระดับชั้นดินสมมติ เมื่อเสร็จการขุดค้นก็ทำการบันทึกข้อมูลชั้นดิน บันทึกภาพถ่ายชั้นดิน

บทที่ 2

โบราณสถานหลังการขุดแต่ง

2.1 สภาพทั่วไปและลักษณะแผนผัง

พื้นที่ดำเนินการขุดแต่งในปีงบประมาณ 2540 ทั้งหมดเป็นเขตพระราชฐานชั้นนอก ที่มีกำแพงเมืองอยู่ทางทิศเหนือ และกำแพงพระราชวังทางด้านทิศตะวันออก เชื่อมต่อกำแพงเมืองที่ป้อมท่าคั่น ไปทางทิศใต้ถึงถนนเจ้าพรหม (ยังมีแนวกำแพงต่อเนื่องไปจนถึงป้อมศาลาสารบัญชี่ ที่หักมุมไปทางด้านข้างทิศใต้ของวัดพระศรีสรรเพชญ์)

ด้านทิศตะวันตก จรดกับแนวกำแพงกันพระราชฐานชั้นกลาง

2.2 ลักษณะ โบราณสถานหลังการขุดแต่ง

2.2.1 แนวทางเดิน

1. แนวทางเดินหมายเลข 1 (พื้นที่กริด 44ตและ44ท ถึง กริด 61ตและ61ท , กริด 44ฐ ถึง 49ฐ และ กริด 51ก) แนวทางเดินจากประตูจักรมहिมา เลียบด้านในกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ ไปเชื่อมกับแนวทางเดินบริเวณประตูช้างเผือก แนวถนนปูอิฐซ้อนทับกัน 3 ชั้น ชั้นบนสุดเป็นการปูอิฐในแนวนอนเรียงต่อกัน ชั้นที่สองปูอิฐแบบตะแคงเรียงกันคล้ายปูปาเก้ ชั้นล่างสุดปูอิฐแบบตะแคงสานกันเป็นก้างปลา

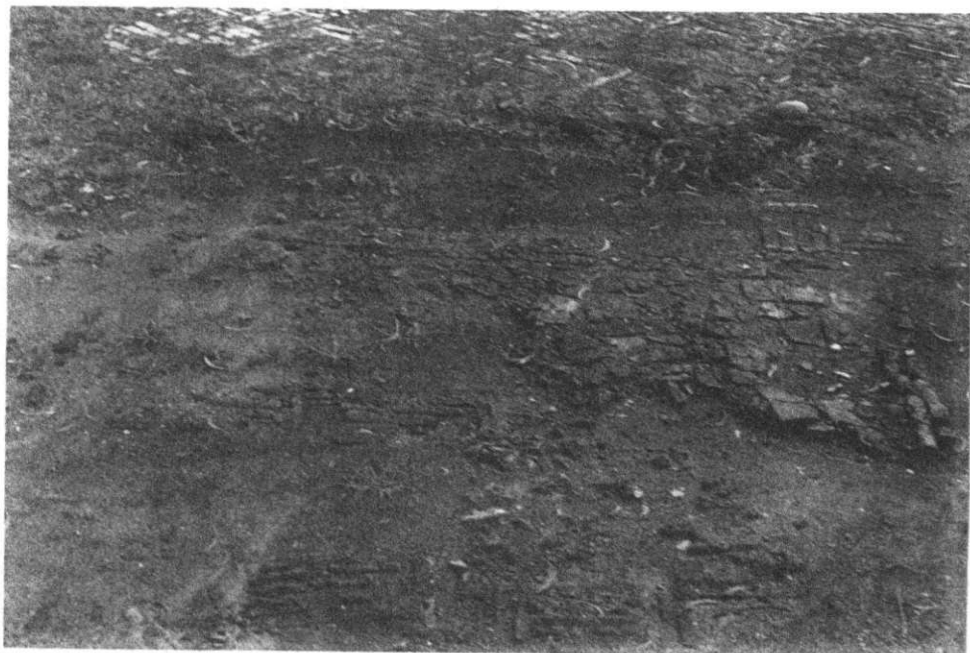
แนวทางเดินนี้หักเลี้ยวถัดละไปตามแนวกำแพง จากบริเวณประตูช้างเผือกไปทางทิศตะวันตกผ่านช่วงประตู (กริด 42ฉ) ยังมีร่องรอยของการวางแนวก้อนหินทรายที่ใช้เตรียมฐานรากของประตู และแนวอิฐปูพื้นถนนแบบปูปาเก้



2. แนวทางเดินหมายเลข 2 (พื้นที่กริด 60ชและ60ล ถึง 61ชและ61ล) แนวทางเดินจากประตูศรีไชยศักดิ์ เป็นแนววางกับกำแพงพระราชวังด้านวัดธรรมิกราช พบแนวอิฐปูพื้นกว้างตะเคงแบบปูปาเก๋ยาวต่อเนื่องตัดผ่านแนวกำแพงอีกชั้นหนึ่งทางเดินกว้าง 7.40 เมตร



3. แนวถนนหมายเลข 3 แนวทางเดินจากประตูสวรรค์พิจิตร (พื้นที่กริด 62ค'และ62ค' ถึงกริด 63ค'และ63ค')เป็นแนววางกับกำแพงพระราชวังด้านวัดธรรมิกราช ตรงกับแนววิหารวัดธรรมิกราชและพระที่นั่งวิหารสมเด็จ พบแนวอิฐปูพื้นกว้าง 5 เมตร ตะเคงแบบปูปาเก๋

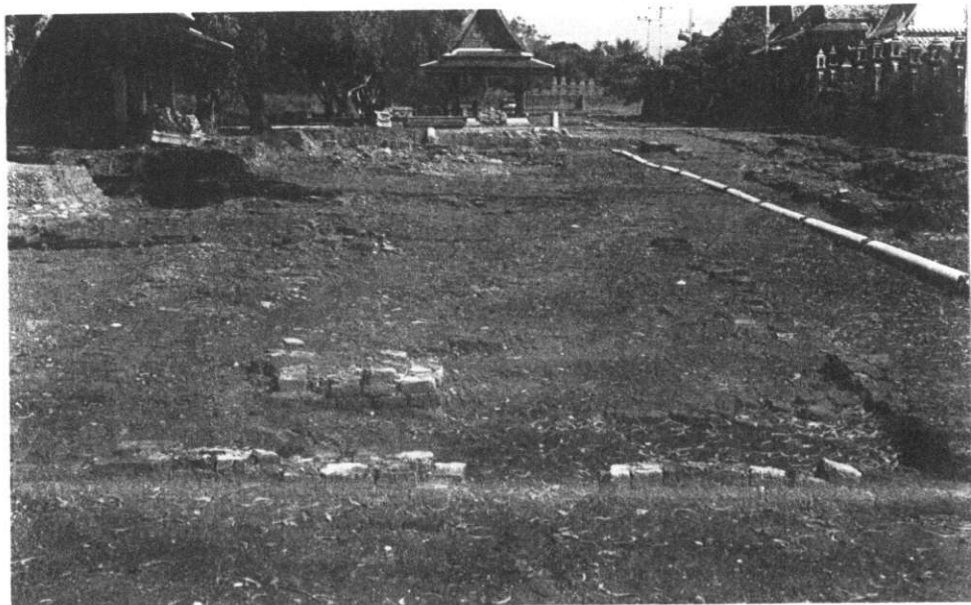


2.2.2 แนวอาคาร

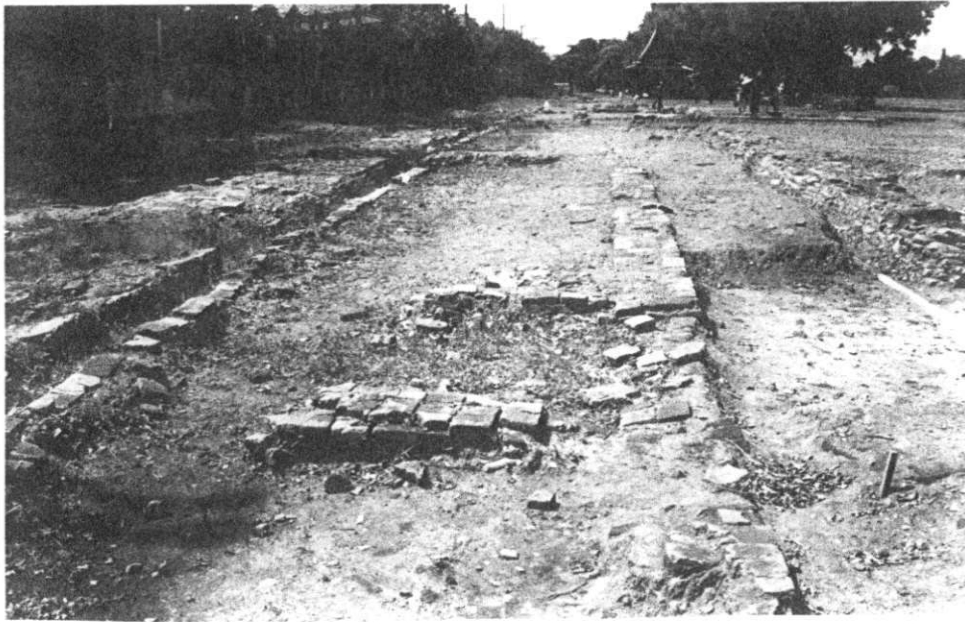
1. อาคารหมายเลข 1 (พื้นที่กริด 60กฐ' ถึง 62กฐ'.60ฐ' ถึง 62ฐ' และ 60ท' ถึง 62ท') มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 11.80 เมตร พื้นอาคารปูอิฐ 2 ชั้น ชั้นแรกปูแบบพื้นทางเดินและก่ออิฐขนาดใหญ่กว้าง 18 เซนติเมตร ยาว 36 เซนติเมตร หนา 10 เซนติเมตร ทับหน้า 2 ก้อน เป็นพื้นไปชนกับแนวขอบอาคารที่ก่ออิฐเป็นคั่นกันดินหนา 74 เซนติเมตร โดยรอบของอาคารด้านนอกก่อเป็นฐานบัวคว่ำ ทางด้านทิศตะวันออกห่างจากแนวฐานอาคารประมาณ 1 เมตร มีแนวรางน้ำกว้าง 30 เซนติเมตร ขนานไปกับแนวอาคาร



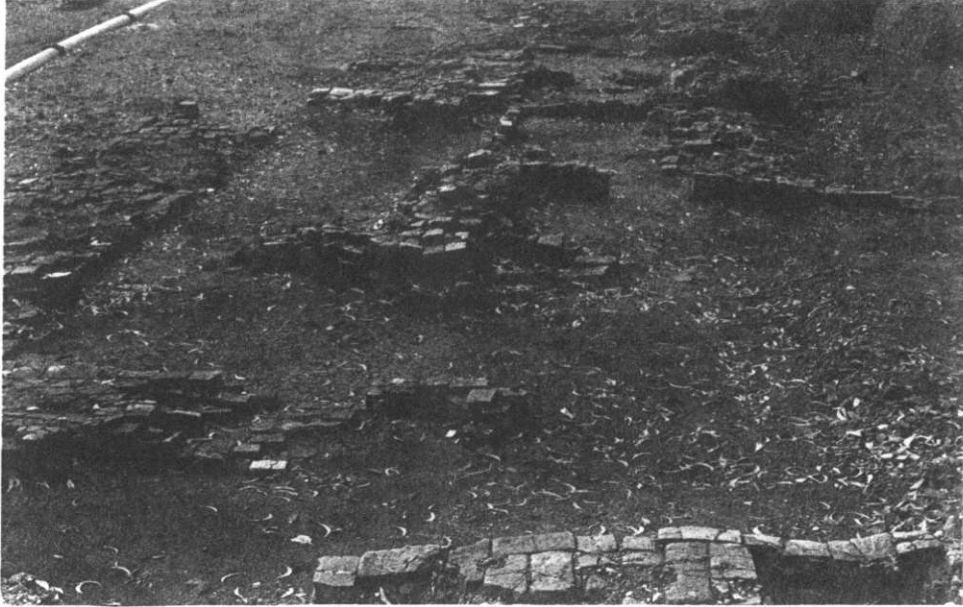
2. อาคารหมายเลข 2 (พื้นที่ 63กฐ' ถึง 63ค') มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง 4.90 เมตร ยาวมากกว่า 22 เมตร (อาคารถูกรบกวนจนไม่สามารถทราบขนาดที่แน่นอนได้) ด้านยาวของอาคารวางขนานกับกำแพงด้านวัดธรรมิกราช และด้านกว้างของอาคารอยู่ห่างจากกำแพงกันสนามหน้าจักรวรรดิ 2.50 เมตร อาคารถูกแบ่งเป็นห้อง ๆ ขนาดแตกต่างกัน โดยมีห้องขนาดใหญ่ประมาณ 3.00 - 5.00 x 4.90 เมตร สองห้องสลับกับห้องขนาดเล็กประมาณ 1.5 x 4.90 เมตร ห้องยาวต่อเนื่องกันไปที่ผนังห้องมีรูปหลุมเสาและพบกระเบื้องมุงหลังคาแบบแผ่นเรียบอยู่ภายใน



3. อาคารหมายเลข 3 (แนวกำแพงด้านทิศเหนือ กริด 47ฉ ถึง 61ฉ แนวกำแพงด้านทิศตะวันออก กริด 64จ' ถึง 64ฉ' และกริด 63จ ถึง 63จ') เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง 3.8 เมตร ยาวขนานไปกับแนวกำแพงพระราชวัง แนวอาคารสร้างคร่อมร่องน้ำของกำแพงพระราชวัง และใช้กำแพงพระราชวังเป็นผนัง โดยเจาะรูหลุมเสาเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสฝังเสาไม้ค้ำเป็นระยะห่างกัน 2.30 เมตร ตลอดทั้งแนวอาคารซึ่งจะสิ้นสุดลงที่ประตูทางเข้าพระราชวังทุกประตูจึงเริ่มต้นสร้างใหม่จนถึงอีกประตูถัดไป อาคารนี้จะมีอยู่ตลอดแนวกำแพงพระราชวัง และกำแพงเมืองโดยมีความกว้างเท่ากันคือ 3.80 เมตร ด้านหน้าของแนวอาคารนี้มีร่องรอยของการปูพื้นตลอดแนวขนานไปกับกำแพงพระราชวังด้านวัดธรรมิกราช ความกว้างของพื้นจรดกับแนวกำแพงเดิม



4. อาคารหมายเลข 4 (พื้นที่กริด 62จ' ถึง 62ฉ') เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ 5.40 เมตร ยาวมากกว่า 22.30 เมตร (อาคารถูกรบกวนจนไม่ทราบขนาดที่แน่นอนได้) อาคารถูกแบ่งเป็นห้อง ๆ แต่ละห้องมีขนาดประมาณ 2.80 x 2.20 เมตร ผนังด้านในก่ออิฐห้ยกมุมข้างละ 3 มุม โดยใช้แนวกำแพงเดิมในสมัยที่สองตรงหัวเม็ดกำแพงที่มีแนวกำแพงแยกไปทางทิศตะวันตกเป็นผนัง ทำให้ผนังหนาเมื่อเทียบกับความกว้างของห้องคือหนาประมาณ 1.0 - 1.20 เมตร ภายในห้องปูอิฐขนาดใหญ่เรียงต่อกันเป็นก้อน ๆ ตามแนวกว้าง ด้านหน้าของห้องเป็นระเบียงกว้าง 2.0 เมตร ปูอิฐเป็นพื้นหลายสองหน้า ระเบียง ปูเป็นพื้นทางเดินตะแคงอิฐแบบปูปาเก้



อาคารหมายเลข 4

5. แนวอาคารหมายเลข 5 (พื้นที่กริด 52ฐ ถึง 61ฐ , 52ฎ ถึง 61ฎ , 52ฉ ถึง 61ฉ) เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 11.50 เมตร ยาว 41.90 เมตร อาคารถูกแบ่งเป็น 2 ห้อง ขนาด 11.50 x 38.10 เมตร และห้องขนาด 3.80 x 11.50 เมตร ตามลำดับ แนวอาคารมีรางน้ำขอบปากกว้าง 40 เซนติเมตร ก้นหลุมกว้าง 20 เซนติเมตร ความลึกใช้อิฐหนึ่งก้อนวางในแนวเฉียง รอบอาคารเว้นด้านตะวันออกด้านเดียวที่มีระบบท่อน้ำปะปาขนาดด้านข้าง

พื้นอาคารนี้มีการเตรียมรับน้ำหนักเป็นอย่างดีด้วยการปูพื้นอิฐถึง 3 ชั้น อิฐชั้นล่างสุดปูอิฐในแนวอนเรียงต่อกัน อิฐชั้นที่สอง ปูอิฐตะแคงแบบปูปากเก้ อิฐชั้นบนสุดปูพื้นแบบวางในแนวอนเรียงต่อกัน ที่กึ่งกลางอาคารห่างจาก ขอบอาคารด้านติดกับแนวถนนจากประตูจักรมทิมา 1.75 เมตร มีร่องรอยของหินรับธรณีประตู แสดงว่าเป็นทางเข้าหลัก



2.2.3 แนวกำแพง

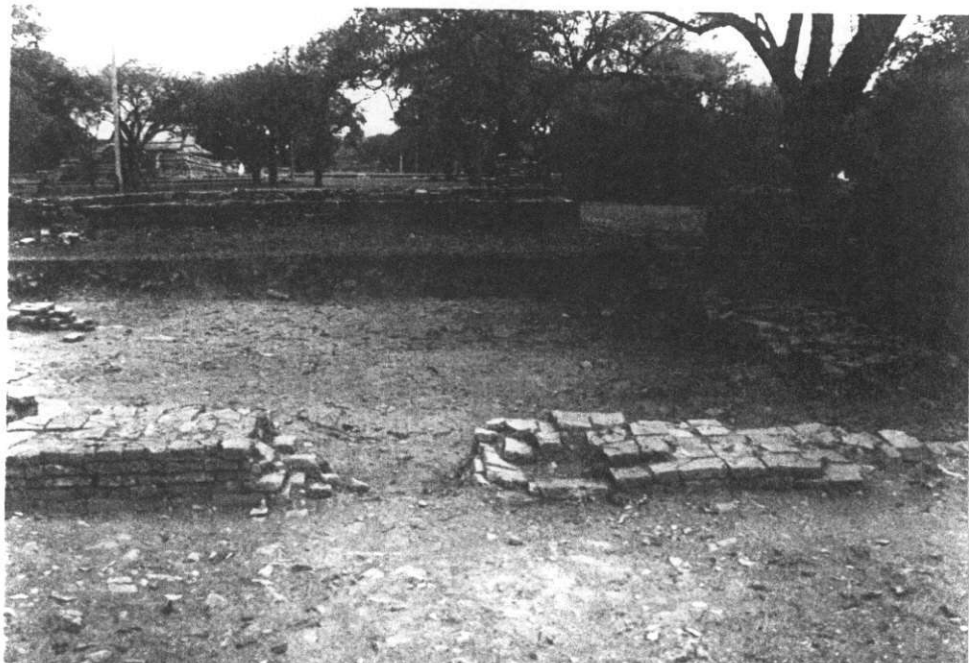
1. แนวกำแพงหมายเลข 1 (พื้นที่กริด 42ฉ ถึง 62ฉ , 42ฉ ถึง 50ฉ , 62ฉ ถึง 62ฉ , 61ฉ ถึง 61ฉ) เป็นกำแพงกั้นระหว่างเขตแดนของพระราชฐานชั้นนอกก่ออิฐเป็นกำแพงหนา 1.00 เมตร แนวกำแพงเริ่มจากทิศเหนือของประตูตำราญไพบน ก่อตรงไปทางทิศตะวันออกแล้วหักมุมฉากไปทางทิศใต้ขนานกับแนวกำแพงพระราชวังด้านวัดธรรมนิกราช และมีแนวกำแพงแยกไปทางทิศตะวันตกตรงอาคารหมายเลข 4 แนวกำแพงหมายเลข 1 น่าจะยาวไปจรดกับแนวกำแพงหมายเลข 4 ในสมัยหลังแนวกำแพงนี้เลิกใช้ โดยพบว่าตลอดแนวกำแพงถูกตัดแปลงเป็นขอบเขตของทางเดินหน้าอาคารหมายเลข 3 และถูกแนวทางเดินจากประตูศรีไชยศักดิ์ , ประตูสวรรค์พิจิตร ปูอิฐเป็นพื้นทับแนวกำแพง



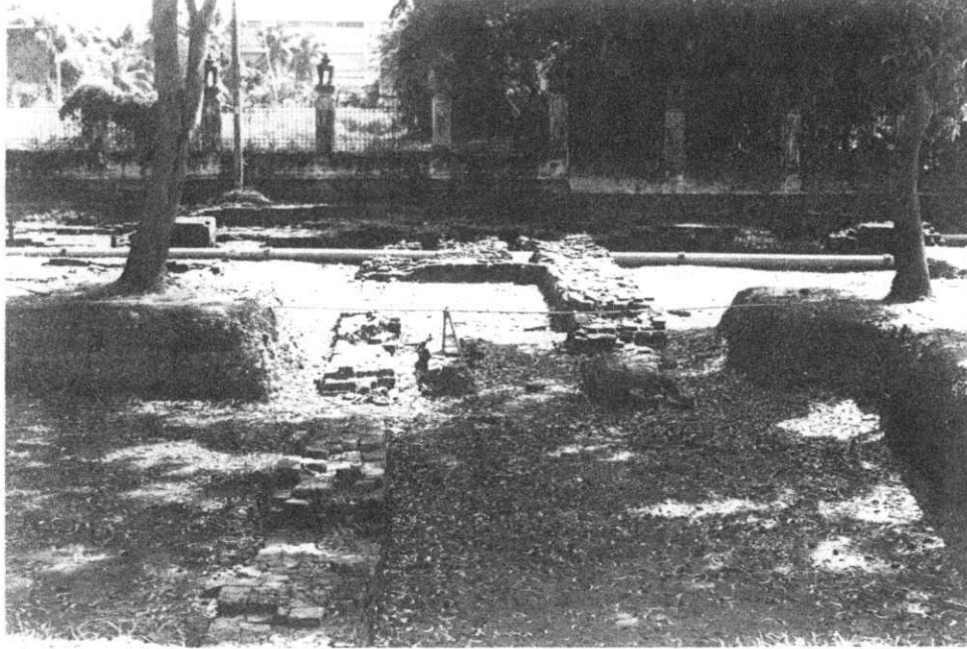
2. แนวกำแพงหมายเลข 2 (พื้นที่กริด 50ฉ ถึง 50ฎ) เป็นแนวกำแพงที่กั้นระหว่างเขตแดนของพระราชฐานชั้นนอกมีขนาดใกล้เคียงกับกำแพงหมายเลข 1 แนวกำแพงเริ่มจากแนวกำแพงหมายเลข 1 ด้านทิศเหนือ มุ่งตรงไปทางทิศเหนือจรดแนวกำแพงพระราชวังหรือกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ



3. แนวกำแพงหมายเลข 3 (พื้นที่กริด 42คและ43ค ถึง 42ฎและ43ฎ)เป็นแนวกำแพงที่กั้นเขตพระราชฐานชั้นกลางกับชั้นนอกต่อเนื่องมาจากแนวกำแพงด้านทิศเหนือห่างจากประตูไชยมงคลไตรภพสด มาทางทิศตะวันออกประมาณ 36 เมตร และหักมุมฉากลงมาทางทิศใต้ที่คั้งมีร่องรอยอยู่เป็นระยะ เนื่องจากการทับถมของชั้นดินสมัยหลังและการถูกขุดรบกวนจนแนวกำแพงบางส่วนขาดหายไป แนวกำแพงก่ออิฐขนาดใหญ่ กว้าง 17 เซนติเมตร ยาว 34 เซนติเมตร สูง 7 เซนติเมตร) ที่มุมกำแพงก่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเพิ่มมุม ขนาด 4.1 เมตร ซักปีกกาออกทางทิศเหนือและทิศใต้ ทิศเหนือจรดกำแพงเมืองทิศใต้เป็นแนวตรงกับพระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ในปัจจุบัน



4. แนวกำแพงหมายเลข 4 (พื้นที่กริด 60ฉ' ถึง 64ฉ' , 60ค' ถึง 64ค' , 60ด' ถึง 64ด') เป็นแนวกำแพงกั้นระหว่างเขตพระราชฐานชั้นนอกกับสนามจักรวรรดิ แนวกำแพงวางอยู่ในแกนทิศตะวันออก - ทิศตะวันตกกว้าง 4.30 เมตร มีแกนกำแพงก่ออิฐ 3 แถว เจ็นช่องว่างถมดินอยู่ภายในกรอบกำแพง แนวกำแพงส่วนใหญ่ ทั่วกลางและขาดหายไปเป็นช่วง ๆ

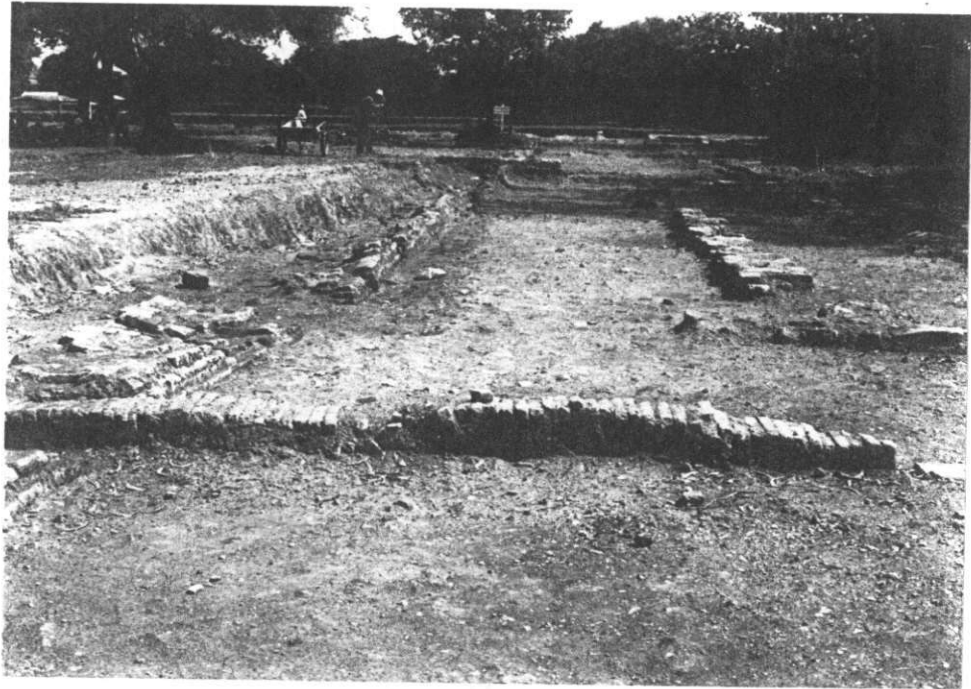


2.2.4 แนวท่อน้ำ

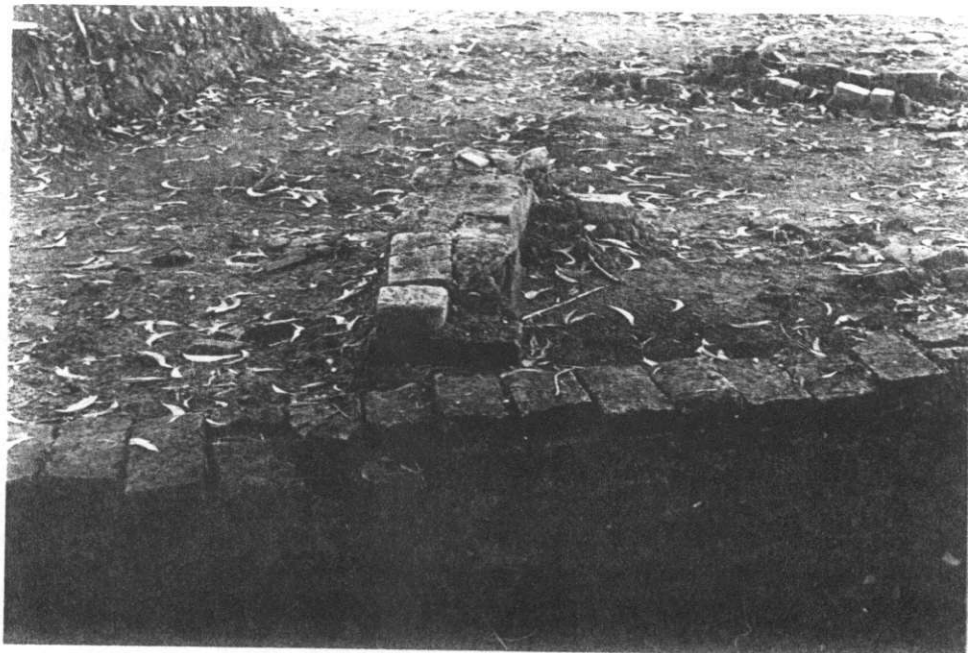
1. แนวท่อน้ำหมายเลข 1 (พื้นที่กริด 60ช และ 60ฉ) เป็นแนวท่อน้ำดินเผา ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 17.5 เซนติเมตร ท่อยาว 40 เซนติเมตร มีแนวอิฐขนาด 16 x 34 x 6 เซนติเมตร ก่อทับป้องกันการแตกหักของแนวท่อน้ำ แนวท่อน้ำนี้วางในแนวแกนทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านแนวกำแพงหมายเลข 1 และหักมุมเป็นแนวชิดกับผนังด้านทิศตะวันออกของอาคารหมายเลข 5



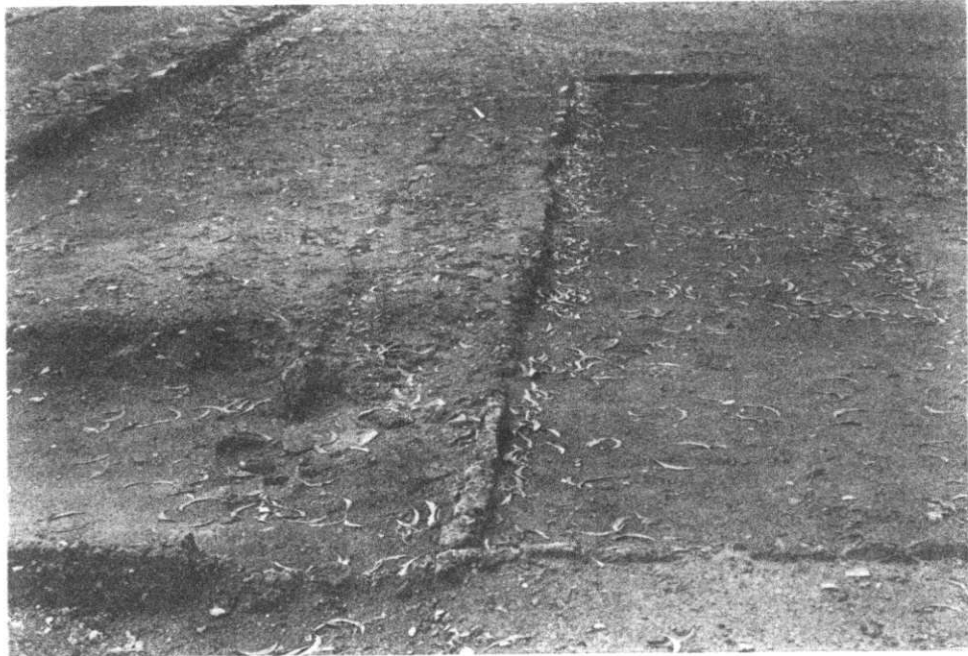
2. แนวท่อน้ำหมายเลข 2 อยู่ในแนวแกนทิศตะวันออก - ตะวันตก ระหว่างประตูศรีไชยศักดิ์ กับประตูสวรรค์พิจิตร (กริด 60ฉ' ถึง 63ฉ') แนวทางตัดผ่านกำแพงหมายเลข 1 และอาคารหมายเลข 3 อีฐที่ปิดแนวท่อน้ำเรียงกันในแนวตั้ง



3. แนวท่อน้ำหมายเลข 3 พบแนวท่อน้ำและรางน้ำเป็นช่วงสั้นๆ โดยมีแนวท่อน้ำ วางตัวอยู่ในแกน ทิศตะวันออก - ตะวันตก (กริด 60ฉ' ถึง 60ฉ' . 61ฉ' ถึง 61ฉ') และมีแนวท่อน้ำแยกไปทางทิศใต้ช่วงสั้นๆ (ยาว 1.50 เมตร) และขาดหายไป แนวท่อน้ำนี้น่าจะเชื่อมกับแนวรางน้ำที่มีแนวแกนทิศตะวันออก - ทิศตะวันตก (กริด 60ฉ')



2.2.5 แนวอิฐหมายเลข 16 (พื้นที่กริด 60ล ถึง 60ข) ได้แก่แนวการก่ออิฐแบบง่ายๆ ใช้อิฐก้อนเดียวก่อเป็นขอบทางลึ้มเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้าง 1.60 เมตร ยาว 8.55 เมตร เว้นช่วงห่าง 0.60 เมตร พบอยู่ข้างแนวท่อน้ำหน้าอาคารหมายเลข 3 ระหว่างประตูสวรรค์พิจิรกับประตูศรีไชยศักดิ์



2.3 เทคนิคการก่อสร้าง

1. ระบบท่อน้ำ ใช้ท่อน้ำยาว 28 - 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 17.5 เซนติเมตร วางในร่องมีอิฐขนาดกว้าง 16 เซนติเมตร ยาว 34 เซนติเมตร หนา 6 เซนติเมตร วางขนานข้างทั้งแนวตั้งและแนวนอน จากนั้นจึงใช้ปูนสออิฐขนาดเดียวกันวางทับบนท่อน้ำจำนวน 2 ก้อน และอิฐปิดทับหน้า ขนาดอิฐย่อมกว่าเล็กน้อยปะปนกันไป

ลักษณะอิฐที่ก่อทับหน้า มีทั้งที่วางซ้อนทับเรียงไปในแนวเดียวกันก้อนต่อก้อน หรือเรียงแบบสลับกันระหว่างด้านยาวกับด้านกว้าง และเรียงกันในแนวตั้ง

2. แนวทางเดิน มักก่ออิฐตั้งสันอิฐเป็นขอบ 2 ก้อน ก่อนจะก่ออิฐกลายลายจกसान หรือปูอิฐตะแคงแบบปูปาเก้ อิฐที่ใช้มีทั้งขนาดตั้งแต่ 3 - 5 เซนติเมตร เรียงกันเป็นซูล ๆ ละ 4 - 8 ก้อน แนวทางเดินนี้บางครั้งถูกปูอิฐทับหน้าในแนวนอนเช่นที่ปรากฏพบบริเวณประตูสวรรค์พิจิร

3. ช่องประตู มีเทคนิคในการก่อสร้างก่อนข้างมีระเบียบ มักพบแนวก้อนหินทราย หินแกรนิต หินแลง เป็นก้อนสี่เหลี่ยมผืนผ้ารองพื้นอิฐเพื่อรับน้ำหนักของธรณีประตู

4. รางระบายน้ำ มีรูปแบบการก่อ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ แบบแรกก่ออิฐสอปูน โดยใช้ส่วนหน้ากว้างของอิฐขนานข้างอิฐปูพื้นที่กันหลุม มักพบรูปแบบนี้บริเวณรอบนอกของอาคาร แบบหลังเป็นการก่ออิฐก่อเหลี่ยมกันขึ้นไปทีละชั้นก่อนจนถึงระดับที่ต้องการ พบรางระบายน้ำแบบนี้ตลอดแนวกำแพงพระราชวังด้านวัดธรรมิกราช

5. อาคาร ที่พบจากการขุดแต่งครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นอาคารเครื่องไม้ หลังคามุงกระเบื้องดินเผาทั้งแบบแผ่นเรียบและกาบกล้วย ฐานอาคารมักก่อเป็นขอบหนา ภายในถมดิน หากมีการแบ่งห้องมากขึ้นมักจะก่ออิฐเป็นแกนระหว่างห้องแล้วถมอัดดินระหว่างห้อง แกนของอิฐนี้จะเป็นส่วนผนังรับน้ำหนัก ทั้งนี้ภายในผนังจะมีเสาไม้ฝังอยู่ด้วยเพื่อรองรับเครื่องบน เช่นพบในกลุ่มอาคารหมายเลข 2.3 เป็นต้น

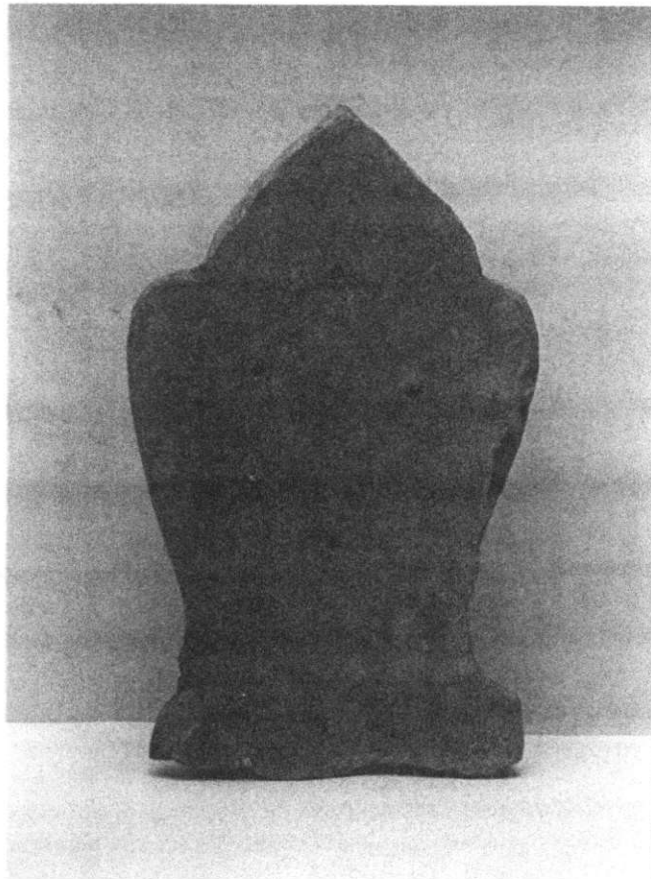
พื้นที่ภายในอาคารปูอิฐแบบต่างๆ กันเช่น ปูอิฐแบบแนวนอนเรียงต่อกันก่อนต่อก้อน ปูอิฐแบบแนวนอนเป็นลายตรง ปูอิฐแบบแนวนอนแต่ไม่มีระเบียบ (อิฐหัก) ปูอิฐตะเคงแบบปูปาเก้ก่อนที่จะปูอิฐแบบแนวนอนทับหน้า การปูอิฐเช่นนี้มักพบในกลุ่มอาคารที่มีขนาดใหญ่ และต้องการรับน้ำหนักบรรทุกจำนวนมาก เช่นอาคารหมายเลข 1.5

บทที่ 3

3.1 โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

3.1.1 เสมาดินเผา มีหน้าที่สำหรับใช้ติดบนสันกำแพงเพื่อเป็นการแสดงเขตของเมืองหรือของวัง ใบเสมาดินเผาที่พบจากการขุดแต่ง ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุดไม่สมบูรณ์ แต่สามารถแบ่งกลุ่มออกได้ตามลักษณะโดยรวม อาทิ ส่วนยอด ความโค้งของบ่า เอวและส่วนฐาน ทั้งนี้อาศัยความใกล้เคียงเป็นเกณฑ์ ดังนี้

แบบที่ 1 ส่วนยอดมีลักษณะเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม หักออกส่วนบ่าโค้งมน เอวคอด ส่วนฐานหักหายไป คาดว่ามีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้สำหรับปักหรือเสียบ บนสันกำแพง มีขนาดความกว้างประมาณ 22 เซนติเมตร สูงไม่ต่ำกว่า 37 เซนติเมตร พบในบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 3 (กริด 42 ท 1 ชั้น)



แบบที่ 2 ส่วนยอดมีขนาดเล็ก ขึ้นนูนออกมา ส่วนบ่าโค้งมน เอวคอดส่วนฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม
มีขนาดความกว้างประมาณ 19 เซนติเมตร สูงประมาณ 40 เซนติเมตร

พบในพื้นที่ แนวกำแพงหมายเลข 1

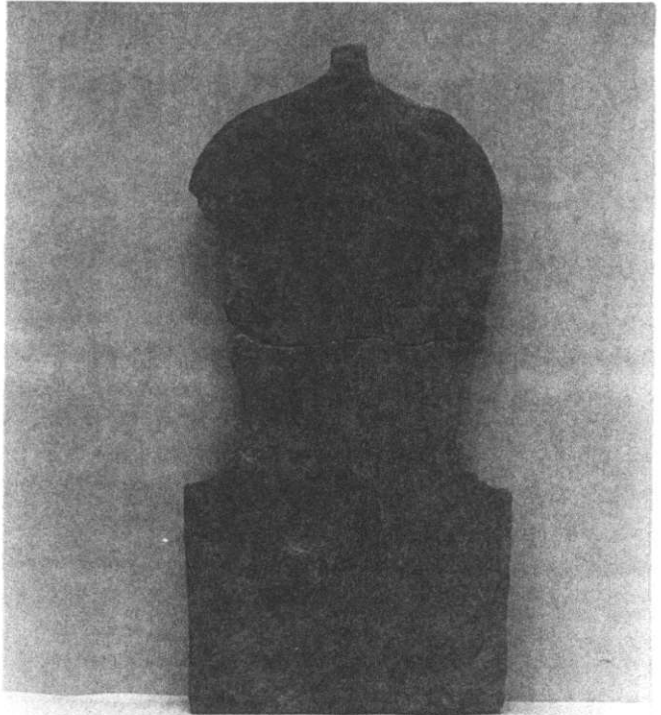
- กริด 61 ฉู 1 ชั้น
- กริด 62 ข' 1 ชั้น
- กริด 53 ฉู 1 ชั้น
- กริด 54 ฉู 1 ชั้น
- กริด 55 ฉู 1 ชั้น
- กริด 57 ฉู 1 ชั้น
- กริด 59 ก 1 ชั้น

อาคารหมายเลข 3

- กริด 64 ซ' - 46จ' 1 ชั้น
- กริด 63 ซ' 1 ชั้น

อาคารหมายเลข 5

- กริด 59 ฎ 1 ชั้น



แบบที่ 3 ส่วนยอดมีขนาดเล็กกลม ขึ้นนูนออกมา ส่วนบ่าโค้งมน เอวคอดเล็กน้อย ส่วนฐานเป็น
รูปสี่เหลี่ยม มีขนาดความกว้างประมาณ 15 เซนติเมตร สูงประมาณ 31 เซนติเมตร

พบในพื้นที่แนวทางเดินหมายเลข 1

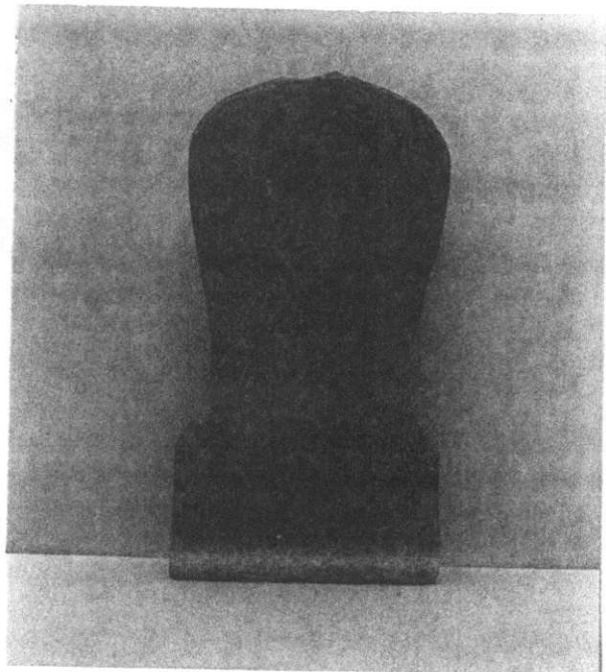
- กริด 58 ซา 1 ชั้น

อาคารหมายเลข 3

- กริด 63 ข' 1 ชั้น
- กริด 63 จ' 1 ชั้น

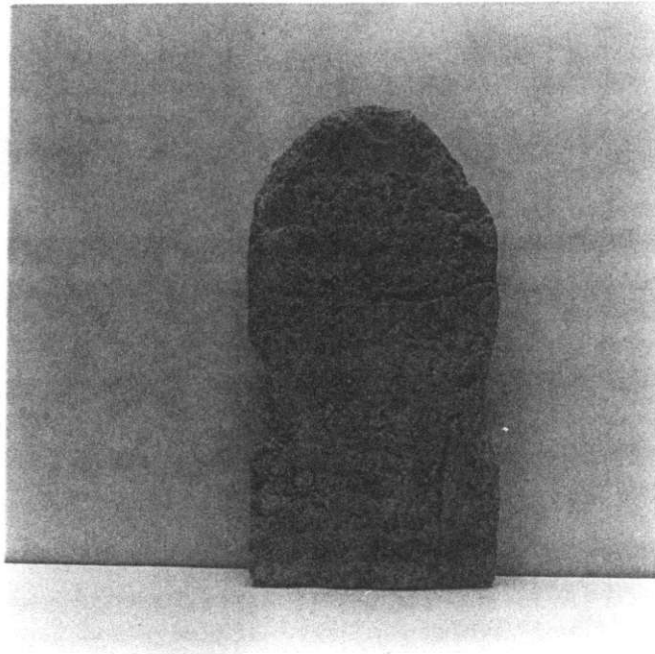
แนวกำแพงหมายเลข 3

- กริด 43 ฉม 1 ชั้น
- กริด 43 ฉน 1 ชั้น



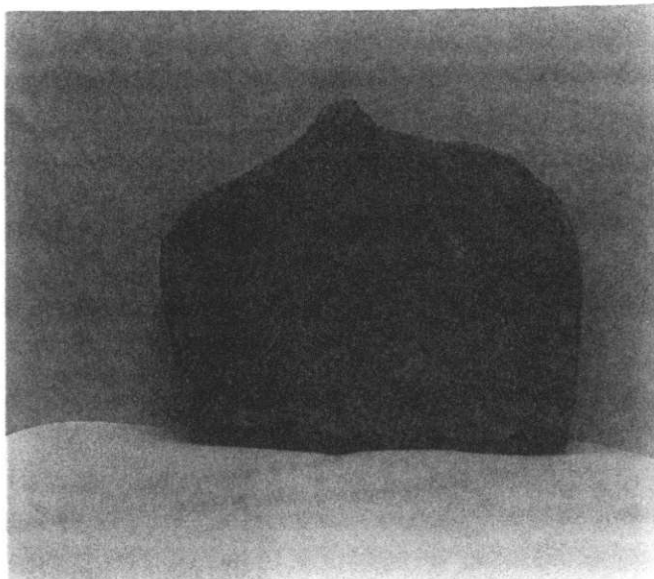
แบบที่ 4 ส่วนยอดมีลักษณะโค้งเรียบ บ่าโค้งรับกับส่วนซอกเสาตลอดเพียงเล็กน้อย ส่วนฐานทำเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดความกว้างประมาณ 15 เซนติเมตร สูงประมาณ 18.5 เซนติเมตร พบในพื้นที่ แนวกำแพงหมายเลข 4

- กริด 61 ณ. 1 ชั้น



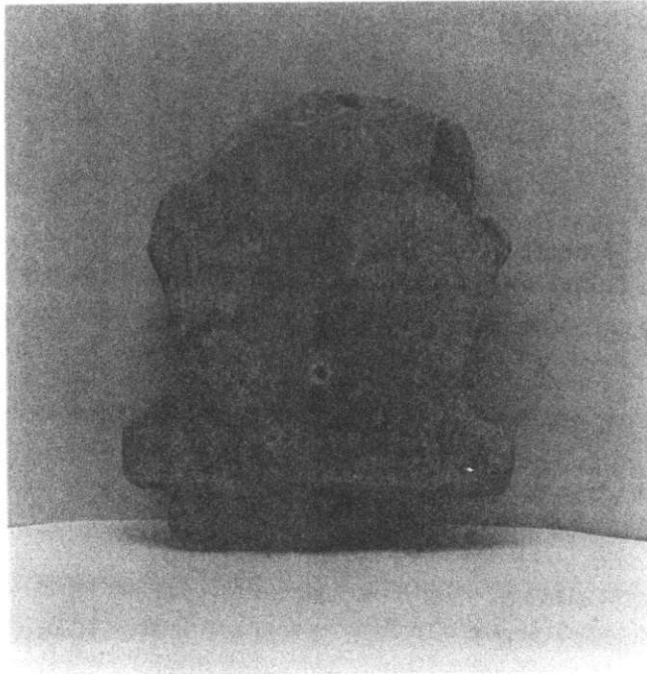
แบบที่ 5 ส่วนยอดมีขนาดเล็ก ชันนูนออกมา บ่ากว้าง ประมาณ 25 เซนติเมตร คอนล่างหักหายไป พบในพื้นที่ แนวกำแพงหมายเลข 3

- กริด 43 ณ. 1 ชั้น



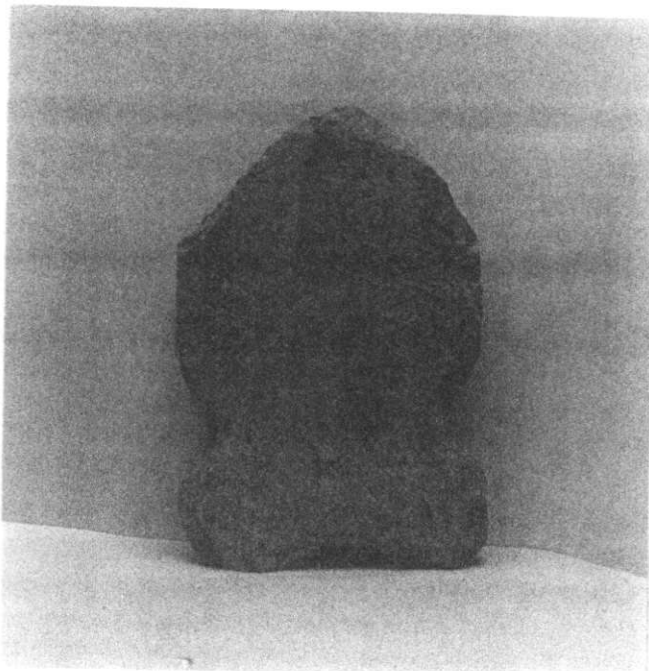
แบบที่ 6 คอนบนหักหายไป ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม ส่วนบนมีลักษณะกว้างกว่า ส่วนที่ใช้ปัก
หรือเสียบบนสันกำแพง พบในพื้นที่อาคารหมายเลข 5

- กริด 58 ท 1 ชั้น



แบบที่ 7 ส่วนบนโค้งมีลักษณะค่อนข้างกลมมนขอบแหลม เอวคอดเข้าอีก ฐานจั่วรูป มีขนาด
ความกว้างประมาณ 16 เซนติเมตร พบในบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

- กริด 53 ฉ 1 ชั้น



3.1.2 กระจังดินเผา

ใช้สำหรับตั้งบนสันกำแพง มีลักษณะคล้ายหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเสมาทรงกระจัง สามารถแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

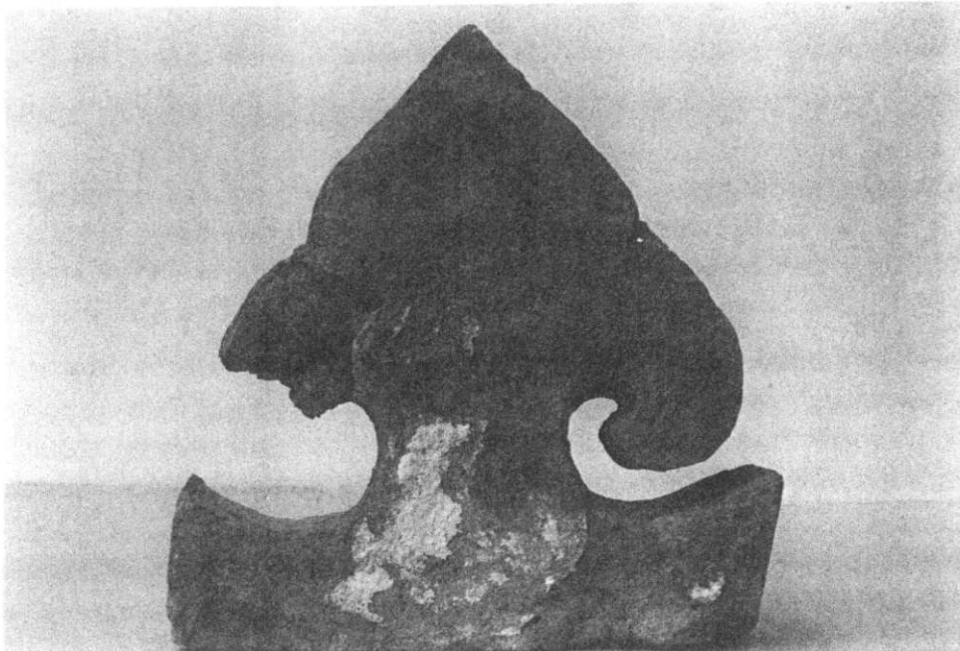
แบบที่ 1 ขนาดกว้าง 19 เซนติเมตร สูง 20 เซนติเมตร หน้า 6 เซนติเมตร พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 1

- กริด 44ฒ จำนวน 1 ชั้น และกริด 44ณ จำนวน 1 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 3

- กริด 43ฎ จำนวน 1 ชั้น กริด 45ฒ จำนวน 1 ชั้น และกริด 43ณ จำนวน 7 ชั้น



แบบที่ 2 ขนาดกว้าง 19 เซนติเมตร สูง 20 เซนติเมตร หน้า 3 เซนติเมตร

- แนวทางเดินหมายเลข 1

- กริด 44ณ จำนวน 1 ชั้น กริด 44ฒ จำนวน 1 ชั้น กริด 45ฒ จำนวน 1 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 3

- กริด 43ท จำนวน 3 ชั้น และกริด 43ณ จำนวน 2 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 1

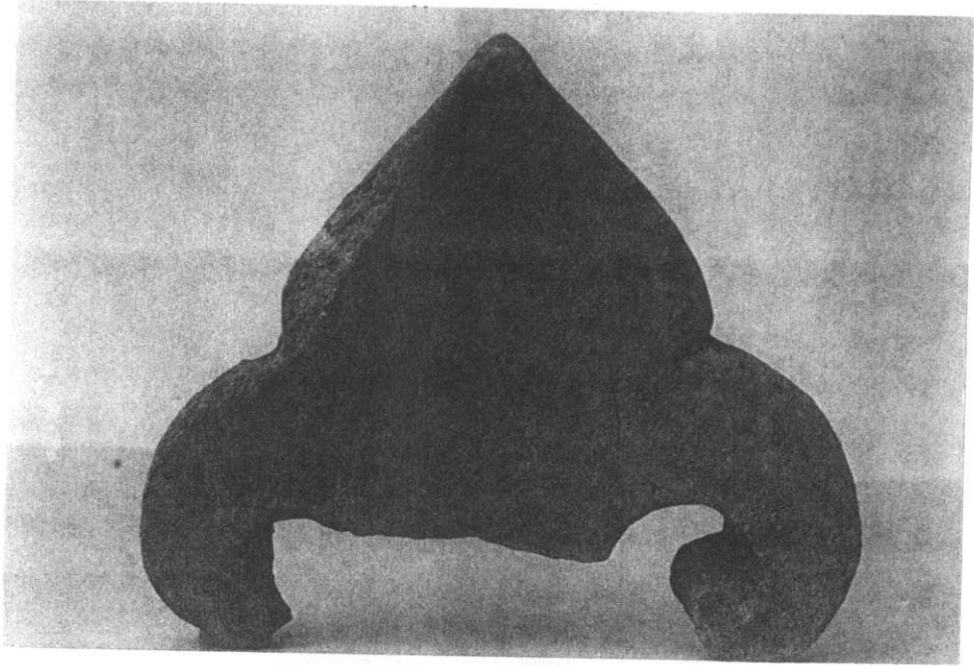
- กริด 51ณ จำนวน 1 ชั้น

- แนวอาคารหมายเลข 5

- กริด 58ฎ จำนวน 1 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 5

- กริด 50ฎ จำนวน 1 ชั้น



ภาพ กระจังดินเผา แบบที่ 2

3.1.3 กระจังชามก้ำแพง

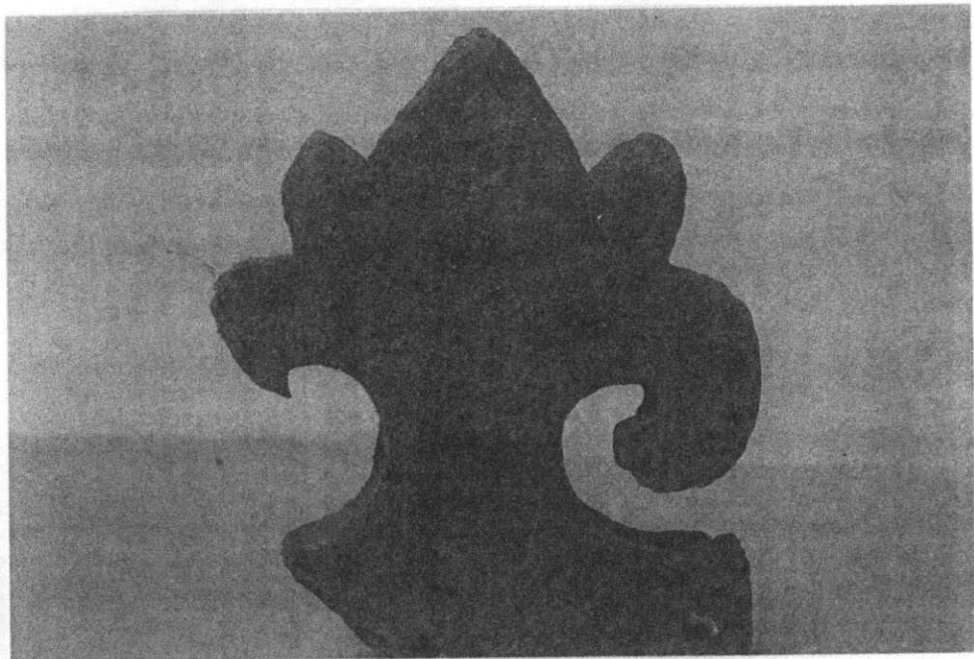
ลักษณะเป็นทรงกระจังมีแกนตำหรับยึด มีลักษณะแบนเรียบ และมีลวดลาย สามารถแบ่งออกได้ 4 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 กระจังชามก้ำแพง ทรงกระจัง ฐานกว้างประมาณ 12 เซนติเมตร สูงประมาณ 13.5 เซนติเมตร ขอบนอกทรงกระจังแบบเรียบไม่มีลวดลาย พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 1
 - กริด 44 ฉ จำนวน 1 ชั้น
- แนวก้ำแพงหมายเลข 1
 - กริด 54 ฉ จำนวน 1 ชั้น
 - กริด 61 จ จำนวน 1 ชั้น
 - กริด 62 ก จำนวน 1 ชั้น
- แนวก้ำแพงหมายเลข 2
 - กริด 50 ฉ จำนวน 1 ชั้น
 - กริด 50 ฎ จำนวน 4 ชั้น
 - กริด กต จำนวน 1 ชั้น
- แนวก้ำแพงหมายเลข 3
 - กริด 43 ฉ จำนวน 2 ชั้น
 - กริด 42 ฉ จำนวน 1 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 1

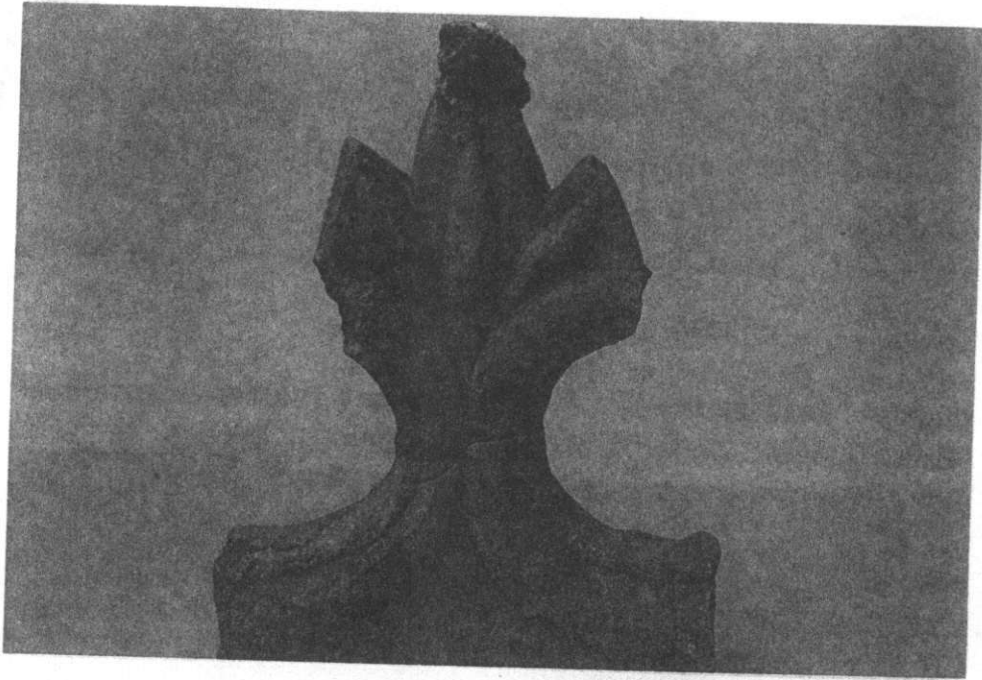
- กริด 54 ฉู จำนวน 2 ชั้น
- กริด 61 จ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 62 ก' จำนวน 1 ชั้น
- กริด 55 - 57 ฉู จำนวน 7 ชั้น
- กริด 59 ฉู จำนวน 2 ชั้น
- กริด 45 ฉฉ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 55 ฉู จำนวน 5 ชั้น
- กริด 50 กู จำนวน 4 ชั้น
- กริด 58 ฉู จำนวน 1 ชั้น
- กริด 42 ฉฉ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 50 ฅ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 58 ฅ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 47 ฉฉ จำนวน 2 ชั้น



แบบที่ 2 กระเบื้องชายคาทรงกระจิง ฐานกว้างประมาณ 11.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 14.5 เซนติเมตร ขอบนอกทรงกระจิงภายในทำเป็นลวดลาย พบในพื้นที่

- แนวกำแพงหมายเลข 3

กริด 43ฅ จำนวน 1 ชิ้น



แบบที่ 3 กระเบื้องชายคาทรงกระจิง ฐานกว้างประมาณ 12 เซนติเมตร สูงประมาณ 18 เซนติเมตร ขอบนอกทรงกระจิง ภายในทำเป็นลวดลายแตกต่างจากแบบที่ 2 พบในพื้นที่

ทางเดินหมายเลข 1

-กริด 51ฅ พบจำนวน 1 ชิ้น

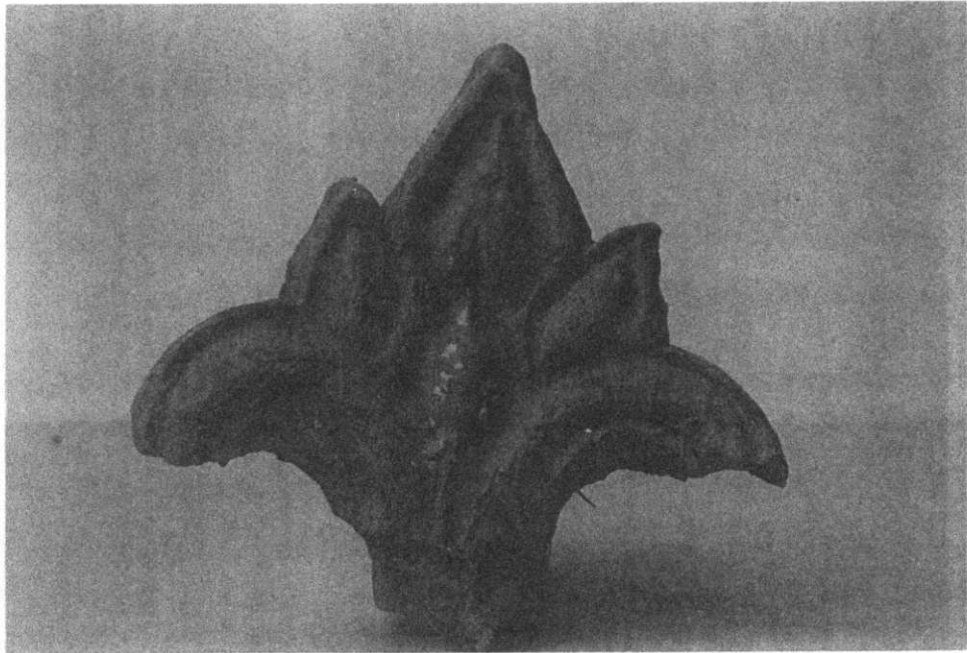
อาคารหมายเลข 5

-กริด 59 ฎ พบจำนวน 1 ชิ้น



แบบที่ 4 กระเบื้องชายคาทรงกระจิง ไม่สามารถระบุขนาดได้ ขอบนอกทรงกระจิง ภายในทำเป็น
กลวดลายแตกต่างจากแบบที่ 1 และ 2 พบในพื้นที่

- แนวกำแพงหมายเลข 4
กริด 42 ฒ จำนวน 1 ชิ้น

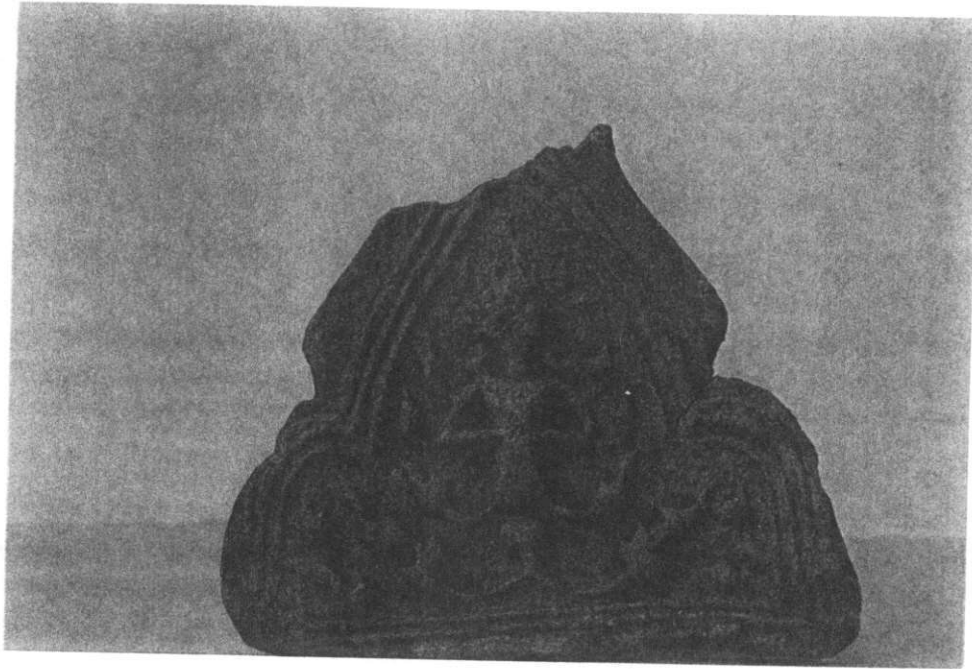


3.1.4 กระเบื้องชายคา เป็นกระเบื้องตัวผู้ที่มีรูอยู่ริมชายคาทั่วไป มักทำทรงสามเหลี่ยม ปิดปลาย
กระเบื้อง ทรงสามเหลี่ยมของกระเบื้องเชิงชายคามักจะทำกลวดลายประดับ ซึ่งจากลักษณะที่ต่างกันของกลวดลาย
ที่ปรากฏ สามารถแบ่งได้ 17 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 เซนติเมตร สูงประมาณ 16
เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาท คล้ายซุ้มทรงบันแถลง เทพพนมอยู่ตรง
กลาง ภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น รับกับขอบนอกของกระเบื้อง เทพพนมทำเพียงครึ่งตัว ได้ห้อง
เทพพนมทำเป็นช่อลายกระหนกเปลว เสียรเทพพนมสวมมงกุฏ มีกรรเจียกและจอนหู มีช่อกระหนกออกจาก
แขนทั้ง 2 ข้างด้วย พบในพื้นที่

- แนวถนนหมายเลข 1
กริด 55 ฑ จำนวน 1 ชิ้น
กริด 53 ฑ จำนวน 1 ชิ้น
- แนวอาคารหมายเลข 5
กริด 56 ฎ จำนวน 16 ชิ้น
กริด 55 ฎ จำนวน 4 ชิ้น
- แนวกำแพงหมายเลข 1
กริด 49 ฅ จำนวน 1 ชิ้น

- กริด 45ฉ จำนวน 3 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 2
- กริด 50 ท จำนวน 1 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 3
- กริด 44ฉ จำนวน 1 ชั้น



กระเบื้องชัชคาแบบที่ 1

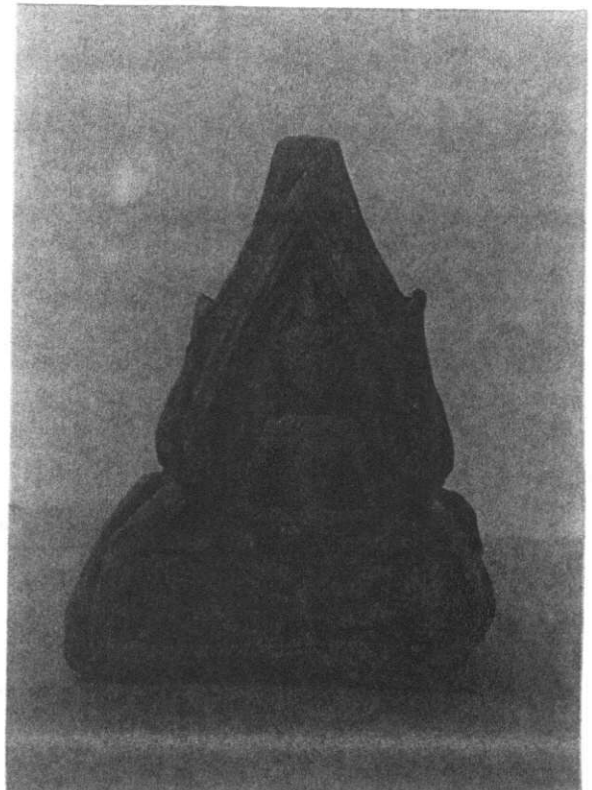
แบบที่ 2 กระเบื้องชัชคาลายเทพพนม
ฐานกว้างประมาณ 13 เซนติเมตร สูงประมาณ 17
เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยม ประกอบด้วยวง
โค้ง และรอยบากคล้ายซุ้มทรงบันกลาง เทพพนมอยู่
ตรงกลาง ภายในกรอบทำเป็นเส้นนูนหนา รับกับขอบ
นอกของกระเบื้อง เทพพนมทำเพียงครั้งเดียวที่องค์เทพ
พนม ทำช่อลายกระหนกเปลว ออกจากจุดรูปวงรี เศียร
เทพพนมสวมมงกุฎ จึงมีกรรเจี๊ยกและจอนหู มีช่อ
กระหนกออกจากบริเวณไหล่ทั้งสองข้าง พบในพื้นที่

- ถนนหมายเลข 1

กริด 45ฉ จำนวน 1 ชั้น

- อาคารหมายเลข 5

กริด 56 ก จำนวน 10 ชั้น



กริด 57 ฎ จำนวน 2 ชิ้น

กริด 58 ฎ - ฎ จำนวน 5 ชิ้น

กริด 55 ฐ จำนวน 2 ชิ้น

- กำแพงหมายเลข 1

กริด 58 ญ จำนวน 1 ชิ้น

แบบที่ 3 กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 14 เซนติเมตร สูงประมาณ 17 เซนติเมตร ทรวดทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายใน เส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น เหมือนกับแบบที่ 1 แต่ลายช่องกระหนกเปลวได้ห้องเทพพนมต่างกัน พบในพื้นที่

- แนวอาคารหมายเลข 5

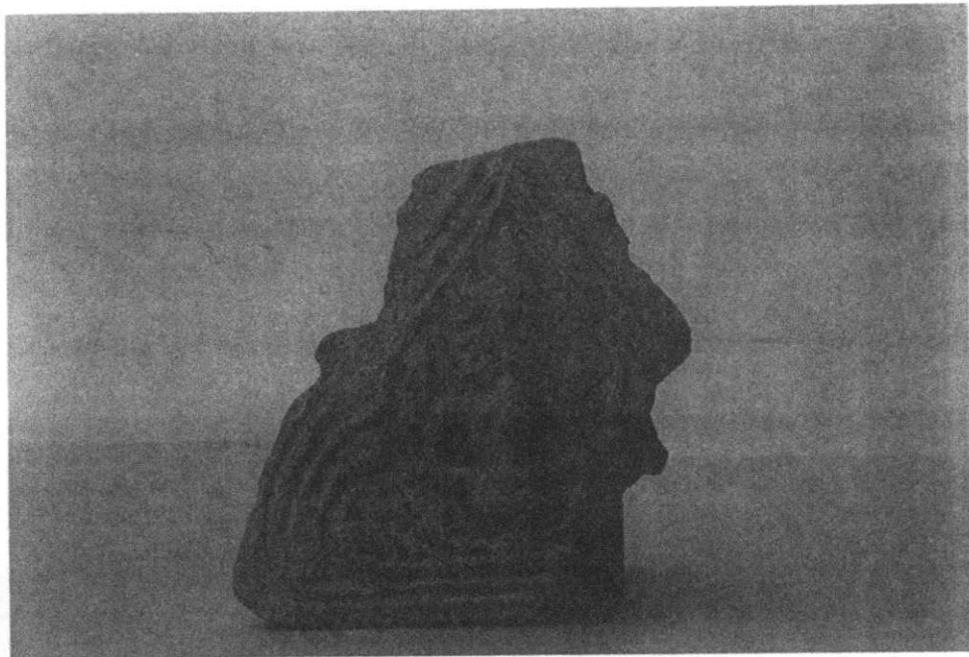
กริด 54 ฎ จำนวน 1 ชิ้น

กริด 53 ฎ จำนวน 1 ชิ้น

กริด 56 ฎ จำนวน 1 ชิ้น

กริด 55 ญ จำนวน 1 ชิ้น

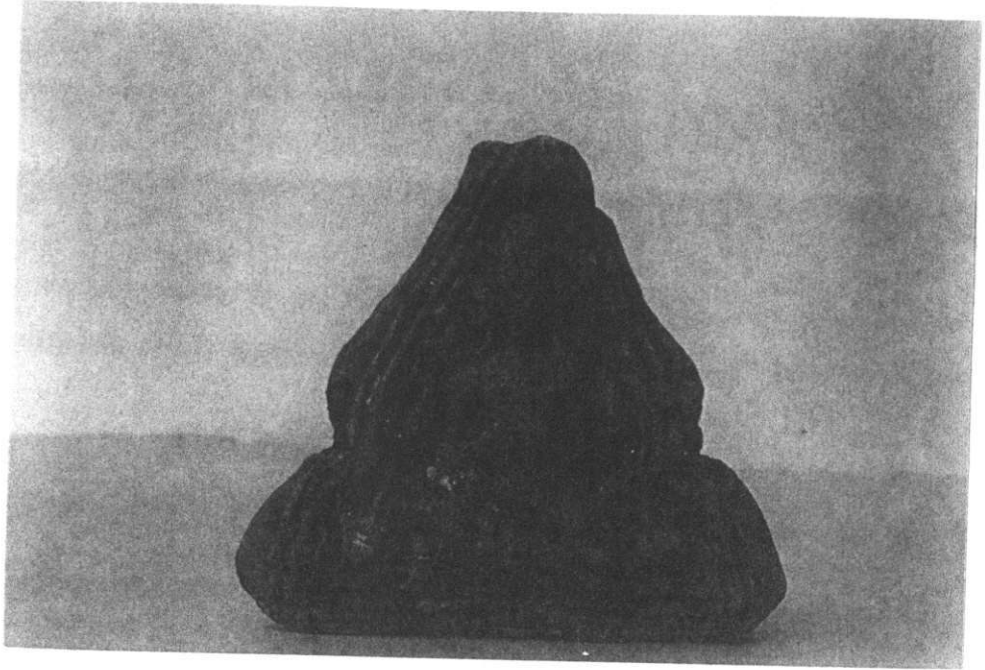
กริด 61 ฎ จำนวน 1 ชิ้น



แบบที่ 4 กระเบื้องชายคาเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 14 เซนติเมตร สูงประมาณ 16 เซนติเมตร ทรวดทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น เหมือนกับแบบที่ 1 แต่ลายเชือกกระหนกเปลวได้ห้องเทพพนมต่างกัน และไม่มีลายช่องกระหนกออกจากแขนทั้งสองข้าง พบในพื้นที่

- แนวอาคารหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 60 ฎ)

- อาคารหมายเลข 4 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 60 จ')



ภาพ กระเบื้องชัชคา แบบที่ 4

แบบที่ 5 กระเบื้องชัชคาลายเทพพนม ไม่สามารถวัดขนาดได้ ตัวเทพพนมอยู่ตรงกลาง ภายใน
กรอบเส้นคู่ และภายในระหว่างเส้นนูนเล็ก ๆ คู่นี้ ทำเป็นลายจุดนูนกลมเป็นระยะ

- แนวอาคารหมายเลข 1 จำนวน 1 ชั้น (กริด 61 ท')
- อาคารหมายเลข 4 จำนวน 1 ชั้น (กริด 60 ช')
- แนวกำแพงหมายเลข 3 จำนวน 1 ชั้น (กริด 44 ผ)



แบบที่ 6 กระจับปี่ชามลายูเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 เซนติเมตร สูงประมาณ 15 เซนติเมตร ทรงกระจับปี่คล้ายกับแบบที่ 1 ตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนเล็ก ๆ 2 เส้น ใต้ท้องเทพพนมเป็นจุดทรงรีออกซ้อยลายกระหนกเปลว เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีจอนหูแต่ไม่มีกรรเจี๊ยก พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 2
กริด 60 จ จำนวน 1 ชั้น
กริด 61 ง จำนวน 4 ชั้น
- แนวอาคารหมายเลข 5
กริด 57 ฐ จำนวน 1 ชั้น



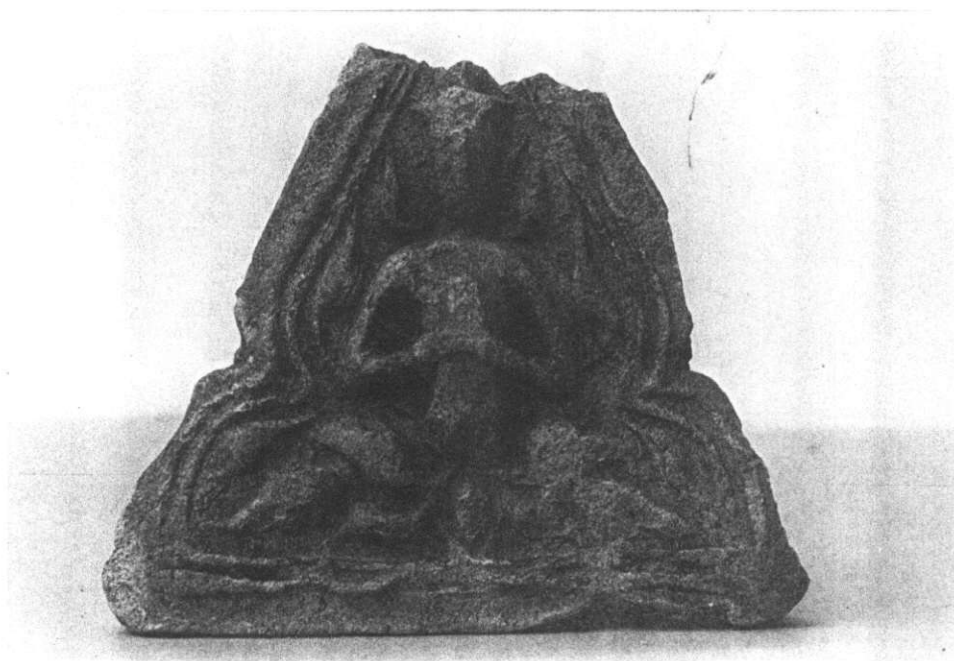
แบบที่ 7 กระจับปี่ชามลายูเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 12.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 14 เซนติเมตร ทรงกระจับปี่และตัวเทพพนมอยู่ภายในกรอบเส้นคู่ เหมือนกับแบบที่ 6 แต่ลายกระหนกเปลวใต้ท้องเทพพนมต่างกัน และมีลายซ้อกระหนกออกมาจากแขนทั้ง 2 ข้างด้วย พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 2 จำนวน 1 ชั้น (กริด 60 จ)



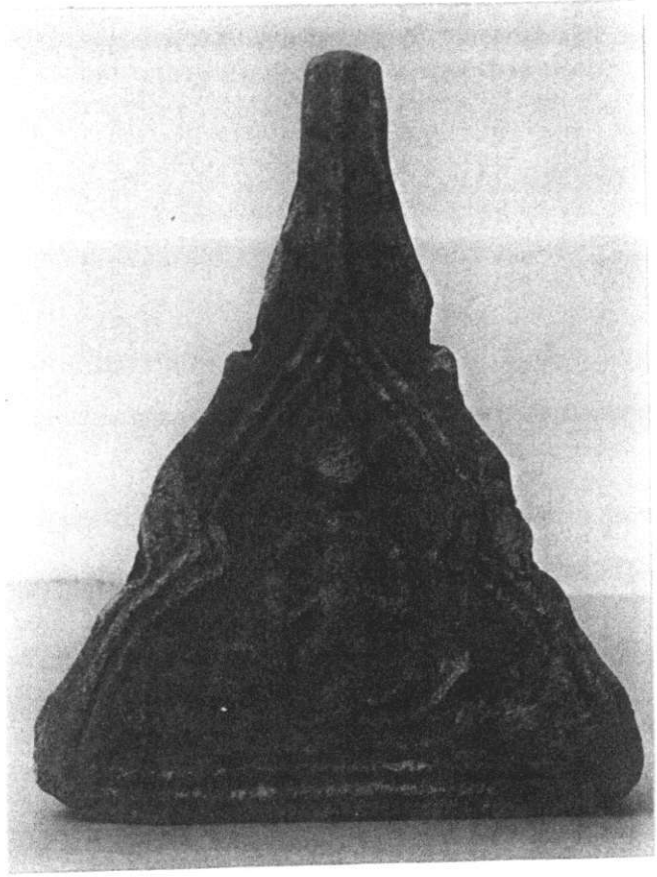
แบบที่ 8 กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 16.5 เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้ง เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนคู่กับขอบนอกของกระเบื้อง ได้ห้องเทพพนมเป็นจุดทรงรี ออกช่อลายกระหนกเปลว เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ และมีจอนหู มีช่อกระหนกออกมาจากแขนทั้ง 2 ข้าง พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 42 ฅ')
- แนวอาคารหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 59 ฅ')
- แนวกำแพงหมายเลข 1
 - กริด 62 ฅ จำนวน 1 ชิ้น
 - กริด 59 ฅ จำนวน 2 ชิ้น
- แนวกำแพงหมายเลข 4
 - กริด 60 ฅ' จำนวน 3 ชิ้น)



แบบที่ 9 กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 เซนติเมตร สูงประมาณ 17 เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยม ประกอบด้วยวงโค้ง และรอยค้ำยั้มนันแกลง เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบ ที่ทำเป็นเส้นนูนคู่กับขอบนอกของกระเบื้อง ได้ห้องเทพพนมเป็นจุดทรงรี ออกช่อลายกระหนกเปลว 3 คู่ เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีจอนหูพบในพื้นที่

- อาคารหมายเลข 1
- กริด 60๗' จำนวน 1 ชั้น
- กริด 60๗' จำนวน 1 ชั้น
- กริด 63๗' จำนวน 1 ชั้น
- อาคารหมายเลข 5
- กริด 58 ๗' จำนวน 2 ชั้น
- กริด 57๗' จำนวน 1 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 2
- กริด 50 ๗' จำนวน 1 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 3
- กริด 44๗' จำนวน 1 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 1
- กริด 61 กจ จำนวน 2 ชั้น



แบบที่ 10 กระเบื้องชายคาลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 12.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 14 เซนติเมตร ทรวดทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนคู่ เหมือนกับแบบที่ 7 แต่ลายกระหนกเปลวได้ห้องเทพพนมต่างกัน พบในพื้นที่

- อาคารหมายเลข 1 จำนวน 1 ชั้น (กริด 62 ๗')



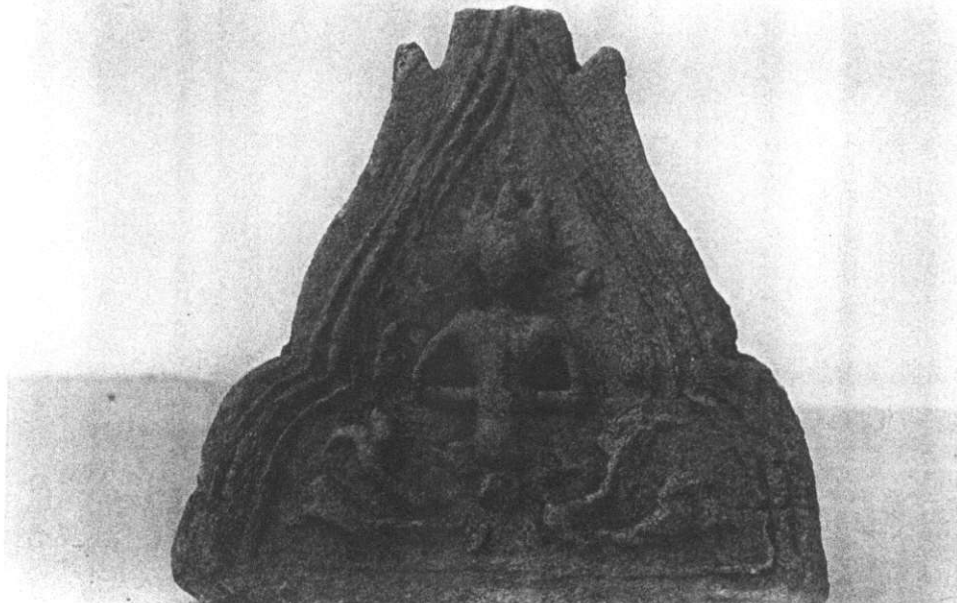
แบบที่ 11 กระจับปี่ชชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 14 เซนติเมตร สูงประมาณ 17 เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาก เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนคู่ลัดกับขอบนอกของกระจับปี่ ใต้ท้องเทพพนมเป็นจุดออกช่อลายกระหนกเปลวขนาดเล็ก เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีกรรเจี๊ยกและจอนหู มีการออกช่อลายดอกบัวตูม มีแขนทั้งสองข้าง พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 55 ท)
- แนวอาคารหมายเลข 5 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 57 ก)
- แนวกำแพงหมายเลข 2 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 50 ก)



แบบที่ 12 กระจับปี่ชชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 12 เซนติเมตร สูงประมาณ 14 เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาก เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น ลัดกับขอบนอกของกระจับปี่ มีลายช่อกระหนกเปลวจุดออกปากท้อง เศียรเทพพนมสวมมงกุฎทรงแปลกกว่าแบบอื่น ๆ มีกรรเจี๊ยกและจอนหู พบในพื้นที่

- แนวอาคารหมายเลข 5 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 54 ก)



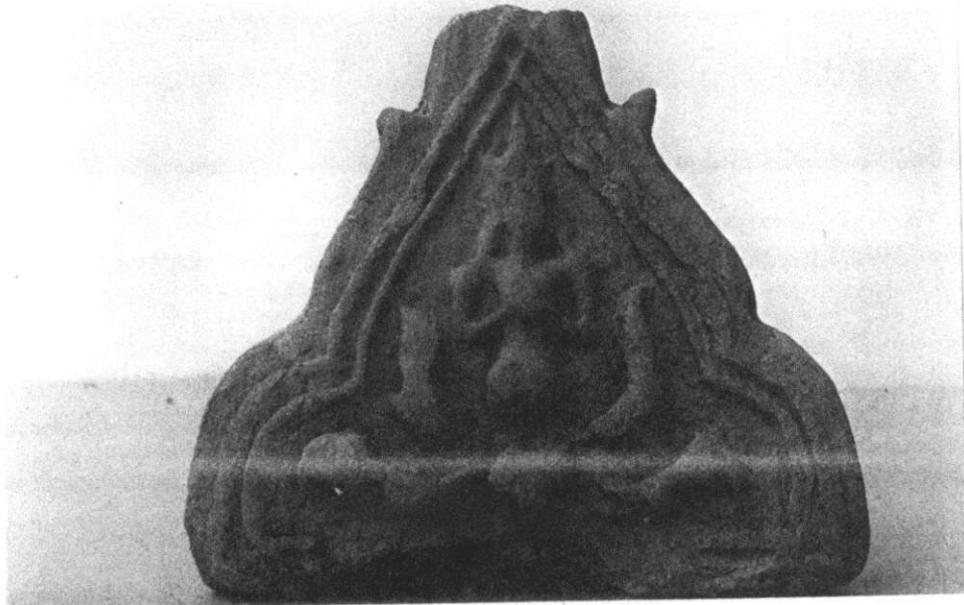
แบบที่ 13 กระจับปี่ชัชกาลายครุฑฐานกว้างประมาณ 14 เซนติเมตร สูงประมาณ 16 เซนติเมตร ขอบนอกทรงสามเหลี่ยม ประกอบด้วยวงโค้ง มีรูปครุฑชุกุนาค ขึ้นอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบทำเป็นเส้นนูนคู่ล้อมกับขอบนอกของกระจับปี่ พบในพื้นที่

- แนวอาคารหมายเลข 5
กริด 53 กว้าง จำนวน 1 ชั้น
กริด 53 สูง จำนวน 1 ชั้น
- แนวกำแพงหมายเลข 2
กริด 50 สูง จำนวน 1 ชั้น



แบบที่ 14 กระจับปี่ชัชกาลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 13 เซนติเมตร สูงประมาณ 15 เซนติเมตร ทรวดทรงกระจับปี่และตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนคู่เหมือนกับแบบที่ 6 แต่ลายช่อกระหนกเปลวใต้ท้องเทพพนมต่างกัน คือออกช่อมาจากกลีบดอกกลีบควนครึ่งซีก พบในพื้นที่ 1

- แนวอาคารหมายเลข 5 จำนวน 1 ชั้น (กริด 55 กว้าง)



แบบที่ 15 กระจเบื้องชาขาลายเทพพนม ไม่สามารถระบุขนาดได้ เทพพนมอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบเส้นคู่เส้นลวดลาย ประกอบด้วยจุดศูนย์กลาง ได้ทั้งเทพพนมบริเวณส่วนฐานของกระจเบื้อง ทำเป็นกระบอกแปลว ออกช่อมาจากลายสามเหลี่ยมเส้นคู่ เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีกรรเจี๊ยกและจอนหู พบในพื้นที่
- แนวทางเดินหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 42 ณ)



แบบที่ 16 กระจเบื้องชาขาลายพันธุ์พฤกษา ไม่สามารถระบุขนาดได้ เป็นรูปลายดอกไม้อยู่ตรงกลาง ภายในกรอบเส้นคู่เส้นลวดลายกับขอบนอกของกระจเบื้อง พบในพื้นที่
- แนวทางเดินหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 42 ณ)



แบบที่ 17 กระจังช่อกระหนกเปลวฐานกว้างประมาณ 13.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 15 เซนติเมตร เป็นลายช่อกระหนกเปลวอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบเส้นนูน 3 เส้นล้อมรอบนอกของกระจัง พบในพื้นที่

- แนวทางเดินหมายเลข 1 จำนวน 1 ชั้น (กริด 45 ฉ)
- อาคารหมายเลข 4 จำนวน 1 ชั้น (กริด 60 ช)
- แนวอาคารหมายเลข 5 จำนวน 4 ชั้น (กริด 55 ก)
- แนวกำแพงหมายเลข 1
- กริด 61 ช จำนวน 1 ชั้น
- กริด 61 ฉ จำนวน 1 ชั้น
- กริด 61 จ จำนวน 2 ชั้น



3.1.5 กระจังมุงหลังคา พบ 3 แบบได้แก่ กระจังกาบกล้วยตัวผู้ กระจังกาบกล้วยตัวเมีย กระจังแผ่นเรียบ

- กระจังกาบกล้วยตัวผู้ขนาดกว้าง 16 เซนติเมตร ยาว 27.5 เซนติเมตร หนา 0.9 เซนติเมตรพบในพื้นที่

แนวอาคารหมายเลข 1

กริด 62 ฉ' จำนวน 1 ชั้น

กริด 60 ชู' จำนวน 1 ชั้น

แนวอาคารหมายเลข 3

สถาปไม์สมบูรณ์ กริด 64 ฉ' จำนวน 5 ชั้น

แนวอาคารหมายเลข 5

กริด 58 ก.ก จำนวน 1 ชั้น

แนวกำแพงหมายเลข 1

กริด 44 ณ จำนวน 3 ชั้น

กริด 43ญ จำนวน 1 ชั้น

กริด 57 ญ จำนวน 1 ชั้น

แนวกำแพงหมายเลข 3

กริด 44ณ จำนวน 3 ชั้น

กริด 43จ จำนวน 2 ชั้น

- กระเบื้องกึ่งภาพกล้วยตัวเมียขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 23 เซนติเมตรหนา 0.8เซนติเมตร พบในพื้นที่

ที่

- แนวกำแพงหมายเลข 1

กริด 43ณ จำนวน 3 ชั้น

กริด 43ณ,ญ จำนวน 5 ชั้น

- แนวกำแพงหมายเลข 3

กริด 43จ จำนวน 6 ชั้น

กริด 44ณ จำนวน 1 ชั้น

- กระเบื้องแผ่นเรียบขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 21 เซนติเมตรหนา 0.7 เซนติเมตร พบในพื้นที่

- แนวกำแพงหมายเลข 1

กริด 43ญ จำนวน 1 ชั้น

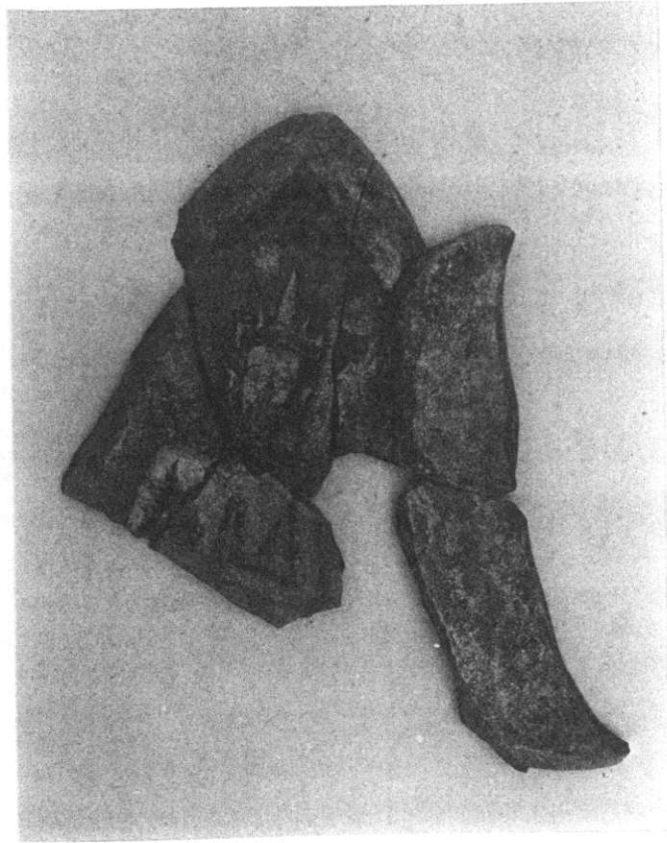
- แนวกำแพงหมายเลข 3

กริด 44ณ จำนวน 1 ชั้น

- อาคารหมายเลข 1

กริด 62ฐ จำนวน 3 ชั้น

3.1.6 ชั้นส่วนประดับสถาปัตยกรรม แผ่นดินเผาเนื้อแกร่งจากแหล่งเผาแม่น้ำน้อย รูปเทพพนมในดอกบัว เคยพบจากการขุดแต่ง วัดวรโพธิ์ อยุธยา เป็นเครื่องประดับผนังอาคาร พบในกริด 61จ จำนวน 1 ชั้น และ กริด 60 ข จำนวน 1 ชั้น



ภาพ แผ่นดินเผารูปเทพนมในคอกบัว

3.2 โบราณวัตถุที่เป็นรูปเคารพทางศาสนา

อาคารหมายเลข 4 (กริด 61 จ)

พบชิ้นส่วน ฐานพระพุทธรูปสำริด 3 ชิ้น



แนวกำแพงหมายเลข 2 (กริด 55 ฉ)

ชิ้นส่วนพระหัตถ์ขวาของพระพุทธรูปสำริด 1 ชิ้น และชิ้นส่วนทับทรวง น่าจะเป็นส่วนเครื่องประดับของพระพุทธรูปทรงเครื่อง



แนวอิฐหมายเลข 1

พบพระพุทธรูปสำริด ประทับนั่งปางสมาธิ บนฐานหน้ากระดานเจาะสามเหลี่ยมไว้ด้านหลัง และหลัง พระพุทธรูปลักษณะเช่นที่บางบ้านเรียกว่า “พระนั่ง” สร้างขึ้นเพื่อสะเดาะเคราะห์ นิยมใช้เป็นเครื่องรางของคลั่ง พบในกริด 60 ข



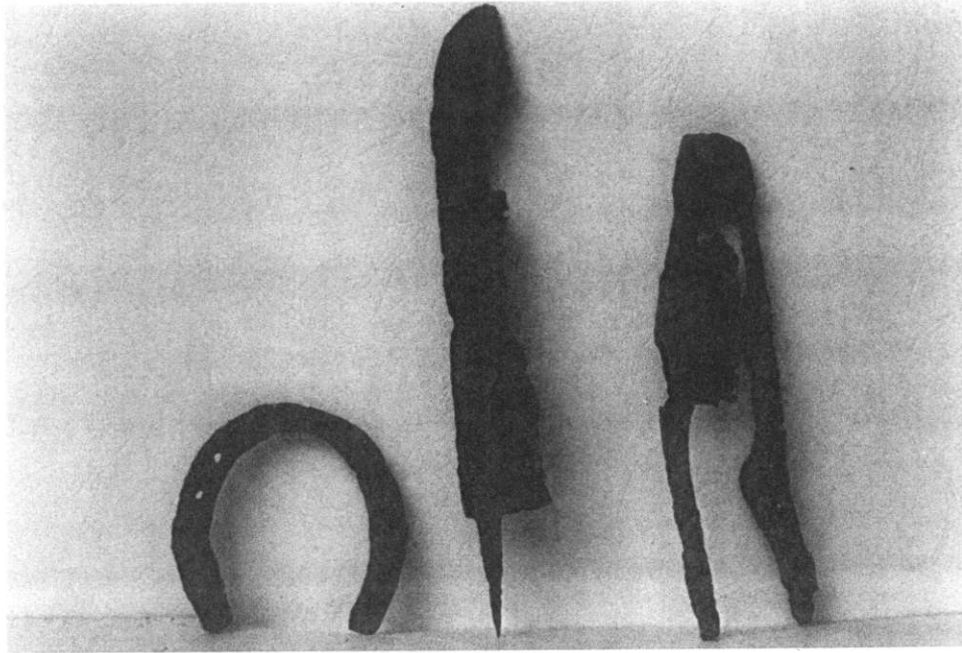
3.3 โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

พบเพียงเครื่องมือเหล็ก เท่านั้น มีดังนี้

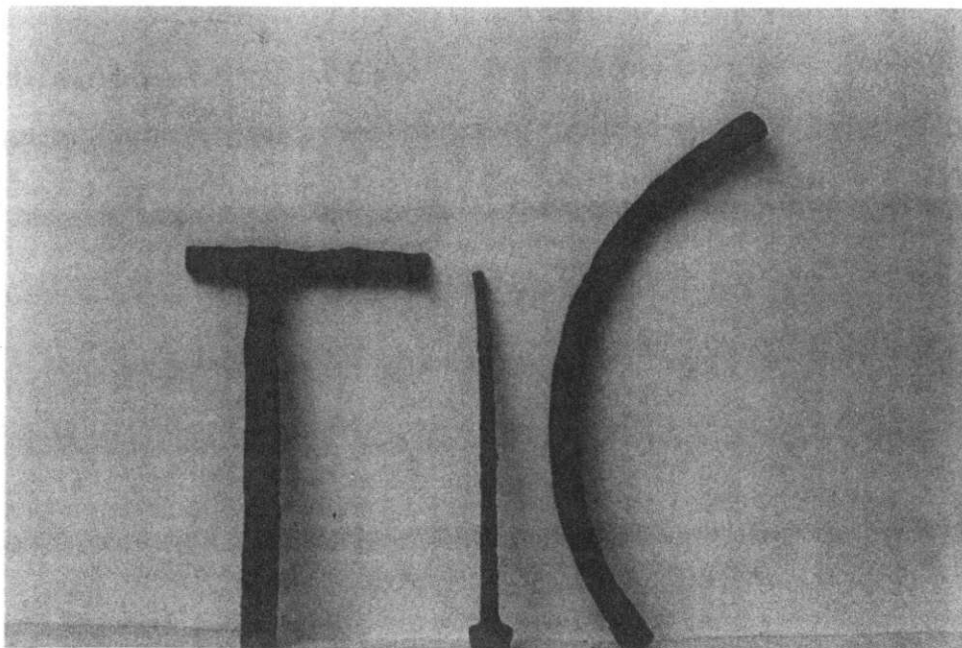
แนวอาคารหมายเลข 5

- กรรไกรหนีบหมาก 1 ชิ้น พบในกริด 56 กู

- เกือกม้า พบในกริด 56 กู

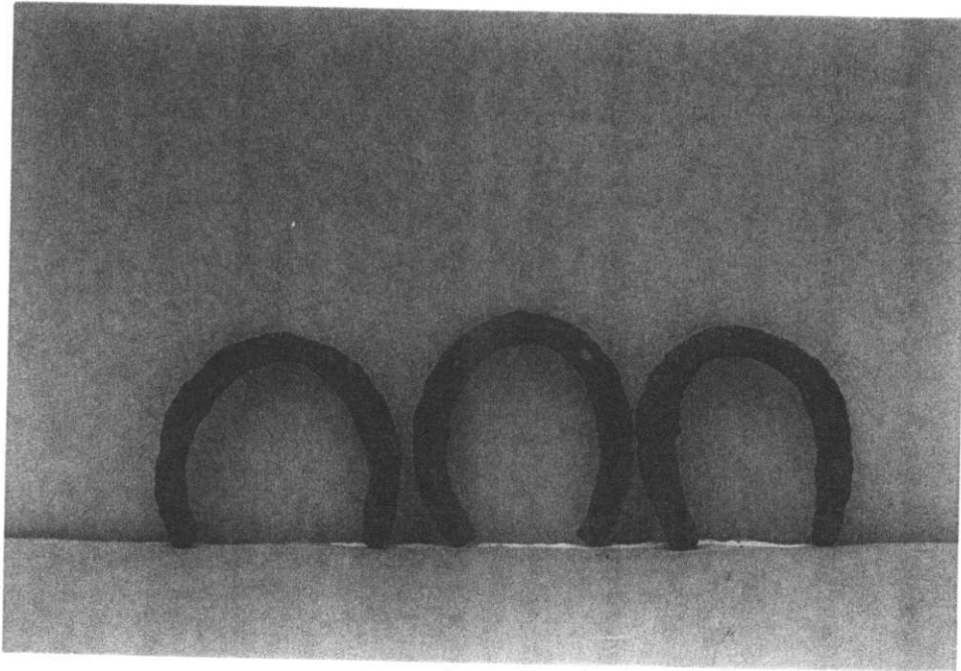


- เหล็กประกอบเครื่องมือรูปทรงต่าง ๆ พบในกริด 55 กู



แนวกำแพงหมายเลข 3

พบเกือกม้า จำนวน 3 ชิ้น พบในกริด 44 ฉ



3.4 โบราณวัตถุประเภทอาวุธ

3.4.1 ปืนใหญ่

พบจำนวน 4 ชิ้น ในบริเวณ

แนวถนนบริเวณประตูศรีไชยศักดิ์ จำนวน 1 ชิ้น สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดยาว 40 เซนติเมตร กว้าง 25 เซนติเมตร หนา 12 เซนติเมตร มีเข็มขัดขีดครัดปากกระบอกปืน บริเวณปลายด้านเหนือ พบในกริด 62ค'

บริเวณแนวกำแพงด้านข้างอาคารหมายเลข 5 จำนวน 2 ชิ้น สภาพไม่สมบูรณ์ทั้ง 2 ชิ้น ขนาดยาว 39 เซนติเมตร กว้าง 27 เซนติเมตร หนา 15 เซนติเมตร และขนาดยาว 31 เซนติเมตร กว้าง 27 เซนติเมตร หนา 13 เซนติเมตร มีเข็มขัดขีดครัดกระบอกปืนใหญ่ พบในกริด 53 ฉ

บริเวณด้านใต้ของอาคารหมายเลข 5 สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีเข็มขัดขีดครัดปากกระบอกปืน 93 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง กระบอกปืนทั้งสองด้านไม่เท่ากัน ด้านหนึ่งเส้นผ่านศูนย์กลางรอบนอก 30 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางรูกระบอกปืน 10 เซนติเมตร ตัวกระบอกหนา 10 เซนติเมตร ปลายอีกด้านมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 26 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางรู 11 เซนติเมตร กระบอกปืนหนา 6 เซนติเมตร พบในกริด 55 ฉ



ภาพ ปูนใหญ่ที่พบจากการขุดแต่ง

3.4.2 กระสุนปืน

บริเวณแนวทางเดินหมายเลข 1 (กริด 58 ๗)

พบลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพสมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.1 เซนติเมตร วัสดุหิน

บริเวณแนวทางเดินหมายเลข 3 (กริด 62 ก')

พบกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 12.5 เซนติเมตร วัสดุหิน

บริเวณอาคารหมายเลข 5

- พบกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุดินเผา ขนาดความกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 19 เซนติเมตร ในกริด 58 ฎ

- กระสุนปืนดินเผา จำนวน 3 ชิ้น เส้นผ่านศูนย์กลาง 3.8, 3 และ 2.5 เซนติเมตร กริด 55 ฎ

บริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดกว้าง 7.1 เซนติเมตร ยาว 8.2 เซนติเมตร วัสดุหิน (กริด 60 ช)

- ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4.8 เซนติเมตร วัสดุหิน พบในกริด 60 ฉ

- ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพสมบูรณ์ จำนวน 3 ลูก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.1 เซนติเมตร พบในกริด 60 ฉ 3.6 เซนติเมตร 5.8 เซนติเมตร วัสดุดินเผา

- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดกว้าง 9 เซนติเมตร ยาว 12.5 เซนติเมตร วัสดุหิน

60 ก'

- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพสมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 11 เซนติเมตร วัสดุหิน กริด 61 จ
- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 12 เซนติเมตร วัสดุหิน

กริด 55 ก

- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10.7 เซนติเมตร วัสดุหิน กริด 53

ก

- ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุหินเผาจำนวน 3 ลูก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.2 เซนติเมตร 4.9 เซนติเมตร 5.3 เซนติเมตร กริด 53 ก

- ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุเหล็กจำนวน 3 ลูก ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร และ 1.5 เซนติเมตร กริด 61 ค

บริเวณแนวกำแพงหมายเลข 2

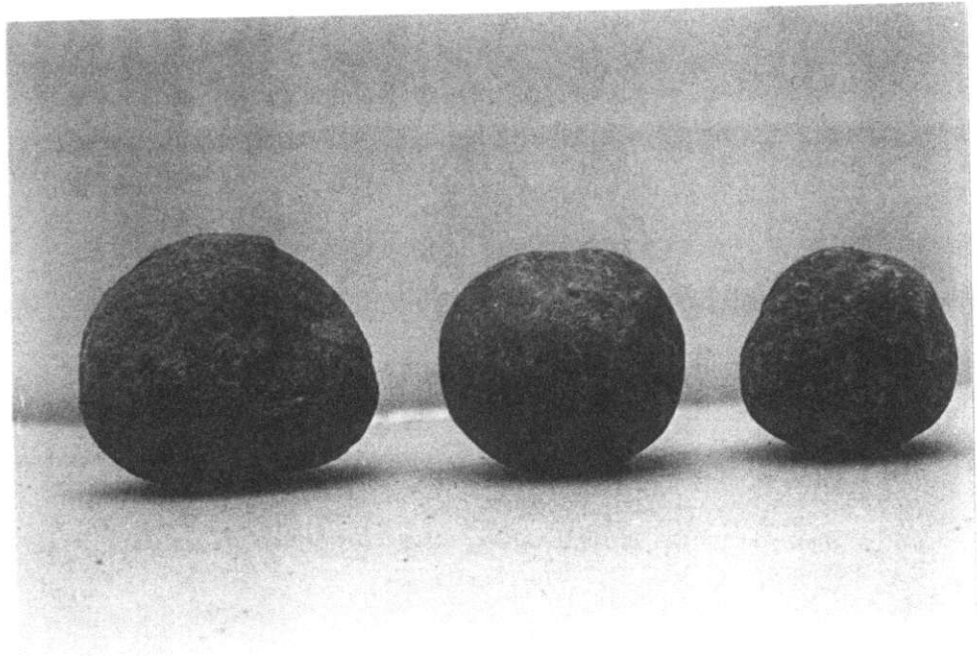
- ลูกกระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุหินเผา ขนาดกว้าง 8 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร กริด 50 ก

บริเวณแนวกำแพงหมายเลข 3 (พบในกริด 44 ค)

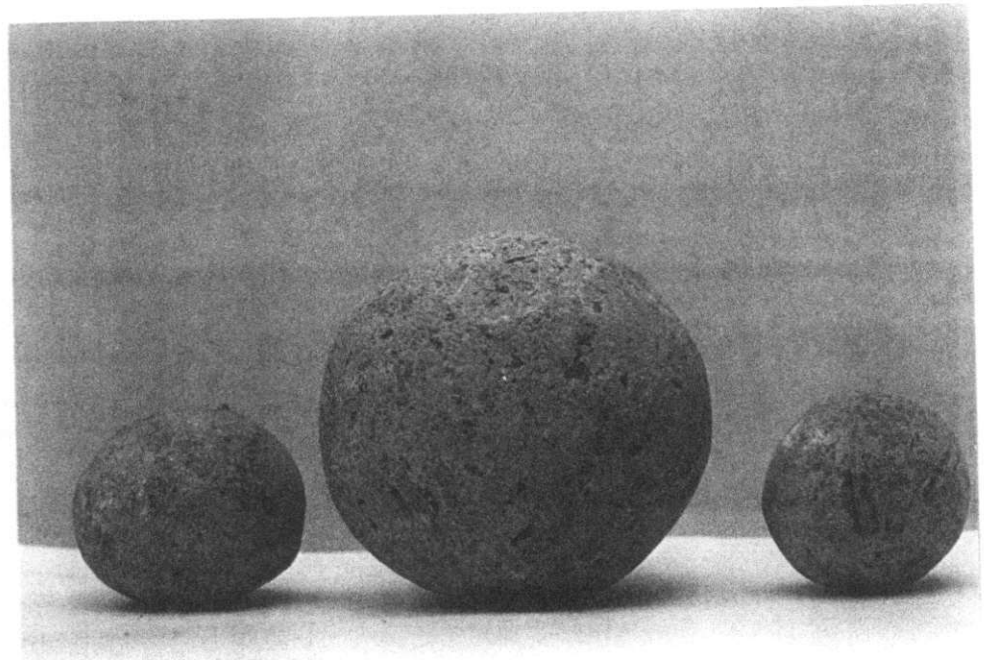
- กระสุนเหล็ก 1 ลูก เส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 เซนติเมตร
- กระสุนปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุหิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10.8 เซนติเมตร
- ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพไม่สมบูรณ์ วัสดุหิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4.6 เซนติเมตร

อาคารหมายเลข 4

- พบกระสุนดินเผา จำนวน 1 ลูก เส้นผ่านศูนย์กลาง 5.5 เซนติเมตร ในกริด 60 ง'



กระสุนเหล็ก



กระสุนดินเผา

3.4.3 ไบฮอก

พบบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 61 ข')

3.4.4 ไบมีด

พบบริเวณแนวอาคารหมายเลข 5 จำนวน 1 ชิ้น (กริด 56 ก)

3.5 โบราณวัตถุเกี่ยวกับการโลหะกรรม

พบโบราณวัตถุเกี่ยวกับการโลหะกรรม ได้แก่ ก้อนตะกั่ว แผ่นตะกั่ว เบ้าหลอมโลหะ พบตามพื้นที่ในการขุดแต่งดังนี้

แนวอาคารหมายเลข 5

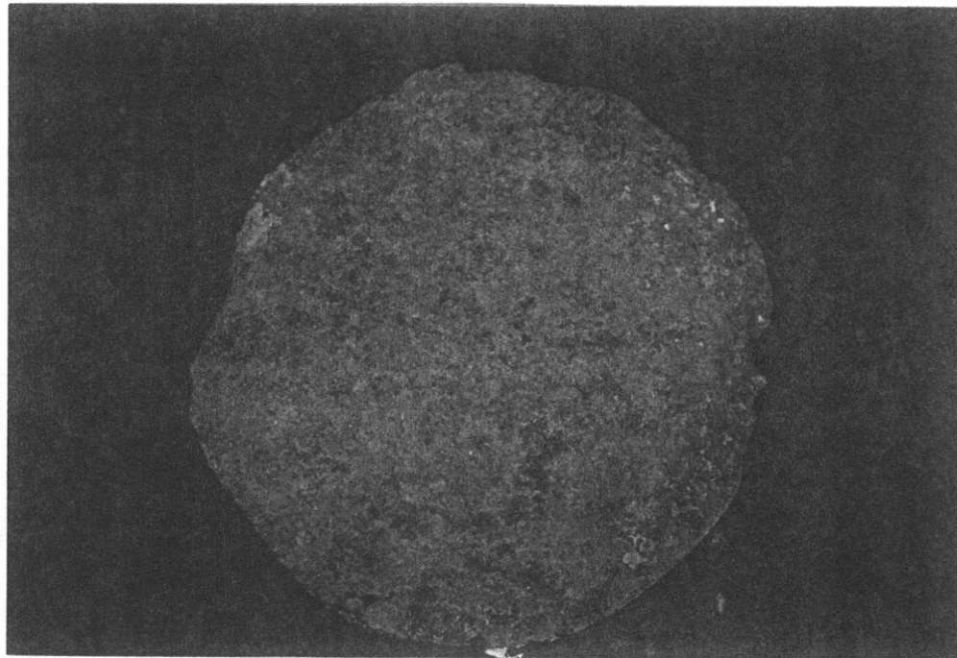
พบนมตะกั่ว จำนวน 1 ชิ้น (กริด 58 ก)

แนวกำแพงหมายเลข 1

พบนมตะกั่ว จำนวน 1 ชิ้น เบ้าหลอมโลหะ 1 ชิ้น ในกริด 60 ข

แนวอิฐหมายเลข 1

พบเศษแผ่นตะกั่วและก้อนตะกั่วพบขนาดต่าง ๆ ก้อนตะกั่วเหล่านี้ เป็นวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ในงานโลหะกรรม



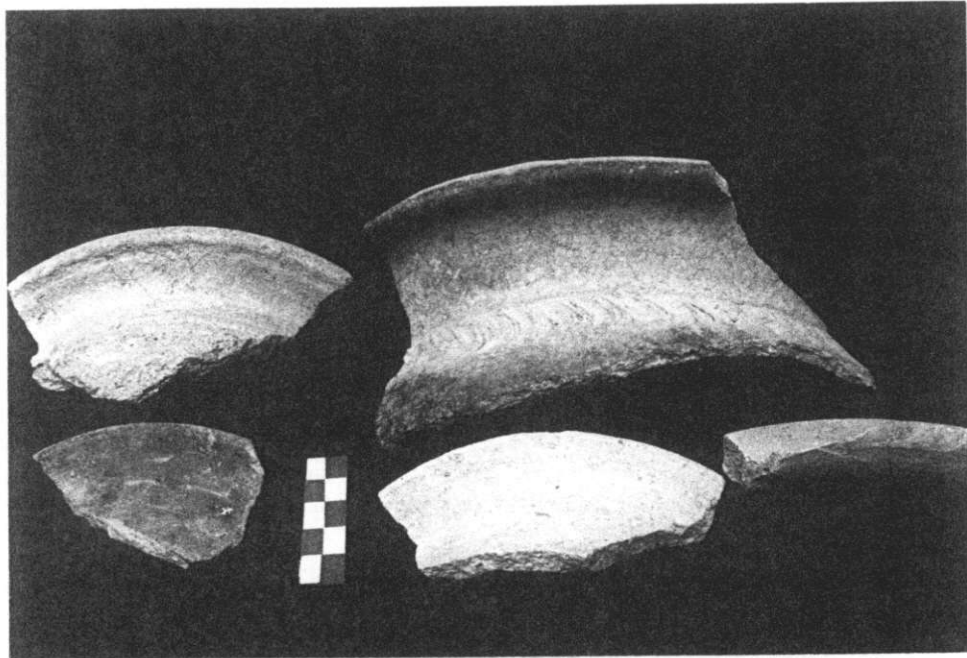
แผ่นตะกั่ว วัตถุดิบที่จะนำมาหลอมเป็นเครื่องมือเครื่องใช้

3.6 ภาชนะดินเผาในประเทศ

3.6.1 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาพื้นเมือง

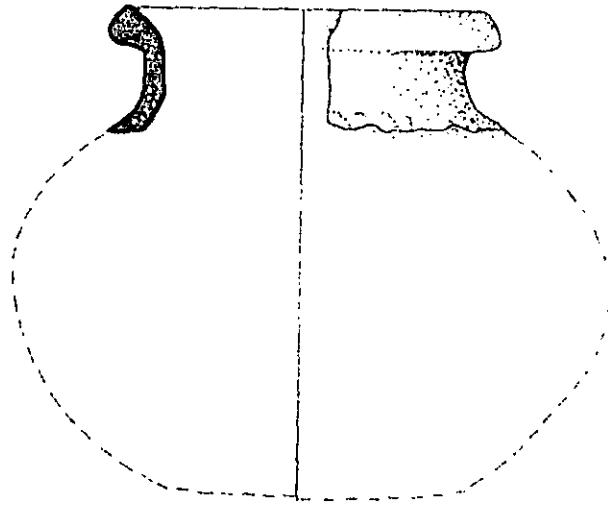
พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน ส่วนปาก ลำตัว และก้น สามารถนำมาแบ่งรูปทรงภาชนะได้ดังนี้

1. หม้อ เป็นภาชนะที่พบจำนวนมากที่สุด แบ่งออกเป็นหม้อทะนน หม้อข้าว และหม้อแกง พบชิ้นส่วนปาก และลำตัวแต่งลาย (จากตารางที่ 3)

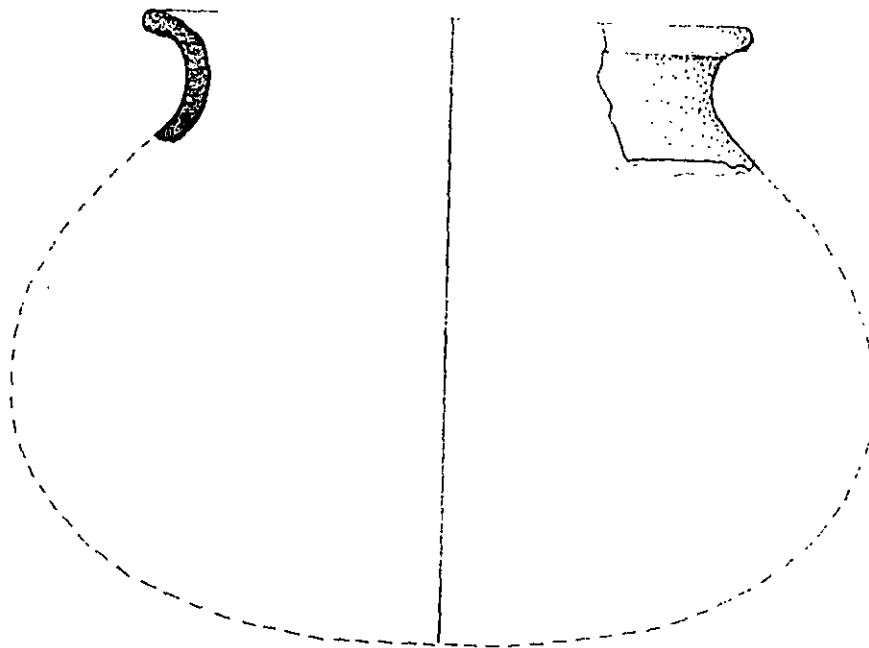


ภาพ ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา ทรงหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนน

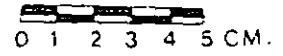
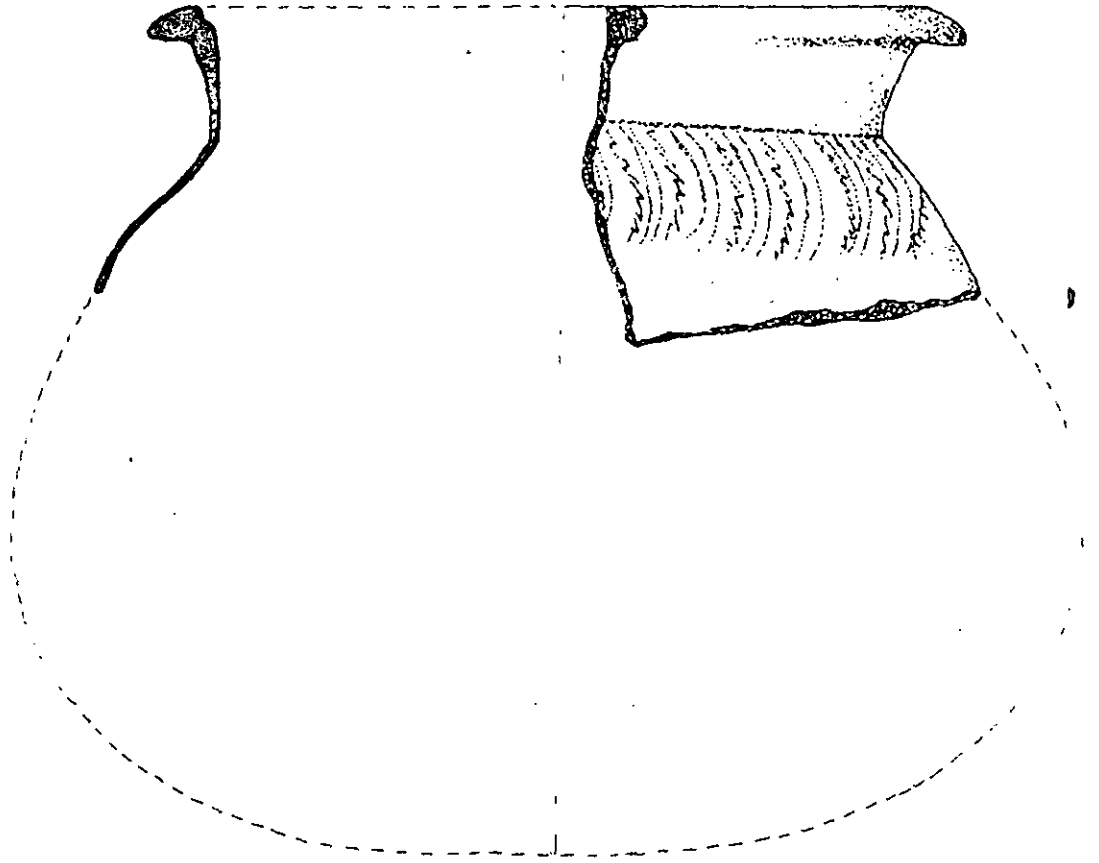
รูปทรงภาชนะดินเผาเนื้อดินทรายแดงเตาเผาที่เมือง ที่พบจากการขุดแต่ง



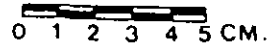
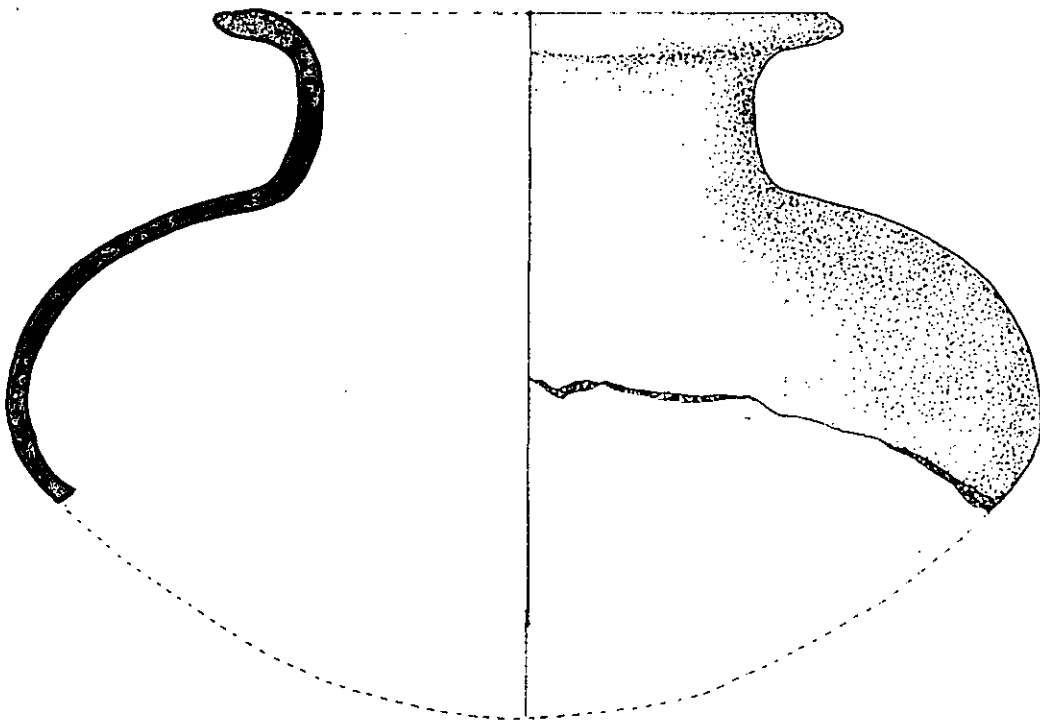
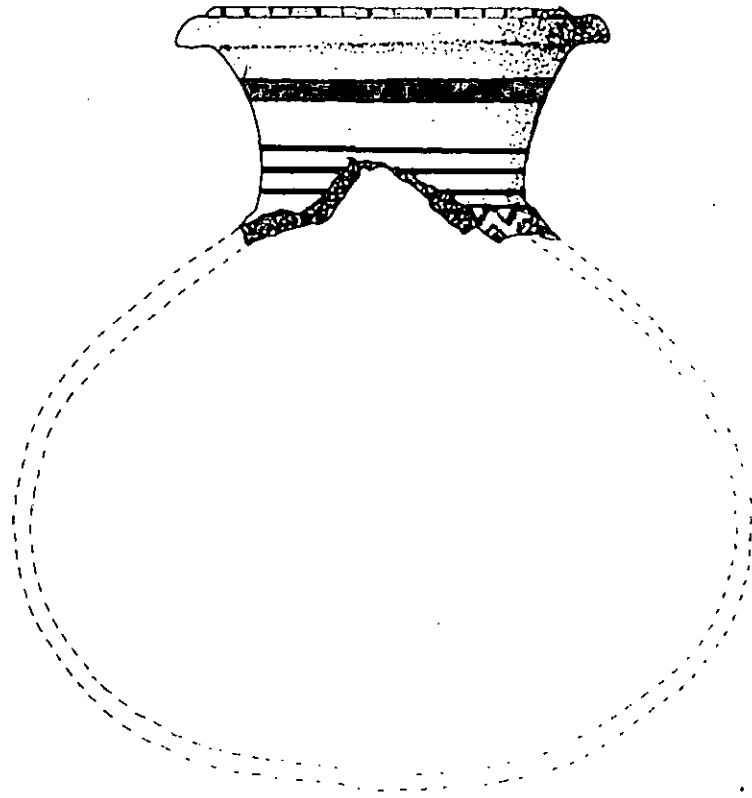
0 1 2 3 4 5 CM.



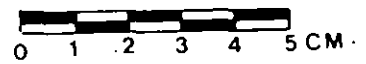
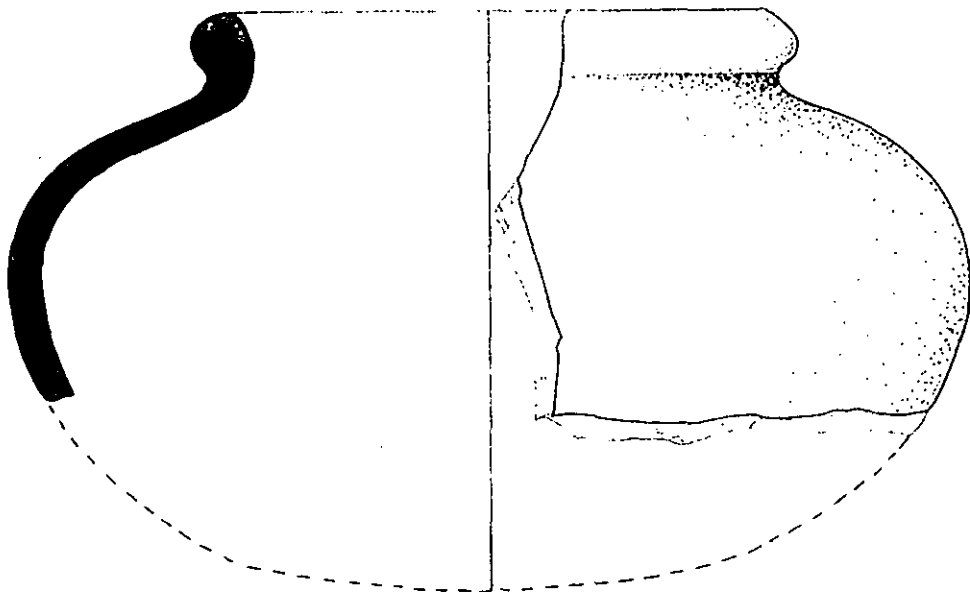
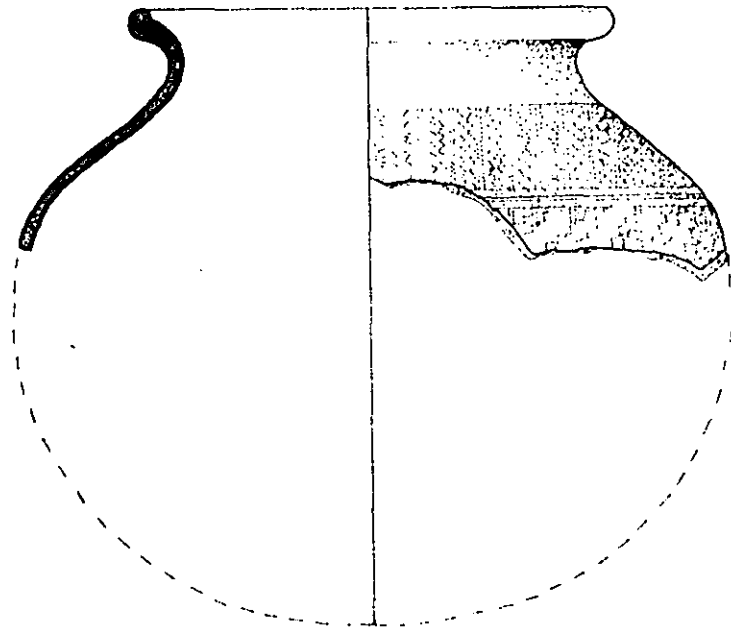
ภาชนะทรงหม้อดินกลบ



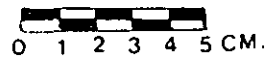
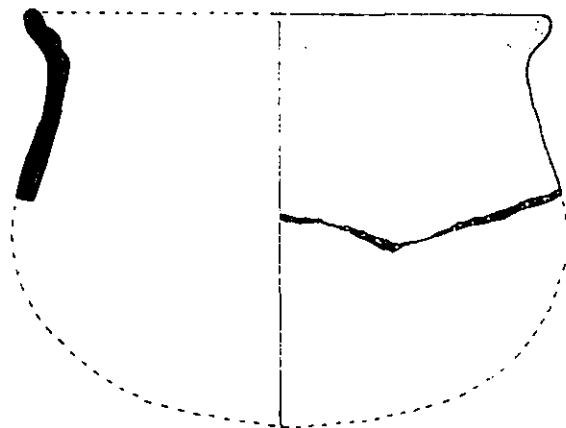
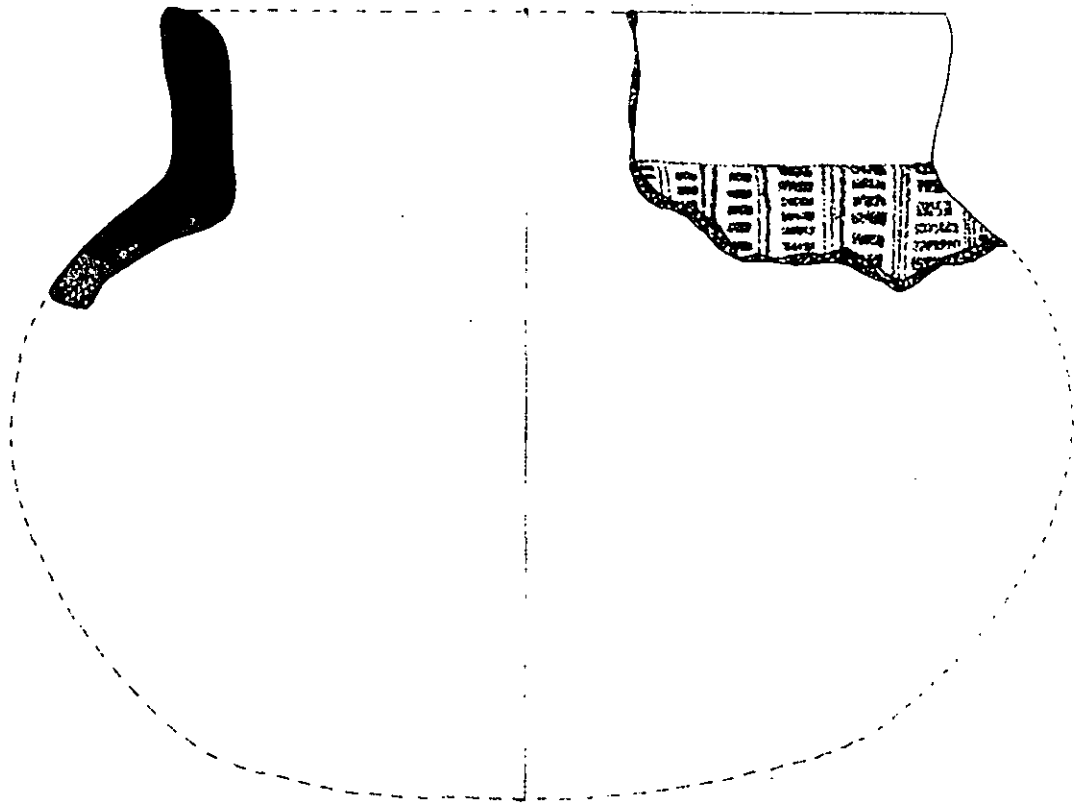
ပုလဲပိတ်ပိတ်ပိတ်



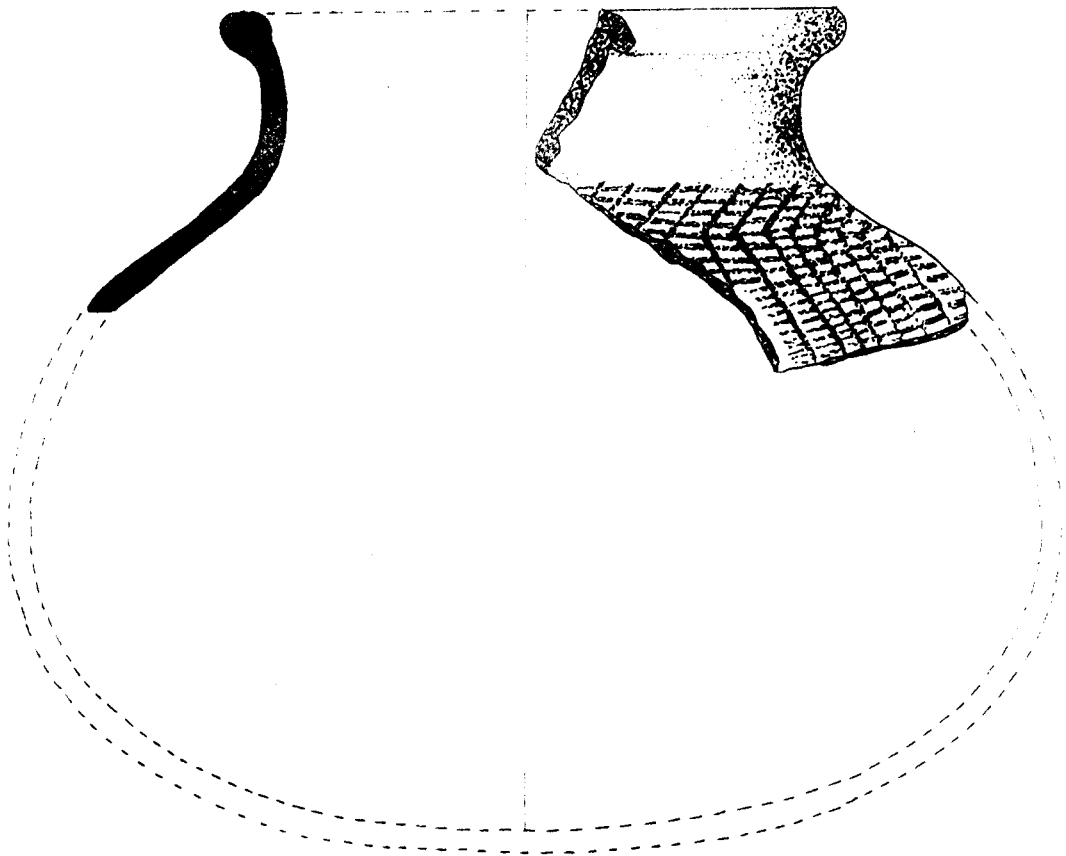
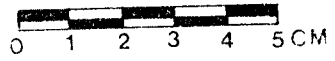
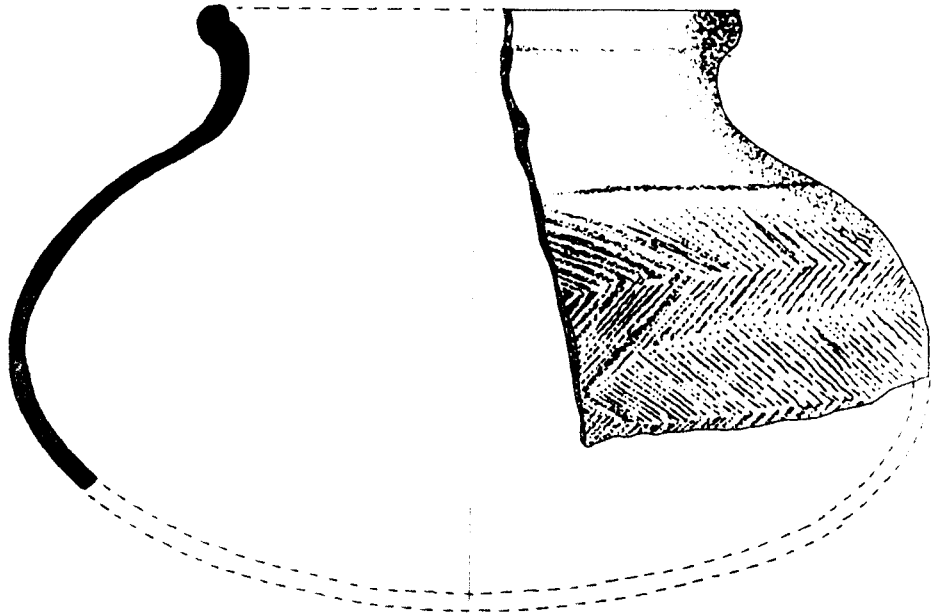
ภาชนะทรงหม้อก้นกลม



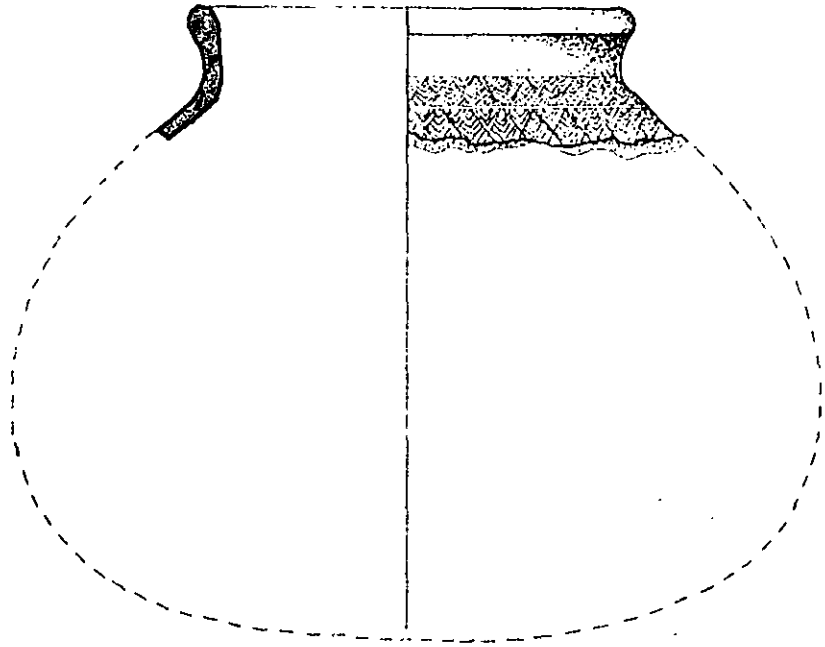
กาชนะทรงหม้อก้นกลม



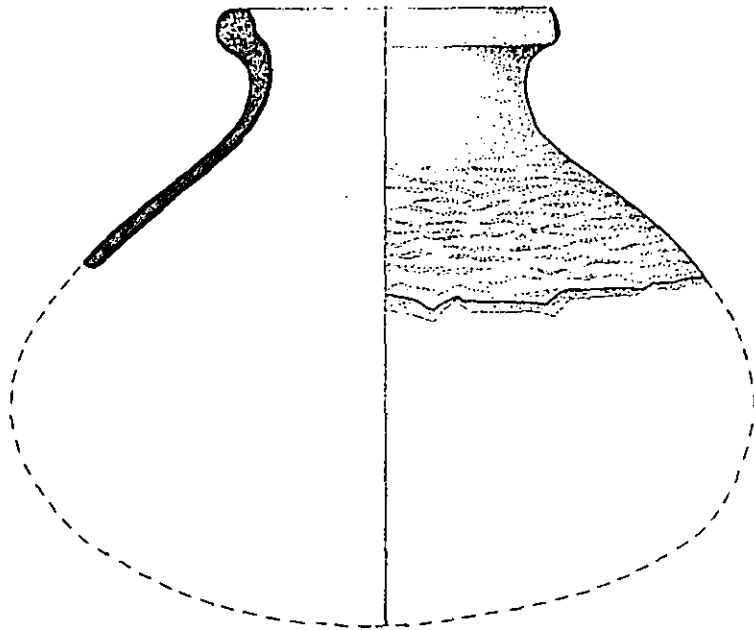
ภาชนะทรงม่อกัมกลม .



ภาชนะทรงพม้อก้นกลม



0 1 2 3 4 5 CM.

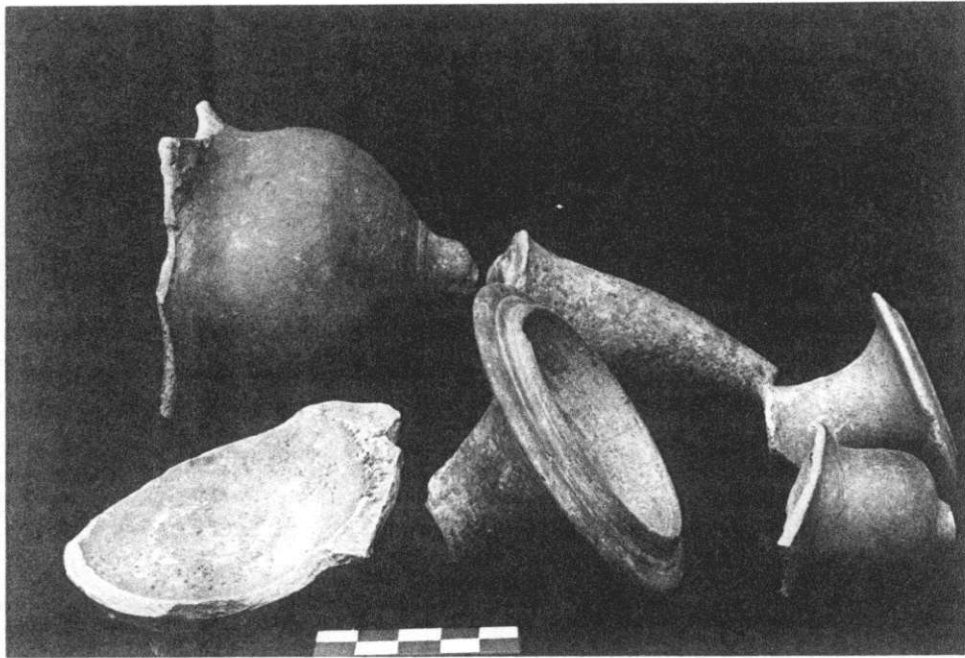


0 1 2 3 4 5 CM.

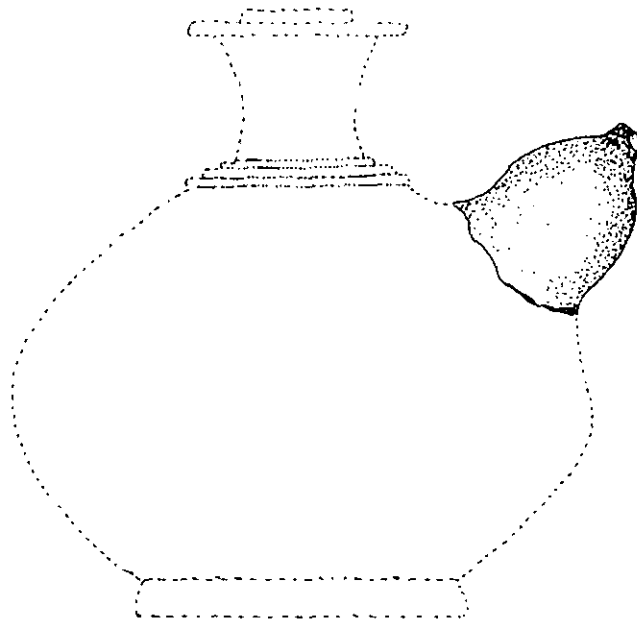
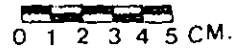
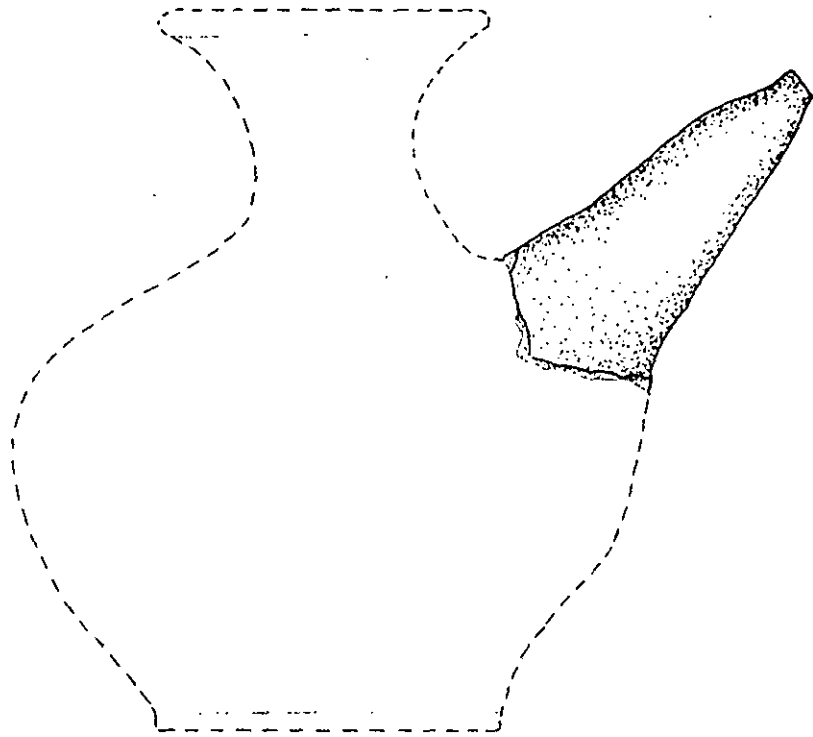
ภาชนะทรงกรวยก้นกลม

2. กุณจี ที่พบสามาแบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ

- กุณจีทรงกลม เขื่อนก้นน้ำทรงกลมเป็น คอแคบสูงปากผายออกเล็กน้อย พวยกามีทั้งเป็นรูปกระเปาะกลมและรูปกรวยยาว พบการแต่งผิวภาชนะส่วนใหญ่ โดยการเคลือบน้ำดินสีแดง และเขียนลายด้วยน้ำดินสีแดงและขาว

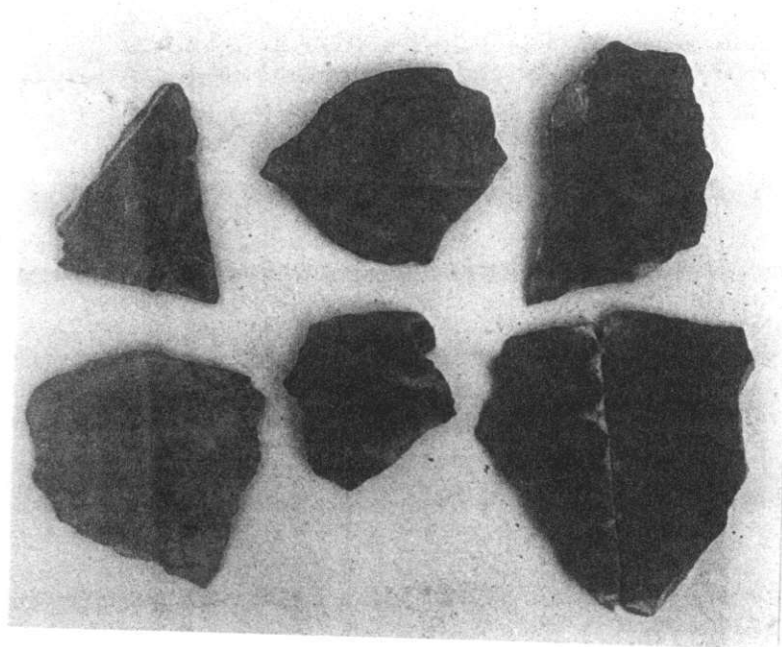
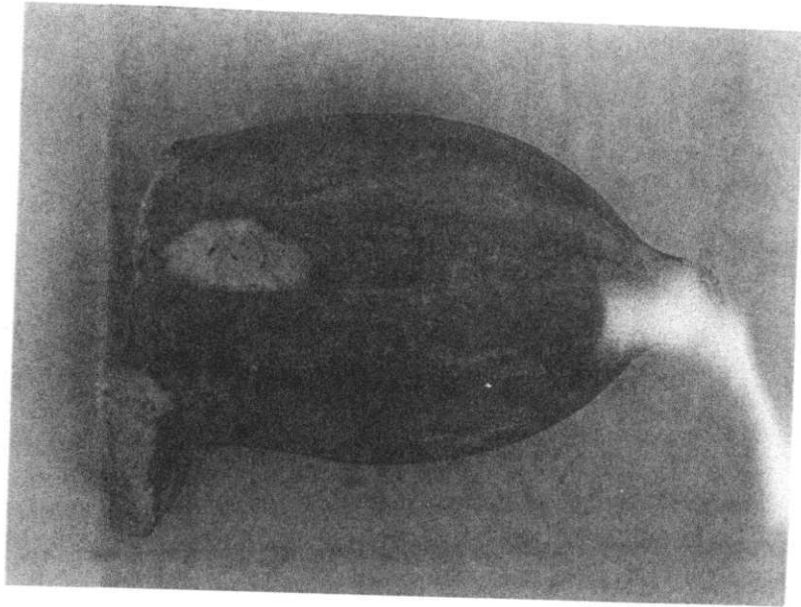


ภาพชิ้นส่วนกุณจีทรงกลม

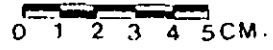
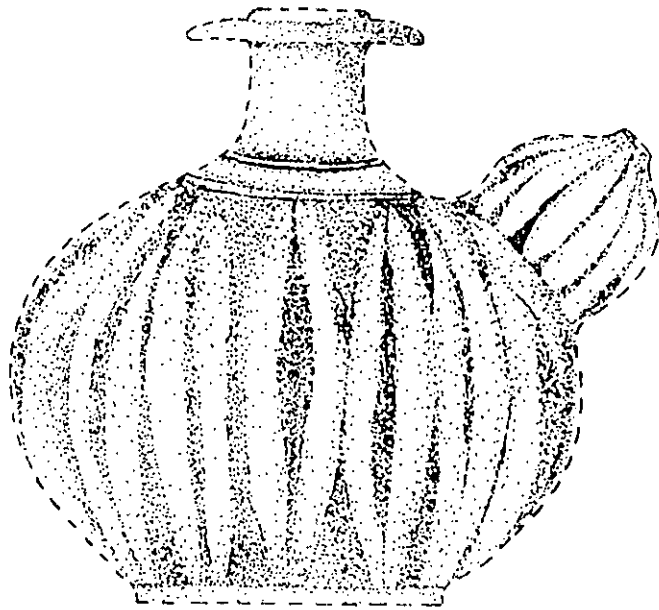


ภาชนะทรงกุ่มพี้

กฤษีทรงกลีบมะเฟือง รูปทรงคล้ายกับกฤษีทรงกลม พวยกาเป็นรูปกระเปาะกลม แต่แต่งผิว
ภาชนะด้วยการเซาะร่อง เป็นริ้ว ๆ คล้ายกลีบมะเฟือง ส่วนใหญ่พบผิวสีดำขี้ผึ้ง และมีบ้างที่เคลือบน้ำดินสี
แดง



ภาพ ชิ้นส่วนกฤษีทรงกลีบมะเฟือง



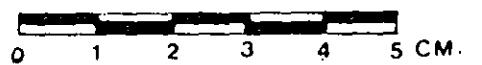
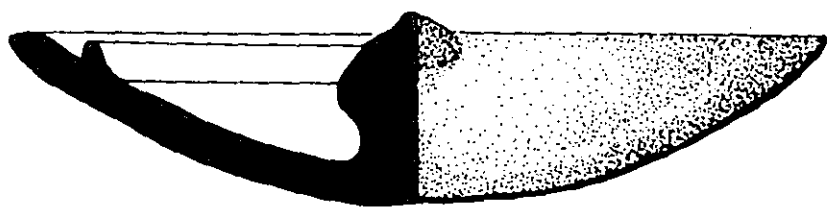
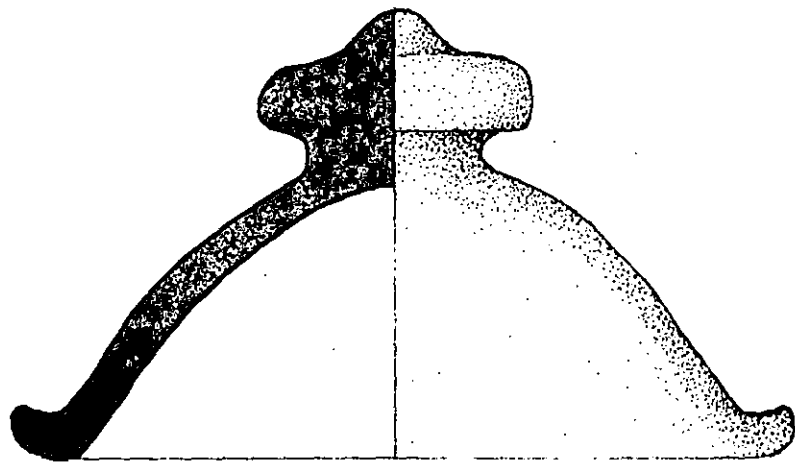
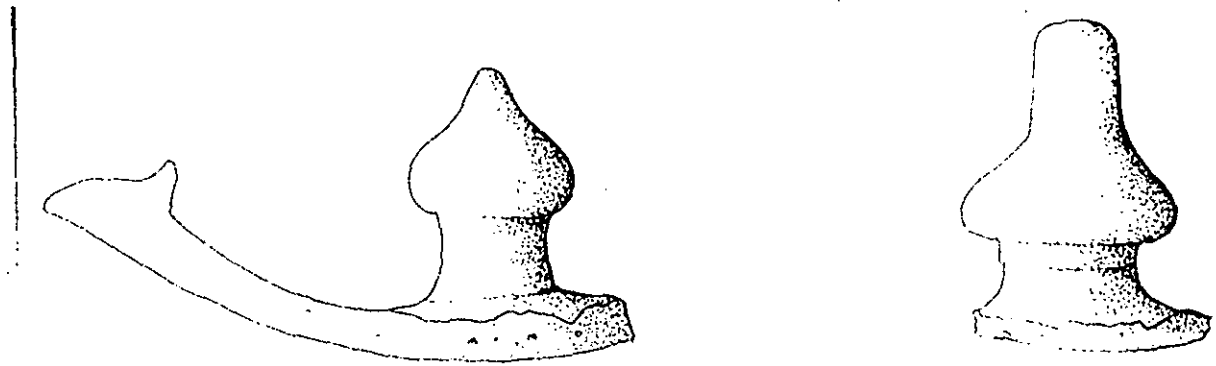
ภาชนะทรงกุ่มก้น

3. ฟากาชนะ พบ 2 แบบ คือ

- ฟาแบบคว่ำ รูปทรงโค้งขึ้น ตรงกลางฝาสูง มีจุดสำหรับจับอยู่ด้านบน มักพบเป็นรูปแบบปากของขวดปากบาน พบหลายขนาด ฟารูปแบบนี้มักใช้เป็นฝาของหม้อ
- ฟาแบบหงาย รูปทรงของฝาตรงกลาง แผ่นโค้งลงด้านต่าง ๆ มีจุดสำหรับจับเช่นกัน มักพบเป็นรูปดอกบัวตูม ฟาแบบนี้มักใช้เป็นฝาไหหรือฝาหม้อตะนนไต้ของ

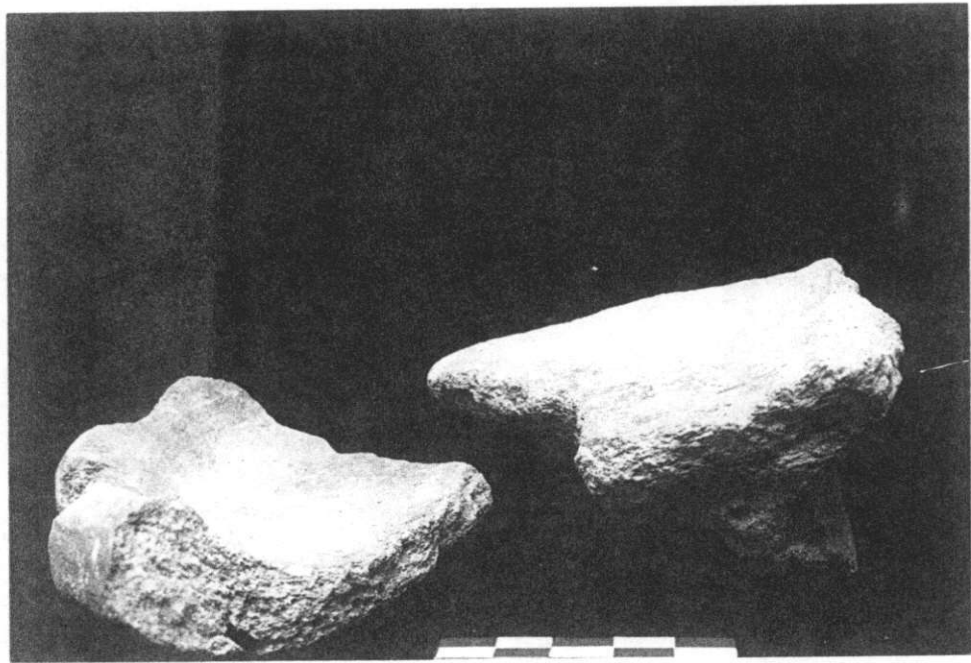


ภาพ ชิ้นส่วนฟากาชนะแบบคว่ำ และแบบหงาย

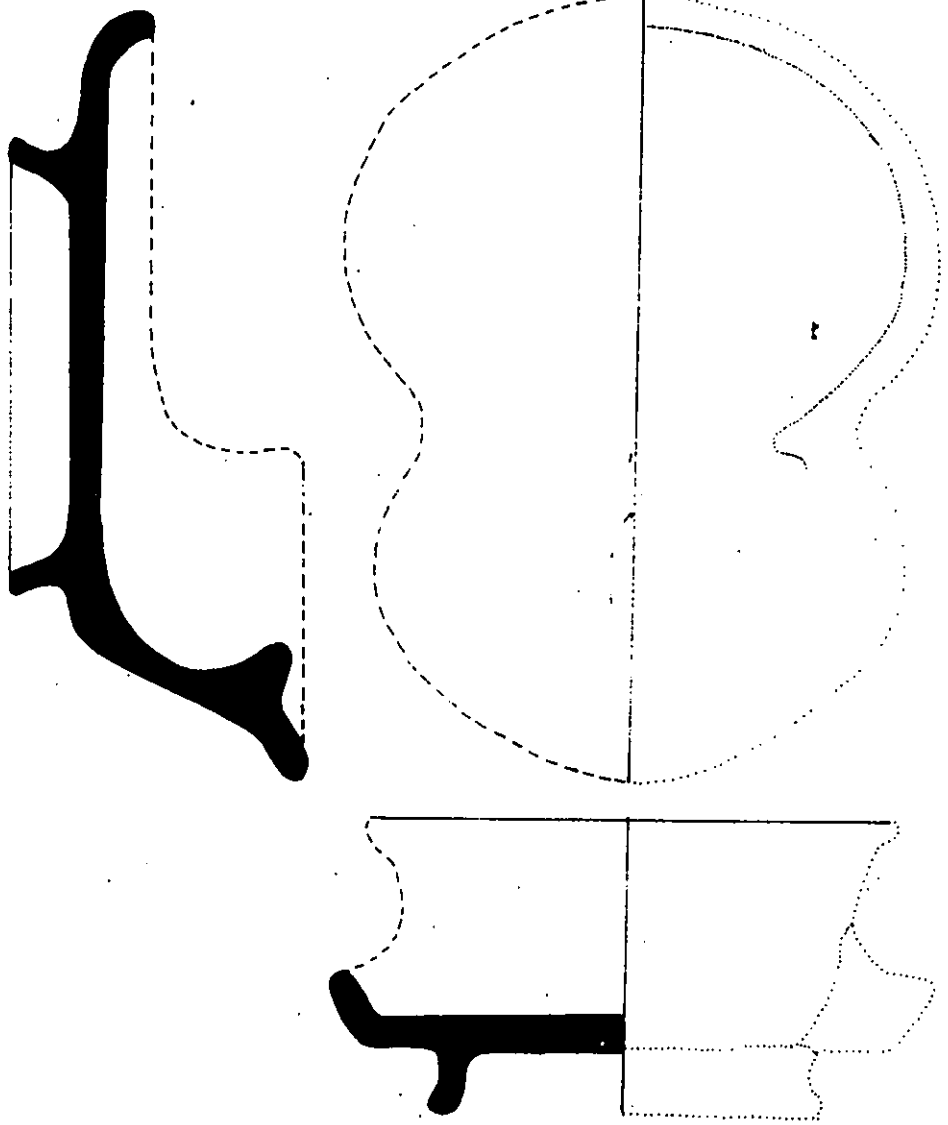


รูปทรงฝักดาชนิดแบบต่างๆ

4. เต่าเชิงกราน เป็นเต่าหุ้ดมีลักษณะเป็นถาด มีฐานเตี้ย ๆ ด้านหน้าเป็นถาดไล่พื้นยก
ขอบสูงเล็กน้อย มีปลายเส้ายื่นออกมาสั้นกั้นลักษณะเป็น 3 เส้า (กรมศิลปากร, 2532 : 44)



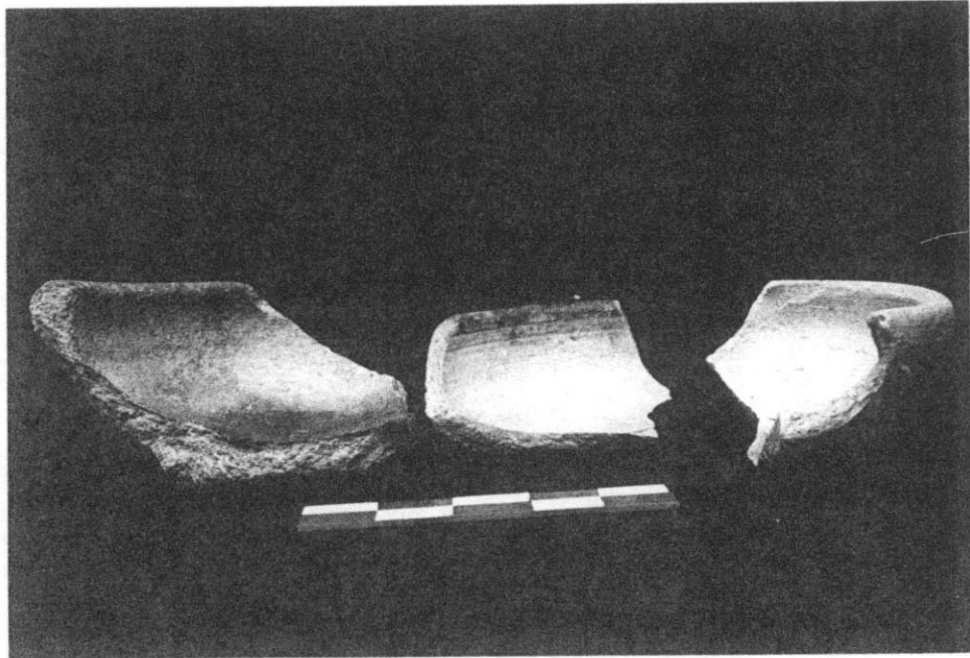
ภาพ ชิ้นส่วนเต่าเชิงกราน



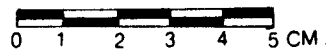
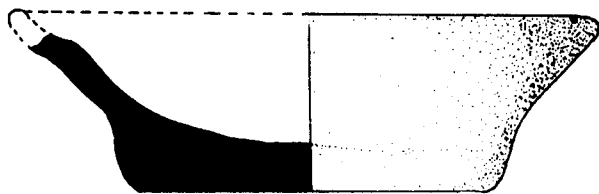
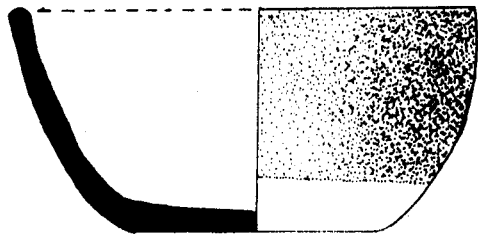
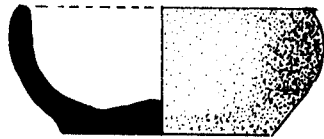
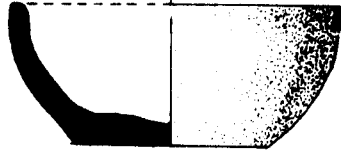
0 5CM.

เตาเซิงกรน

5. ตะคันดินเผา พบตะคันดินเผา ลักษณะคล้ายชามปากกว้าง ก้นตื้นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางปากประมาณ 6 - 8 เซนติเมตร



ภาพ ชิ้นส่วนตะคันดินเผา

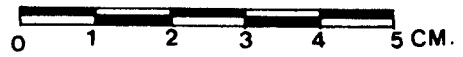
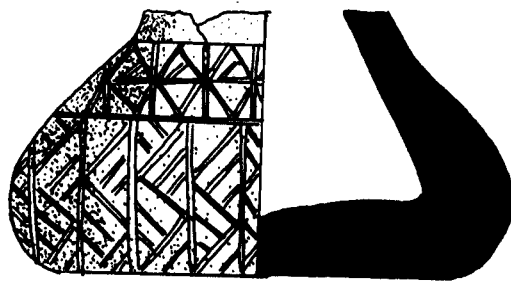
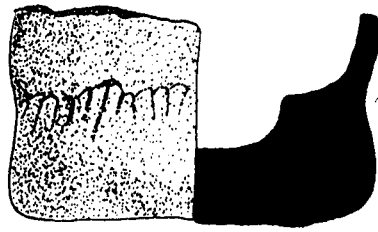
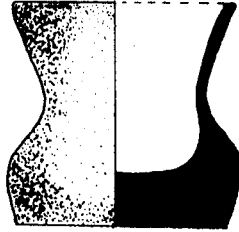


ภาชนะขนาดเล็กและภาชนะทรงตะก้น

6. ภาชนะดินเผาขนาดเล็ก รูปทรงภาชนะที่พบคล้ายหม้อตาล หม้อทะน่นและหม้อก้นกลม



ภาพ ภาชนะดินเผาขนาดเล็ก

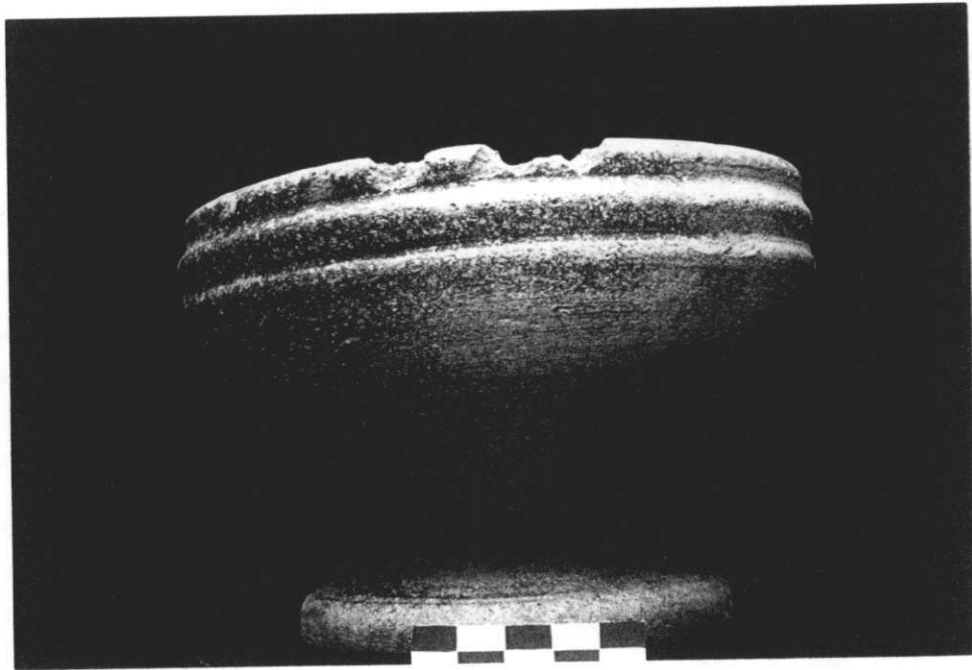


ภาชนะขนาดเล็กรูปทรงต่างๆ

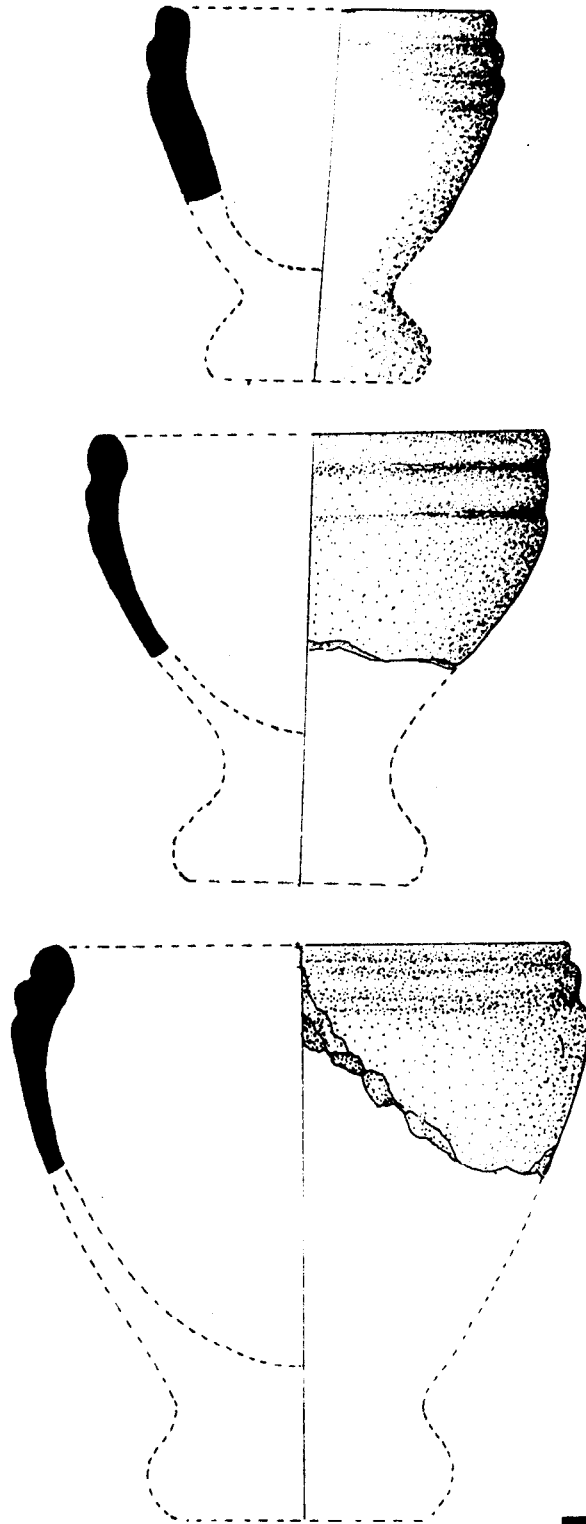
3.6.2 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาแม่น้ำน้อย

พบชิ้นเศษภาชนะดินเผาส่วนปาก ลำตัวและฐาน แบ่งรูปแบบภาชนะได้ดังนี้

1. ครก พบชิ้นส่วนปากและก้นจำนวนมากที่สุดและพบโดยทั่วไป มีหลายขนาด การตกแต่งที่พบส่วนใหญ่จะแต่งขอบปากด้านนอกด้วยลายขีดเป็นรอยหยัก และไม่เคลือบผิวและมีบางใบ มีการแต่งลายกลีบบัวที่ลำตัวโดยรอบ



ภาพ ครกจากเตาแม่น้ำน้อย

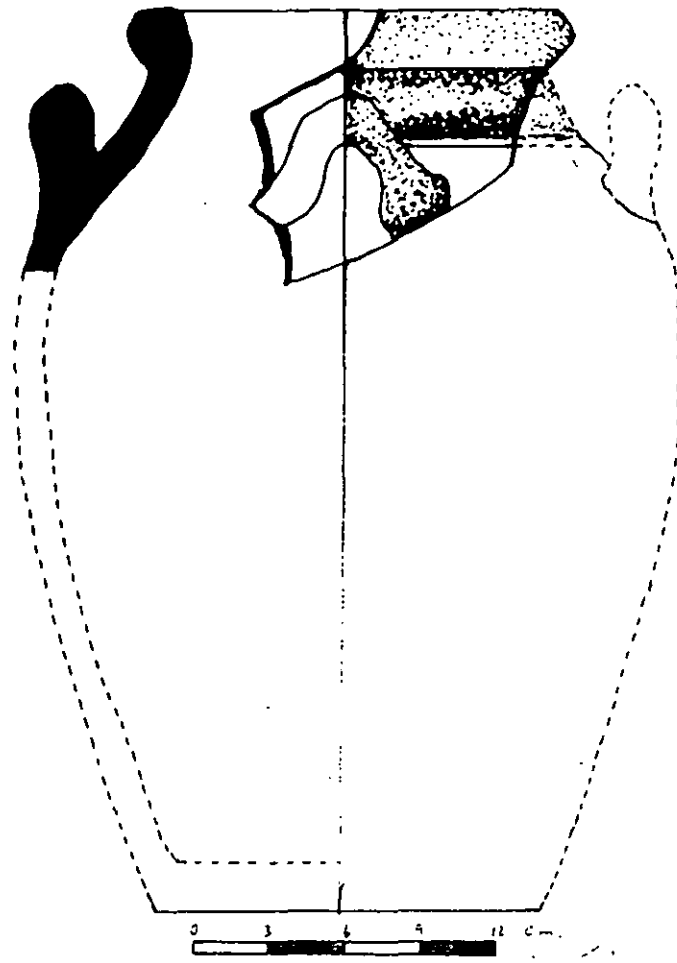


กาชนะทรงกรก

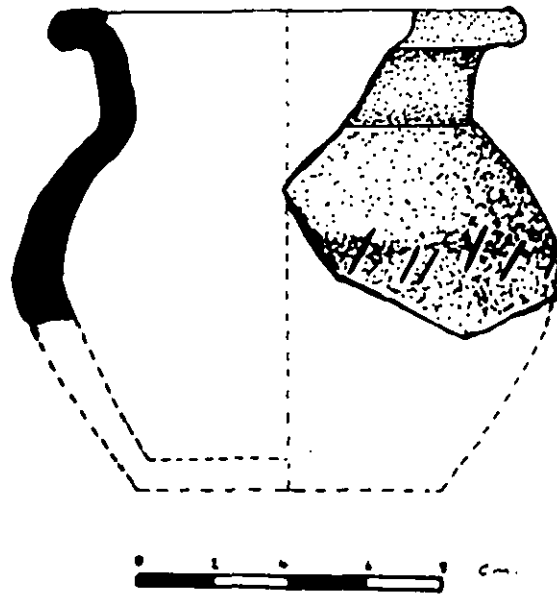
2. โห พบชิ้นส่วนปากและลำตัว มีทั้งเคลือบและไม่เคลือบผิว มีทั้งขนาดใหญ่และเล็ก รูปทรงโห ของแหล่งเตาแม่น้ำน้อย มักเป็นภาชนะทรงสูง โหล่กว้าง ก้นแบน โหที่พบมีทั้งรูปแบบที่มีหูและไม่ มีหู การตกแต่งผิวมักมีการเซาะร่องรอบบริเวณโหล่



ภาพ ชิ้นส่วนโห เตาแม่น้ำน้อย



ภาพลายเส้น "ไหสีหู เตาม้วน้าน้อย"

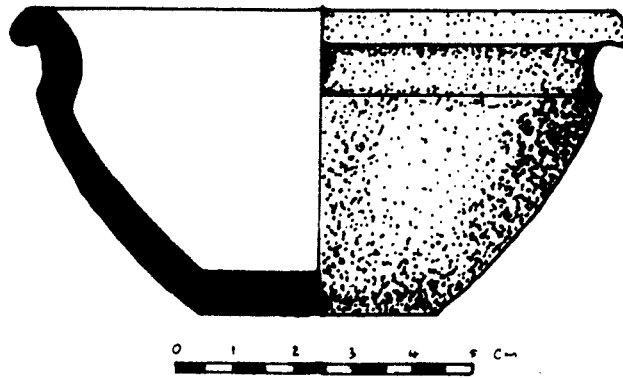


ภาพลายเส้น กระปุก เตาม้วน้าน้อย

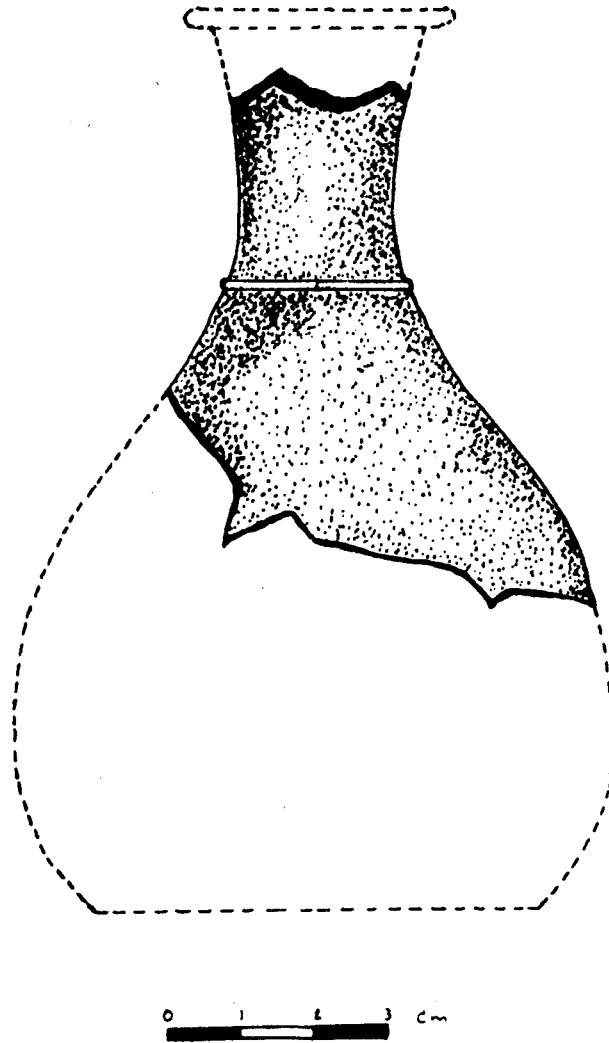
3. อ่าง พบชิ้นส่วนปากอ่าง ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เป็นบางทรงสูง ปากผายบานออก ส่วนใหญ่พบประเภทไม้เคลือบผิว



ภาพ ชิ้นส่วนอ่าง เตาแม่น้ำน้อย

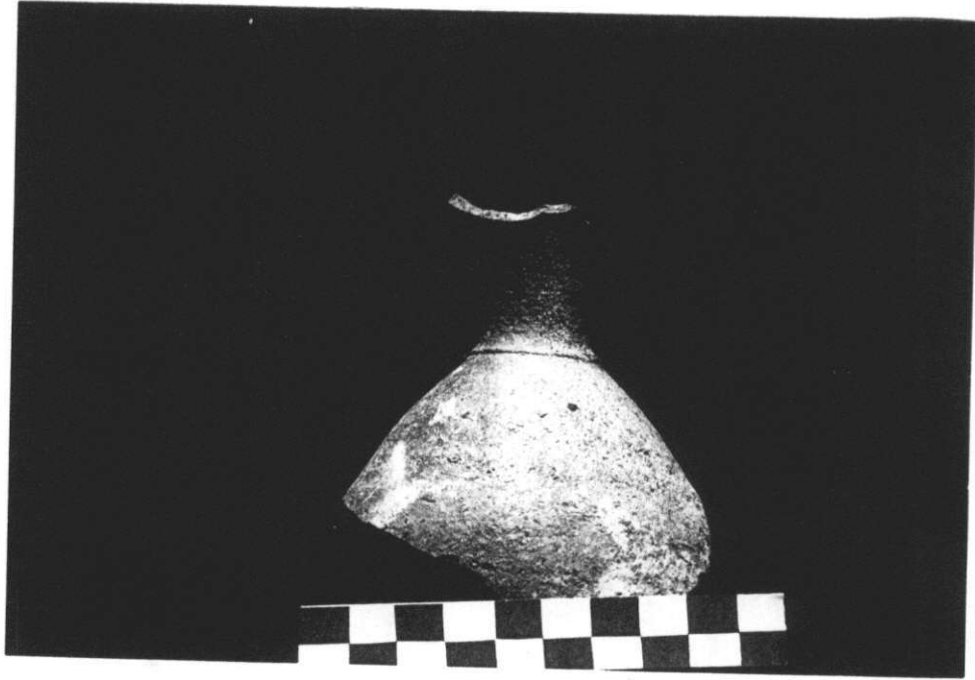


ภาพลายเส้น อ่าง เตาม้วนน้ำน้อย



ภาพลายเส้น ขวด เตาม้วนน้ำน้อย

4. ขวดหรือแจกัน พบชิ้นส่วนลำตัว ก้น และปากขวด ขนาดต่าง ๆ กัน มีทั้งประเภทเคลือบ
ผิวและไม่เคลือบผิว รูปแบบขวดปากผาย ลำตัวห้องกลมก้นเรียบ



ภาพ ชิ้นส่วนขวด หรือแจกัน เตาแม่ น้ำน้อย

ร. ฝาโถ



ภาพ ชิ้นส่วนฝาโถ เตาแม่จันทน์



0 2 4 6 cm.

ภาพลายเส้น ฝาโถ เตาแม่น้ำน้อย

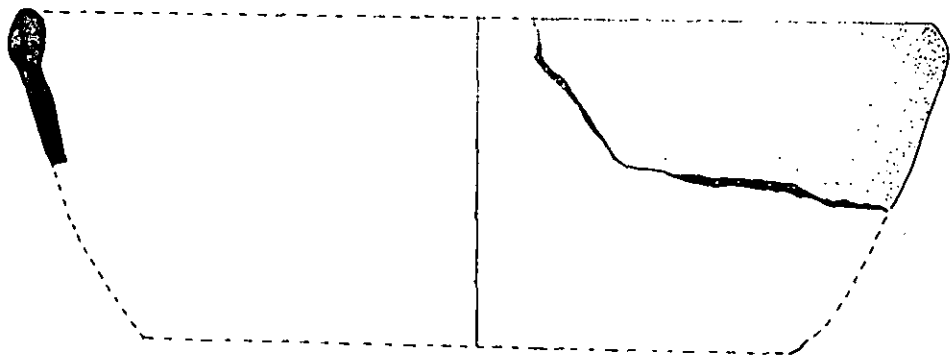
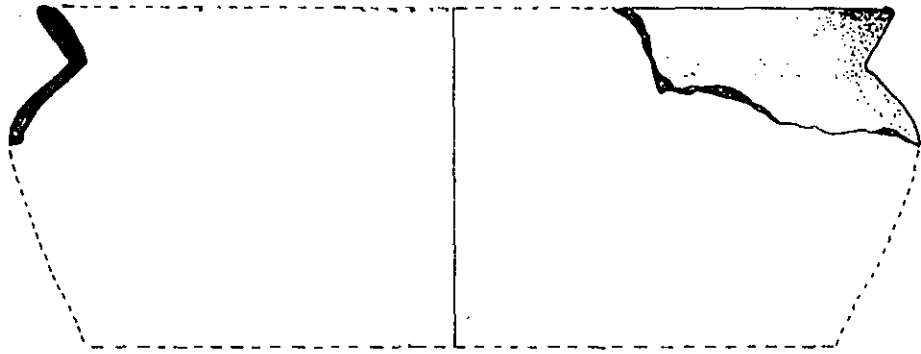
3.6.3 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อแกร่ง เป็นชิ้นส่วนปาก ลำตัว ของภาชนะทรงต่าง ๆ ดังนี้

1. อ่าง พบชิ้นส่วนปากและก้นอ่าง ขอบปากด้านนอก มักตกแต่งด้วยการขูดร่องขนานโดยรอบ



ภาพชิ้นส่วนอ่าง เตาบ้านบางปูน



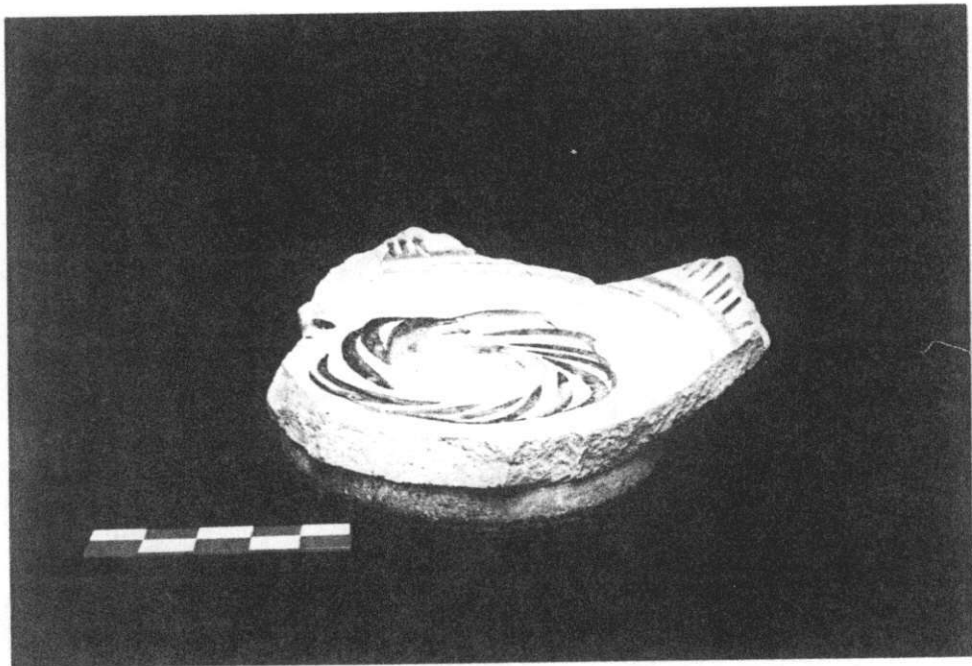
0 1 2 3 4 5 CM.

ภาพพิมพ์ดินเผา

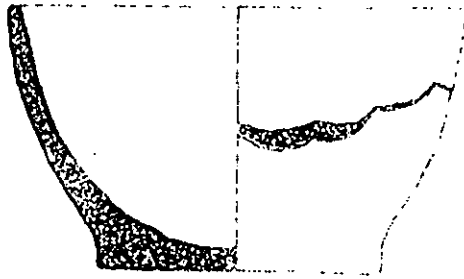
3.6.4 ภาชนะดินเผา แหล่งเตาเผาสุโขทัย

พบจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับภาชนะดินเผาแหล่งเตาศรีสุโขทัย พบชิ้นส่วนปากและก้น สามารถแบ่งรูปแบบได้ดังนี้

1. ชาม ประเภทเขียนลายสีดำ พบที่นันทาน้ำดินสีขาวได้เคลือบ ไม่เคลือบฐาน



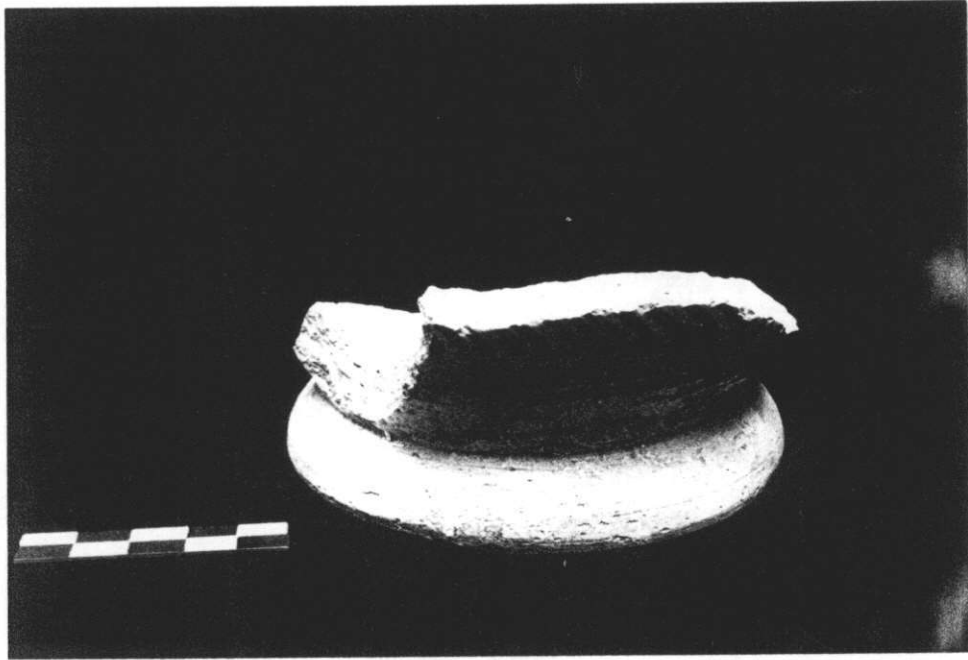
ภาพ ชิ้นส่วนชามเขียนสีดำได้เคลือบ เตาศุโขทัย



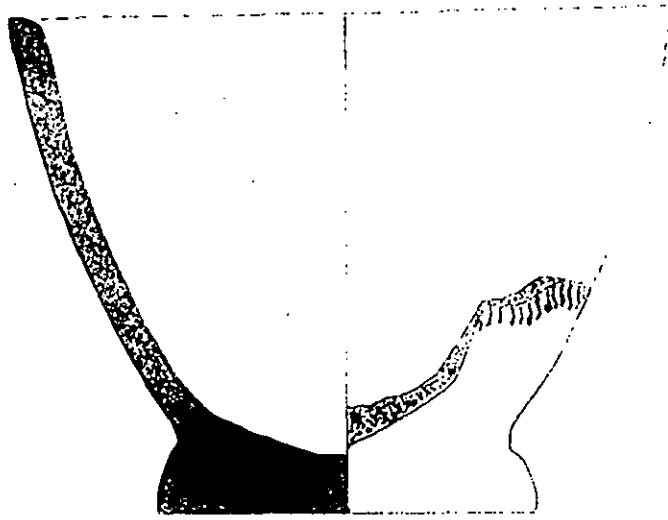
กรมศิลปากร

ภาพลายเส้น ชามเขียนสีคำใต้เคลือบ เลาสุโขทัย

2. ครก ประเภทเขียนลายสีดำ พบที่หน้าดินสีชาวดำเคลือบ ไม่เคลือบฐาน



ภาพ ชิ้นส่วนครก เลาสุโขทัย



๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ภาพลายเส้น ครกเขียนสีดำได้เกือบ เคาสุโขทัย

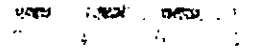
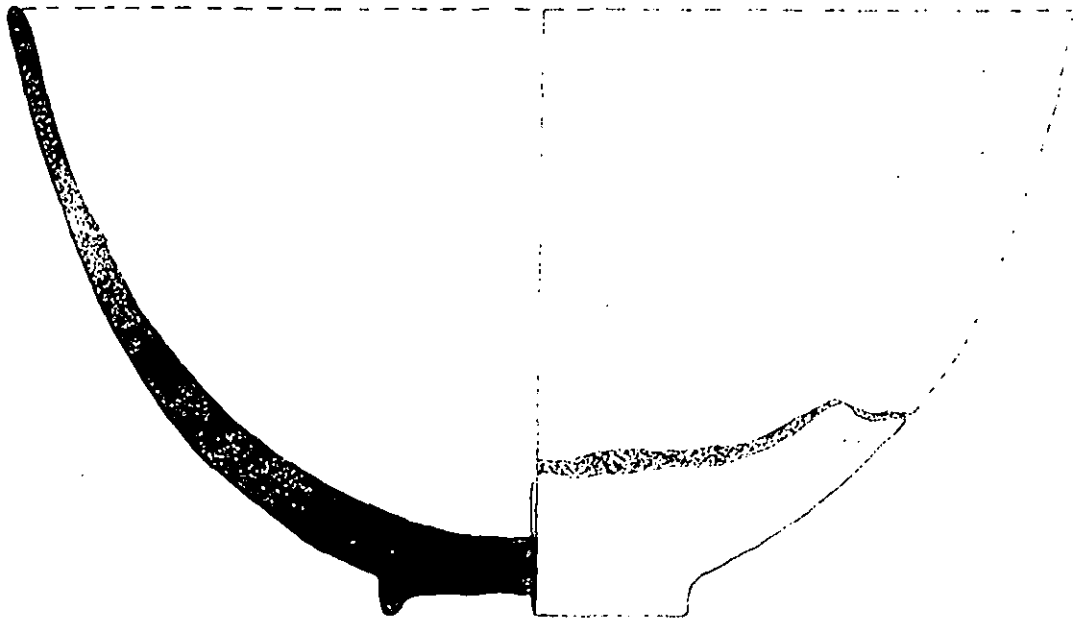
3.6.5 ภาชนะดินเผา แหล่งเตาเผาศรีสังขาลย์

พบชิ้นส่วนภาชนะรูปทรงต่าง ๆ และการตกแต่งผิว จำนวนมากกว่าภาชนะแหล่งเตาสุโขทัย

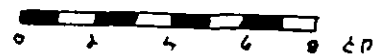
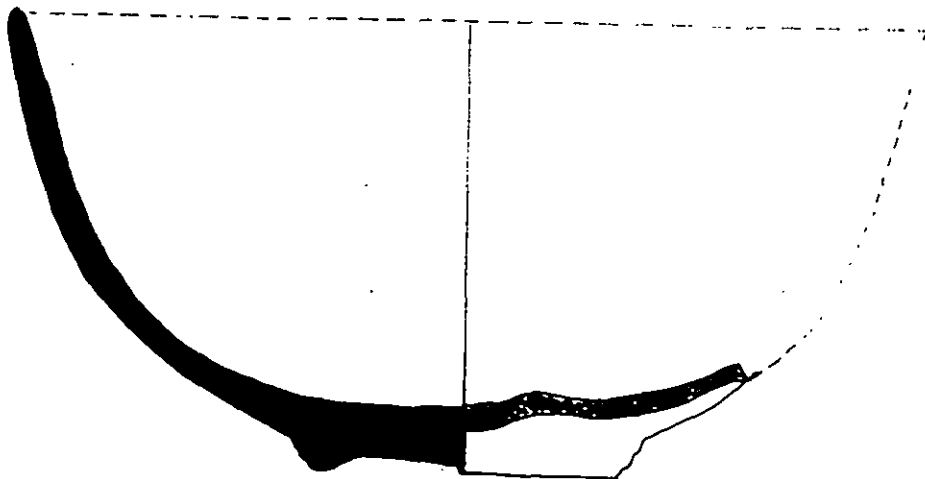
1. ชาม พบชามทั้งประเภทเขียนสีดำบนพื้นขาวได้เคลือบ เช่นเดียวกับเตาสุโขทัย และประเภทเคลือบเขียว บางชิ้นพบว่ามีกรเซาะร่องลายได้เคลือบ



ภาพ ชิ้นส่วนชามเคลือบเขียวและเขียนสีดำได้เคลือบ เตาศรีสังขาลย์



ภาพลายเส้น ขามเคลือบเขียว เศษริ้วขมเกี้ยว

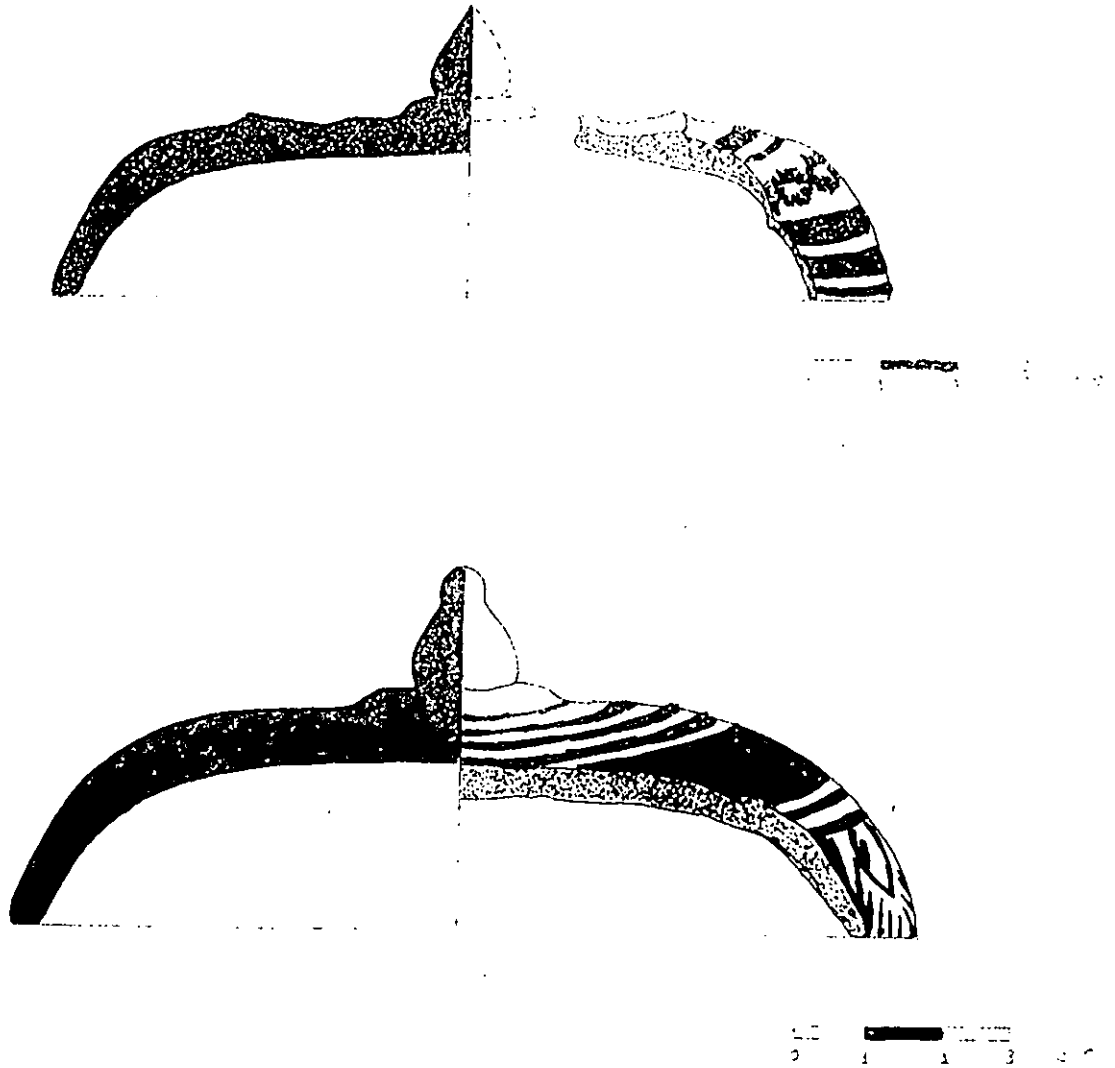


ภาพลายเส้น ขามเขียนสีดำได้เคลือบ เศษริ้วขมเกี้ยว

2. ดาบและฝาล พบประเภทเขียนลายสีดำได้เคลือบ พบจำนวนค่อนข้างมาก และพบประเภทเคลือบ 2 สี



ภาพ ชิ้นส่วนฝาดาบ เขียนสีดำได้เคลือบ



ภาพลายเส้น ฝัดกับเขียนสีดำได้เคลือบ เคาศรีถ่านลึบ

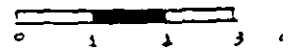
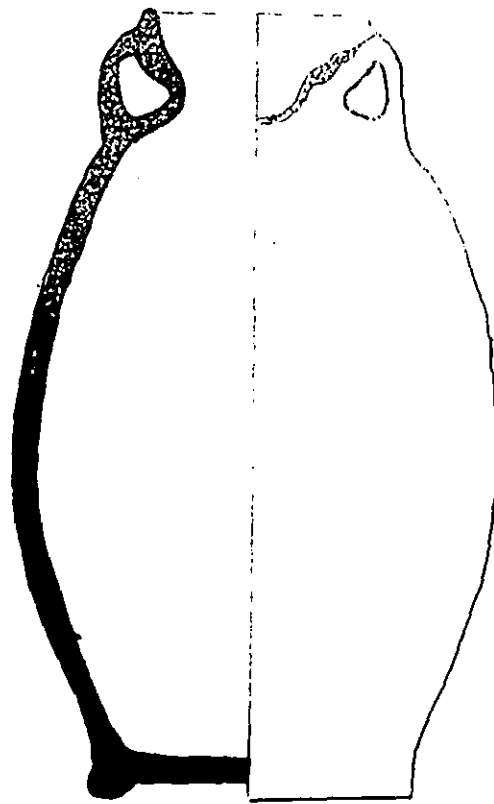
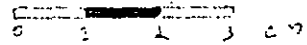
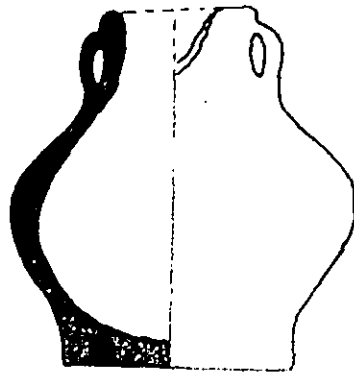
3. กระจุกและขวด เป็นภาชนะที่มีลักษณะคล้ายกัน ปากแคบมีหู 2 หู แต่ลำตัวกระจุกจะ
เตี้ยและกว้างกว่า พบประเภทเคลือบสีน้ำตาล



ภาพ กระจุก 2 หู เคลือบสีน้ำตาล



ภาพ ขวด 2 หู เคลือบสีน้ำตาล

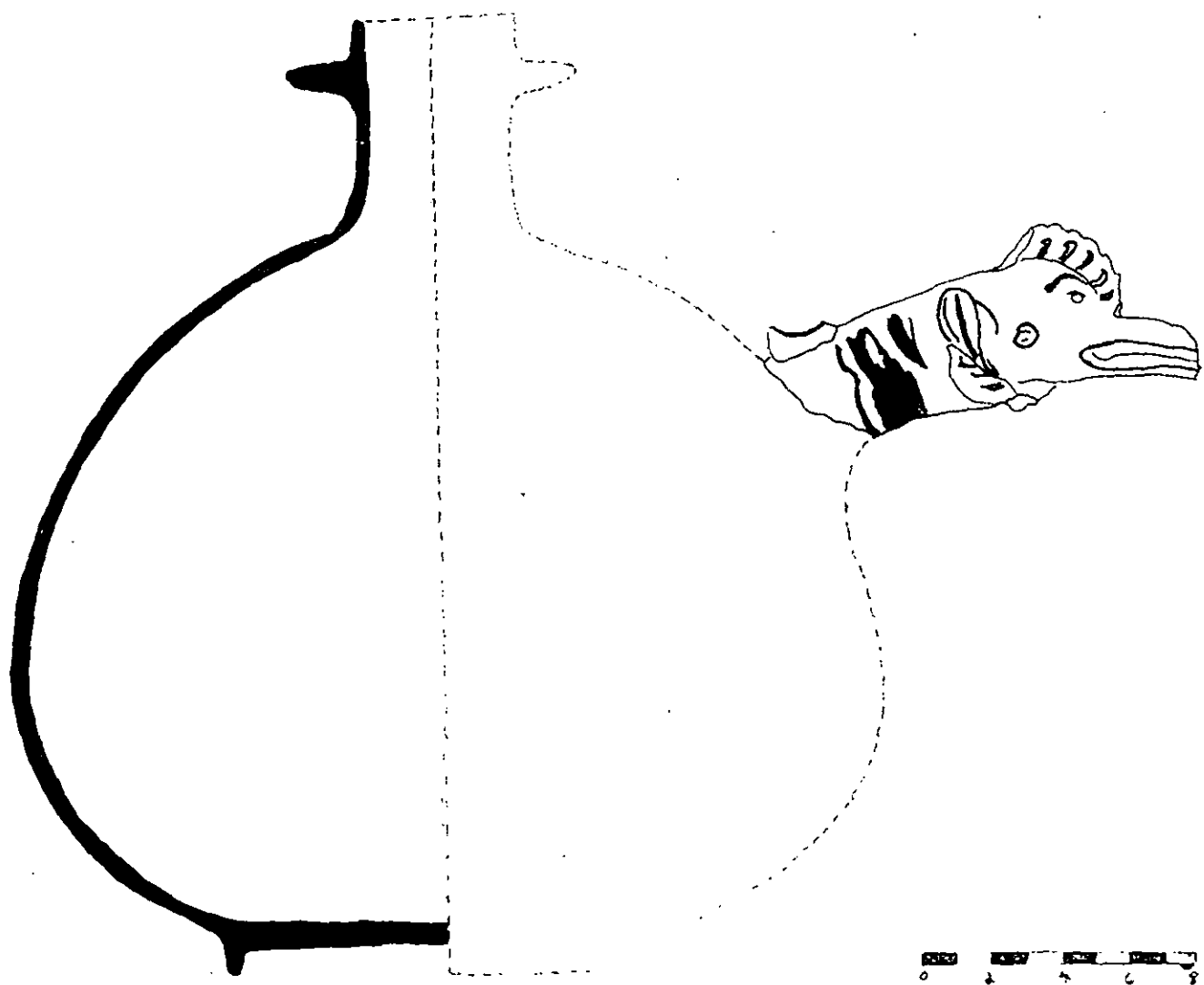


ภาพลายเส้น กระปุก 2 หู เคลือบน้ำตาล เศษศรีสะเกษ

4. กาน้ำรูปสัตว์ พบชิ้นส่วนพวยการูปปากไก่ เขียนลายสีดำบนพื้นขาวได้เคลือบ

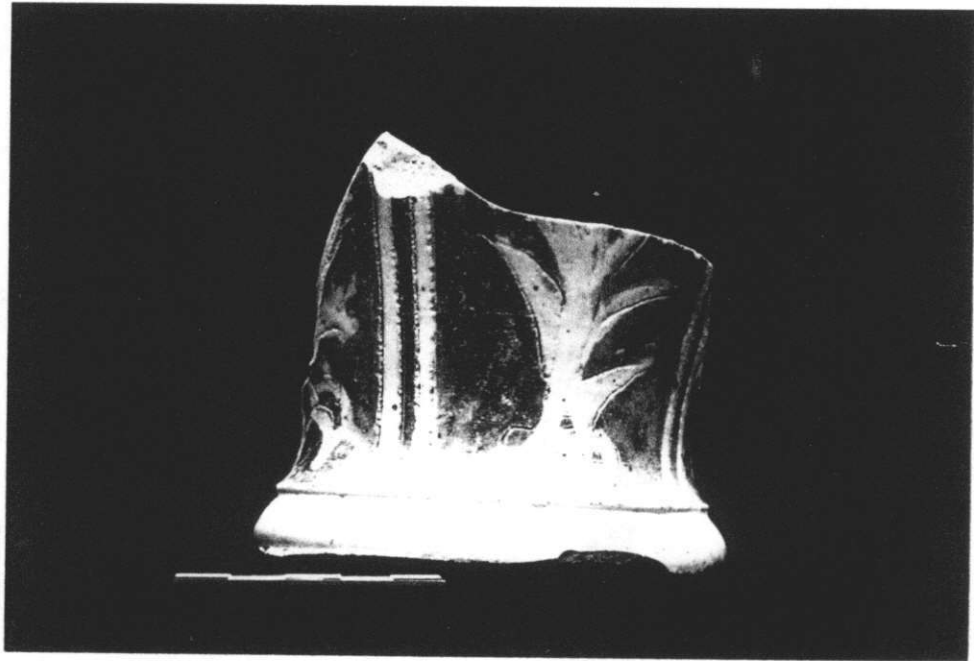


ภาพ ชิ้นส่วนพวยการูปสัตว์

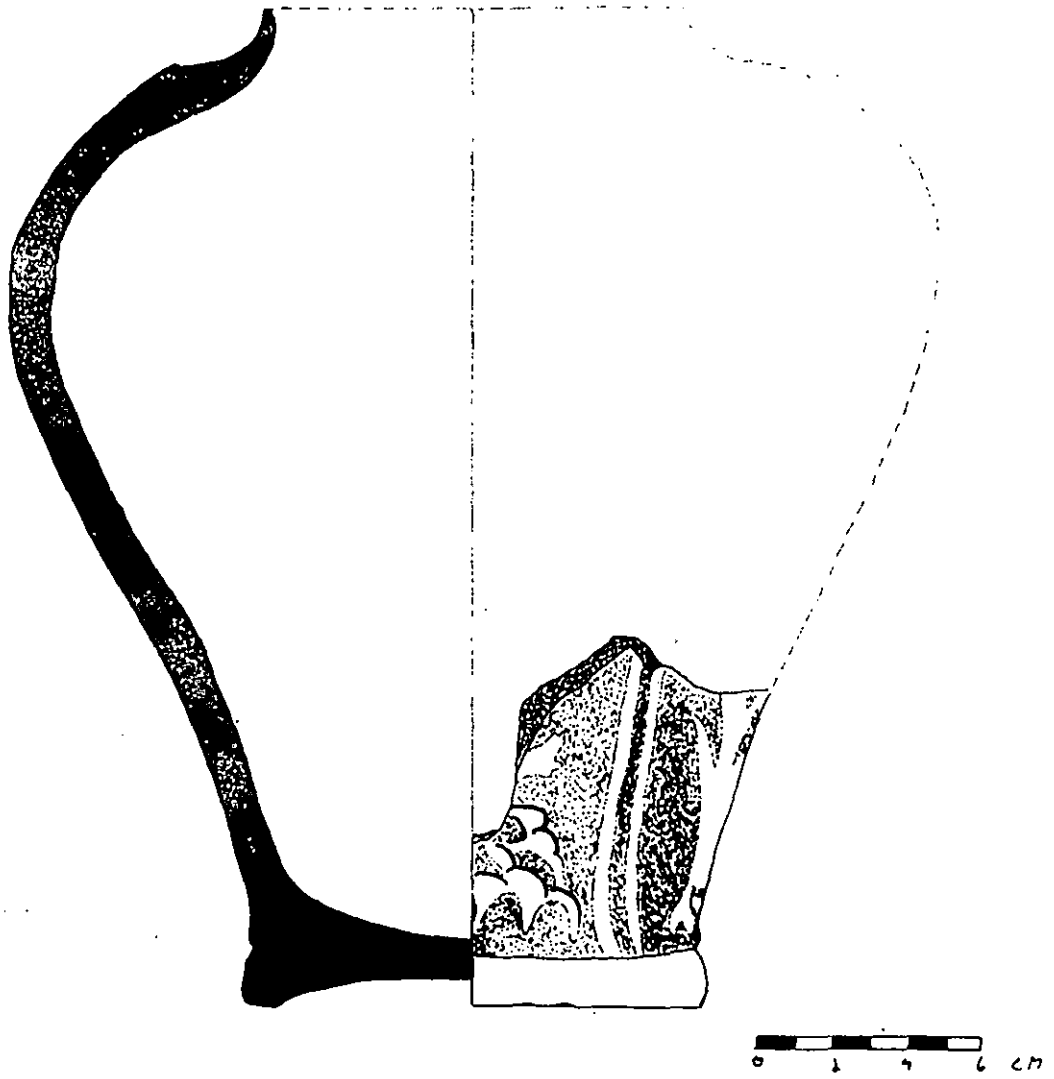


ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำที่เมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

5. โถเคลือบ 2 สี สีนํ้าตาลและขาว พบชิ้นส่วนฐาน 1 ชิ้น



ภาพ ชิ้นส่วนโถ เคลือบ 2 สี

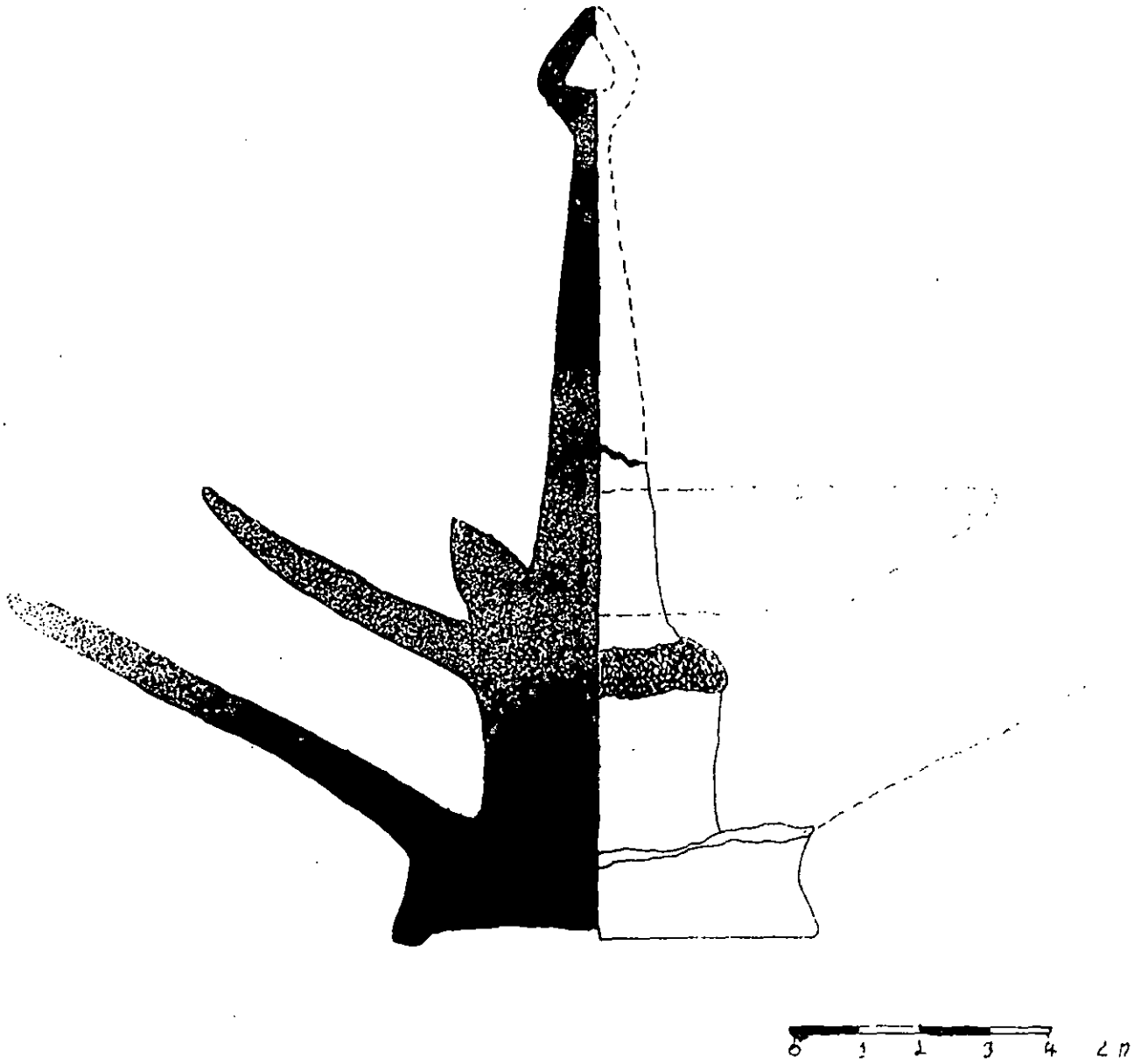


ภาพลายเส้น โจเคลือบ 2 ที่ เตาศรีสะเกษ

6. ตะเกียงพบจีนส่วนฐานตะเกียง เคลือบสีน้ำตาล

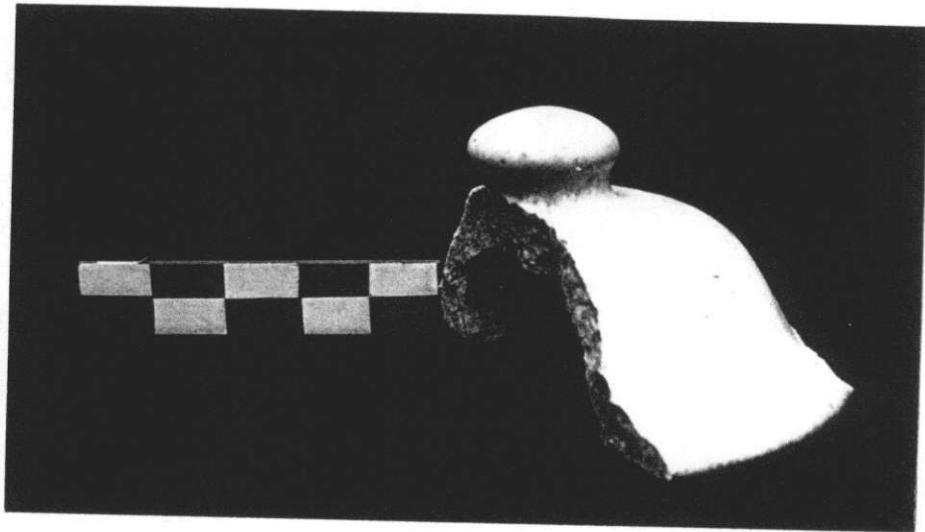


ภาพ ชิ้นส่วนตะเกียง เคลือบสีน้ำตาล

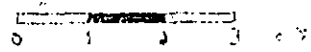
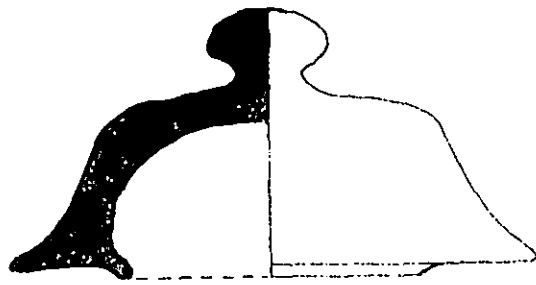


ภาพลายเส้น ตะเกียงเคลือบสีน้ำตาล เดาศรีสังขนาถ

7. ฝาภาชนะเคลือบสีขาว เป็นฝาถ้วยโลหะ โคนสูง ตรงกลางมีจุดเป็นที่จับ



ภาพ ฝาภาชนะเคลือบขาว



ภาพลายเส้น ฟอสซิลเกือบขาว เตาศรีสังขนาถ

3.7 ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

3.7.1 เครื่องถ้วยจีน พบชิ้นส่วนเครื่องถ้วยจีน ประเภทแบบรูปทรงต่าง ๆ แบ่งอายุสมัยได้ดังนี้
พุทธศตวรรษที่ 18 - 19

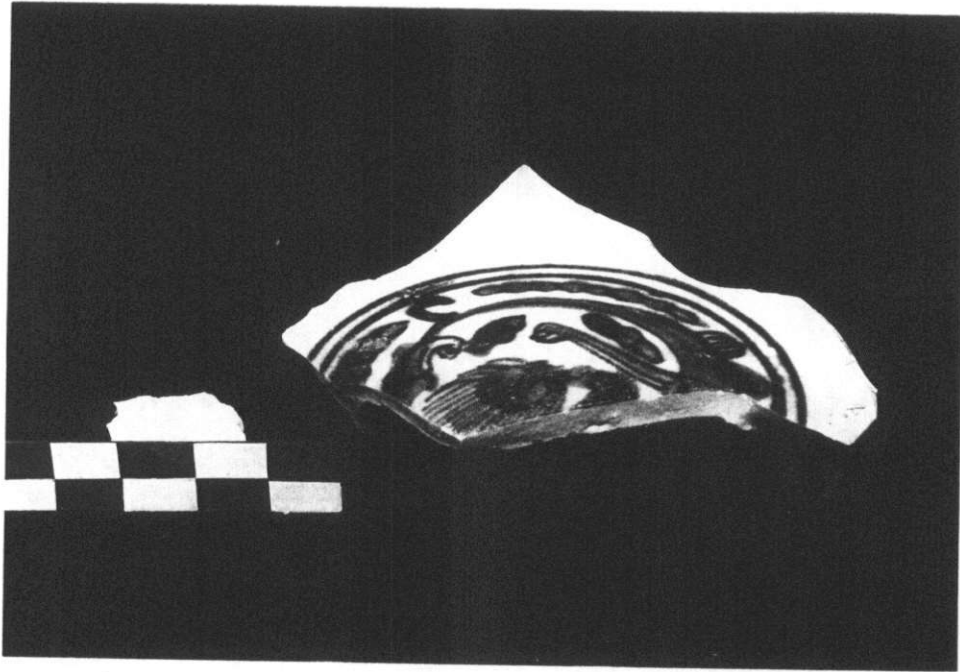
- ชามเคลือบเขียว ราชวงศ์หยวน



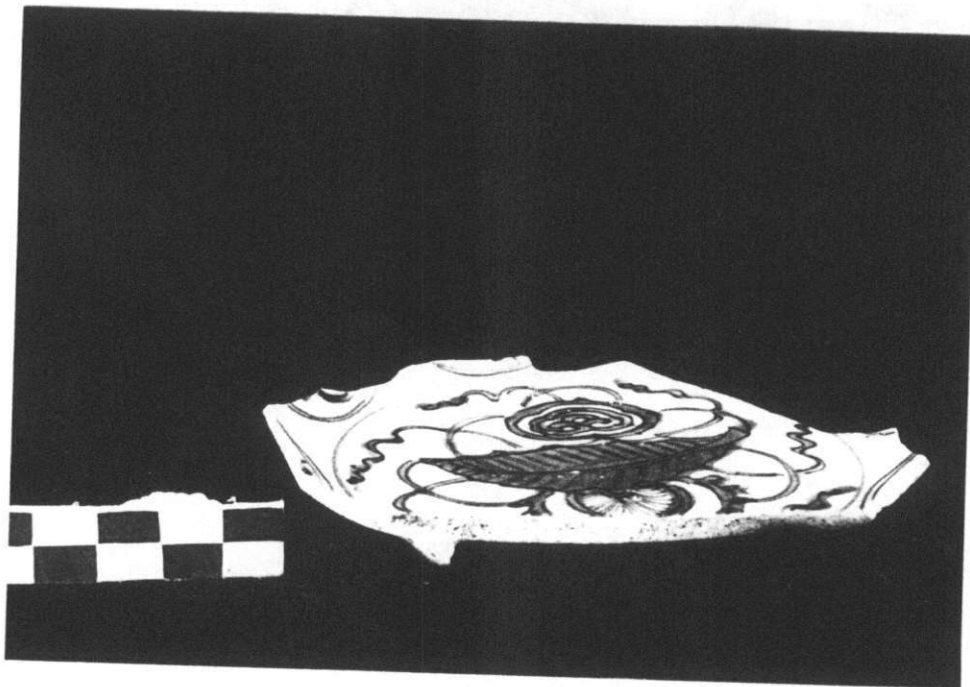
ภาพ ชามเคลือบเขียว

พุทธศตวรรษที่ 21 - 22

- ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบเขียนรูปมังกร รัชกาลจักรพรรดิเจี๋ยจิ้ง



- จานลายคราม เขียนลายอเทมิจิเอะ สัญลักษณ์แห่งความโชคดี



พุทธศตวรรษที่ 22

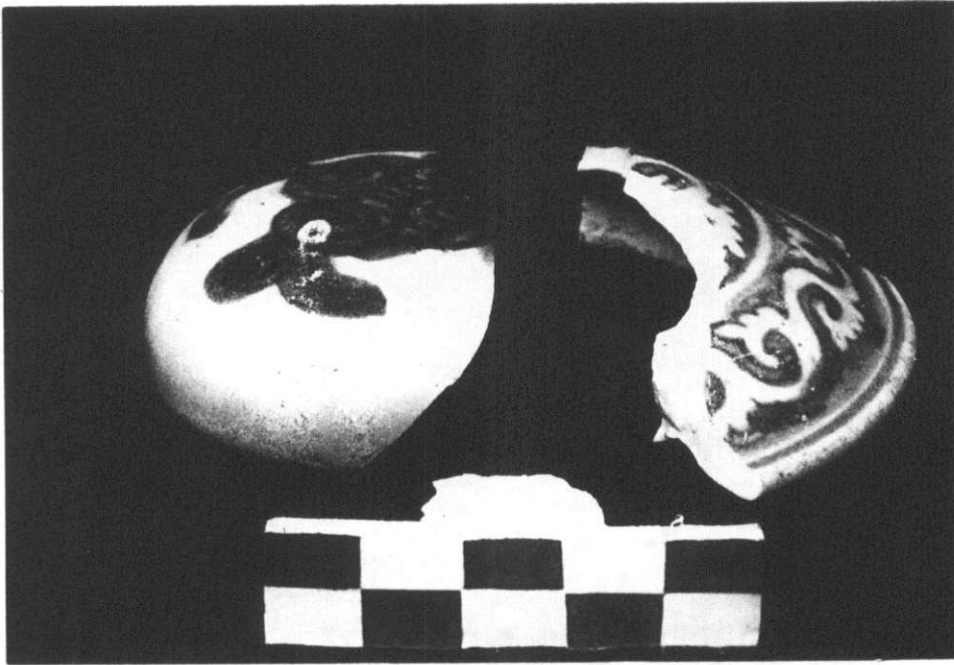
- ชามขนาดใหญ่ เขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ



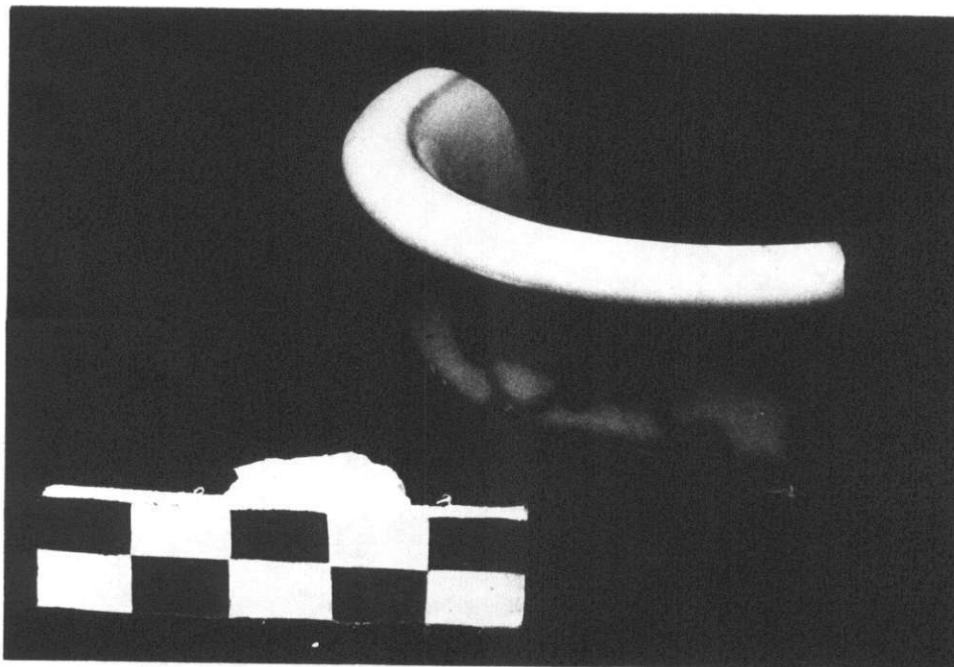
- ชามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ

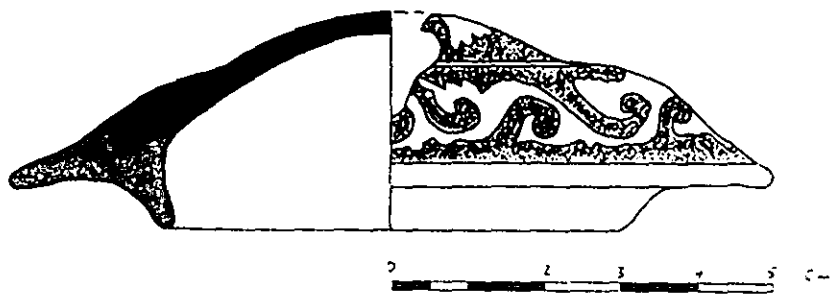


- ชิ้นส่วนฝาและด้าม เขียนน้ำเงินได้เคลือบ

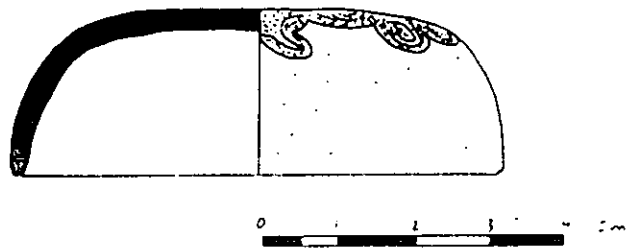


- ปากไห เขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ

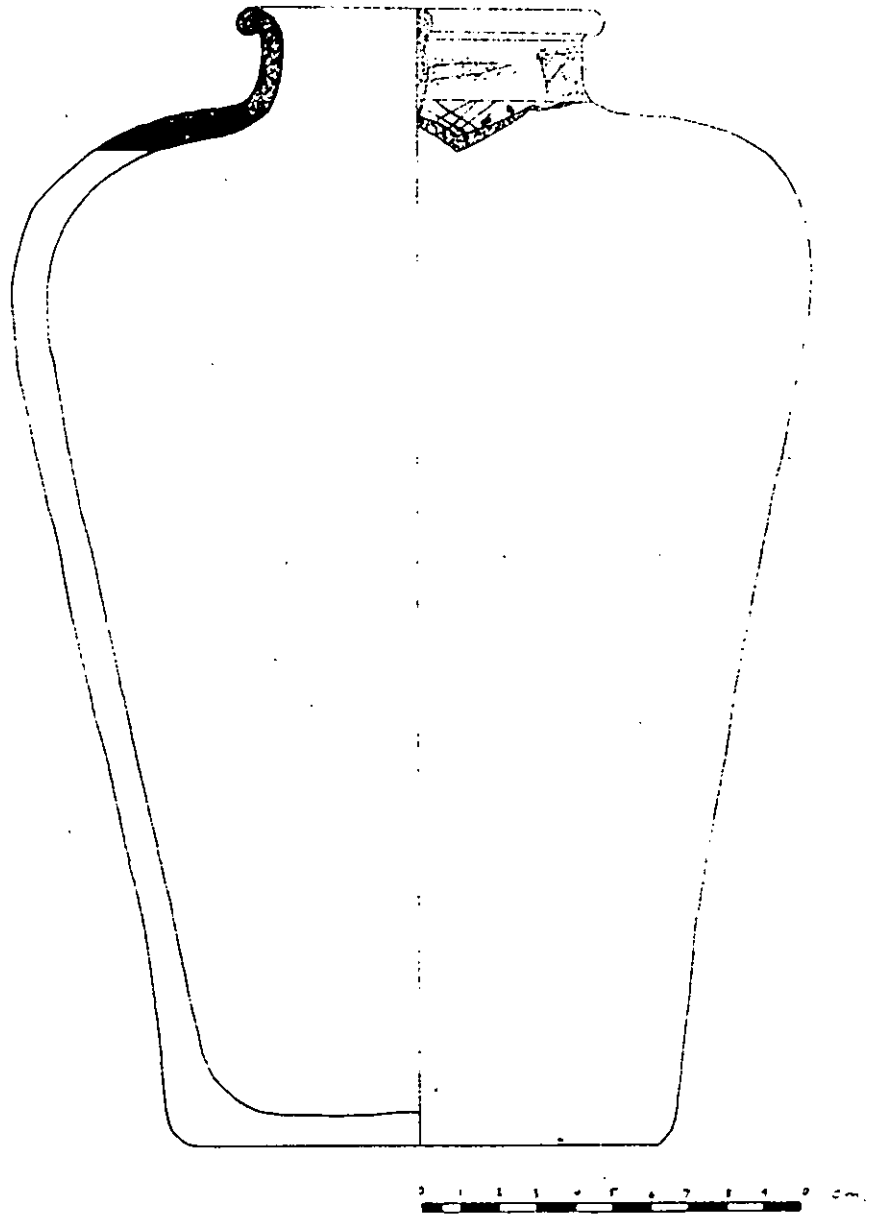




ภาพลายเส้น ฝาดับลายคราม จีน พุทธศตวรรษที่ 22



ภาพลายเส้น ฝาเคลือบกายคราม จีน พุทธศตวรรษที่ 22

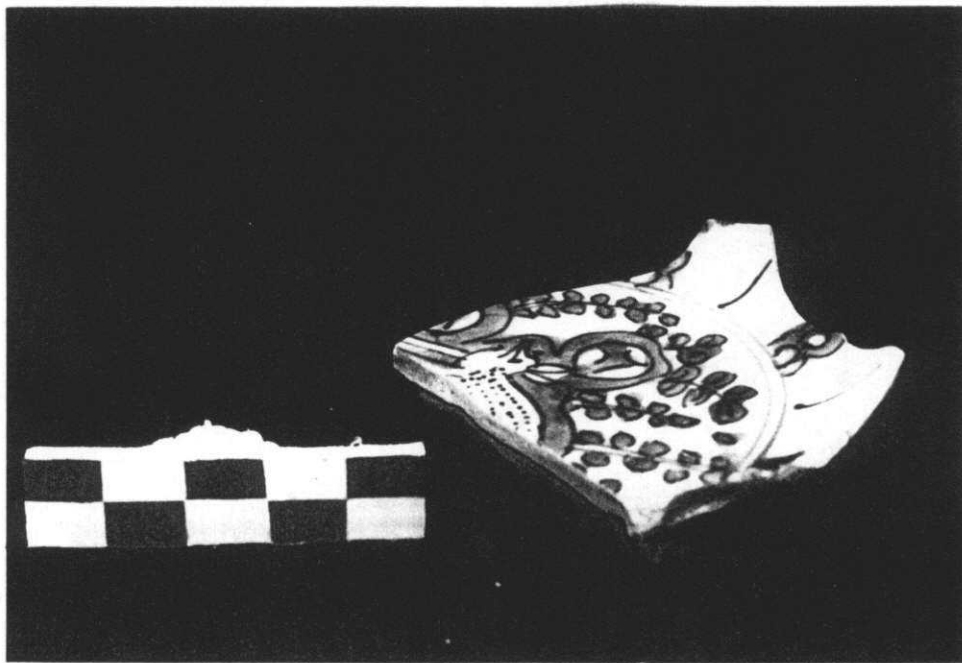


ภาพลายเส้น 'โหลยครามจีน พุทธศตวรรษที่ 22

- ปากงาน เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ เขียนลายรูปลูกท้อ



- ขามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ เขียนรูปกวางดาว ราชวงศ์หมิงตอนปลาย



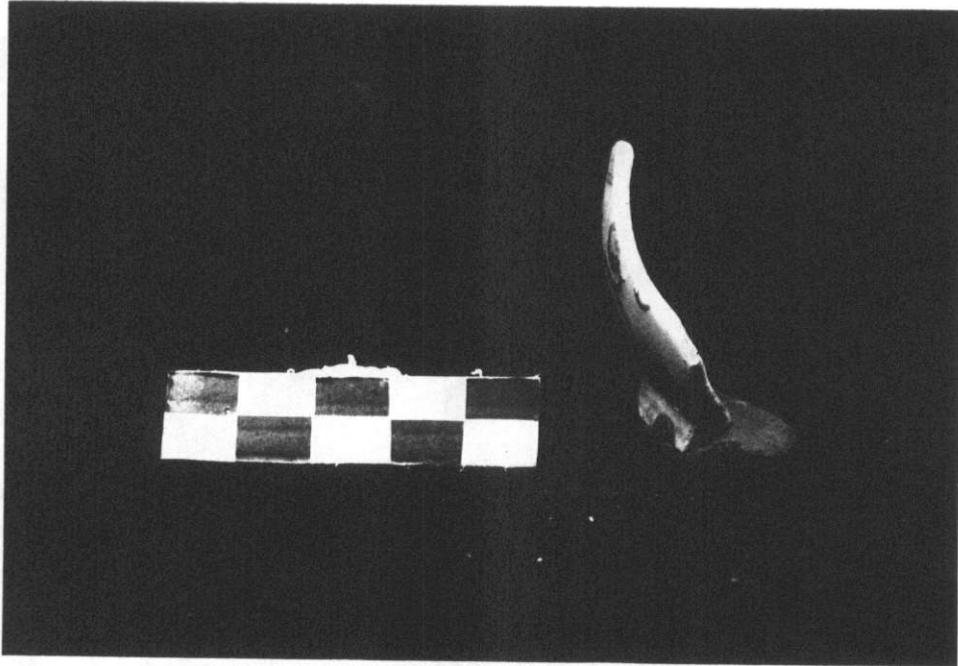
- ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ ลายปลามังกรที่ก้นด้านใน เป็นลายตามความเชื่อของจีน



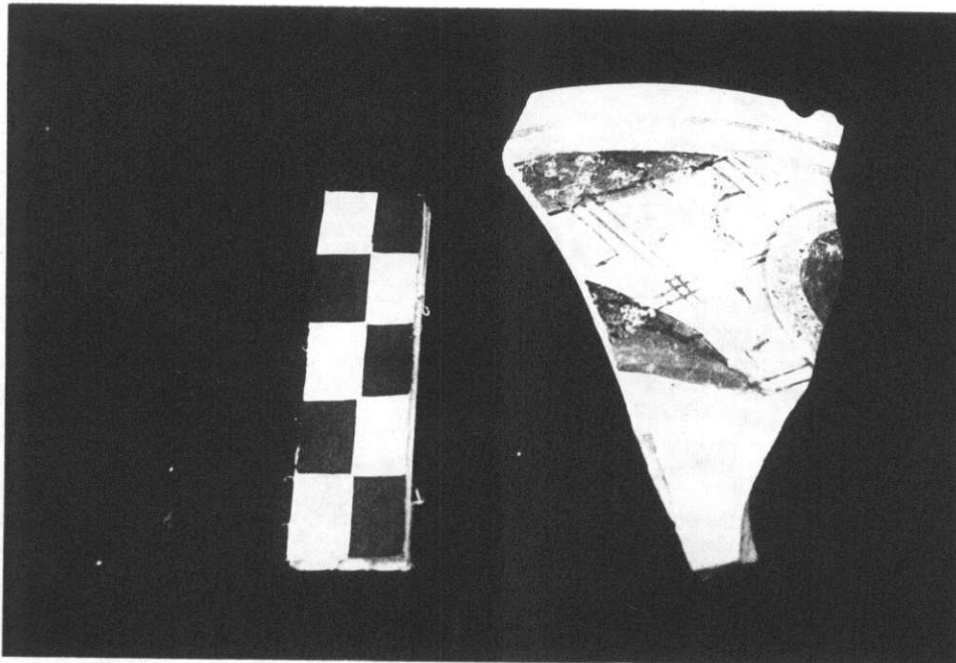
- ก้นชาม เขียนหลายสีบนเคลือบ ลายดอกไม้ที่ก้นด้านใน



- ซามปากกว้างก้นตื้นสีบนเคลือบ ลายพันธุ์พุกษา



- ปากชามก้นตื้น เขียนสีบนเคลือบ



- ปากชามขอบปากหยักเป็นสัน โคจรอบ เขียนหลายสี พุทธศตวรรษที่ 23



- ก้นถ้วย เขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ



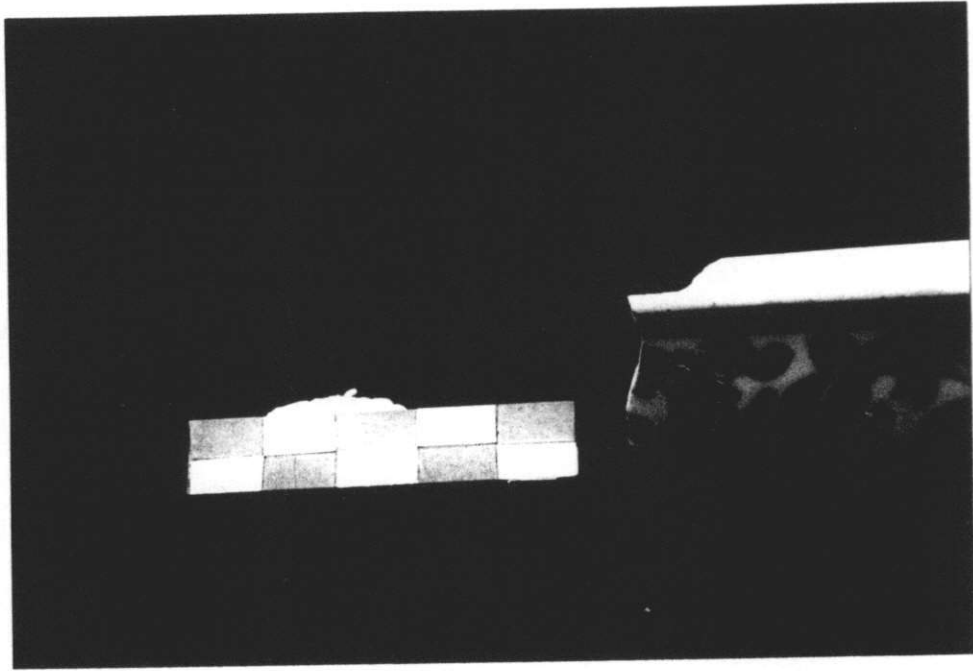
- ก้นชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบเขียนอักษรที่ก้นด้านใน 4 ตัว ราชวงศ์ชิง



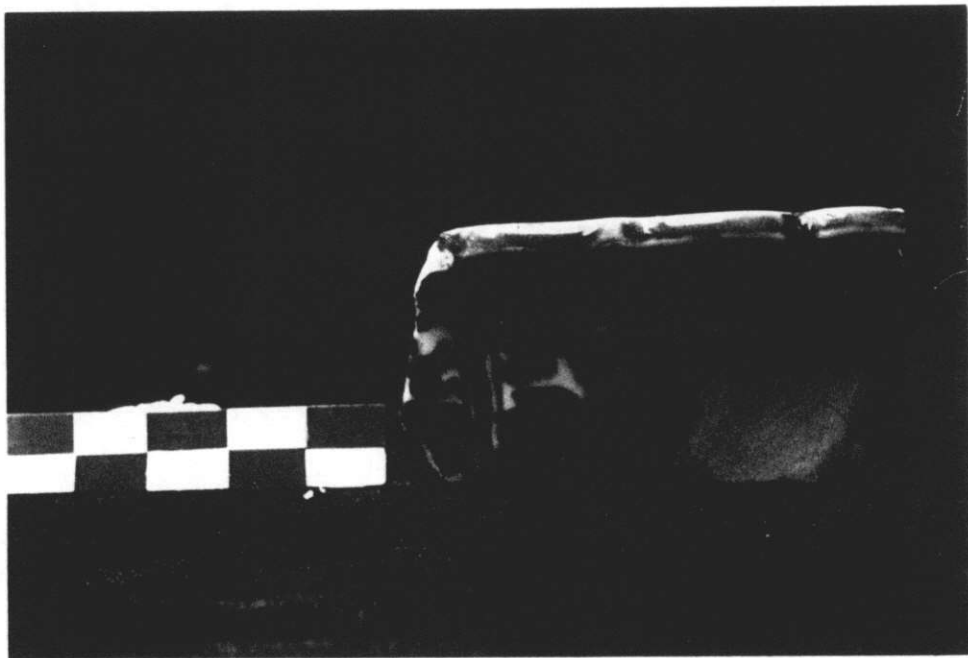
- ก้นจาน เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ

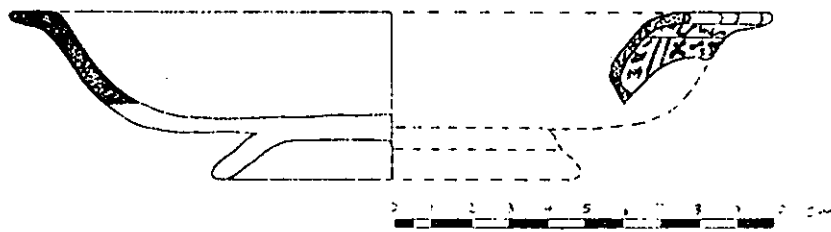


- ฝา เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ ลายคล้ายใบโพธิ์ ราชวงศ์หมิง มณฑลกว่างตง

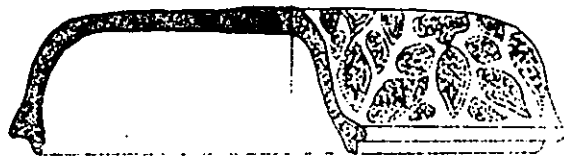


- ปากชามทรงพาน เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ



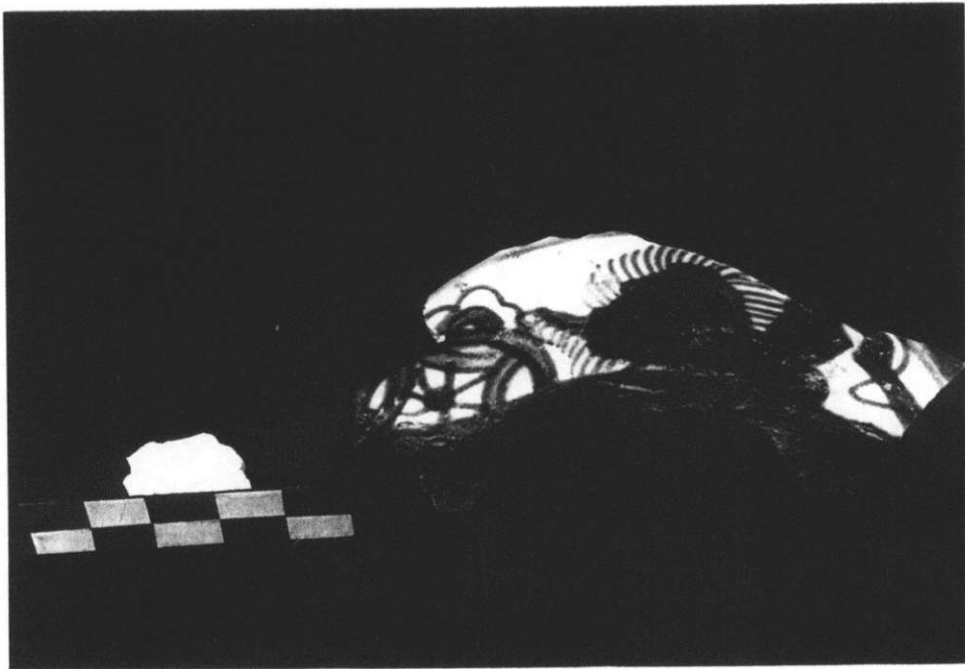


ภาพลายเส้น งานลายครามจีน พุทธศตวรรษที่ 23

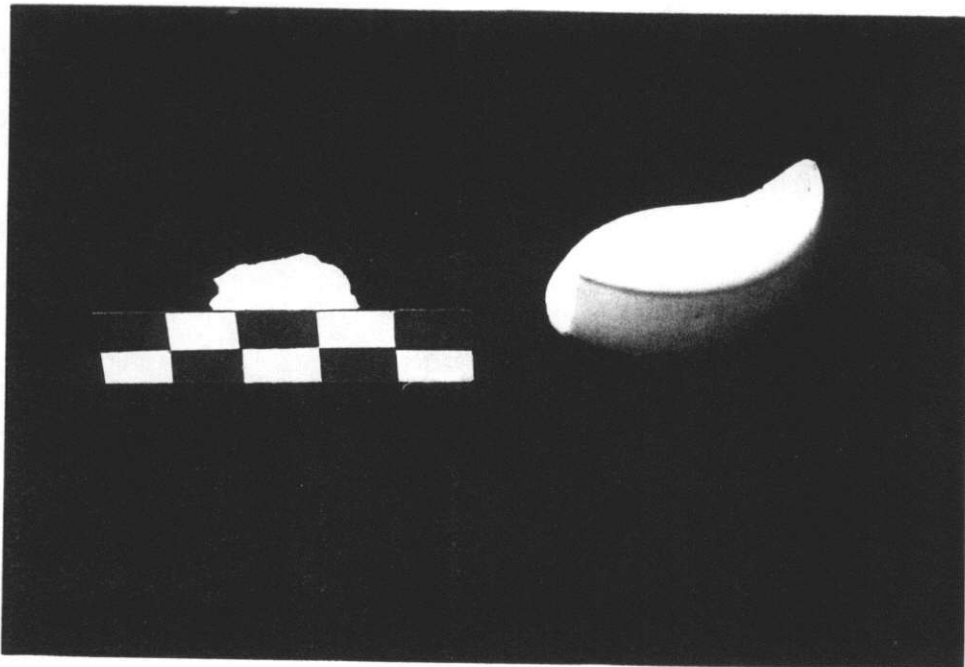


กาพลายเส้น ฝักกับลายคราม จีน พุทธศักราชที่ 23

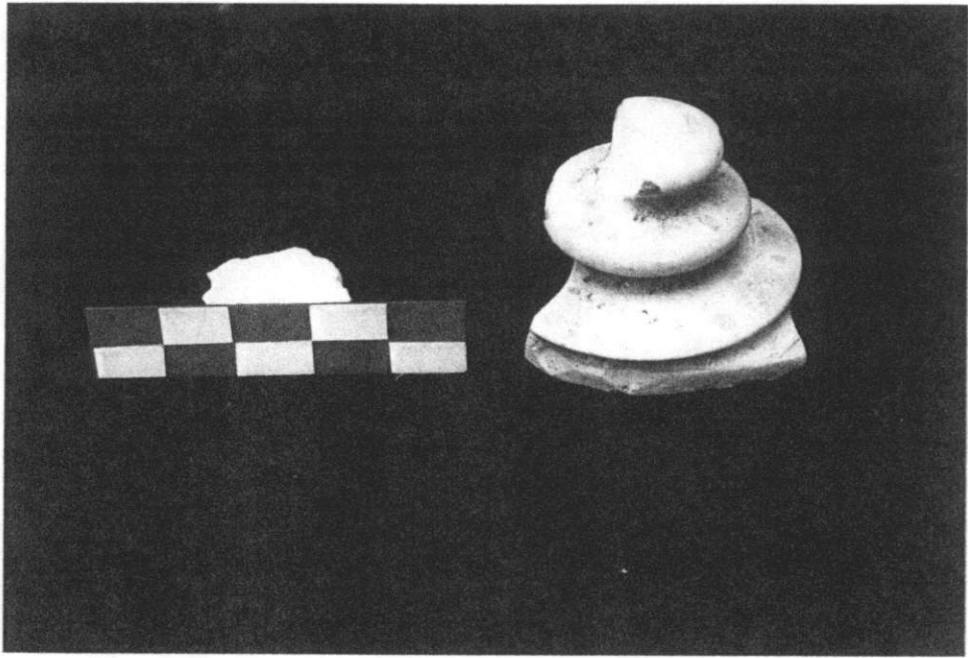
- ซามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่นสิงห์โต นก



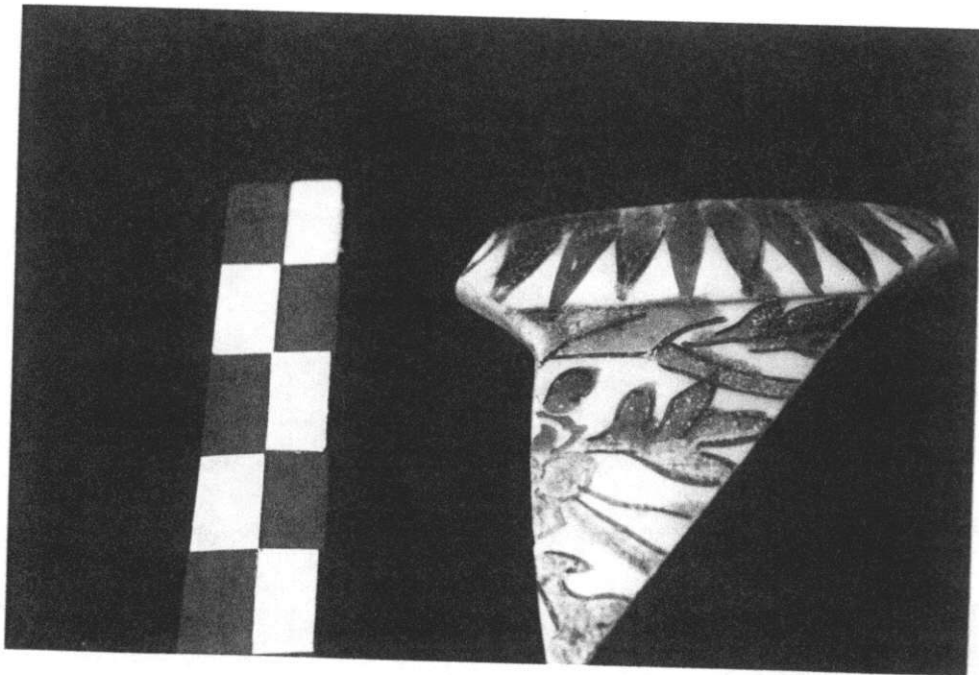
- ถ้วยเขียนหลายสี



- ฝาโอ



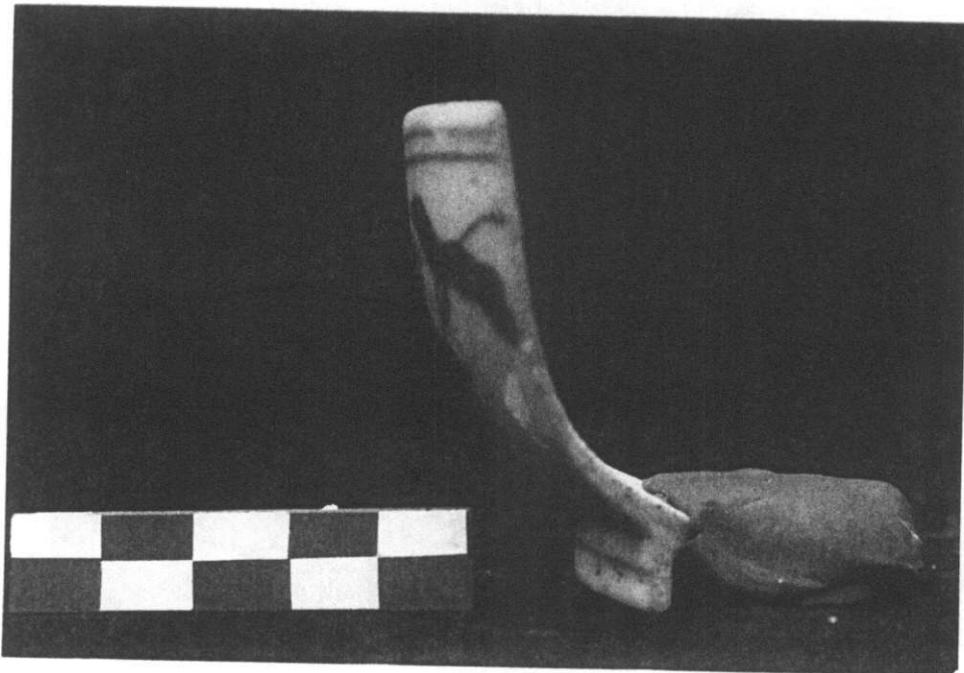
- ถ้ำตัวภาชนะเขียนหลายสี



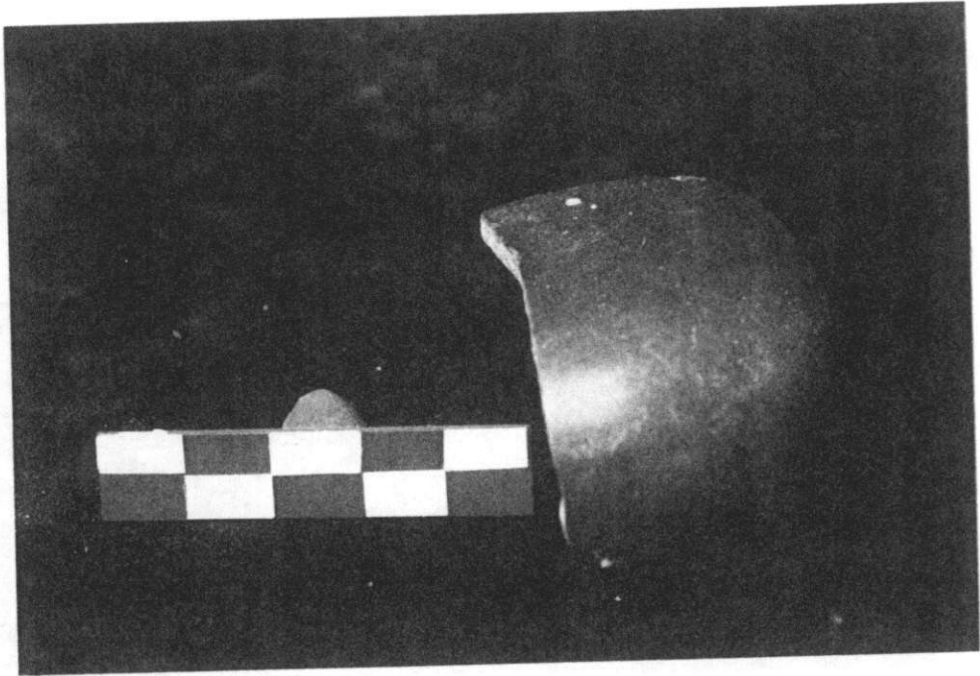
- ขามปากกว้างก้นตัน



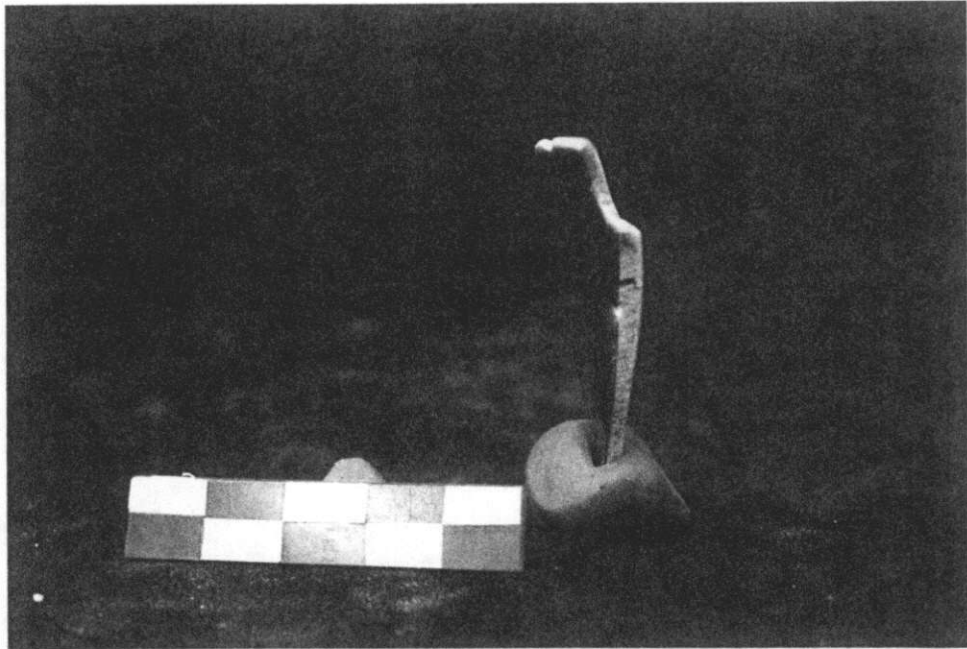
- ถ้วยหลายสี



- ฝาตลับเคลือบสีน้ำเงิน



- ปากชามเคลือบสีน้ำเงิน



- ตุ๊กตา 2 สี



พุทธศตวรรษที่ 24 - 25

-ปากโถมีฝา เขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ ลายดอกไม้ไม้ก้านขด

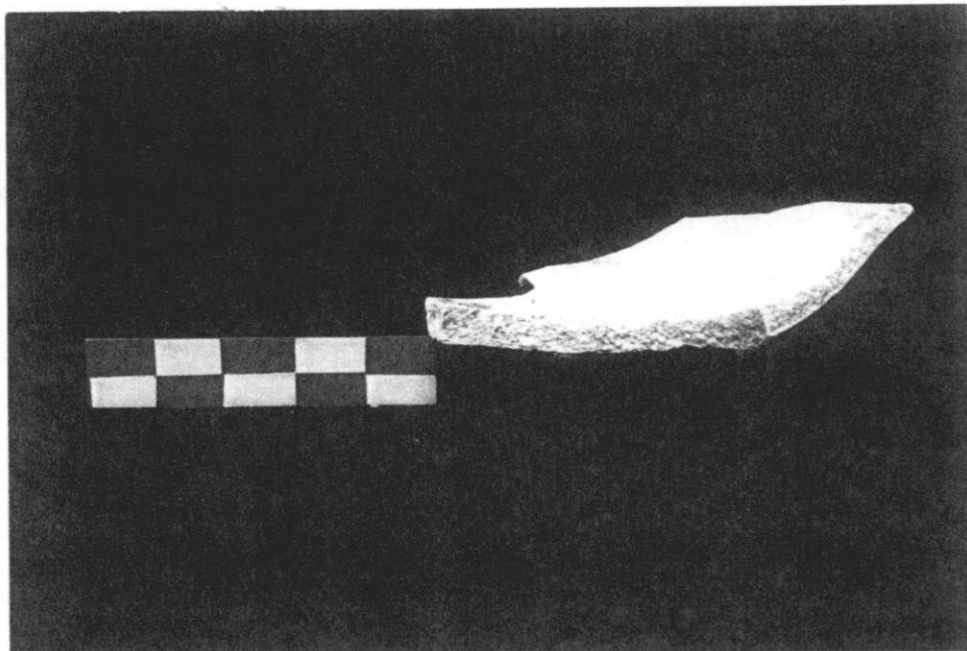


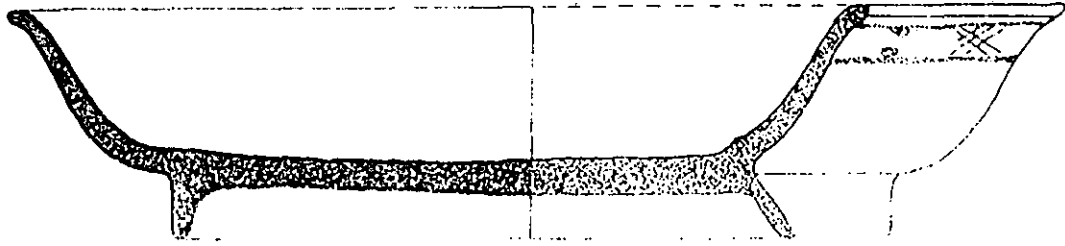
3.7.2 เครื่องถ้วยเวียดนาม พบชิ้นส่วนเครื่องถ้วยเวียดนามเล็กน้อย กำหนดอายุอยู่ในช่วง พุทธศตวรรษที่ 20 - 22 มีรูปทรงภาชนะดังนี้

- ชามเคลือบเขียวออกเทา อายุพุทธศตวรรษที่ 20



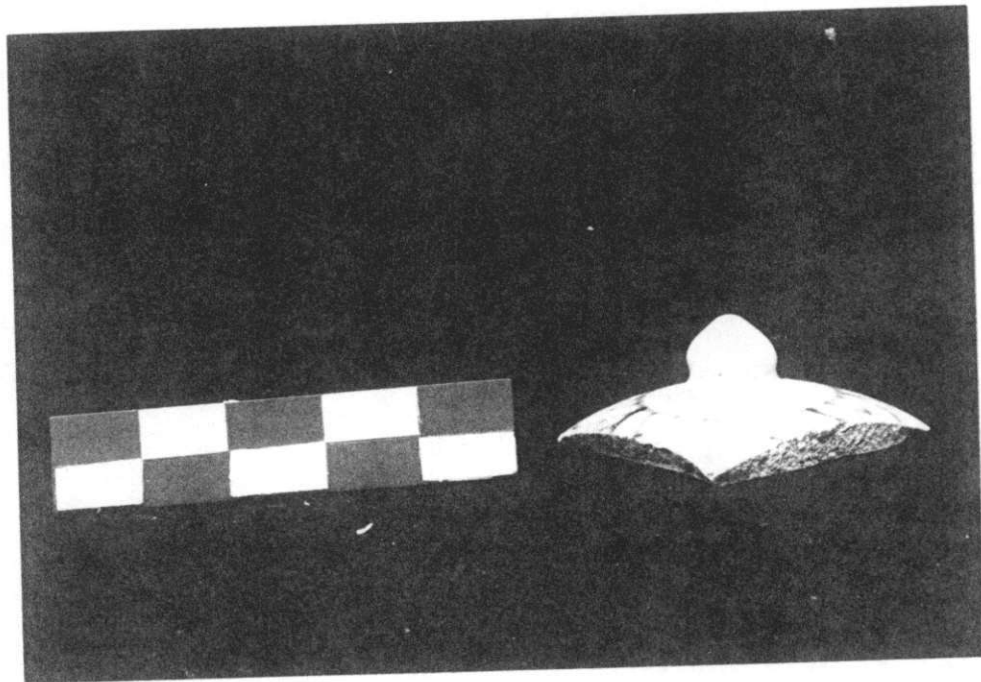
- ชามปากกว้างก้นตื้น เขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ ทาน้ำดินสีน้ำตาลที่ก้นชามด้านข้าง แต่งลายดอกไม้ที่ก้นชามด้านในและขอบปาก ด้านนอก กำหนดอายุได้ช่วงพุทธศตวรรษที่ 21-22 (John S. Guy, 1993 : 131)



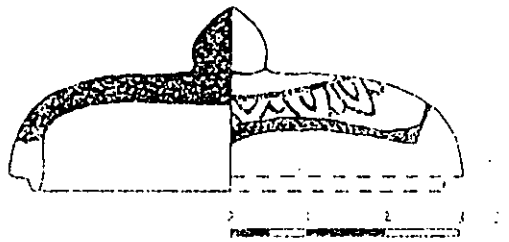


ภาพลายเส้น ซามปากกว้าง ภายหลังการ เวียดนาม พุทธศตวรรษที่ 21-22

- ฝาเคลือบ เขียนลายสีน้ำเงินได้เคลือบ ที่ฝาเคลือบเป็นรูปลายกลีบบัว กำหนดอายุพุทธศตวรรษที่ 22 (John S. Guy, 1993 : 131)



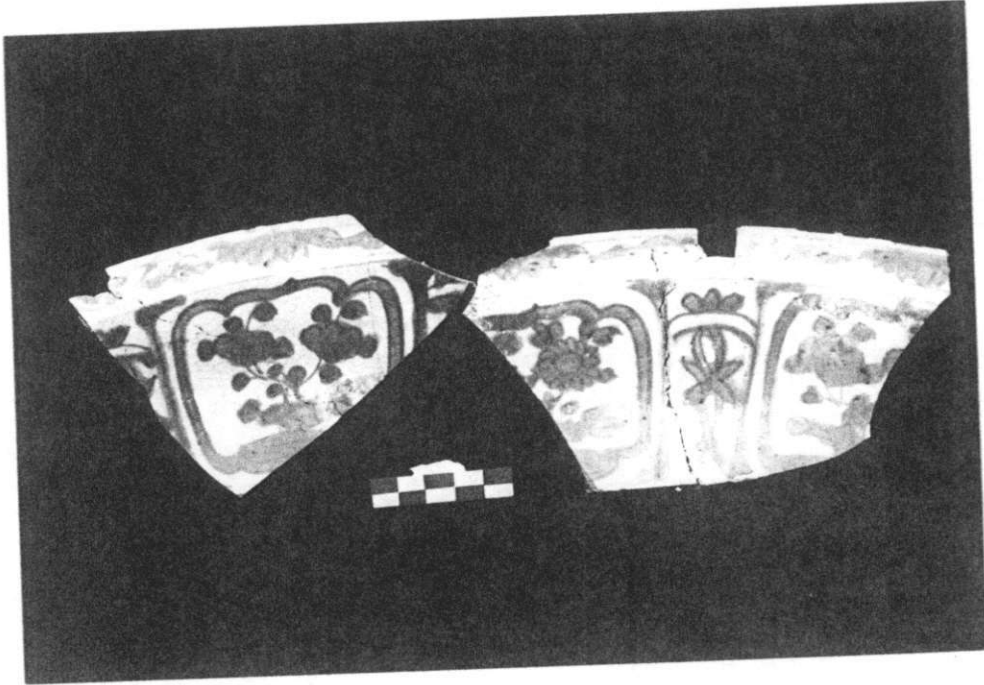
ภาพ ฝาเคลือบเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ



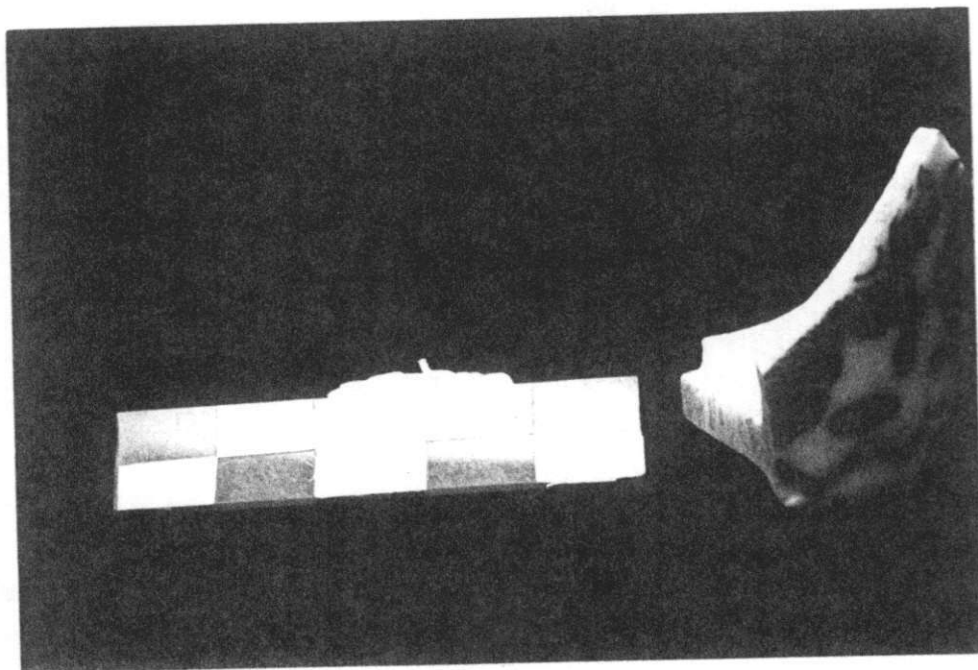
ภาพลายเส้น สลักหินทรายความ เวียงคนาม พุทธศตวรรษที่ 22

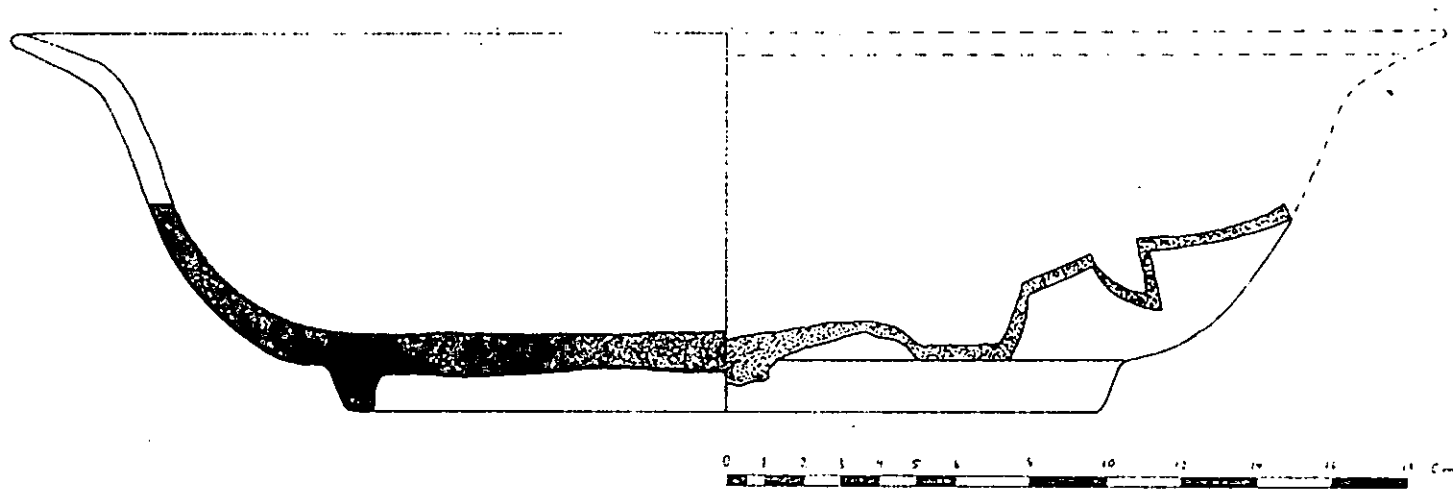
3.7.3 เครื่องถ้วยญี่ปุ่น พบชิ้นส่วนเครื่องถ้วยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่

1. จานเขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ เขียนลายซ้ำ ๆ กัน ในช่องกระจกรูปกลีบบัว เป็นกลุ่ม
เครื่องถ้วยเลียนแบบของจีน อายุราวพุทธศตวรรษที่ 23 (ปรีวรรต ธรรมาปริชากร, 2539 : 122)

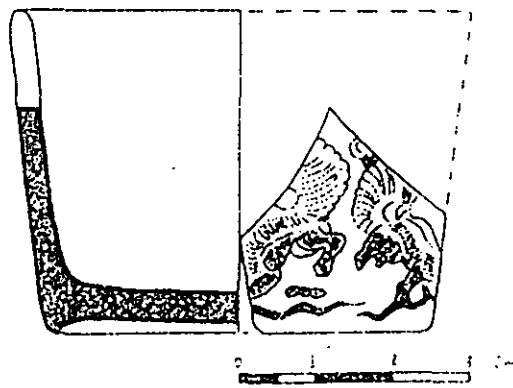


2. เครื่องถ้วยเขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ ใช้เทคนิคการพิมพ์ลาย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 25
พบชิ้นส่วนถ้วยชามและฝาชาม เขียนลายดอกไม้ รูปสัตว์และบุคคล



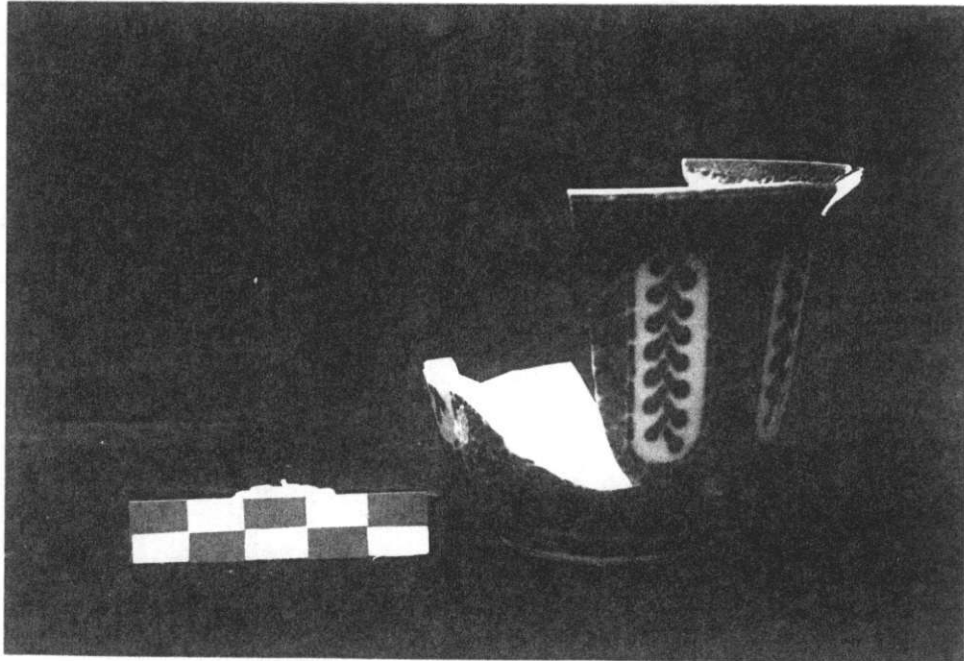


กาทลายเส้น อเนลยคร มณีปุ่น พุทธศตวรรษที่ 22-23

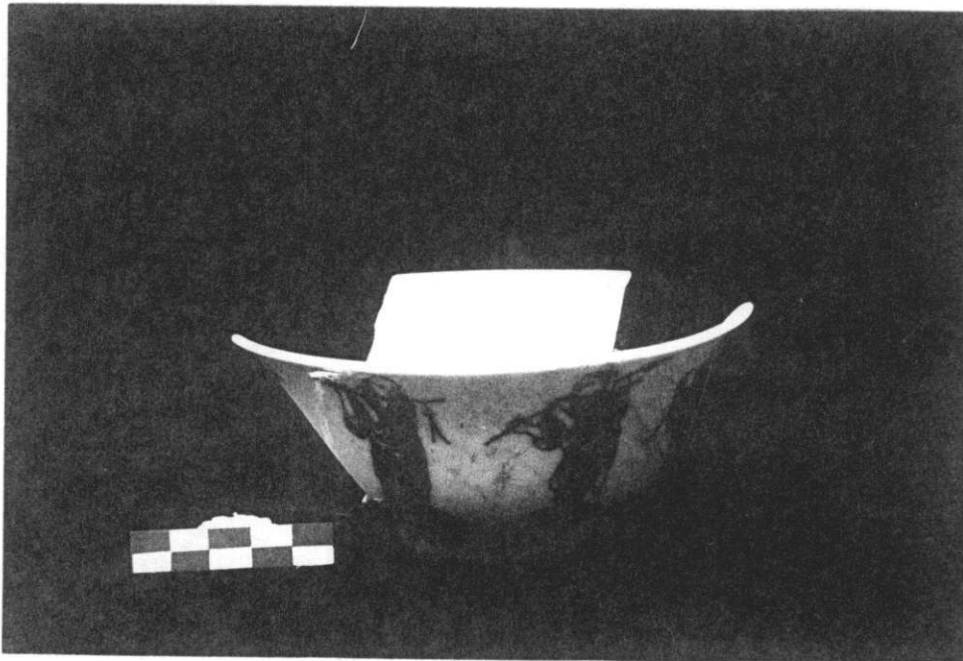


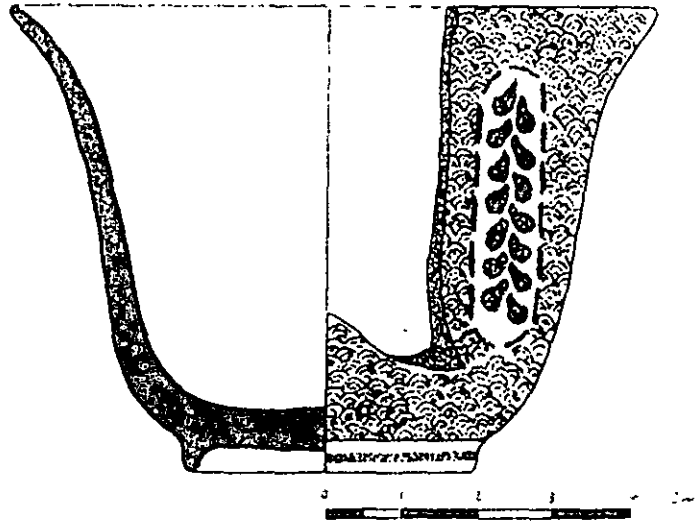
ภาพลายเส้น ถ้วยดินเผา พิมพ์ลายสิงห์โต พุทธศตวรรษที่ 25

3. ถ้วย พิมพ์ลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 25

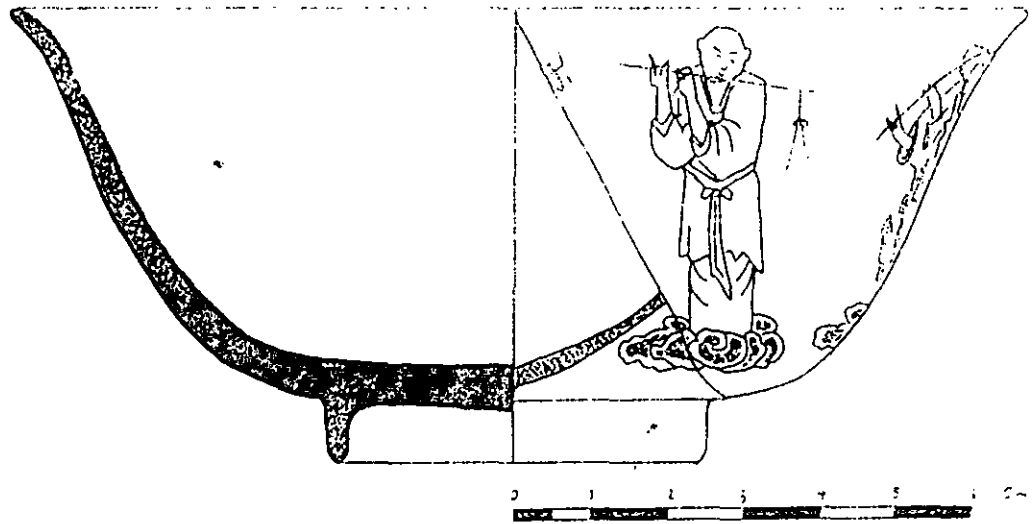


4. ชามพิมพ์ลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 25





ภาพลายเส้น ถ้วยญี่ปุ่น พิมพ์ลาย พุทธศักราชที่ 25



ภาพลายเส้น ขามญี่ปุ่น พิมพ์ลาย พุทธศตวรรษที่ 25

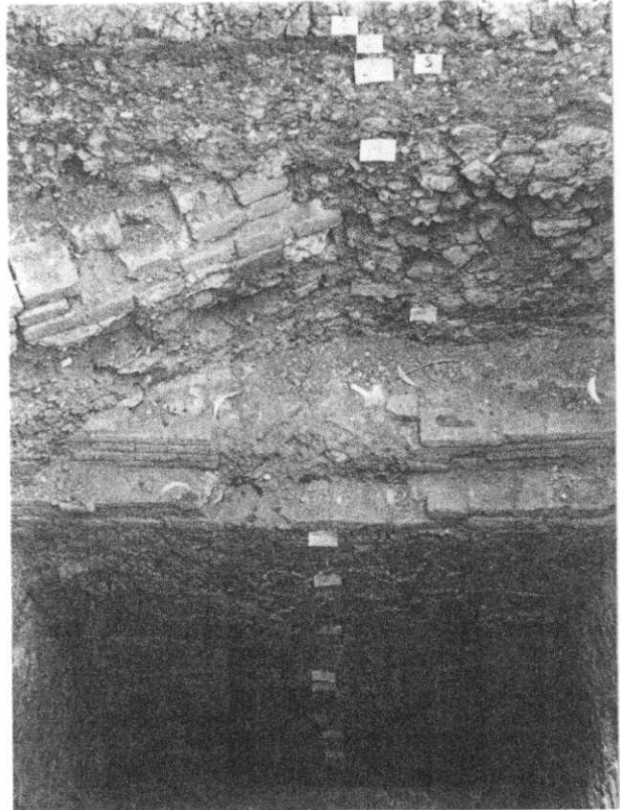
บทที่ 4

การขุดค้นทางโบราณคดี

การขุดค้นที่พระราชวังหลวง เป็นการศึกษาชั้นดินการอยู่อาศัย (ชั้นวัฒนธรรม) โดยการจำแนกจากชั้นดินธรรมชาติจากโบราณวัตถุเป็นสำคัญ เพื่อศึกษากำหนดอายุ จัดทำ ลำดับ พัฒนาการของการอยู่อาศัยของพระราชวังหลวง

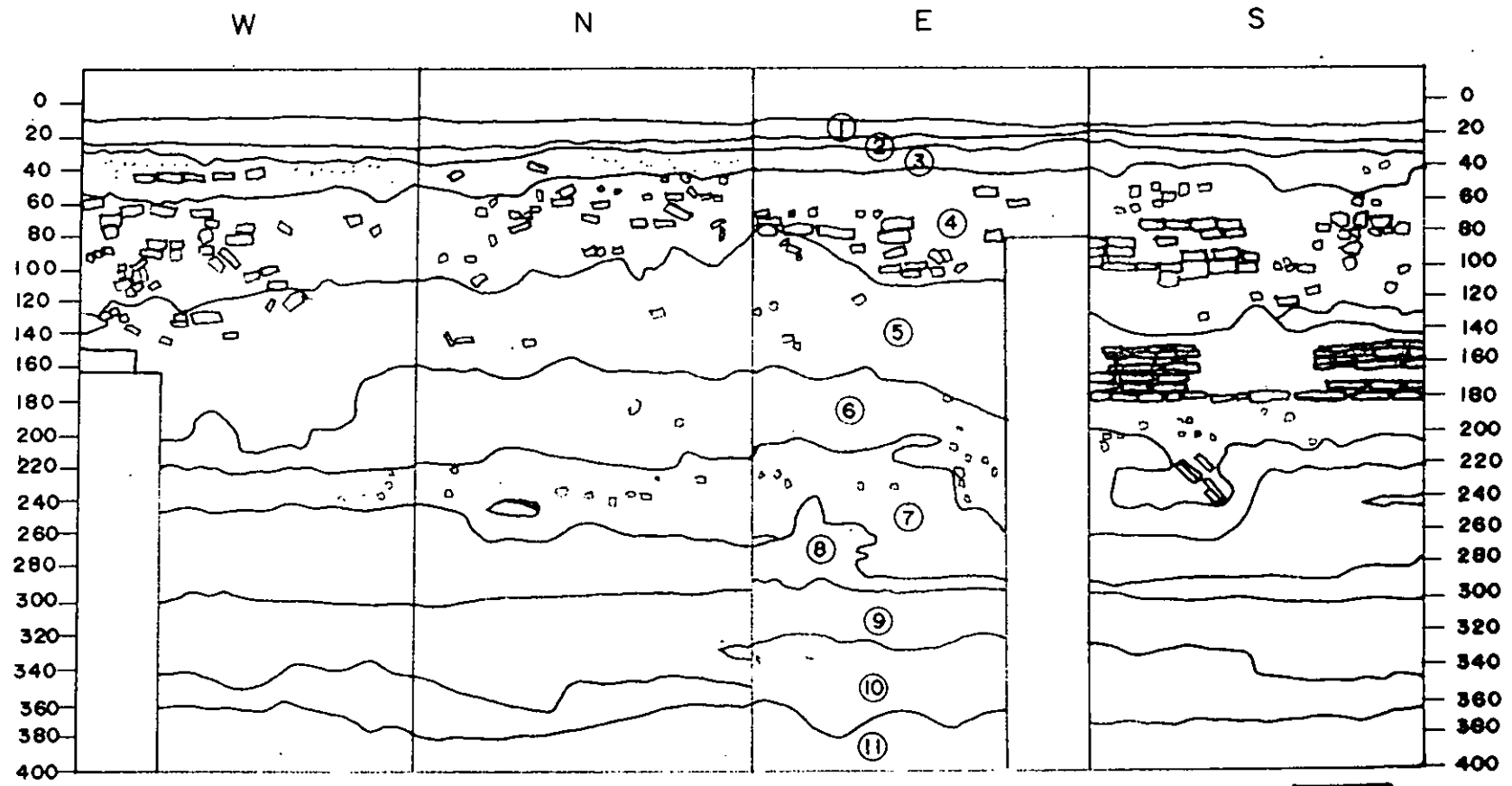
4.1 หลุมขุดค้นที่ 1 (กริด 60จ')

หลุมขุดค้นที่ 1 ขนาด 2x2 เมตร
อยู่บริเวณด้านในกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก
พบชั้นดินธรรมชาติ 11 ชั้นด้วยกัน ดังนี้






- ชั้นดินธรรมชาติที่ 1 เป็นชั้นดินบนสุด ความหนาประมาณ 10-15 เซนติเมตร ค่าสีดิน 10YR 6/6 BROWNISH YELLOW เป็นดินเหนียวสีเหลือง
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 2 มีความหนาประมาณ 8 - 10 เซนติเมตร ค่าสีดิน 10 YR 4/2 DARK GRAYRISH BROWN ลักษณะเป็นดินร่วนสีดำ มีเส้นใยพืชและเศษอิฐปะปน
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 3 มีความหนาประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร วัดค่าสีดินได้ 10 YR 5/2 ลักษณะเป็นดินร่วนสีดำ ปนเม็ดปูนเล็กๆ ตลอดชั้นดิน และมีเศษอิฐเล็กๆ ปนอยู่บ้าง
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 4 มีความหนา 30 - 50 เซนติเมตร วัดค่าสีดินได้ 10 YR 5/3 GRAYRISH BROWN พบเศษอิฐแตกขนาดใหญ่ขึ้น จำนวนมากกว่าชั้นอื่นๆ พบชั้นดินแทรก 4ค วัดค่าสีดินได้ 5/3 BROWN ลักษณะเป็นดินเหนียว

ผังแสดงชั้นดิน หลุมขุดค้นที่ 1 (กริก 607)



NL 1	0 - 20
NL 2	20 - 30
NL 3	30 - 50
NL 4	50 - 110
NL 5	110 - 170
NL 6	170 - 220
NL 7	220 - 240
NL 8	240 - 300

-  - ดิน
-  - SHERD
-  - ซากไม้

- ชั้นดินธรรมชาติที่ 5 มีความหนาประมาณ 55 - 85 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดินได้ 10 YR 6/1 GRAY ลักษณะดินเหนียวสีเหลืองปนเม็ดกรวด ขนาดค่อนข้างเล็ก พบแนวโบราณสถานอยู่ในชั้นดินด้านทิศใต้
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 6 ความหนาประมาณ 15 - 50 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดิน 10 YR 5/1 16 YR 5/2 ลักษณะเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีเหลือง
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 7 ความหนาประมาณ 12 - 50 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดิน 10 YR 5/1 เป็นดินเหนียวสีเทา ไม่มีจุดประสีเหลือง ชั้นดินแทรก 7A 10YR 6/2 LIGHT BROWNRISH GRAY ดินเหนียวมีจุดประสีเหลือง
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 8 มีความหนาประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดิน 10YR 5/2 มีจุดประสีส้ม เหลือง น้ำตาล แดง
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 9 มีความหนาประมาณ 40 - 60 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดินได้ 10 YR 5/1 GRAY ดินเหนียวสีเทา จุดประสีเหลือง มีเส้นใยรากพืชติดอยู่
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 10 มีความหนาประมาณ 20 - 60 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดิน 10 YR 5/4 YELLOWRISH BROWN ดินเหนียวสีเทาจุดประสีเหลือง มีเส้นใยรากพืชอยู่ด้วย
- ชั้นดินธรรมชาติที่ 11 มีความหนาประมาณ 20 - 40 เซนติเมตร วัตถุประสงค์ดินได้ 10 YR 4/2 DARK GRAYRISH BROWN เป็นดินเหนียว มีจุดประสีแดงขนาดใหญ่ขึ้นและสีเหลืองมีเส้นใยรากพืชปนอยู่

4.1.1. โบราณวัตถุ

จัดเสนอตามชั้นดินธรรมชาติที่เริ่มปรากฏหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นดินธรรมชาติที่ 8 ขึ้นมามีรายละเอียด ดังนี้

ชั้นดินธรรมชาติที่ 8

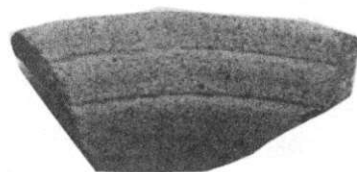
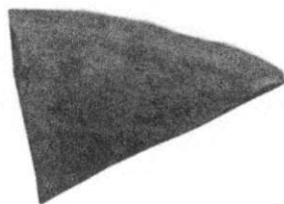
1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม
ประเภทดินเผา

พบกระเบื้องกาบกล้วยตัวผู้ 1 ชิ้น 10 กรัม

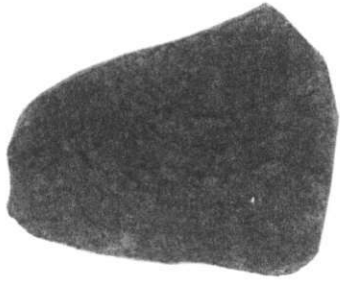
2. ภาชนะดินเผาในประเทศ

2.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

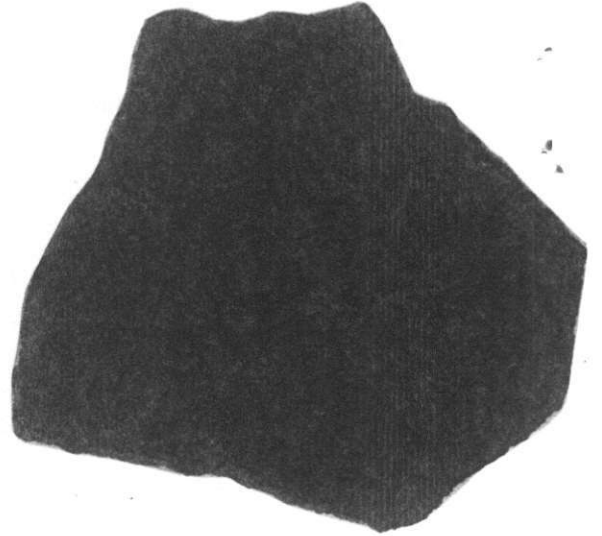
พบภาชนะประเภทเนื้อดินเท่านั้น รูปทรงภาชนะที่พบ คือ หม้อก้นกลมประเภทหม้อข้าว พบชิ้นส่วนปากจำนวน 1 ชิ้น 12 กรัม



พบส่วนลำตัว จำนวน 18 ชิ้น 95 กรัม เป็นลำตัวเรียบ 2 ชิ้น 20 กรัม และลำตัวลาย 16 ชิ้น 75
กรัม

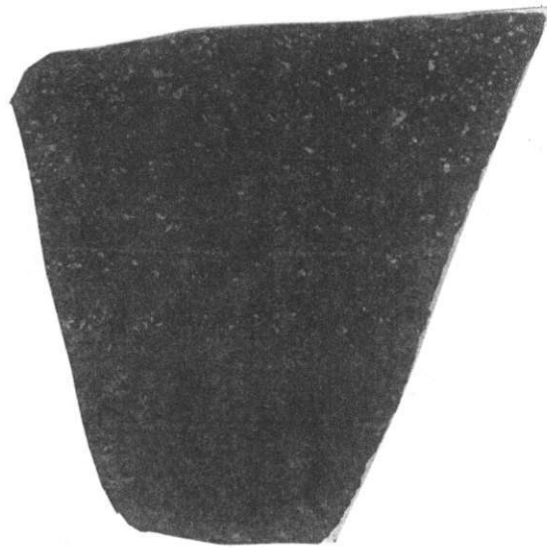


ลายพินปลาในวงโค้ง



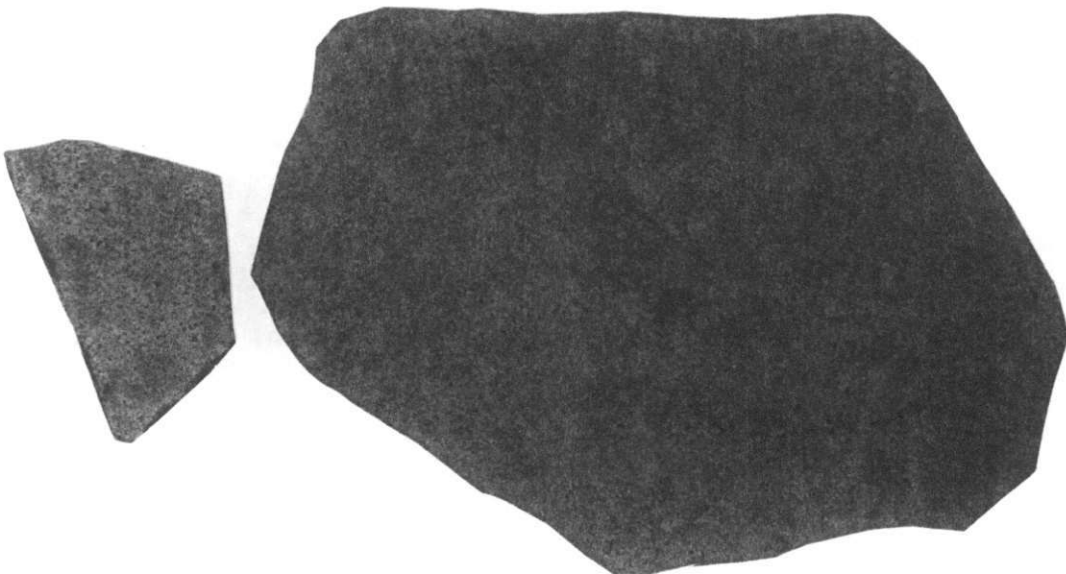
2.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย

- พบชิ้นส่วนลำตัวของภาชนะทรงไห จำนวน 1 ชิ้น 28 กรัม



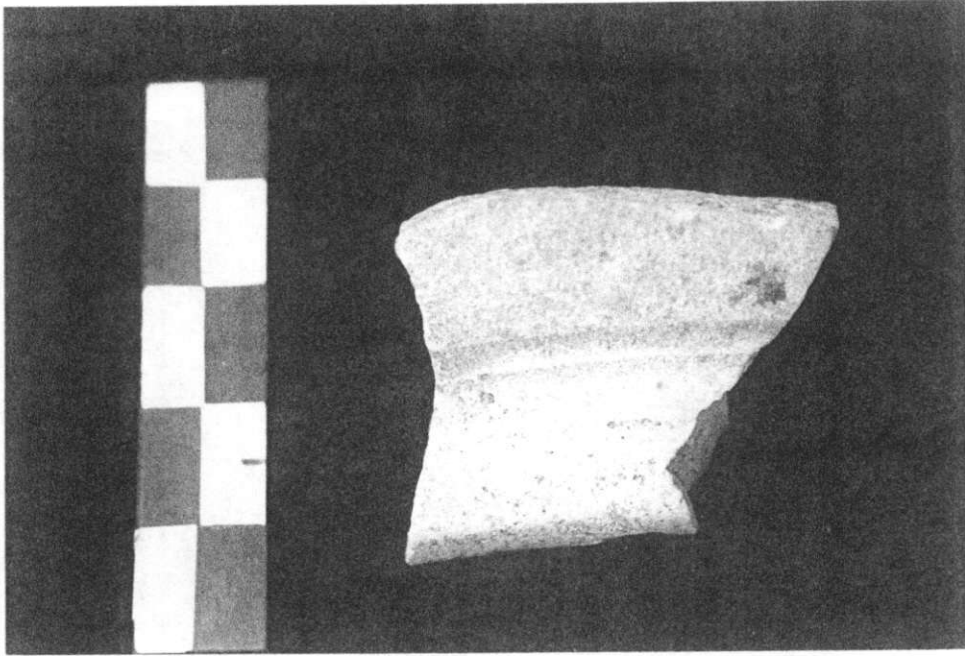
2.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน

- พบชิ้นส่วนลำตัว จำนวน 1 ชิ้น 25 กรัม



2.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาศรีสัชนาลัย

- ก้นชามประเภทเคลือบเขียว พุทธศตวรรษที่ 20-21 จำนวน 1 ชิ้น 15 กรัม



3. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

3.1 เครื่องถ้วยจีน

- เขียนลายสีน้ำเงินได้เคลือบอายุพุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 2 ชิ้น 10 กรัม



ชั้นดินธรรมชาติที่ 7

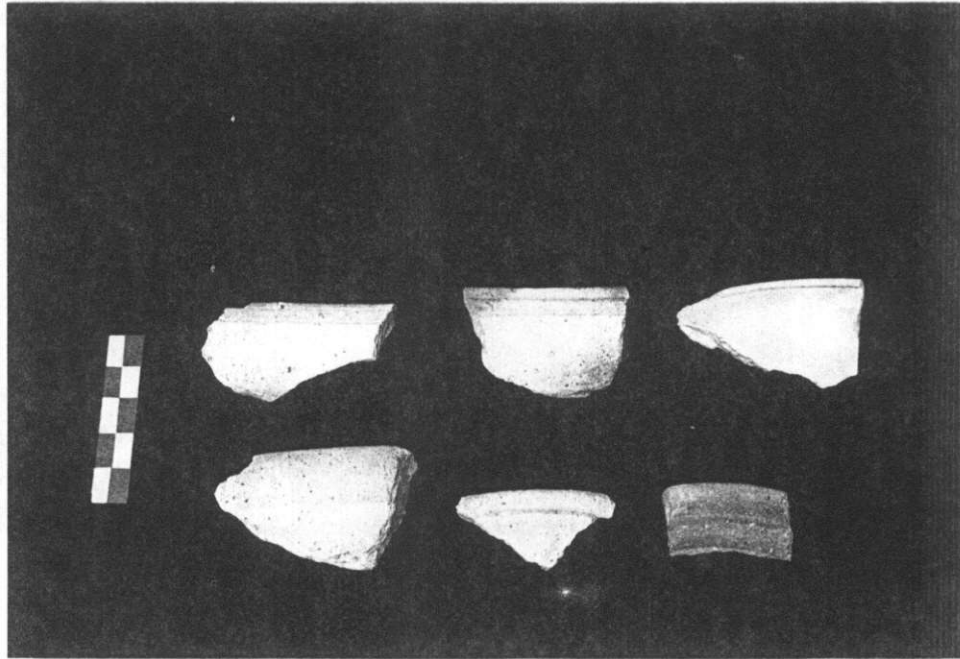
1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม
พบกระเบื้องกานกั่วยั่วตัวผู้ 3 ชิ้น 50 กรัม
2. โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้
พบหอยเบี้ย 1 ชิ้น



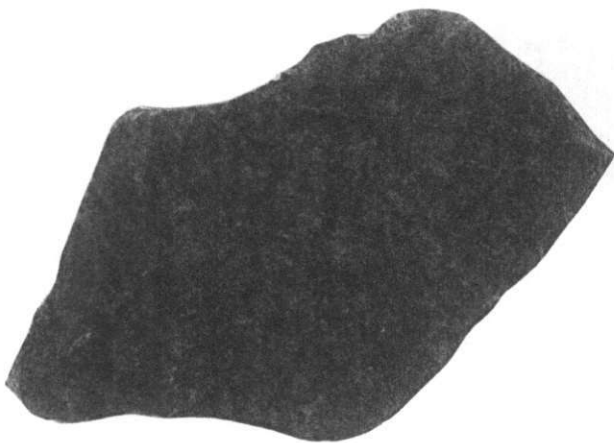
3. ภาชนะดินเผาในประเทศ

3.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

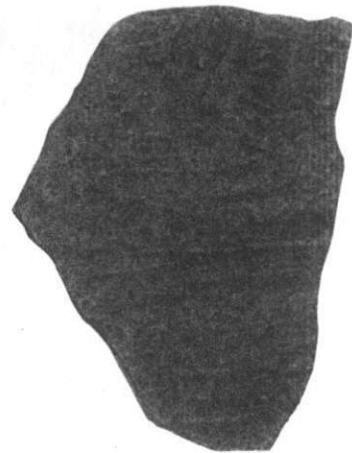
พบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน เป็นชิ้นส่วนปากหม้อ จำนวน 16 ชิ้น 225 กรัม เป็นภาชนะประเภทหม้อข้าว หม้อแกง และหม้อทะนุ และชิ้นส่วนปากขวดหรือกุ่มจี 1 ชิ้น 5 กรัม



ชิ้นส่วนลำตัว พบจำนวน 39 ชิ้น 436 กรัม เป็นลำตัวเรียบ จำนวน 7 ชิ้น 180 กรัม ลำตัวลายพบจำนวน 32 ชิ้น 256 กรัม

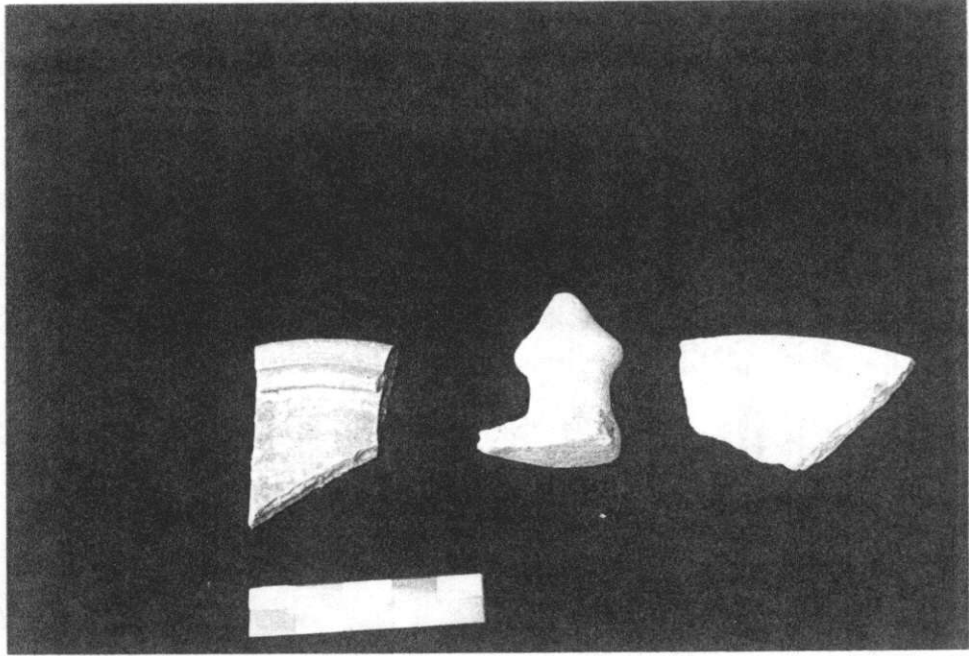


ลายกากบาทในร่องสี่เหลี่ยม



ลายพื้นปลาและเส้นขนาน

และพบการเคลือบน้ำดินสีแดง เป็นส่วนกันของขวดหรือ กาชนะทรงกุ่มที่ 1 ชั้น 13 กรัม
พบชิ้นส่วนฝา 3 ชิ้น 145 กรัม เป็นฝาหม้อหรือฝาไหแบบหงาย



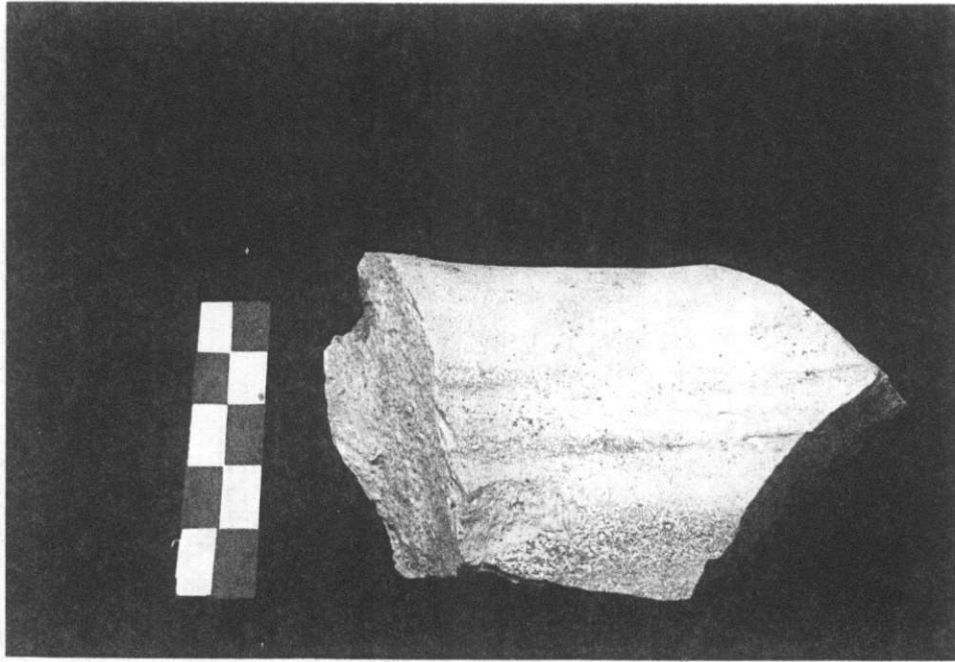
3.2 กาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย

ชิ้นส่วนของไห จำนวน 8 ชิ้น 210 กรัม พบชิ้นส่วนลำตัวและก้นเป็นประเภทไม่เคลือบผิว



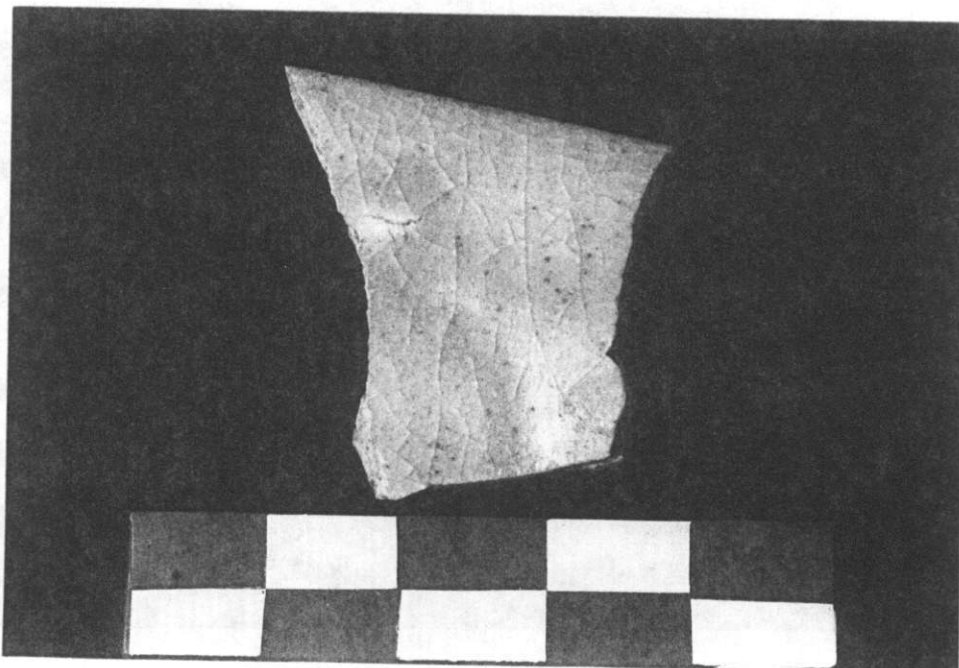
3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

- ชิ้นส่วนไห จำนวน 9 ชิ้น 370 กรัม พบชิ้นส่วนปากและลำตัว



3.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาศรีสังขนาถ

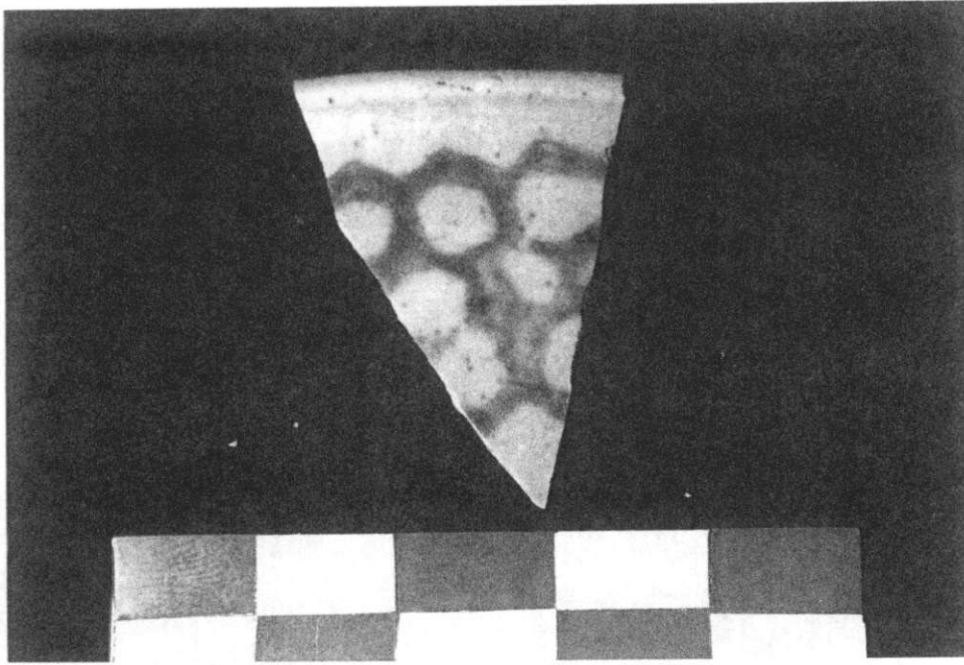
- ชิ้นส่วนขามประเภทเคลือบเขียว พุทธศตวรรษที่ 20-21 จำนวน 4 ชิ้น 35 กรัม
- ชิ้นส่วนลำตัวภาชนะทรงขวด 1 ชิ้น 10 กรัม



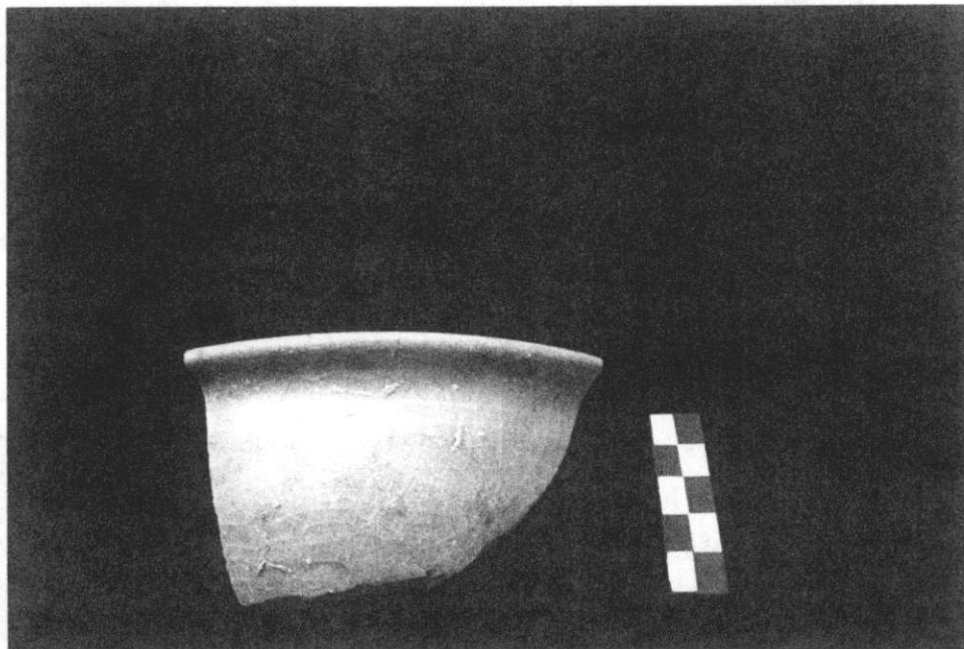
4. ภาพขณะดินเผาต่างประเทศ

4.1 เครื่องถ้วยจีน

- เขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 23 พบจำนวน 1 ชิ้น 3 กรัม



- เคลือบเขียว พุทธศตวรรษที่ 20-21 จำนวน 1 ชิ้น 30 กรัม



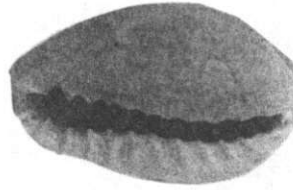
ชั้นดินธรรมชาติที่ 6

1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

พบกระเบื้องก้ามก้วยตัวผู้ จำนวน 8 ชิ้น 235 กรัม และกระเบื้องแผ่นเรียบ จำนวน 2 ชิ้น 50 กรัม

2. โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

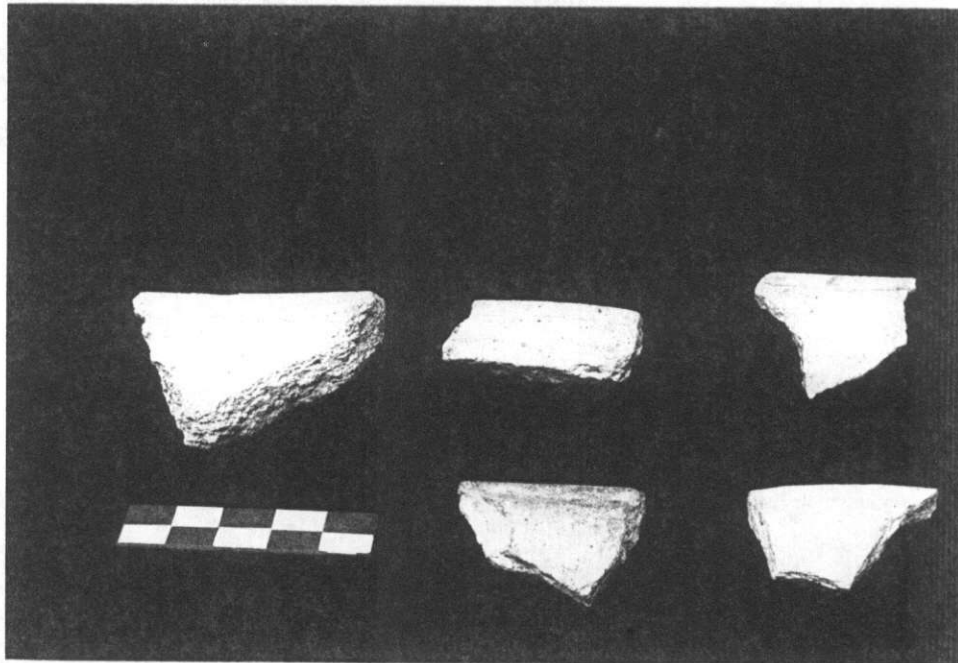
พบหอยเบี้ย จำนวน 4 ชิ้น



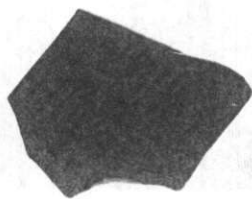
3. ภาชนะดินเผาในประเภท

3.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

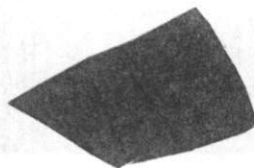
พบเศษภาชนะประเภทเนื้อดิน ของภาชนะรูปทรงหม้อข้าว หม้อทะนง เป็นส่วนใหญ่ แยกเป็นชิ้นส่วนปาก จำนวน 5 ชิ้น 70 กรัม



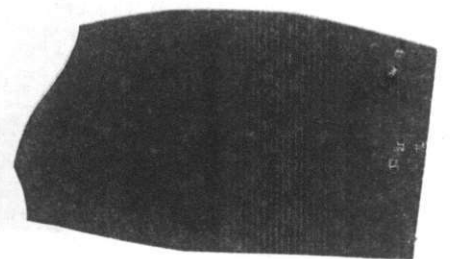
พบชิ้นส่วนลำตัว จำนวน 55 ชิ้น 480 กรัม เป็นลำตัวเรียบ จำนวน 8 ชิ้น 380 กรัม ตกแต่งผิวด้วยการเคลือบน้ำดินสีแดง 1 ชิ้น 10 กรัม และลำตัวลาย จำนวน 47 ชิ้น 380 กรัม แต่งผิวภาชนะด้วยการกดประทับลายต่างๆ กัน



ลายเส้นขนานตัดกันในแนวนอน



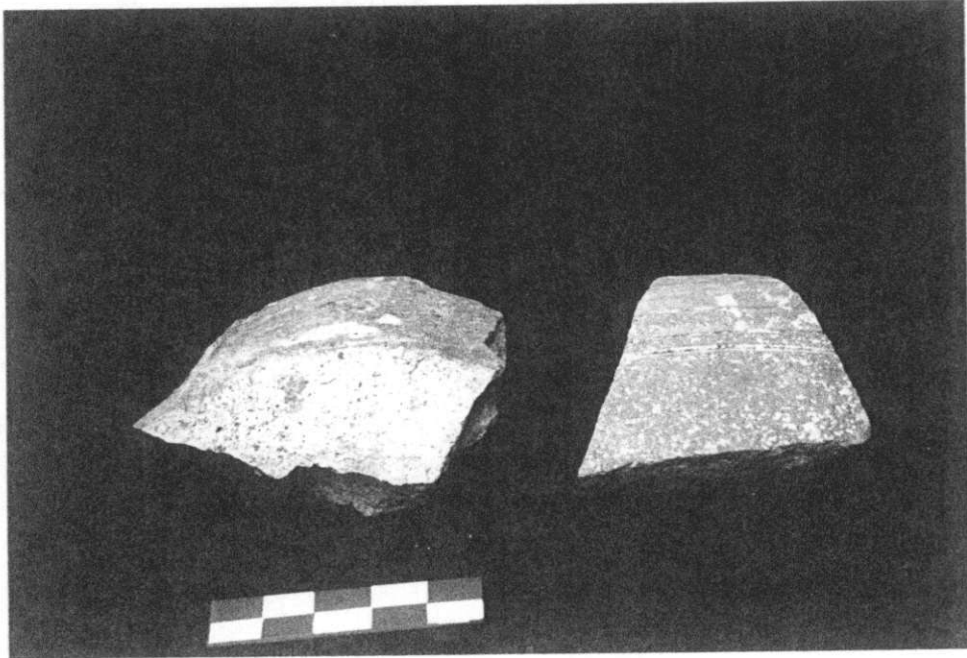
ลายเส้นสั้นในร่องขนาน



ลายจุดเป็นร่อง

3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย

- ปากอ่าง จำนวน 1 ชิ้น 48 กรัม
- ก้นไห จำนวน 1 ชิ้น 105 กรัม
- ก้นขวด 1 ชิ้น 20 กรัม



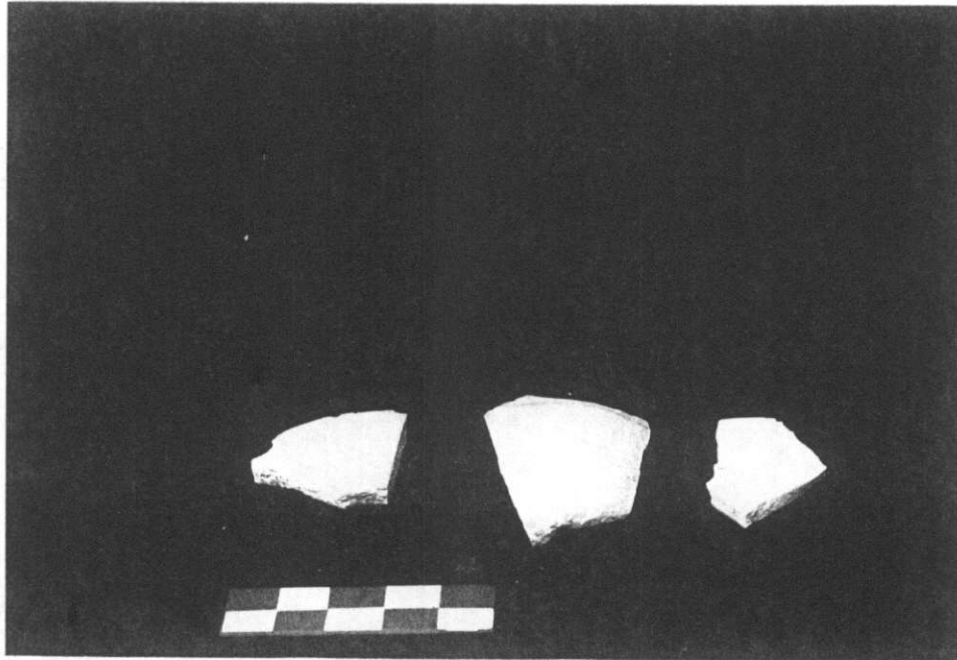
3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

- ลำตัวไห 11 ชิ้น 340 กรัม
- ปากอ่าง 1 ชิ้น 10 กรัม
- ปากขวด 1 ชิ้น 20 กรัม



3.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาเผาศรีสะเกษ

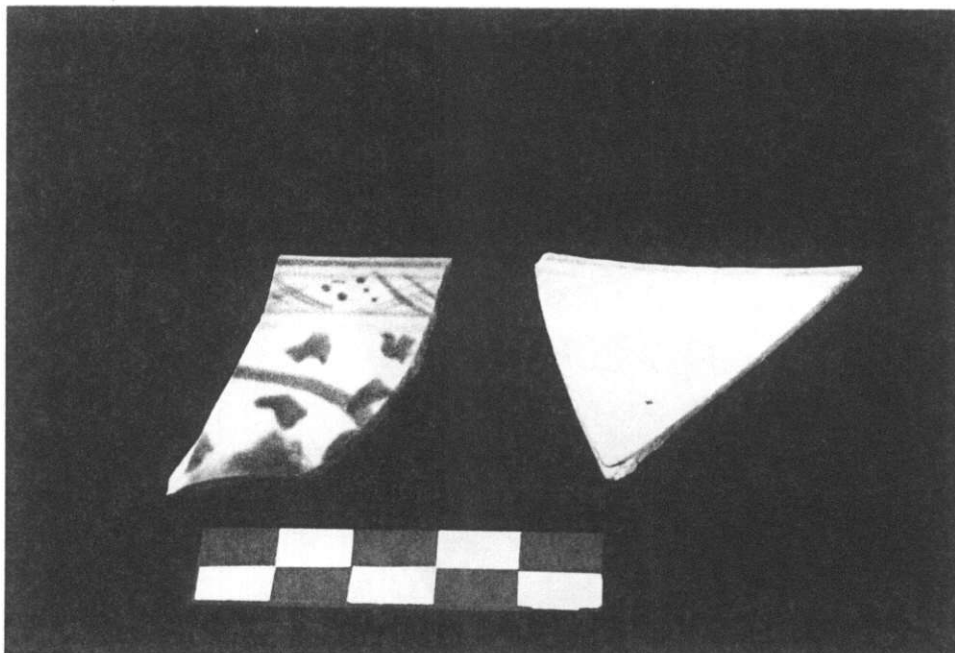
- ชิ้นส่วนขามเคลือบเขียว พุทธศตวรรษที่ 20-21 จำนวน 3 ชิ้น 15 กรัม



4. เครื่องถ้วยต่างประเทศ

4.1 เครื่องถ้วยจีน

- ขามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 21-22 จำนวน 2 ชิ้น 10 กรัม

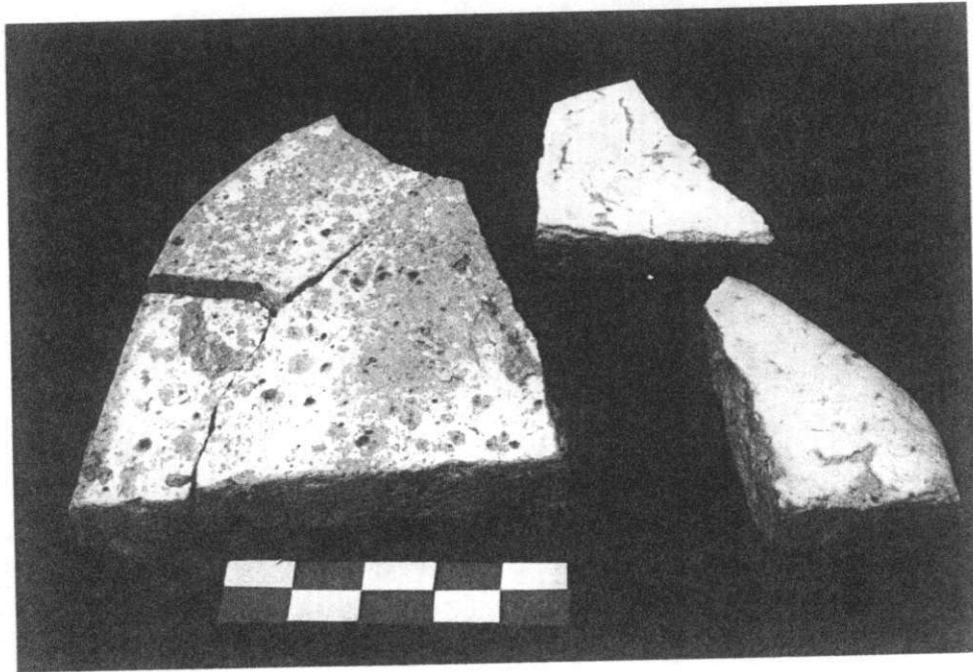


ชั้นดินธรรมชาติที่ 5

1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

1.1 ประเภทดินเผา

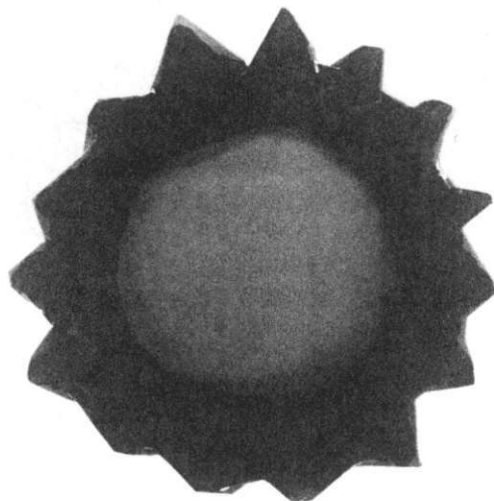
- พบกระเบื้องกาบกล้วย คิ้วผู้ จำนวน 20 ชิ้น 290 กรัม
- กระเบื้องกาบกล้วยคิ้วเมีย จำนวน 1 ชิ้น 70 กรัม
- กระเบื้องปูพื้นเคลือบเขียว เศษรีตซ์ชนาลัย จำนวน 1 ชิ้น 120 กรัม
- กระเบื้องปูพื้นเคลือบขาว เศษรีตซ์ชนาลัย จำนวน 2 ชิ้น 45 กรัม



2. โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้

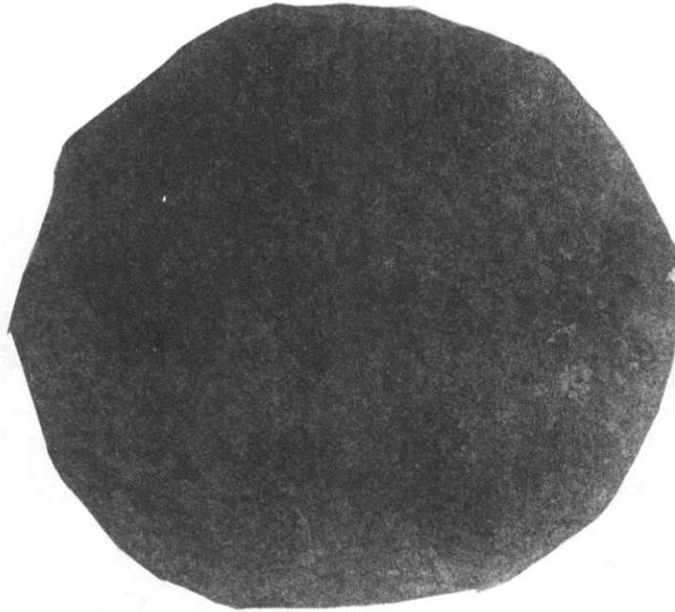
2.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากโลหะ

- เครื่องมือสำริด 1 ชิ้น ลักษณะคล้ายวงแหวน แต่มีแฉกแหลมโคจรอบ



2.2 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำมาจากดินเผา

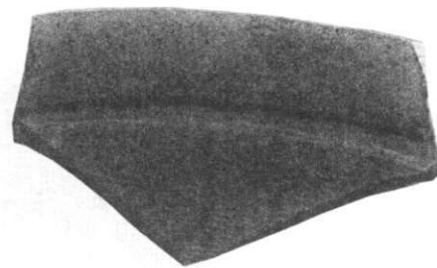
- ตะคันดินเผา 1 ชิ้น 10 กรัม
- เบี้ยดินเผา 1 ชิ้น 220 กรัม เป็นเบี้ยที่ทำมาจากภาชนะดินเผาบ้านบางปูน



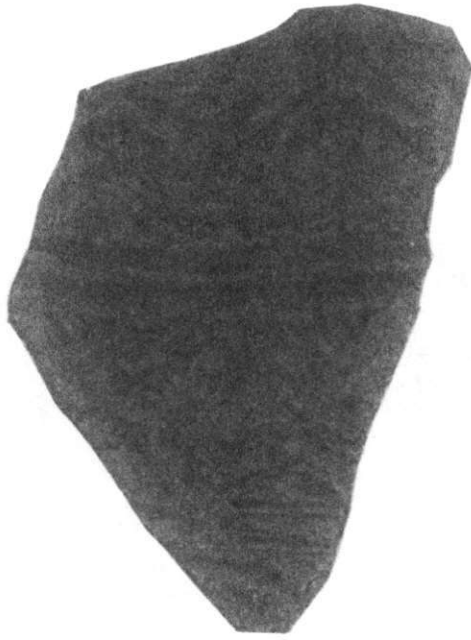
3. ภาชนะดินเผาในประเทศ

3.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

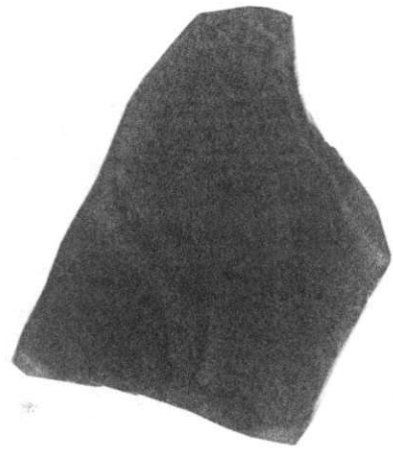
พบชิ้นส่วนปากหม้อตะนน หม้อข้าว และปากขวด จำนวน 13 ชิ้น หนัก 220 กรัมผิวเรียบ จำนวน 110 ชิ้น 175 กรัม เคลือบผิวด้วยน้ำดินสีแดง 1 ชิ้น 15 กรัม



ถ้าตัวลาย จำนวน 34 ชิ้น 342 กรัม และพบฝาหม้อดินเผาแบบหงาย 1 ชิ้น 10 กรัม และฝาแบบคว่ำ 1 ชิ้น 60 กรัม เตาเซิงกราน 2 ชิ้น 75 กรัม

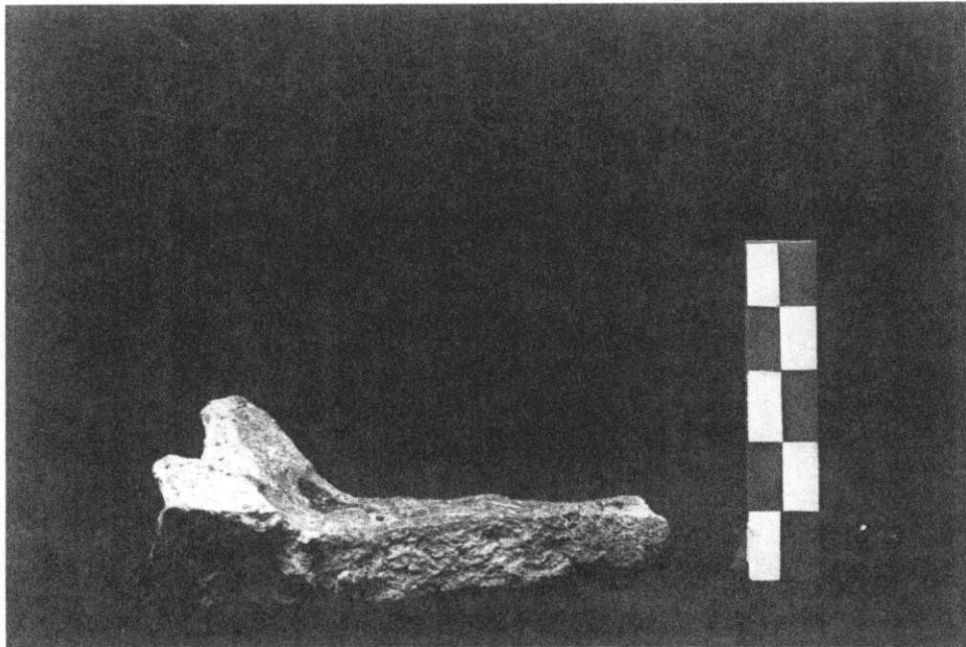


ลายกคประทับในร่องขนาน



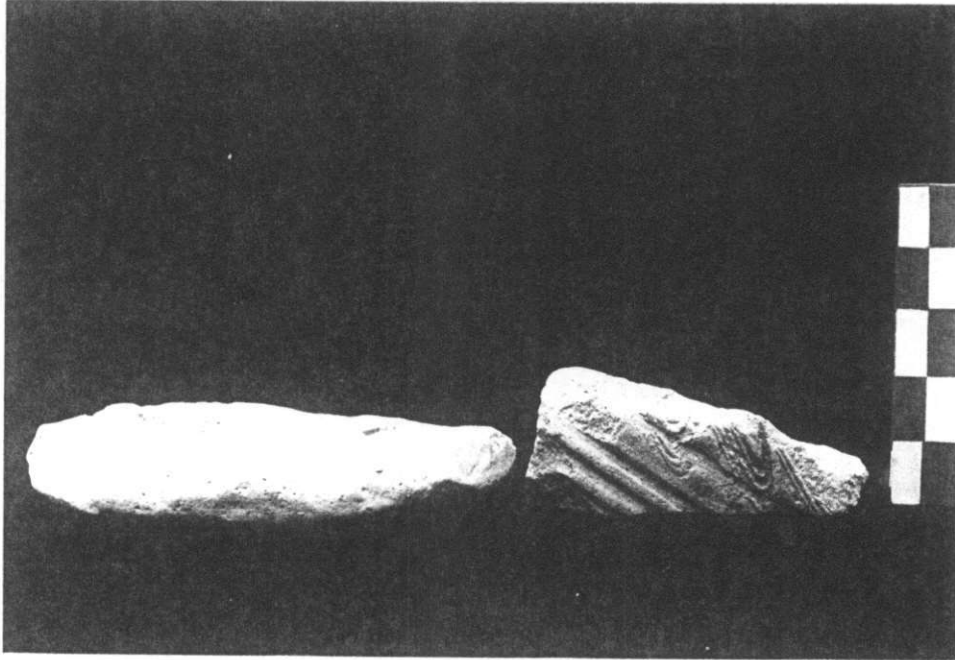
ลายกลีบบัว

- 3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย
- ลำตัวไห พบจำนวน 6 ชิ้น 145 กรัม
 - ก้นอ่าง พบจำนวน 2 ชิ้น 130 กรัม



3.3 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาบ้านบางปูน

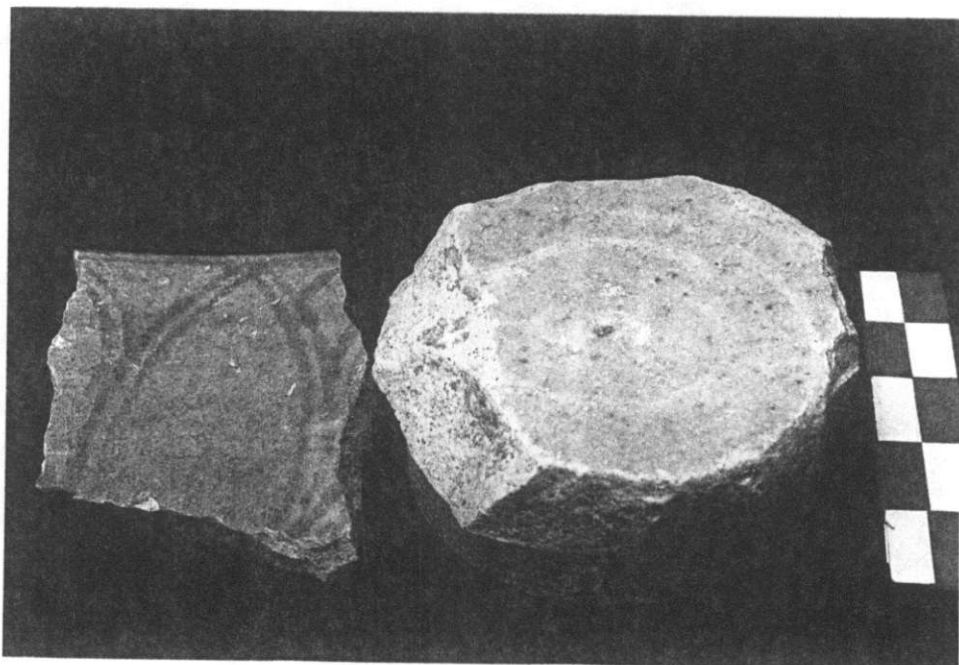
- ลำตัวไห จำนวน 19 ชิ้น 795 กรัม
- ปากอ่าง จำนวน 1 ชิ้น 15 กรัม
- ชิ้นส่วนปากและก้นครก จำนวน 3 ชิ้น 85 กรัม



3.4 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาศรีสังขนาถ

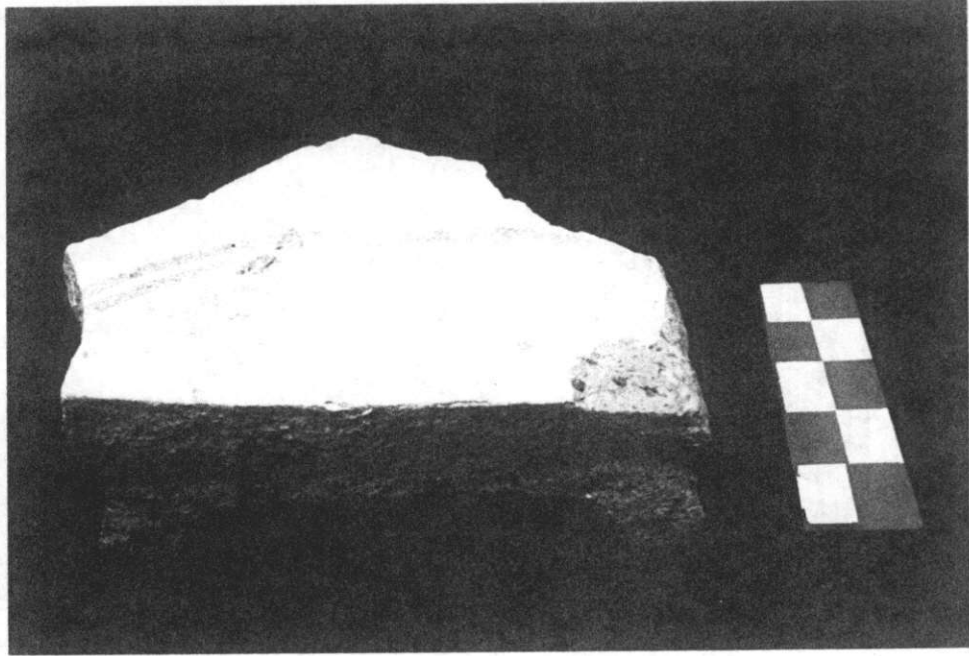
- ชิ้นส่วนลำตัวและก้นชามเคลือบเขียว พุทธศตวรรษที่ 20-21 จำนวน 3 ชิ้น 105

กรัม



3.5 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาสุโขทัย

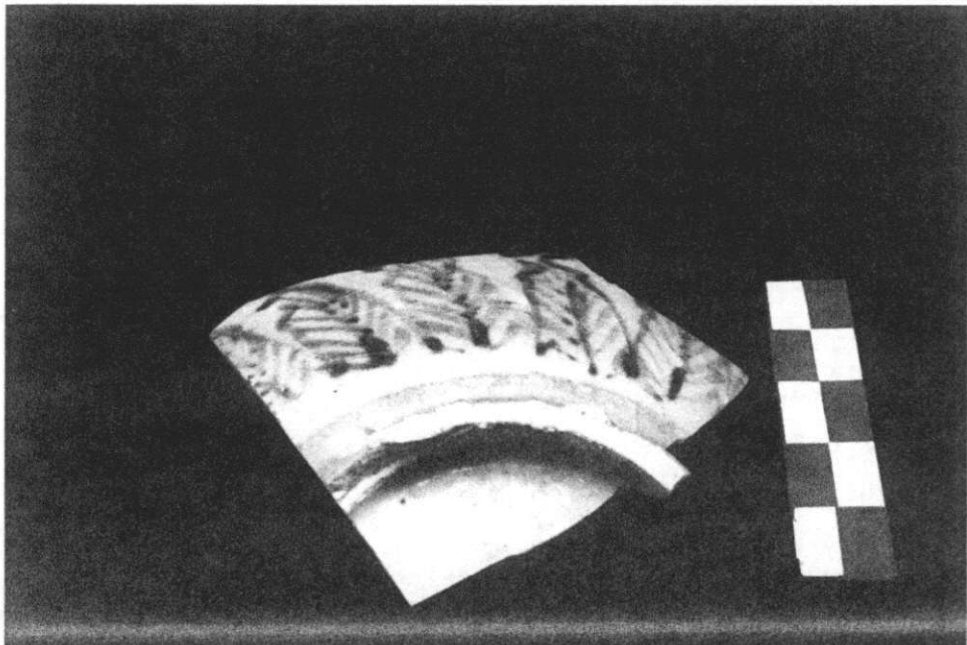
- ถ้ำคว่ำและก้นขามเขียนสีดำได้เคลือบ จำนวน 2 ชิ้น 50 กรัม



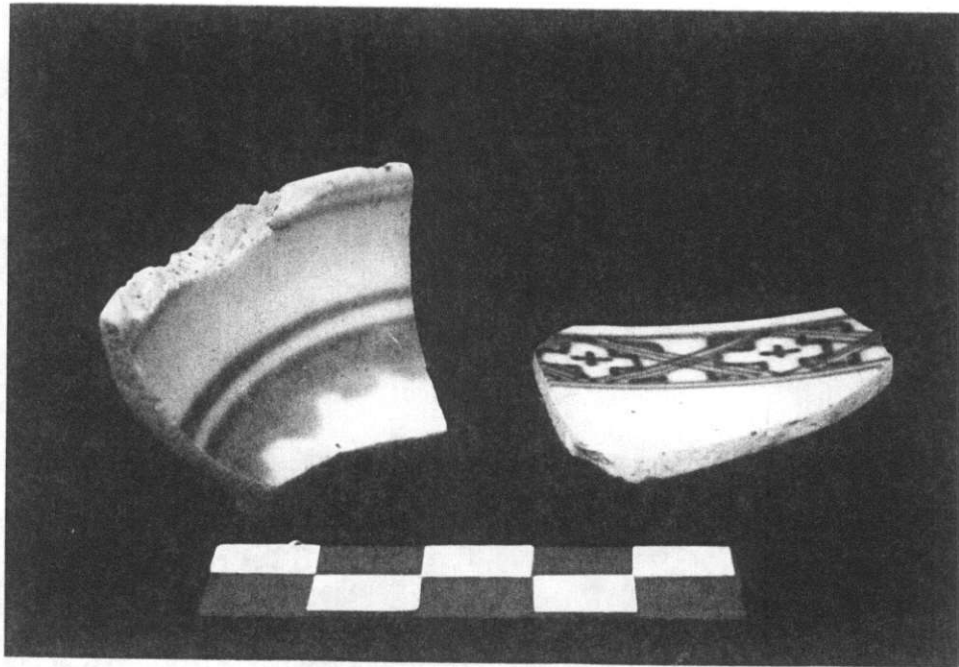
4. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

4.1 เครื่องถ้วยจีน

- ประเภทเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ชิ้น 35 กรัม



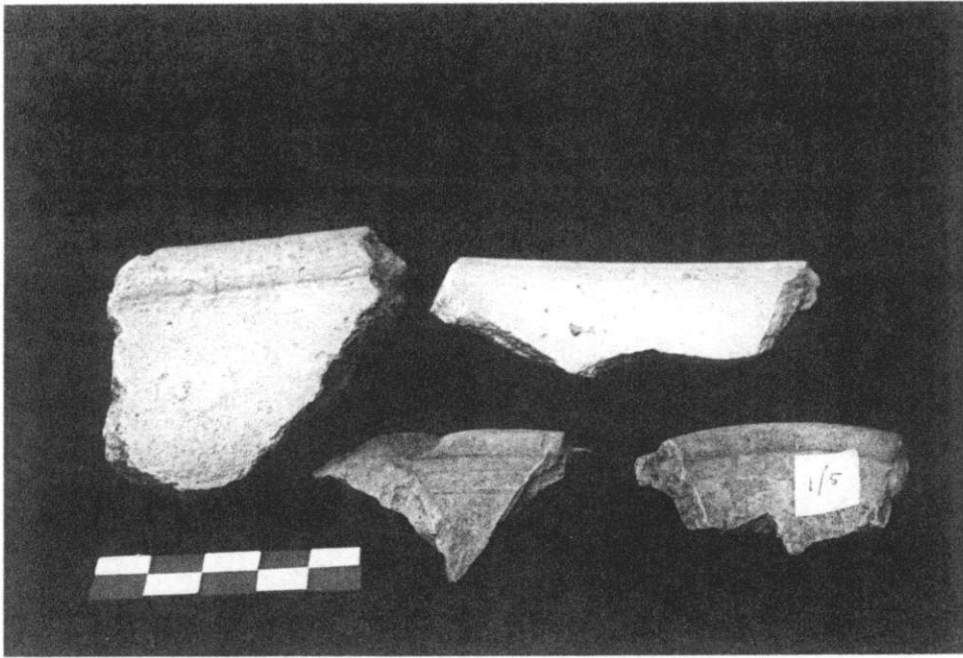
- ประเภทเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22 - 23 จำนวน 2 ชิ้น 15 กรัม



ชั้นดินธรรมชาติที่ 4

1. โบราณวัตถุประเภทองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม
 - 1.1 โบราณวัตถุประเภทดินเผา
 - กระเบื้องกาบกล้วยตัวผู้ จำนวน 4 ชิ้น 111 กรัม
 - กระเบื้องแผ่นเรียบ จำนวน 2 ชิ้น 60 กรัม
2. โบราณวัตถุประเภทเครื่องมือเครื่องใช้
 - ตะคันดินเผา 1 ชิ้น 8 กรัม
 - เตาเชิงกราน 1 ชิ้น 155 กรัม
3. ภาชนะดินเผาในประเทศ
 - 3.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

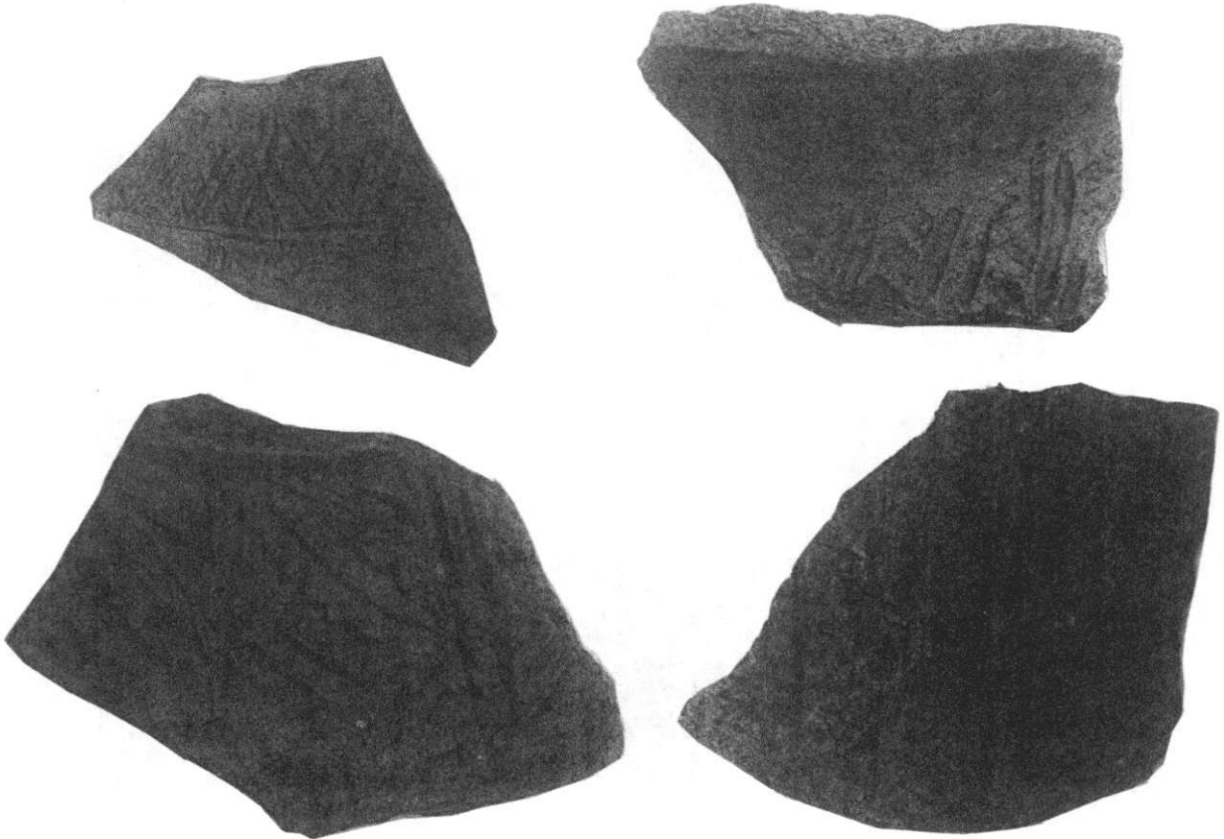
พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน ชิ้นส่วนปาก จำนวน 20 ชิ้น 582 กรัม เป็นชิ้นส่วนปากภาชนะทรงหม้อข้าว หม้อทะนง ขวดหรือกุ่มที่ ขาม และหม้อมีหู



ภาพ ปากภาชนะเนื้อดินธรรมดา

ลำตัวเรียบ 7 ชิ้น 85 กรัม ลำตัวลาย 38 ชิ้น 320 กรัม
ชิ้น 15 กรัม

และพบฝ่าหม้อแบบคว่ำ 2

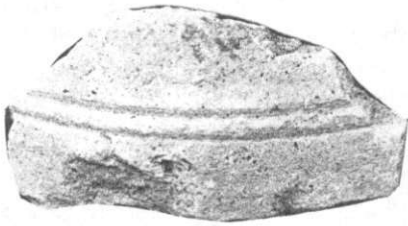


ลายกดประทับสามเหลี่ยมพื้นปลา

ลายพื้นปลาเส้นขนาน

3.2 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาเผาบ้านบางปูน

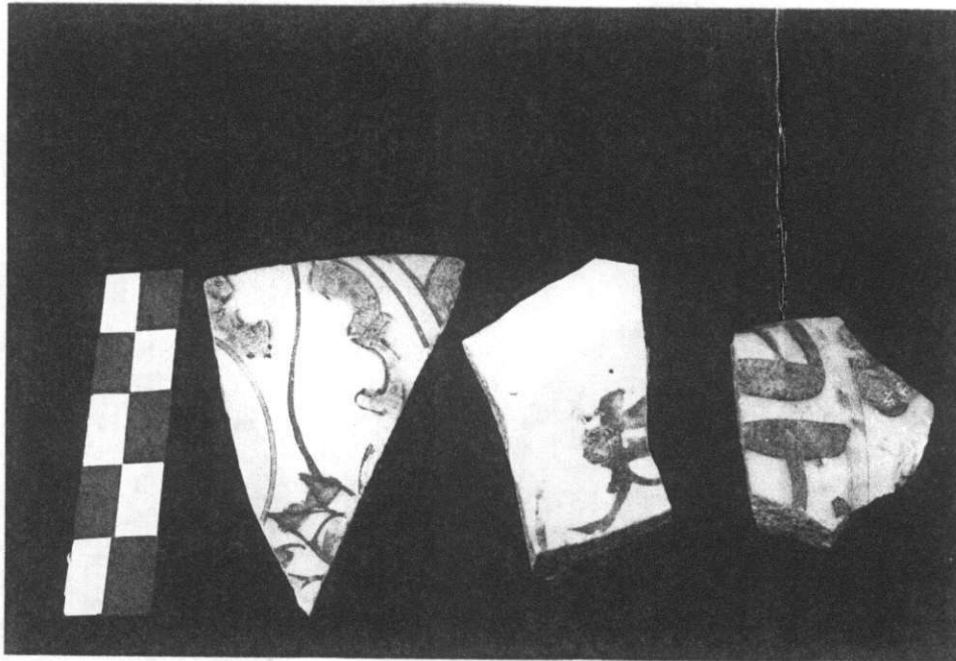
- ลำตัวไห จำนวน 2 ชิ้น
- ปากครก จำนวน 1 ชิ้น 35 กรัม
- ปากอ่าง จำนวน 1 ชิ้น 10 กรัม



4. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

4.1 เครื่องถ้วยจีน

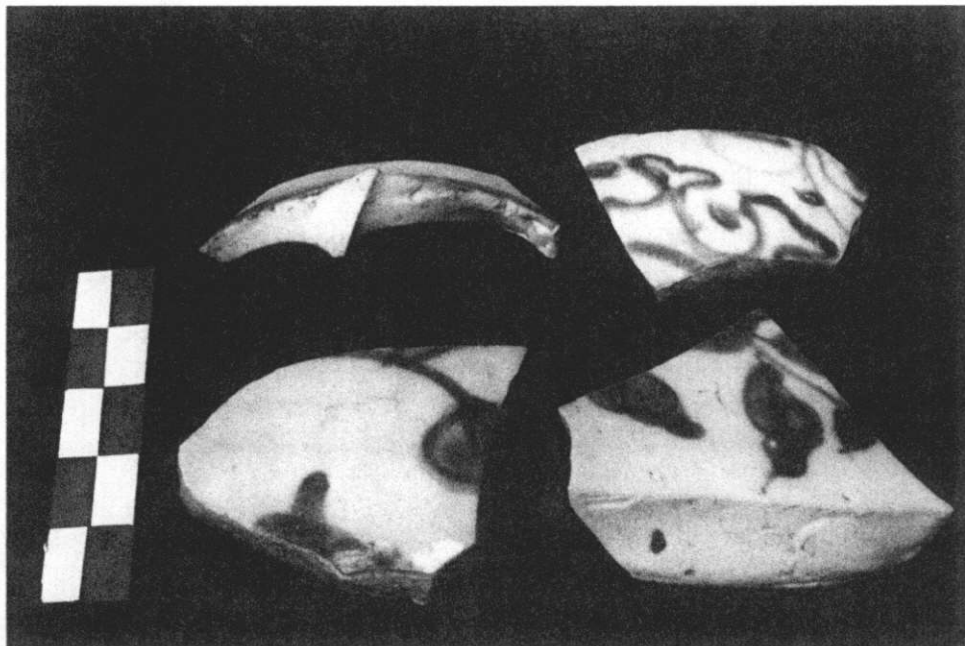
- ชามเขียนหลายสี พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 3 ชิ้น 30 กรัม



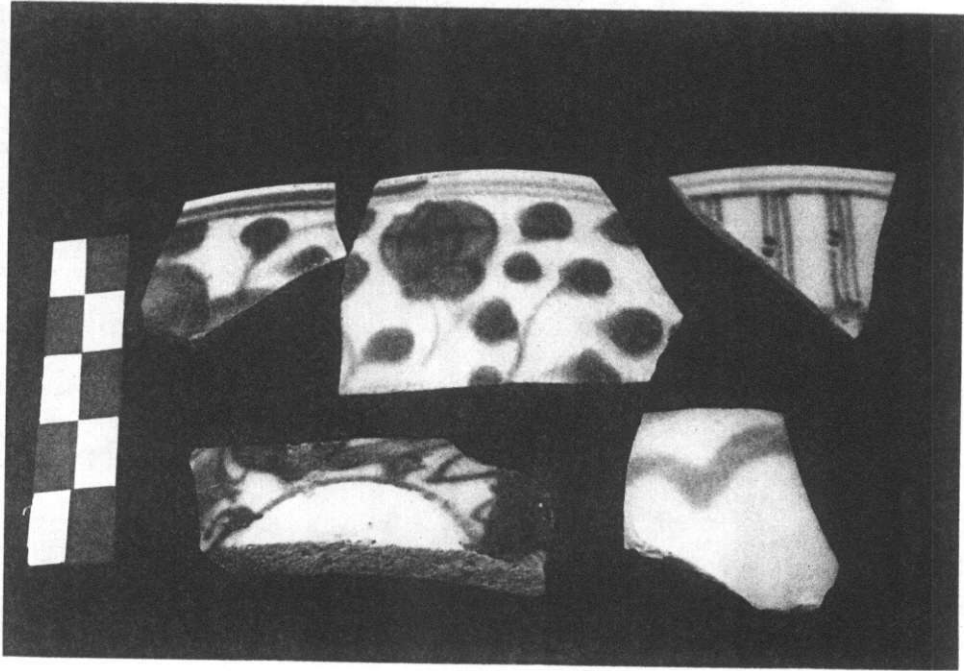
- เขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 11 ชิ้น 115 กรัม



- เขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22-23 จำนวน 5 ชิ้น 50 กรัม



- เขียนลายสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 23 จำนวน 9 ชิ้น 60 กรัม.



ชั้นดินธรรมชาติที่ 3

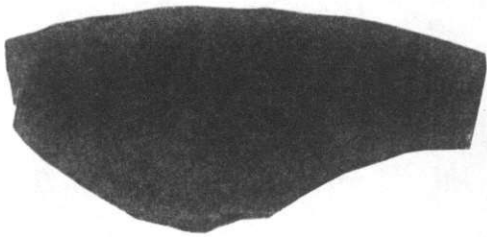
1. โบราณวัตถุประเภทองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

- ชิ้นส่วนกระเบื้องเชิงชาย

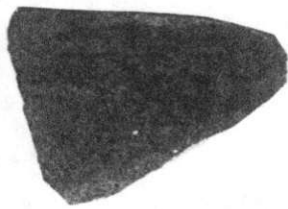
2. ภาชนะดินเผาในประเทศ

2.1 ภาชนะดินเผาพื้นเมือง

พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน ชิ้นส่วนปากจำนวน 7 ชิ้น 280 กรัม เป็นปาก
ภาชนะทรงหม้อข้าวและหม้อทะนน



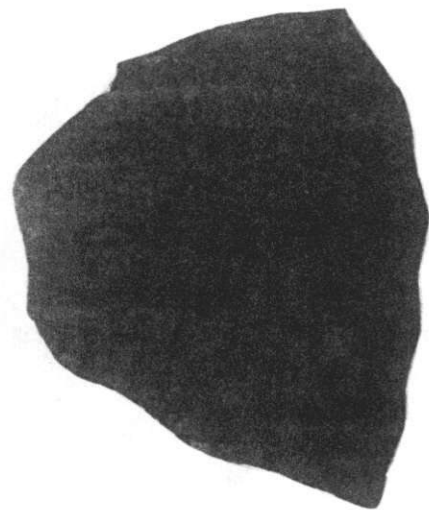
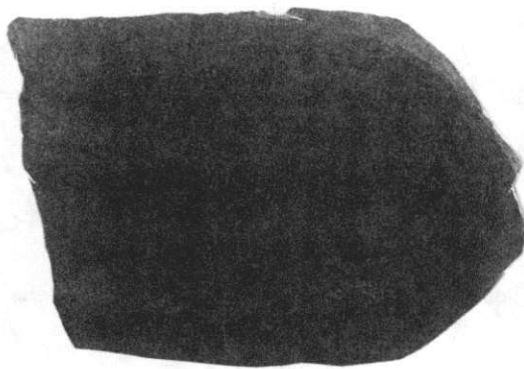
ชิ้นส่วนลำตัวและพวยกาของภาชนะทรงกุ่มที่ จำนวน 2 ชิ้น 80 กรัม ลำตัวลาย
จำนวน 4 ชิ้น 90 กรัม



ลายพื้นปลา



ลายพื้นปลาในร่องขนาน

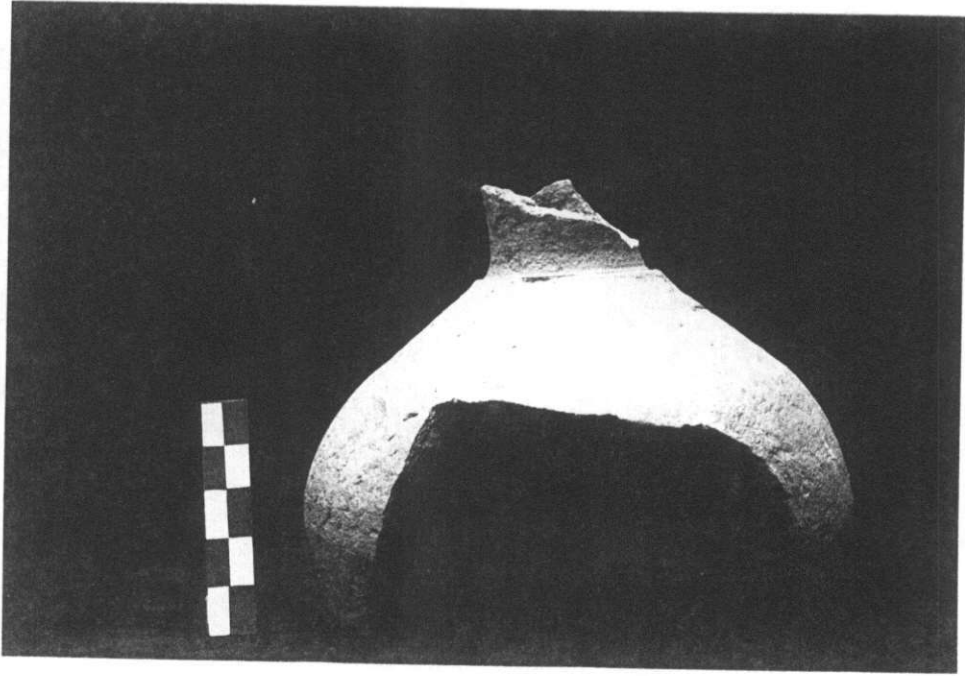


ชิ้นส่วนพวยกา

2.2 ภาชนะดินเผาเตาแม่น้ำน้อย

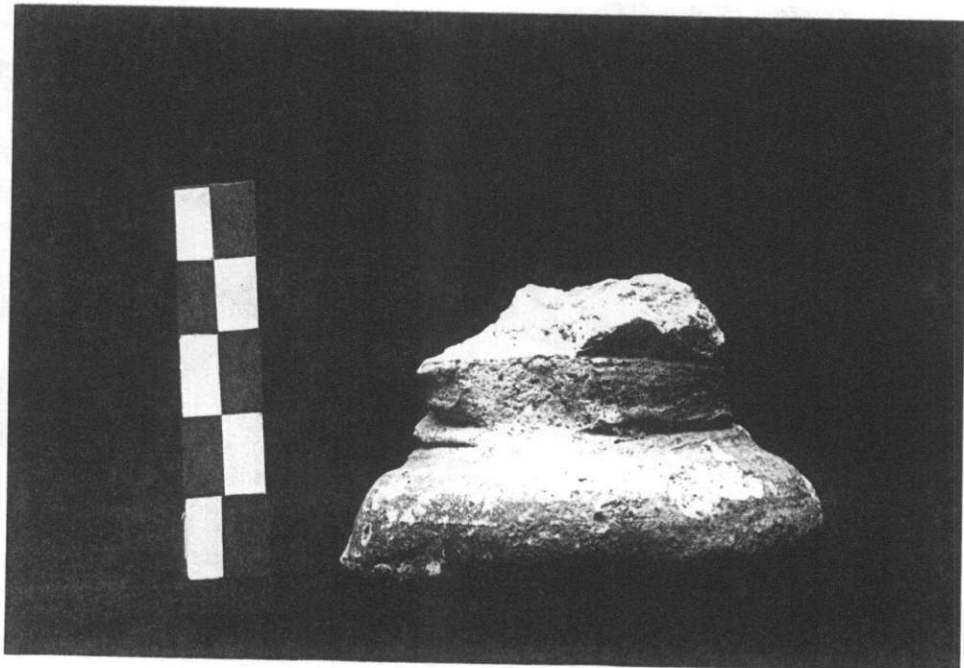
- ก้นไห จำนวน 1 ชิ้น 45 กรัม

- ถ้าวัดขวด จำนวน 1 ชิ้น 255 กรัม



2.3 ภาชนะดินเผาเตาบ้านบางปูน

- ก้นครก จำนวน 1 ชิ้น 100 กรัม



3. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

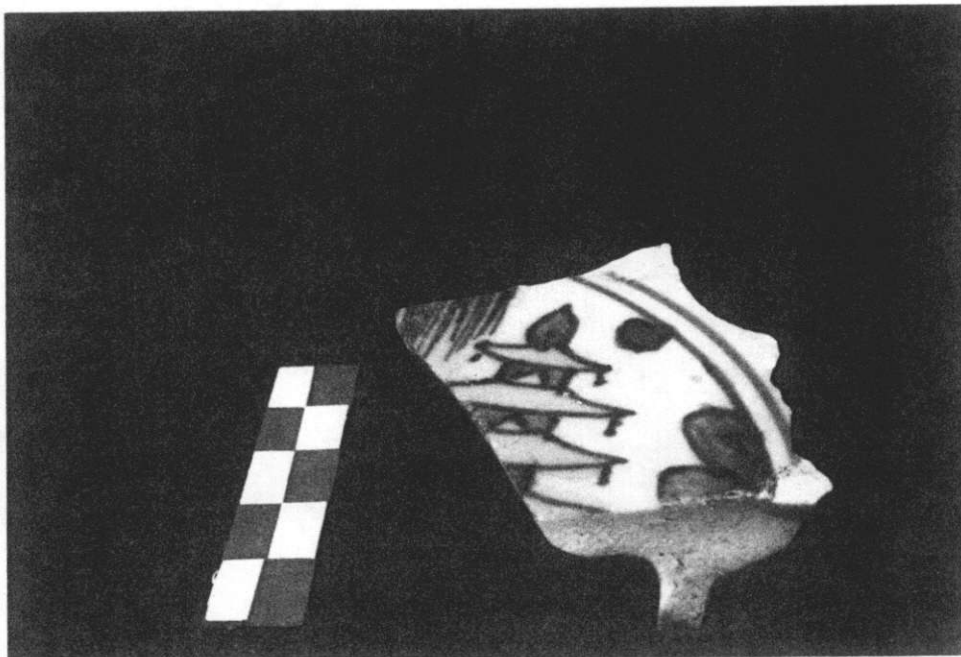
3.1 เครื่องถ้วยจีน

- ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ

พุทธศตวรรษที่ 22

จำนวน 4 ชิ้น

65 กรัม



- ชามเขียนลายหลายสี

พุทธศตวรรษที่ 22-23

จำนวน 1 ชิ้น 25 กรัม

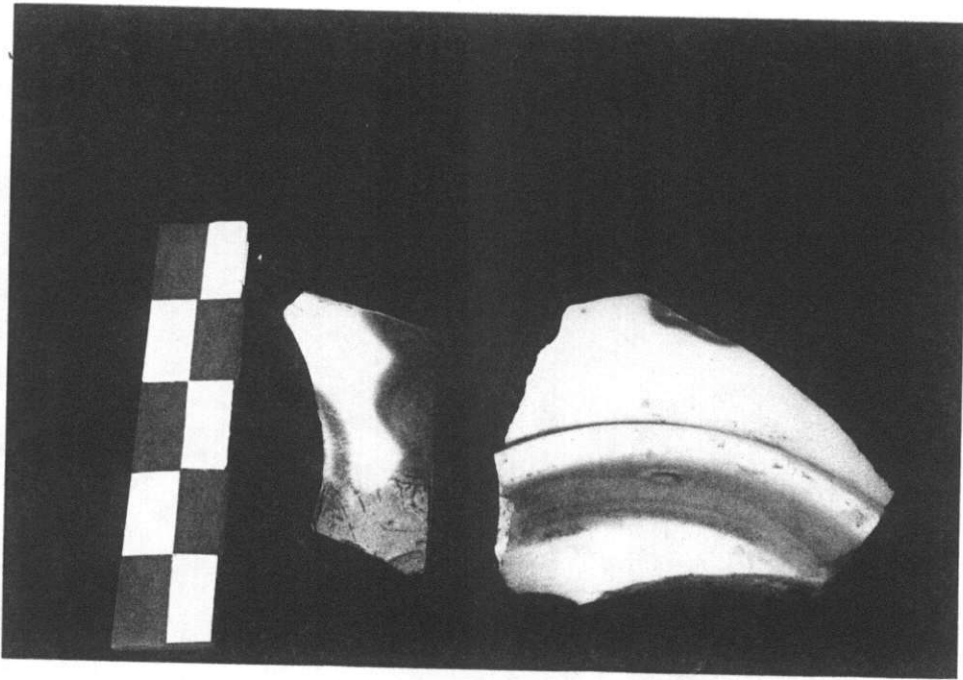


- ขามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ

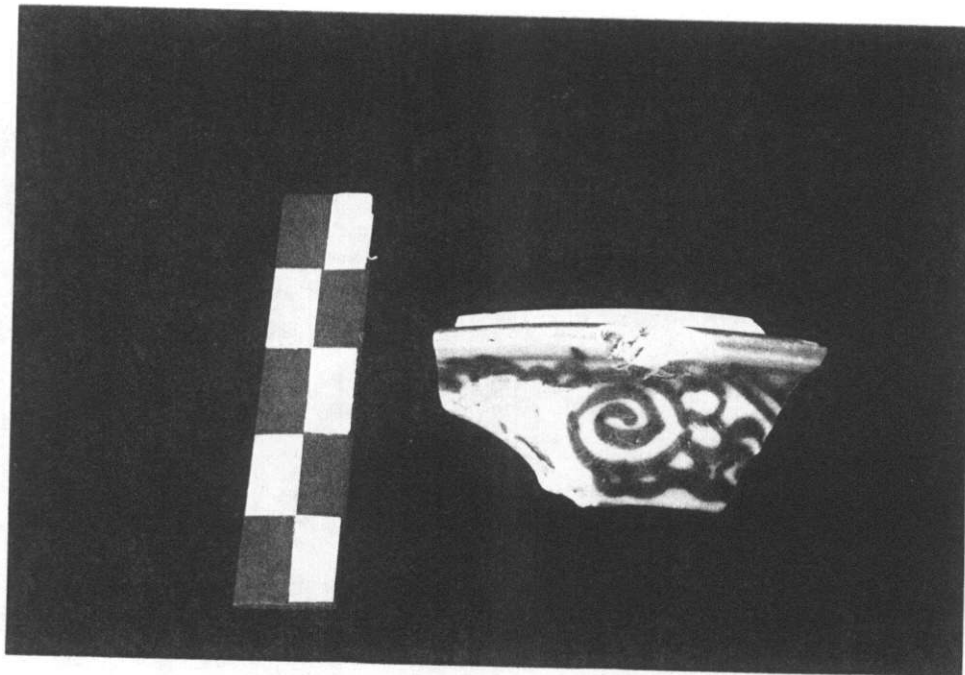
พุทธศตวรรษที่ 23

จำนวน 3 ชิ้น

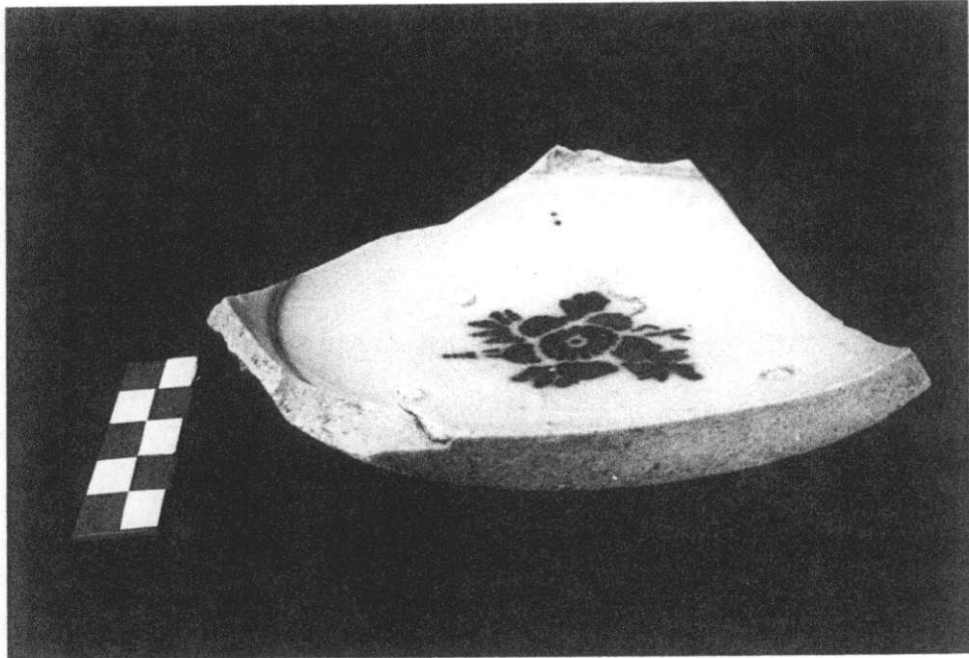
26 กรัม



- ฝาเคลือบเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 23 จำนวน 1 ชิ้น 10 กรัม



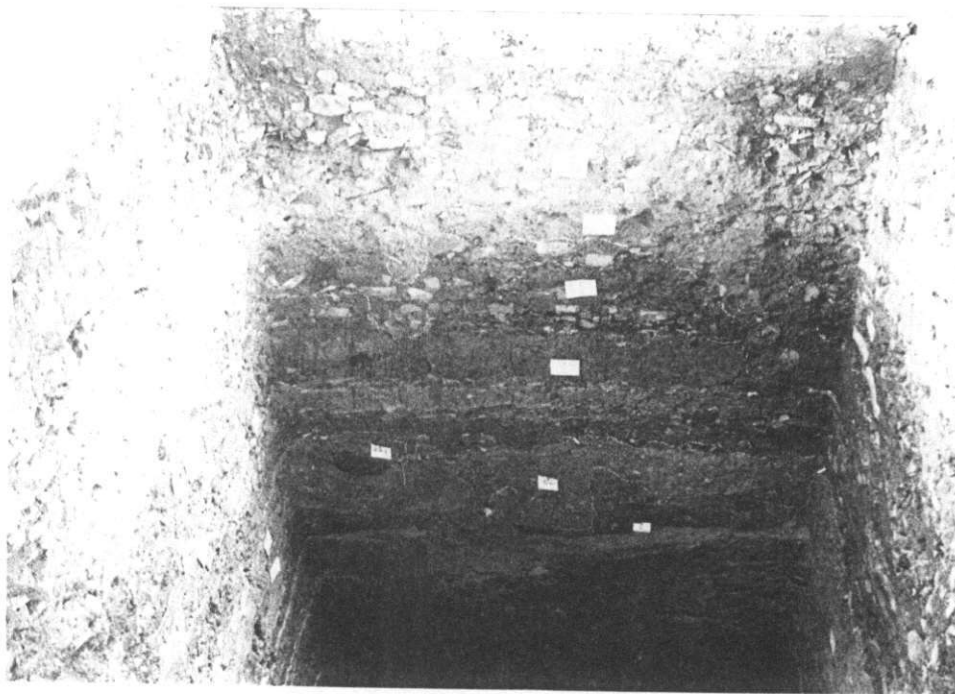
3.2 เครื่องถ้วยจีน
 - เขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 25 จำนวน 1 ชิ้น 85 กรัม



ในชั้นดินธรรมชาติที่ 2 และ 1 ไม่พบหลักฐานทางโบราณคดี เพราะเป็นชั้นดินถมในปัจจุบัน

4.2 หลุมขุดค้นที่ 2 (กริด 55ก)

หลุมขุดค้นที่ 2 ขนาด 2 x 2 เมตร ขยายเพิ่มเติมเป็น 2 x 4 เมตร อยู่บริเวณด้านใต้ของแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือ



ชั้นดินธรรมชาติที่ 1 ความหนาประมาณ 20 - 60 เซนติเมตร วัตค่าสีดิน 10 YR 5/1 gray ดินร่วนสีดํา ปนเม็ดกรวด เม็ดอิฐขนาดเล็ก

ชั้นดินธรรมชาติที่ 2 ความหนาประมาณ 24 - 60 เซนติเมตร วัตค่าสีดิน 10 YR 4/1 drak gray ดินร่วนสีดํา

ชั้นดินธรรมชาติที่ 3 ความหนาประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร วัตค่าสีดิน 10 YR 4/1 drak gray ดินร่วนสีดํา

ชั้นดินธรรมชาติที่ 4 ความหนาประมาณ 60 - 70 เซนติเมตร ค่าสีดิน 10 YR 4/2 drak grayish brown. ดินเหนียวปนเม็ดกรวดทราย

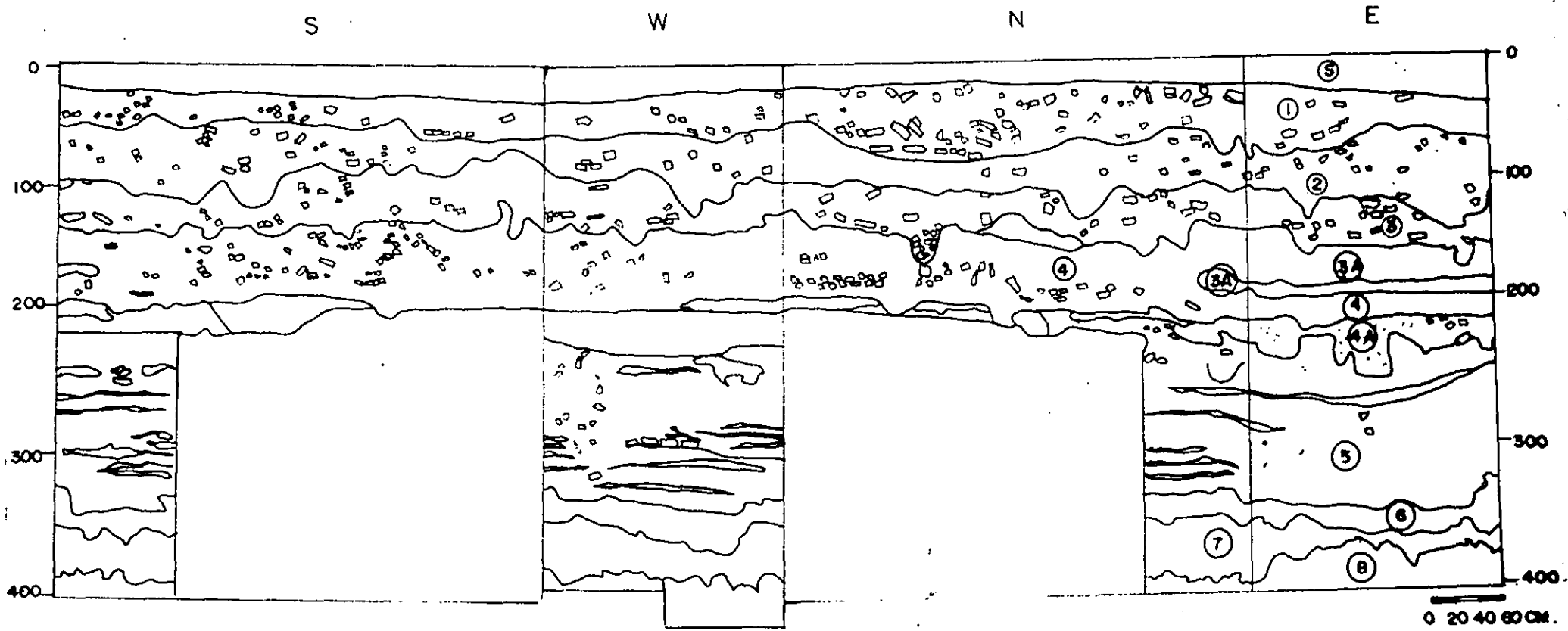
ชั้นดินธรรมชาติที่ 5 ความหนาประมาณ 100 - 120 เซนติเมตร ค่าสีดิน 10 YR 5/3 brown เป็นชั้นดินเหนียว แทรกด้วยชั้นทรายเล็ก ๆ พบชั้นดินแทรก 5A เป็นดินร่วนมีเปลือกหอย เม็ดดินปนอยู่ วัตค่าสีดินได้ 10 YR 4/2 dark grayish brown.

ชั้นดินธรรมชาติที่ 6 ความหนาประมาณ 15 - 20 เซนติเมตร วัตค่าสีดินได้ 10 YR 4/1 dark gray เป็นดินเหนียวสีเทาออกดํา ปนใยรากพืช

ชั้นดินธรรมชาติที่ 7 ความหนาประมาณ 40 - 50 เซนติเมตร วัตค่าสีดินได้ 10 YR 3/1 very dark gray ดินเหนียวสีดํา จุดประสีขาวมีใยพืชปน

ชั้นดินธรรมชาติที่ 8 ความหนาประมาณ 10-40 เซนติเมตร วัตค่าสีดินได้ 10 YR 4/6 yellowish red ดินเหนียวสีดํา จุดประสีแดงขนาดใหญ่และเหลือง

ผังแสดงชั้นดิน - หลุมขุดค้นที่ 2 (ทิศ 55 องศา)



อิฐ



กระเบื้อง



SHERD



ปูน



จากไม้



ทราย

4.1.2 โบราณวัตถุ

จัดแยกตามชั้นดินธรรมชาติที่เริ่มปรากฏหลักฐาน ตั้งแต่ชั้นดินธรรมชาติที่ 5 ขึ้นมา มีรายละเอียดดังนี้

ชั้นดินธรรมชาติที่ 5

1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม พบในระดับ 240 - 250 Cm.Dt

1.1 กระเบื้องมุงหลังคา แบบกบกล้วยตัวผู้ 1 ชิ้น 10 กรัม

1.2 กระเบื้องมุงหลังคาแบบแผ่นเรียบ 1 ชิ้น 35 กรัม

2. ภาชนะดินเผาภายในประเทศ

2.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาพื้นเมือง

พบชิ้นส่วนปากหม้อก้นกลมประเภทหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนง หม้อปากผาย
จำนวน 22 ชิ้น 490 กรัม ลำตัวเรียบ 17 ชิ้น 409 กรัม

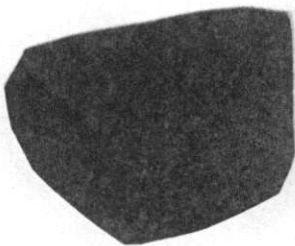
ลำตัวตกแต่งลาย 98 ชิ้น 1107 กรัม ก้น 3 ชิ้น 50 กรัม ฟากาชนะ 3
ชิ้น 35 กรัม เตาเชิงกราน 1 ชิ้น



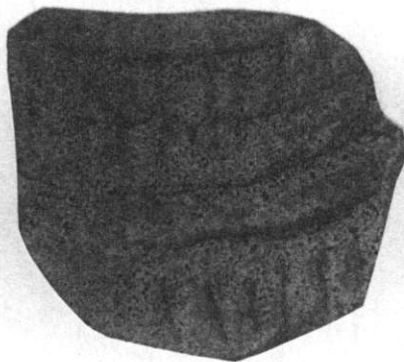
1



2



3



4



5

1. ร่องสันในเส้นขนาน

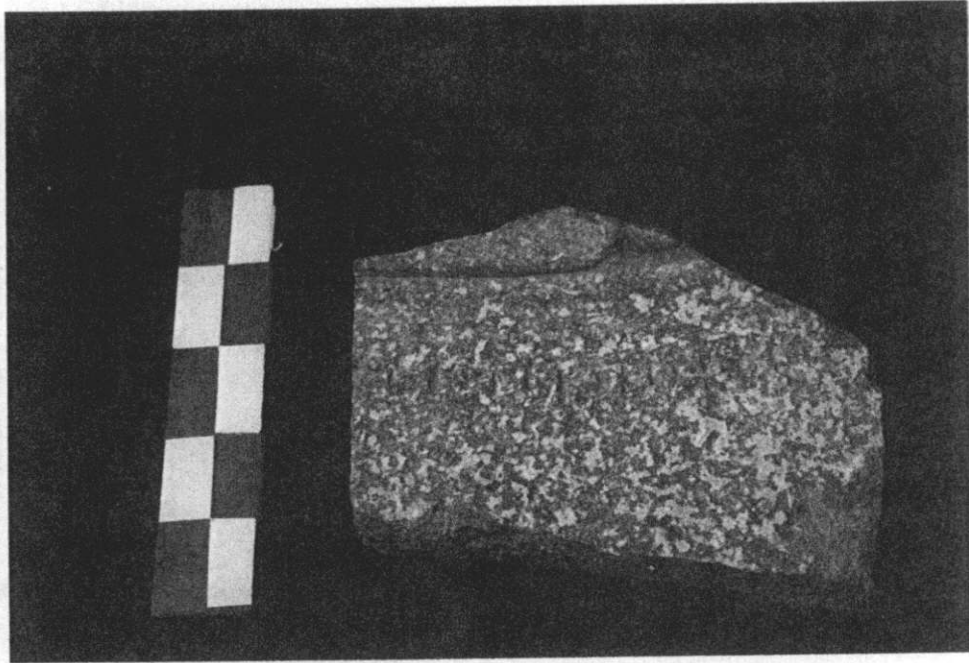
2. กลีบบัวในร่องขนาน

3. เส้นนูนในร่องขนาน

4. ฟันปลาและเส้นโค้ง

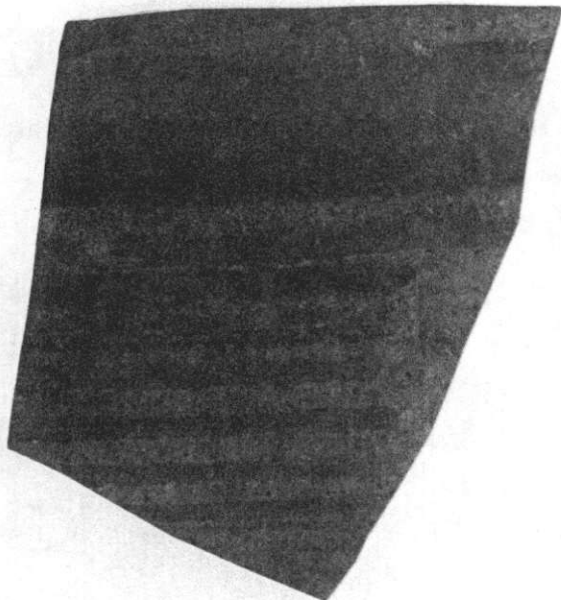
5. ฟันปลาในเส้นขนาน

2.2 กาชนะดินเผาแหล่งเตาแม่น้ำน้อย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 20- 23
พบชิ้นส่วนลำตัวไหเคลือบสีน้ำตาล 2 ชิ้น 45 กรัม ครก 1 ชิ้น 260 กรัม



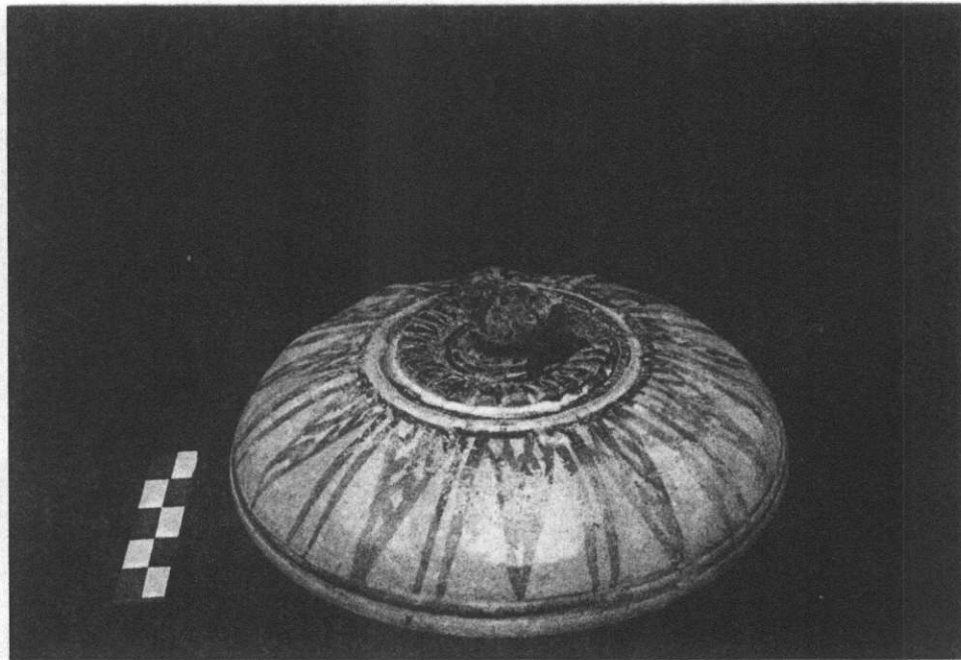
2.3 กาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน อายุพุทธศตวรรษที่ 19 - 21

พบชิ้นส่วนปากอ่าง 2 ชิ้น 85 กรัม ลำตัวเรียบ 10 ชิ้น 260 กรัม ลำตัวตกแต่งลาย 6
ชิ้น 605 กรัม



2.4 เครื่องถ้วยจากแหล่งเตาศรีรัตนาลัย

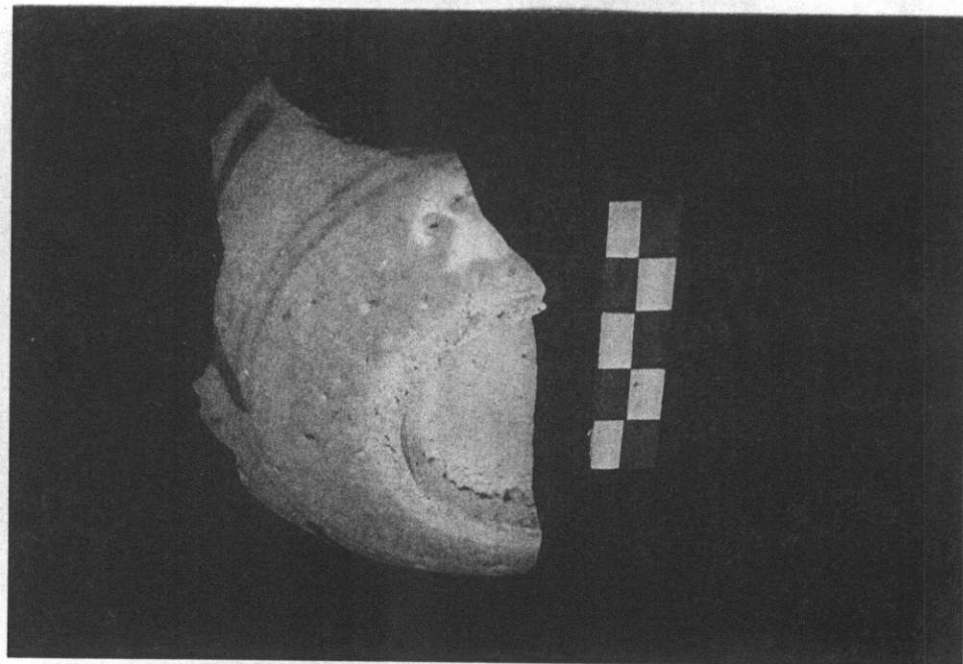
พบชิ้นส่วนชามเคลือบเขียว 2 ชิ้น 9 กรัม ฝาเคลือบเขียนสีดำได้เคลือบ 1 ชิ้น 5 กรัม
ชามเคลือบขาว 1 ชิ้น 10 กรัม



3. ภาชนะดินเผาจากต่างประเทศ

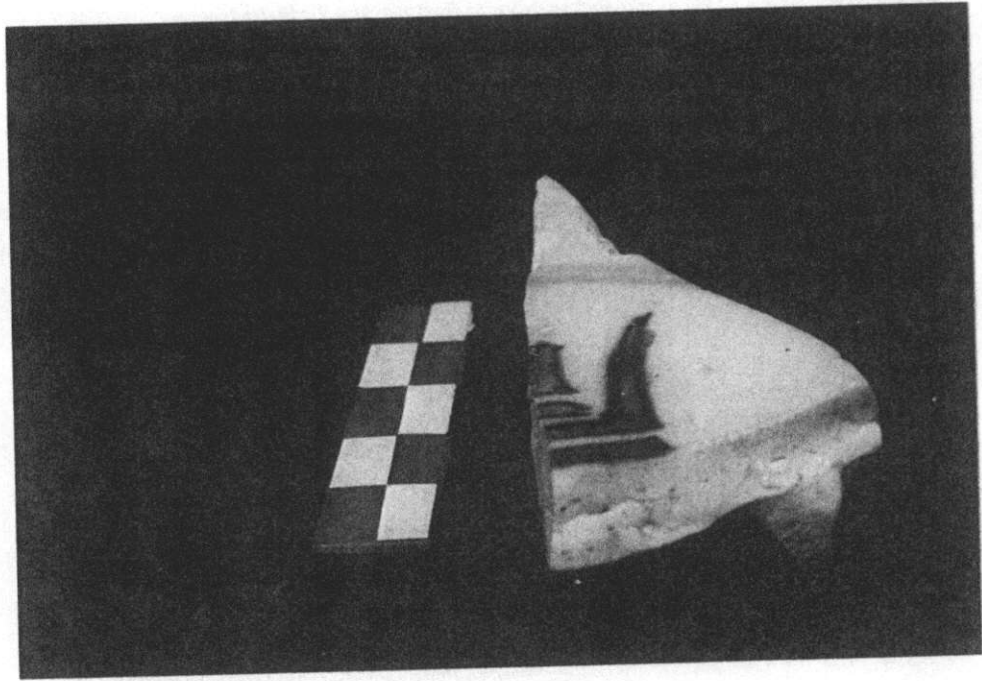
3.1 เครื่องถ้วยจีน

ชามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ สมัยราชวงศ์หมิง อายุพุทธศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ชิ้น
5 กรัม



ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ สมัยราชวงศ์หมิง อายุพุทธศตวรรษที่ 21-22 จำนวน 2 ชิ้น

135 กรัม

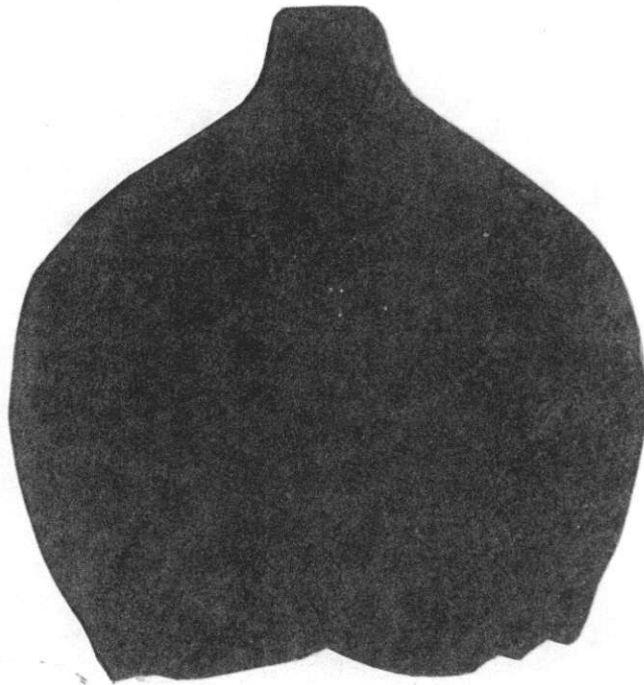


ชามเคลือบเขียว สมัยราชวงศ์หยวน อายุพุทธศตวรรษที่ 18-19 จำนวน 2 ชิ้น 160 กรัม



ชั้นดินธรรมชาติที่ 4**1. โบราณวัตถุเป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม**

- 1.1 กระเบื้องมุงหลังคาแบบกบแก้ว 40 ชิ้น 1,695 กรัม
- 1.2 กระเบื้องมุงหลังคาแบบแผ่นเรียบ 6 ชิ้น 250 กรัม
- 1.3 กระเบื้องมุงหลังคา 1 ชิ้น
- 1.4 ชิ้นส่วนใบเสมา 1 ชิ้น (พบในระดับ 200 - 210 CM.DT)

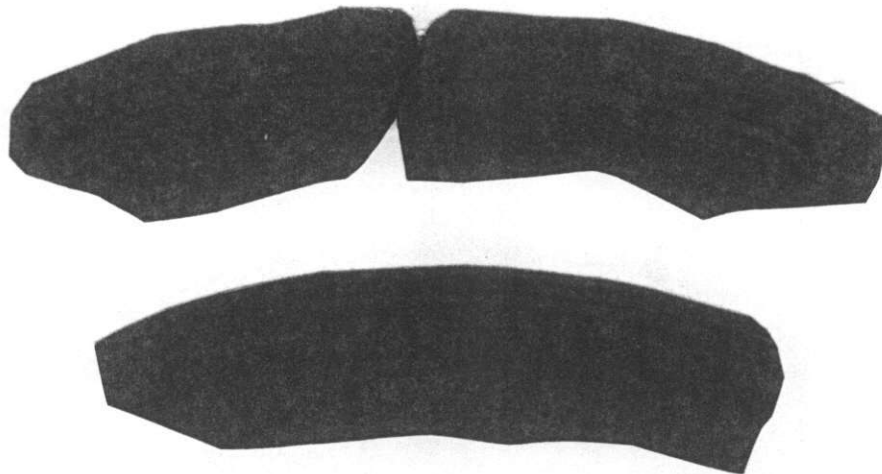
**2. โบราณวัตถุเกี่ยวกับการโลหะกรรม**

- 2.1 เบ้าหลอมโลหะ 1 ชิ้น
- 2.2 ตะกรันโลหะ 3 ชิ้น 42 กรัม

3. ภาชนะดินเผาในประเทศ

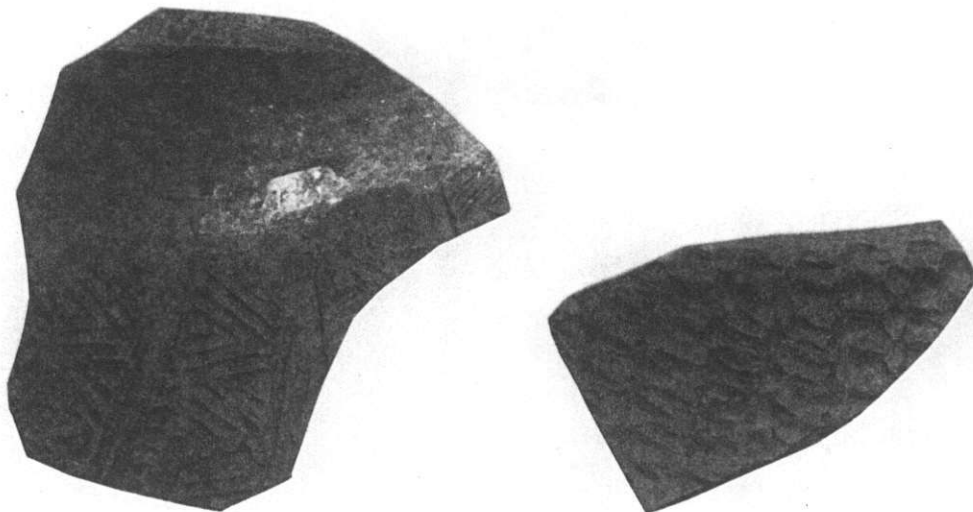
3.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาพื้นเมือง

พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน ชิ้นส่วนปากพบจำนวน 62 ชิ้น 182 กรัม เป็นภาชนะทรงหม้อข้าว หม้อทะนง และหม้อแกง และชิ้นส่วนปากภาชนะทรงขวดน้ำ คณโฑหรือกุ่มจี จำนวน 6 ชิ้น 605 กรัม



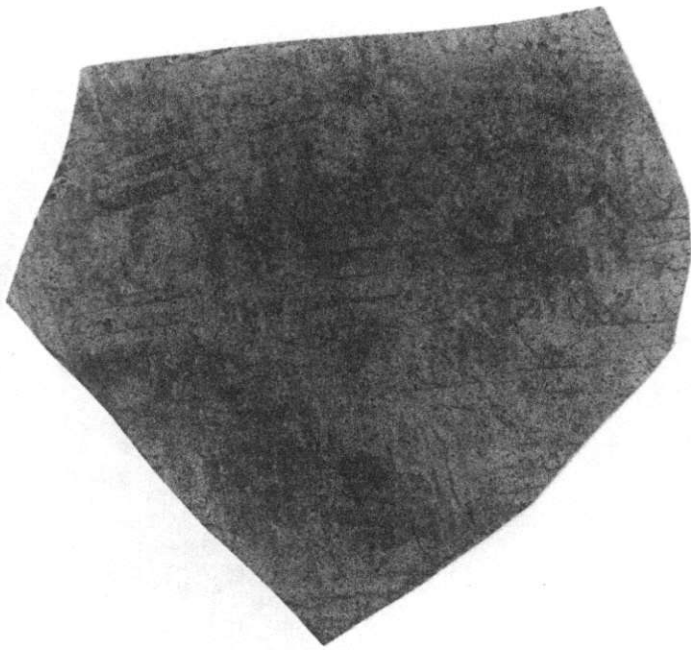
พบลำตัวเรียบ 84 ชิ้น 1,045 กรัม ลำตัวลายพบ 188 ชิ้น 3,942 กรัม
แต่งผิวส่วนใหญ่เป็นการกดประทับลาย และมีการเขียนลายด้วยน้ำดิน

พบการ

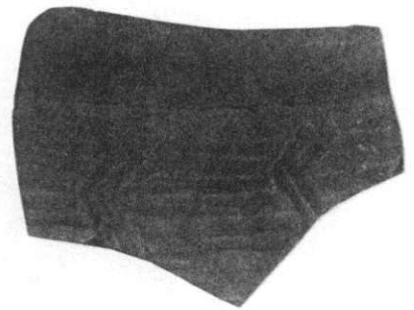


เรขาคณิตในร่องขนาน

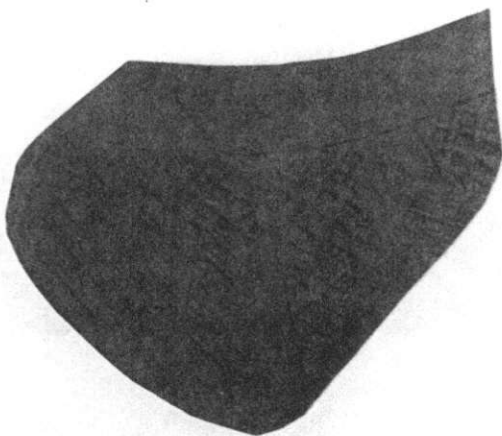
กดประทับตัดกัน



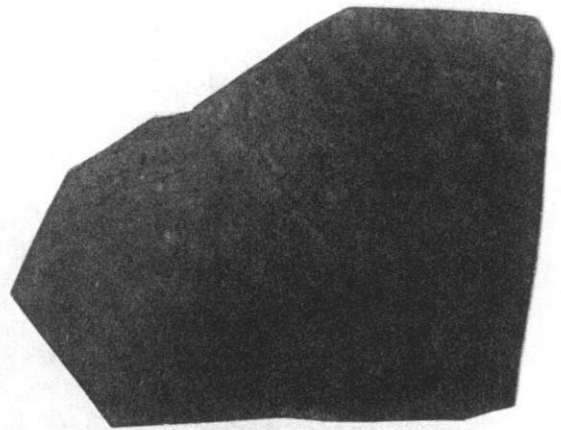
ลายฟันปลาในกรอบสี่เหลี่ยม



ลายเส้นซิกแซก



ลายรังผึ้งในร่องขนานในแนวตั้ง

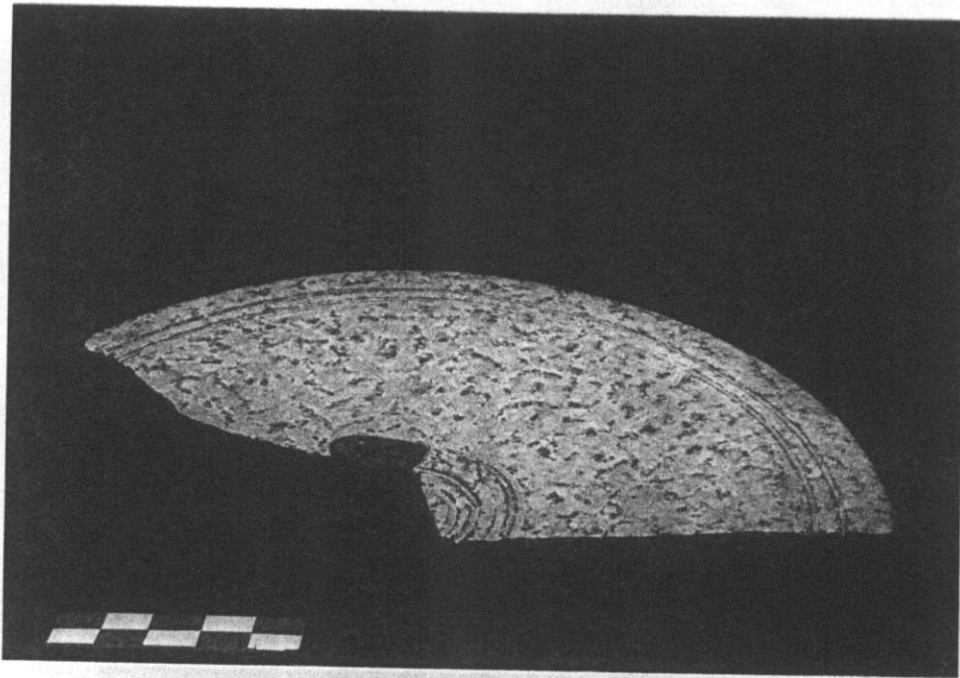


ลายก้างปลา

3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย พุทธศตวรรษที่ 20 - 23

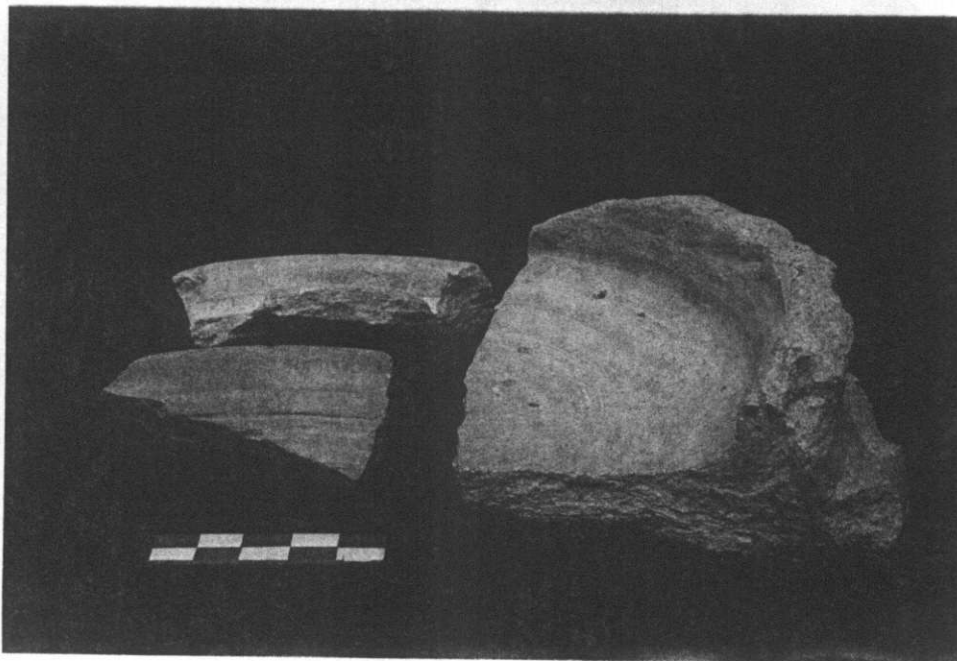
- ชิ้นส่วนไห พบจำนวน 16 ชิ้น 708 กรัม พบชิ้นส่วนปาก ถ้ำตัว และหู มีทั้งประเภทเคลือบผิวสีน้ำตาลและสีเขียว และไม่เคลือบผิว

- อ่าง พบปาก 7 ชิ้น 25 กรัม
- ครก 1 ชิ้น 210 กรัม
- ฝาโถ 1 ชิ้น 490 กรัม
- กระปุก 2 ชิ้น 70 กรัม
- กุณเจี๊ยะ 2 ชิ้น 100 กรัม



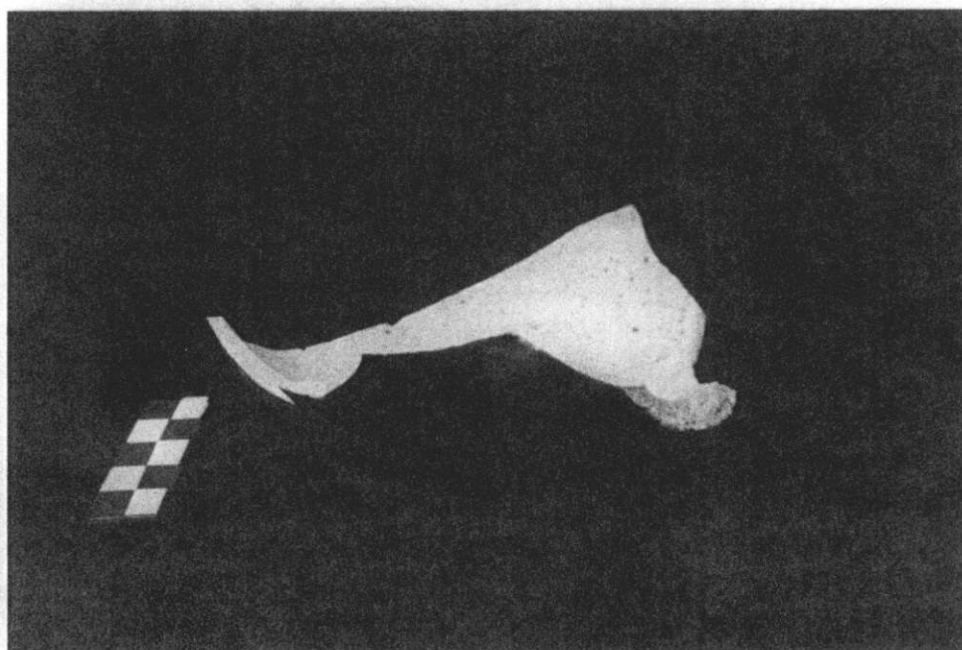
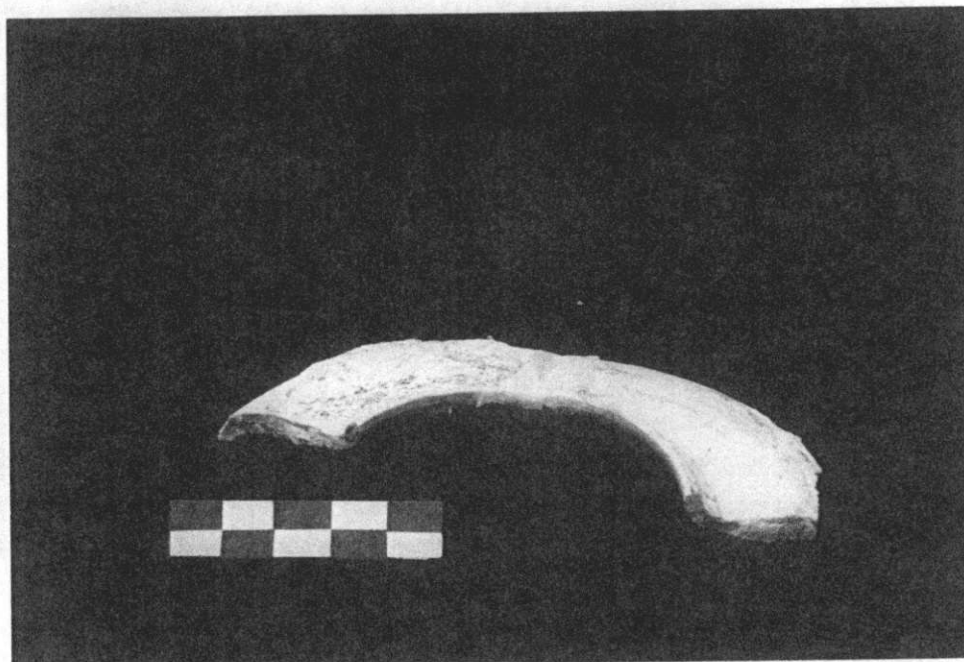
3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน พุทธศตวรรษที่ 19 - 21

พบชิ้นส่วนปากไห จำนวน 6 ชิ้น 320 กรัม ชิ้นส่วนไห 30 ชิ้น 1,987 กรัม ถ้ำตัวเรียบ 3 ชิ้น 95 กรัม อ่าง 3 ชิ้น 60 กรัม ลายขูดเป็นร่อง 1 ชิ้น 7 กรัม



3.4 เครื่องถ้วยจากแหล่งเตาศรีสีชนาลัย

พบชิ้นส่วนขามเขียนสีคำใต้เคลือบ 1 ชิ้น 10 กรัม ดลัดเขียนสีคำใต้เคลือบ 10 ชิ้น 170 กรัม กระจุกเขียนสีคำใต้เคลือบ 2 ชิ้น 40 กรัม ขามเคลือบเขียว 9 ชิ้น 320 กรัม กระจุกเคลือบเขียว 1 ชิ้น 35 กรัม ขาคู๊กตาเคลือบเขียว 2 ชิ้น 60 กรัม ดลัดเคลือบขาว 1 ชิ้น 20 กรัม ขามเคลือบขาว 8 ชิ้น 230 กรัม กระจุกเคลือบขาว 1 ชิ้น 52 กรัม กระจุกเคลือบสีน้ำตาล 2 ชิ้น 35 กรัม ไหเคลือบสีน้ำตาล 8 ชิ้น 440 กรัม ดลัดเคลือบสองสี 6 ชิ้น 605 กรัม ขาคู๊กตาเคลือบสองสี 1 ชิ้น 140 กรัม โถเคลือบขาวด้านนอก ด้านในเคลือบเขียว 2 ชิ้น 560 กรัม

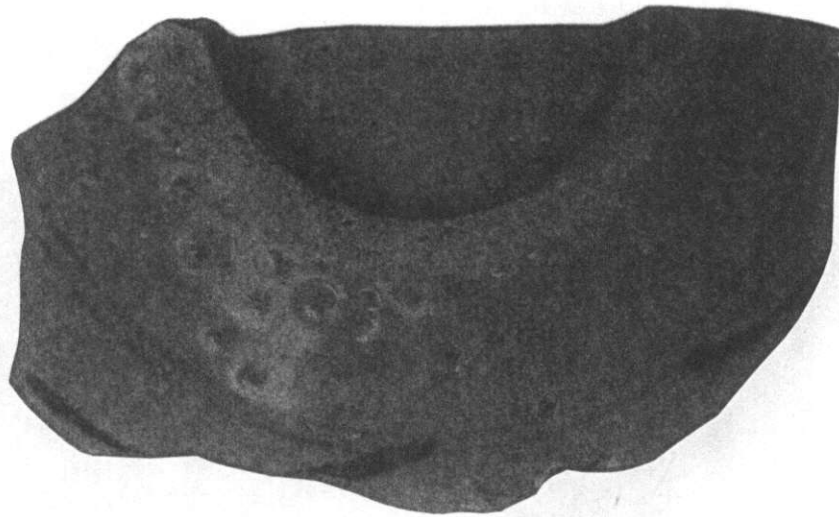


4. ภาพดินเผาต่างประเทศ

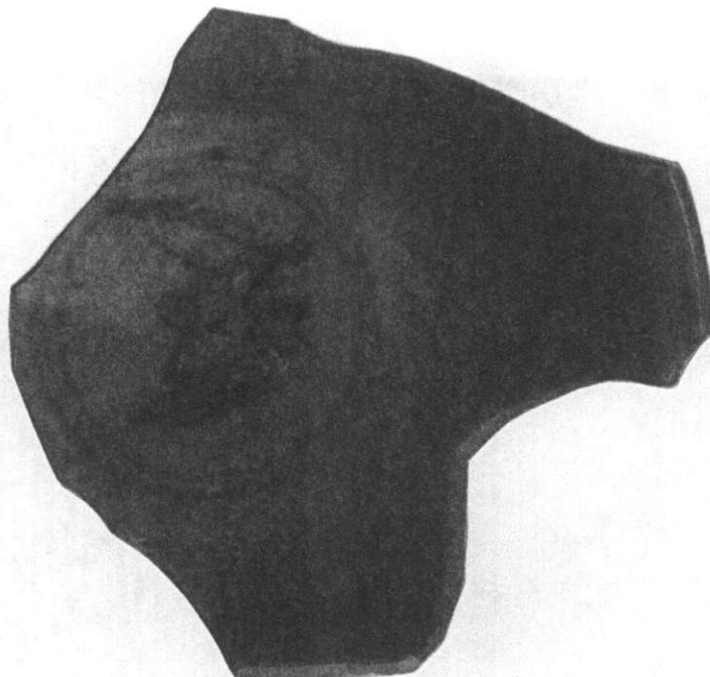
4.1 เครื่องถ้วยจีน

4.1.1 ขามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ

- ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 4 ชิ้น 125 กรัม

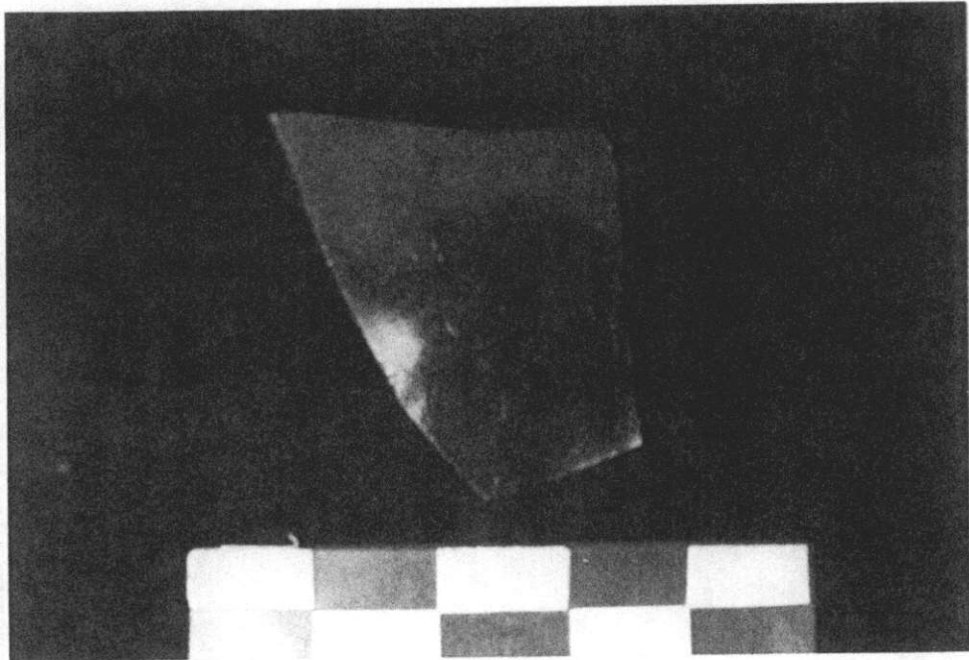


- ขามลายคราม พุทธศตวรรษที่ 22 - 23 8 ชิ้น 235 กรัม



4.1.3 เคลือบสีเดียว

- ขามเคลือบสีน้ำเงิน ราชวงศ์ชิง พุทธศตวรรษที่ 23 1 ชิ้น 7 กรัม



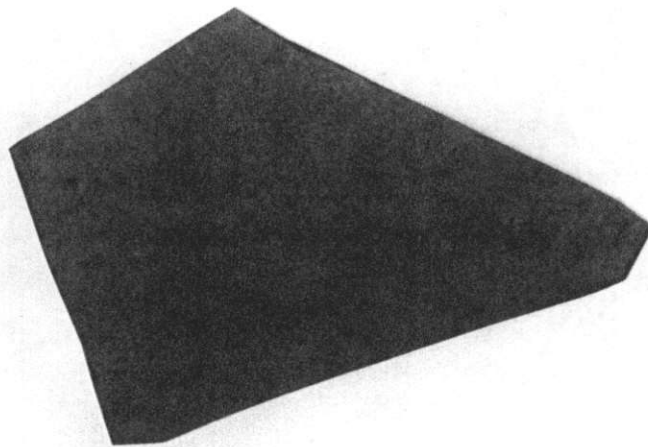
ชั้นดินธรรมชาติที่ 3

1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

1.1 กระเบื้องมุงหลังคาแบบกาบกล้วย 250 ชิ้น 3,144 กรัม

1.2 กระเบื้องมุงหลังคาแบบแผ่นเรียบ 10 ชิ้น 675 กรัม

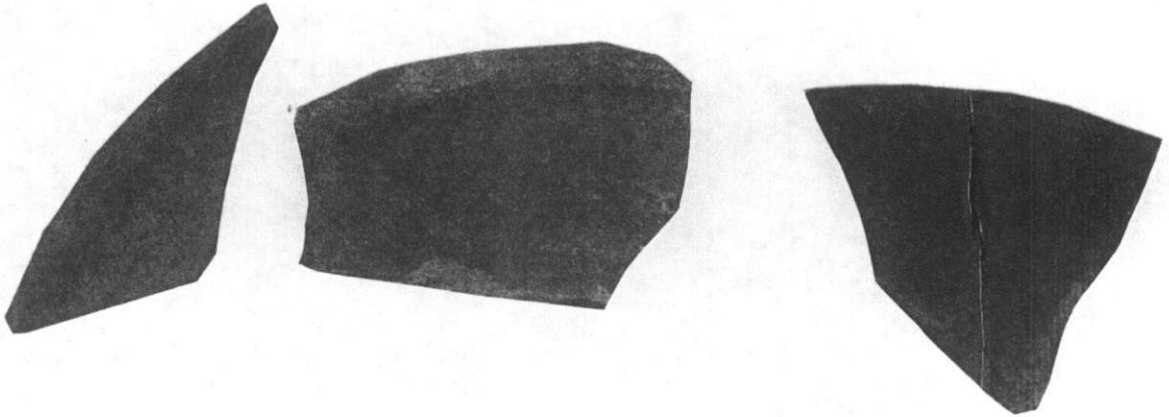
1.3 กระเบื้องปูพื้นเคลือบขาว ผลิตจากเตาศรีชันนาลัย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 - 22
1 ชิ้น 340 กรัม



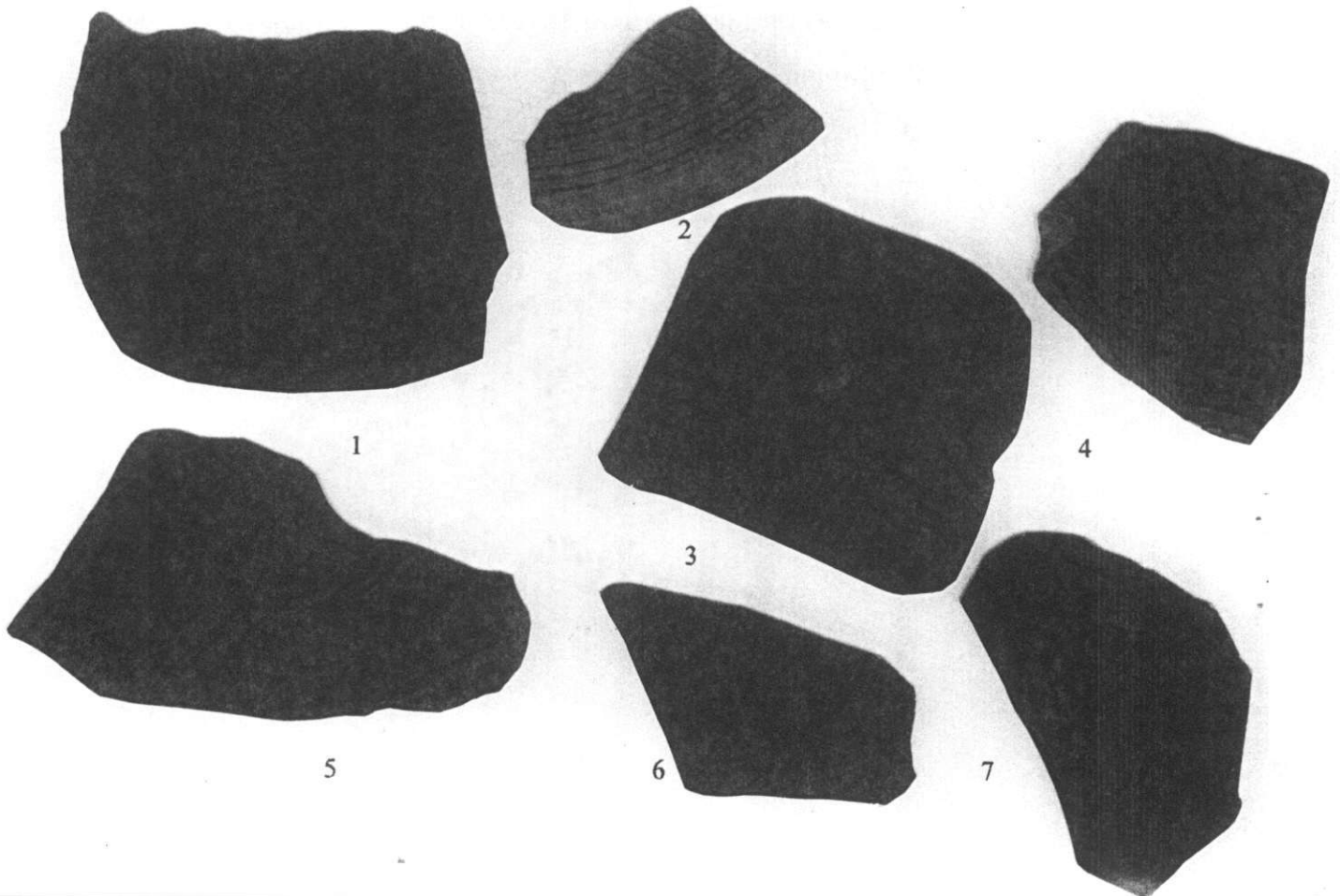
2. ภาชนะดินเผาในประเทศ

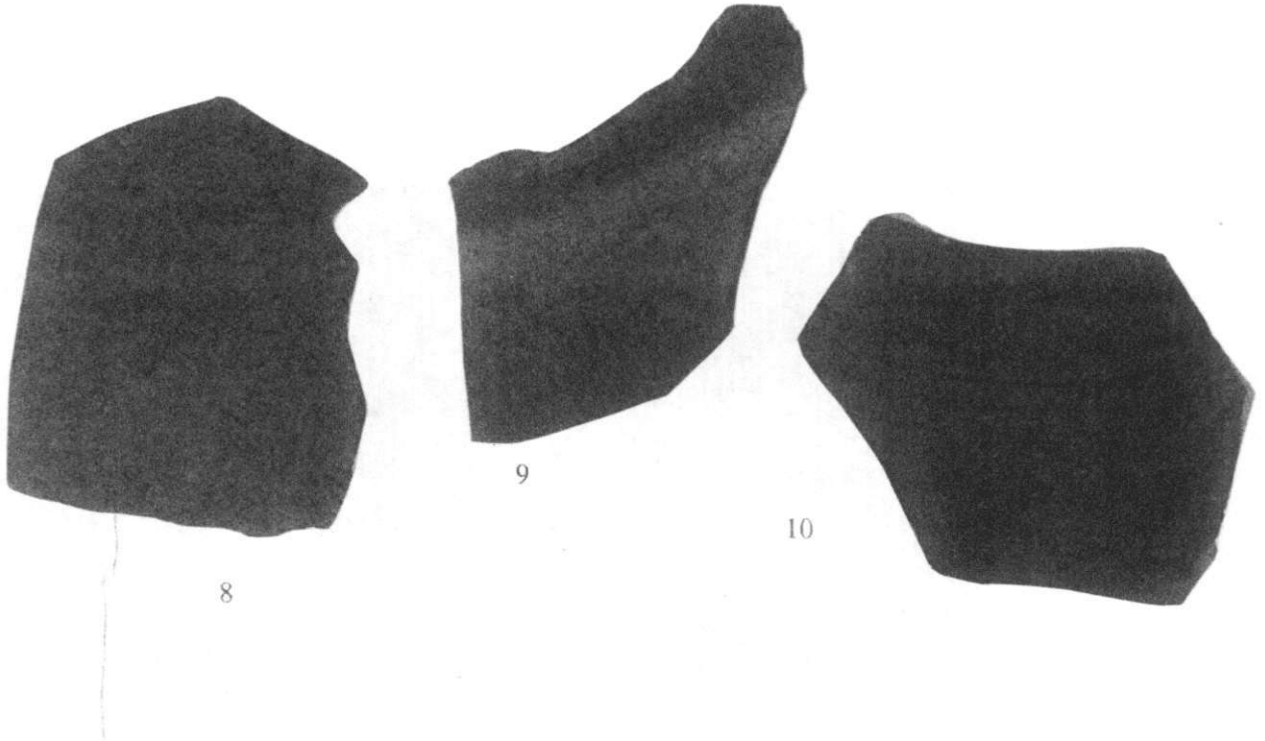
2.1 ภาชนะดินเผาแหล่งเตาพื้นเมือง

พบชิ้นส่วนปากหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนง หม้อตาล จำนวน 108 ชิ้น 5,243
กรัม



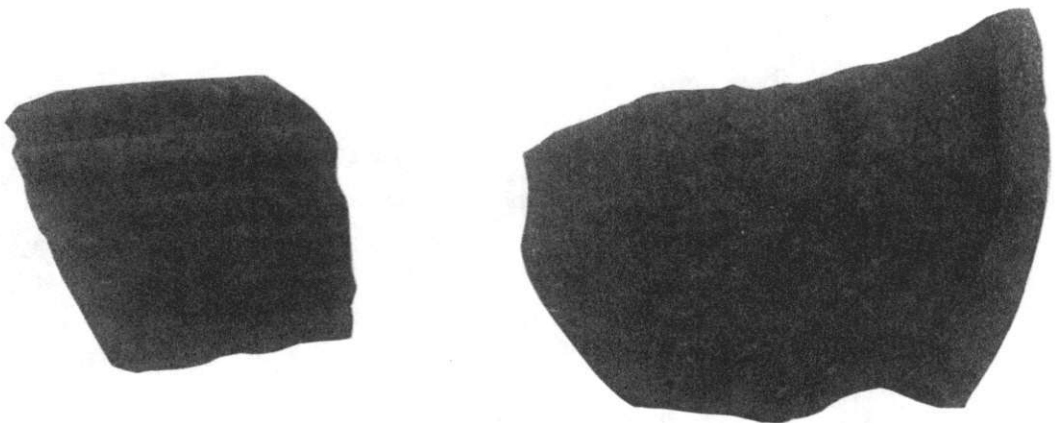
ลำตัวเรียบ 90 ชิ้น 1,600 กรัม ลำตัวลาย 549 ชิ้น 10,171 กรัม พวยกา 1 ชิ้น 25
กรัม ฝาคว่ำ 15 ชิ้น 850 กรัม ฝาหงาย 34 ชิ้น 930 กรัม เตาเชิงกราน 26 ชิ้น 2,909 กรัม





1. ลายเส้นโค้งพินปลาผสมเส้นขนาน 2. ลายขูดขีด
 3. ลายขูดขีด 4. ลายกดประทับพินปลาผสมรังผึ้ง 5. ลายก้างปลา
 6. ลายเส้นสั้นแนวเฉียงผสมเส้นขนานแนวอน 7. ลายคู่ขนานกดประทับเรขาคณิต
 สามเหลี่ยม
 8. ลายร่องสั้นผสมเส้นโค้งและขูดขีด 9. ลายเชือกทาบ 10. ลายเซาะร่องขนานกดประทับ
 เส้นสลับ

2.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย พุทธศตวรรษที่ 20 - 23 พบชิ้นส่วนปาก
 ถ้ำคว่ำ ไท ผิวยเรียบ จำนวน 18 ชิ้น 910 กรัม

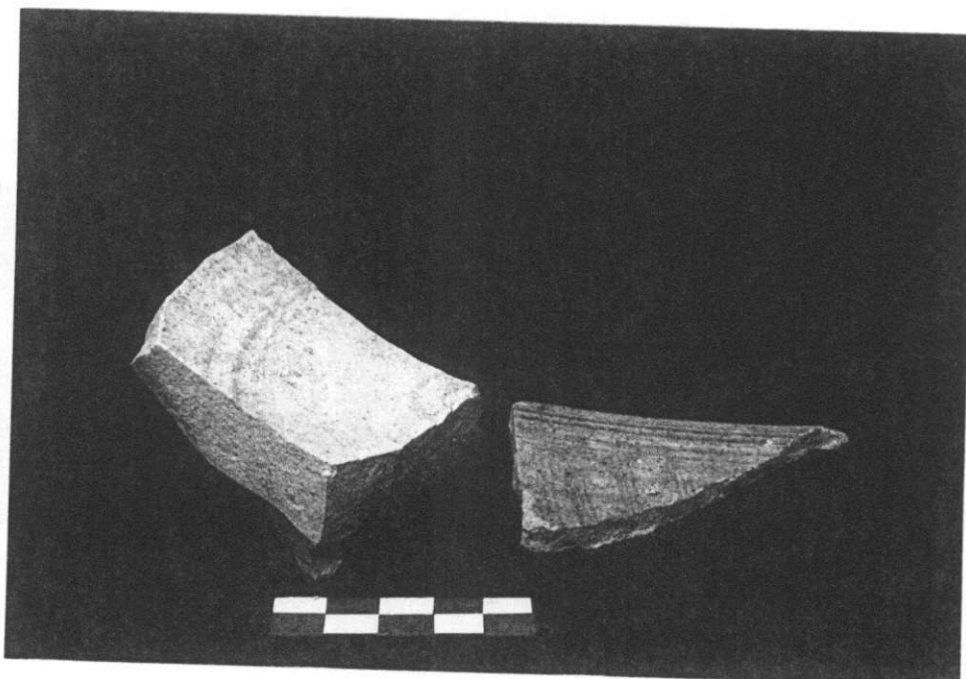


2.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน พุทธศตวรรษที่ 20-21 พบชิ้นส่วนลำตัวไห
ผิวเรียบ จำนวน 18 ชิ้น 910 กรัม



2.5 เครื่องถ้วยจากแหล่งเตาศรีสังขนาถ

พบชิ้นส่วนเคลือบ เขียนสีดำได้เคลือบ 12 ชิ้น 225 กรัม กระจุกเขียนสีดำได้เคลือบ
1 ชิ้น 25 กรัม ขามเคลือบขาว 3 ชิ้น 95 กรัม กระจุกเคลือบขาว 2 ชิ้น 40 กรัม ขามเคลือบเขียว
3 ชิ้น 80 กรัม ตุ่มกตาเคลือบเขียว 1 ชิ้น 30 กรัม ตลับเคลือบสองสี 4 ชิ้น 575 กรัม



3. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

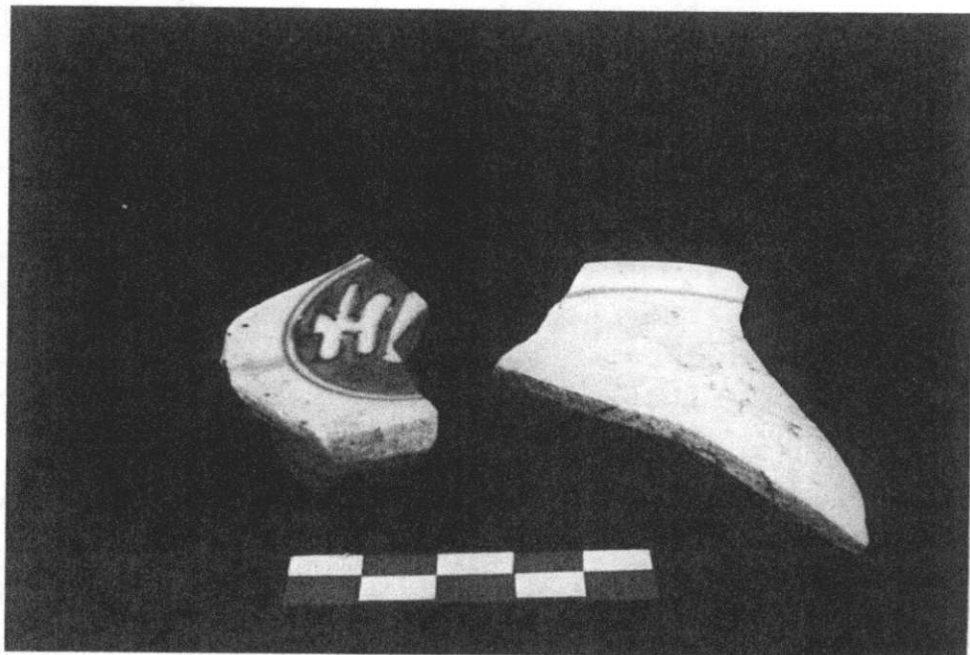
3.1 เครื่องถ้วยจีน

3.1.1 ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ

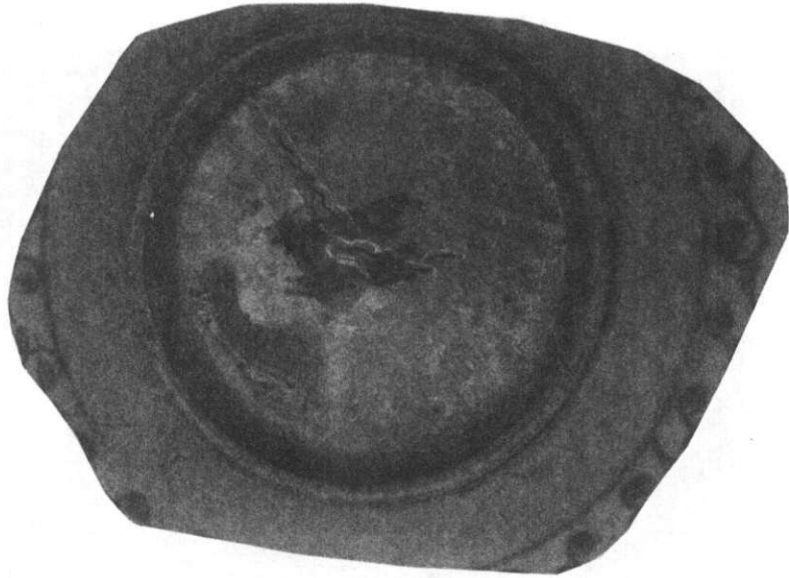
- ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ชิ้น 115 กร



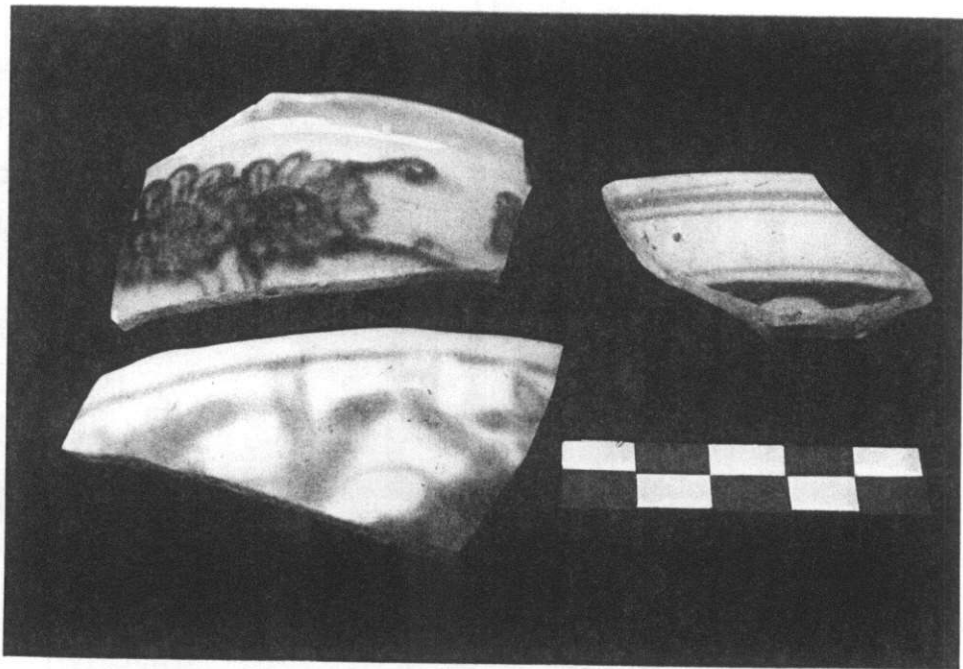
- ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21-22
จำนวน 16 ชิ้น 270 กรัม



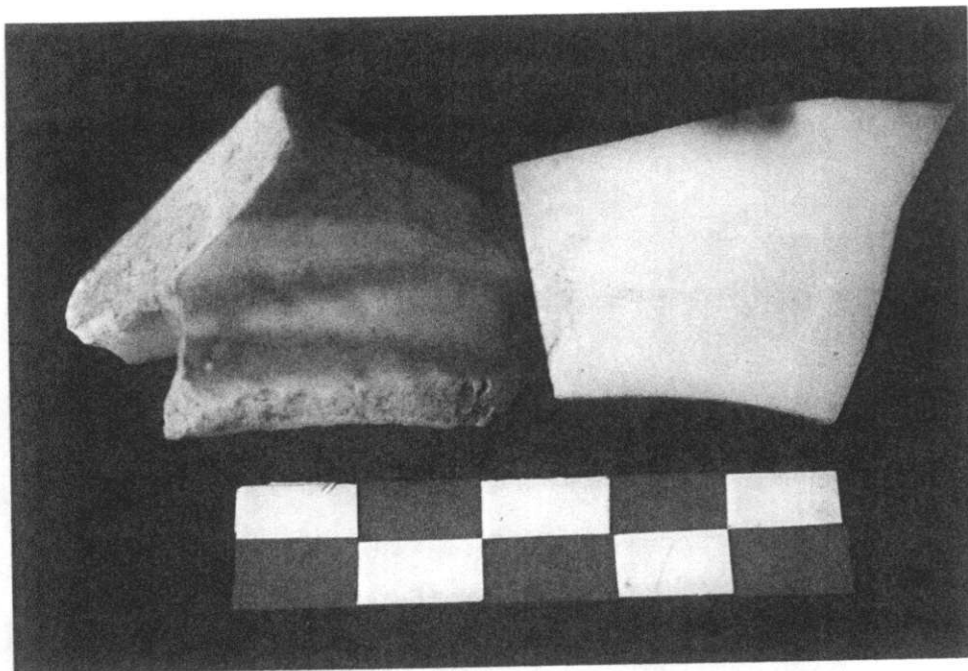
- ขามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 22
จำนวน 100 ชิ้น 1,475 กรัม



- ขามเขียนสีน้ำเงินบนเคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22-23 จำนวน 14 ชิ้น 140 กรัม

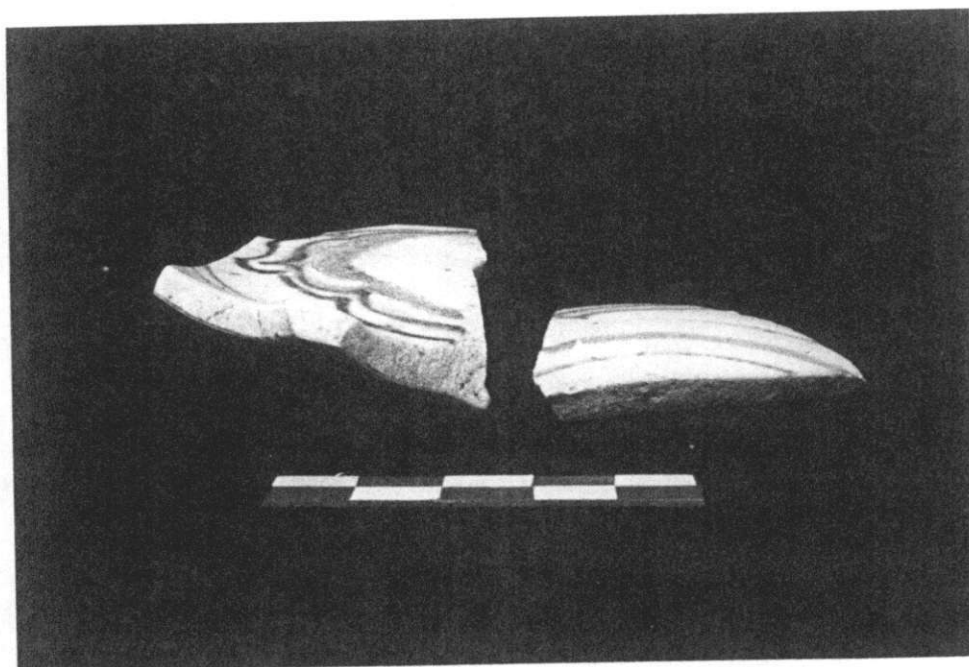


- ชามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ ราชวงศ์ซ่ง พุทธศตวรรษที่ 23 จำนวน 3 ชิ้น 30 กรัม



3.1.2 ชามเขียนหลายสีบนเคลือบ

- ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21-22 จำนวน 2 ชิ้น 60 กรัม



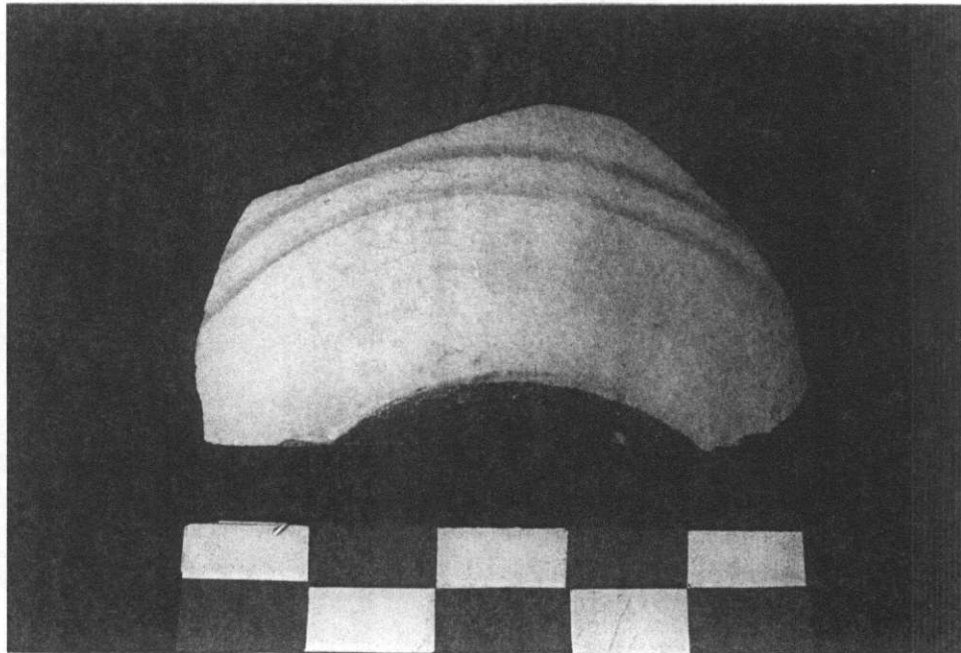
- ขามเขียนหลายสีบนเคลือบ ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 16 ชิ้น 188 กรัม



3.2 เครื่องถ้วยเวียตนาม

3.2.1 คลับเขียนสีดำได้เคลือบ

- อายุพุทธศตวรรษที่ 21-22 จำนวน 1 ชิ้น 15 กรัม



3.2.3 ศลักเขียนหลายสีบนเคลือบ

- อายุพุทธศตวรรษที่ 21-22 จำนวน 2 ชิ้น 20 กรัม



ชั้นดินธรรมชาติที่ 2

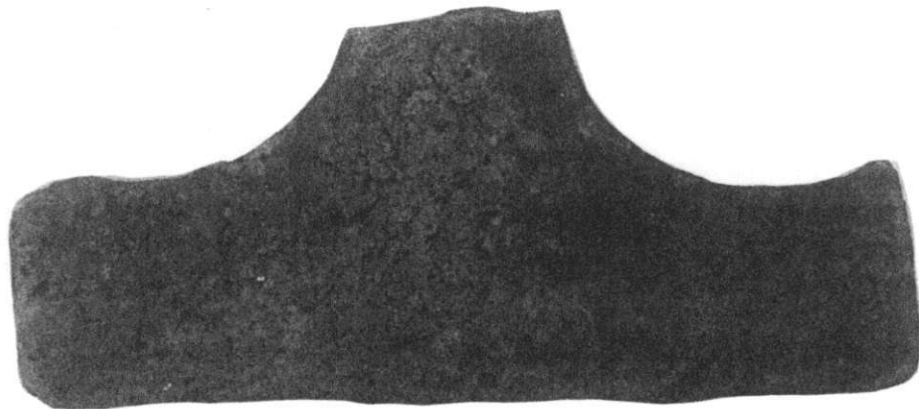
1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

1.1 กระจเบื้องมุงหลังคา แบบกาบกล้วย จำนวน 10 ชิ้น 725 กรัม

1.2 กระจเบื้องมุงหลังคาแบบแผ่นเรียบ จำนวน 13 ชิ้น 680 กรัม

1.3 กระจังดินเผา ประดับกำแพง จำนวน 1 ชิ้น 130 กรัม (พบในระดับ 60-70

CM.DT.)



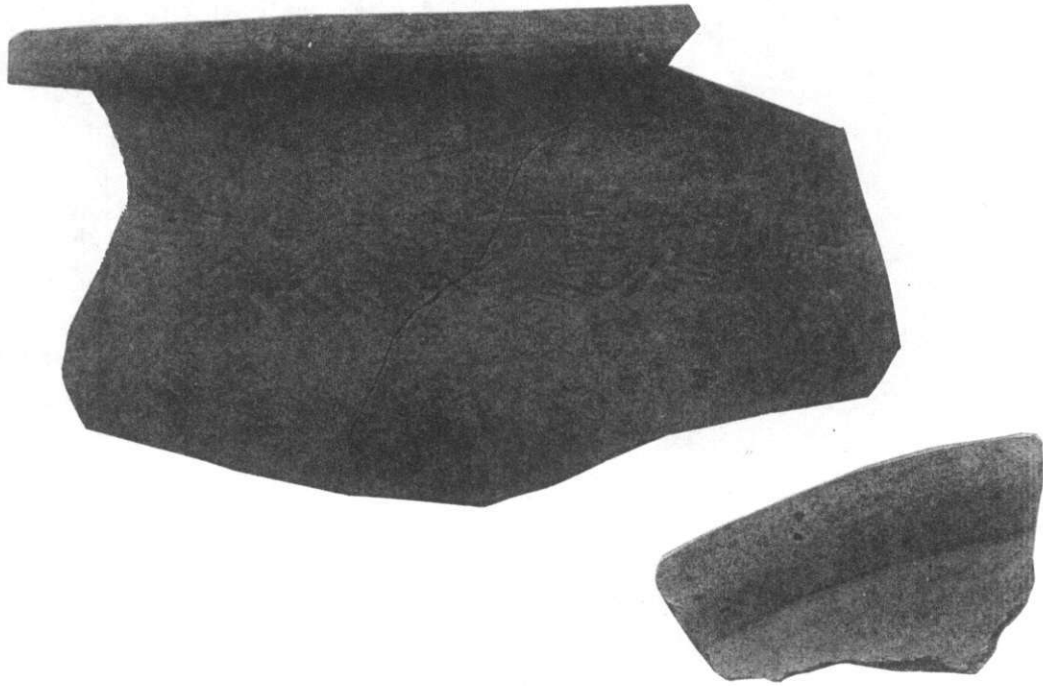
2. โบราณวัตถุเกี่ยวกับการโลหะกรรม

2.1 ตะกรันโลหะ 1 ชิ้น

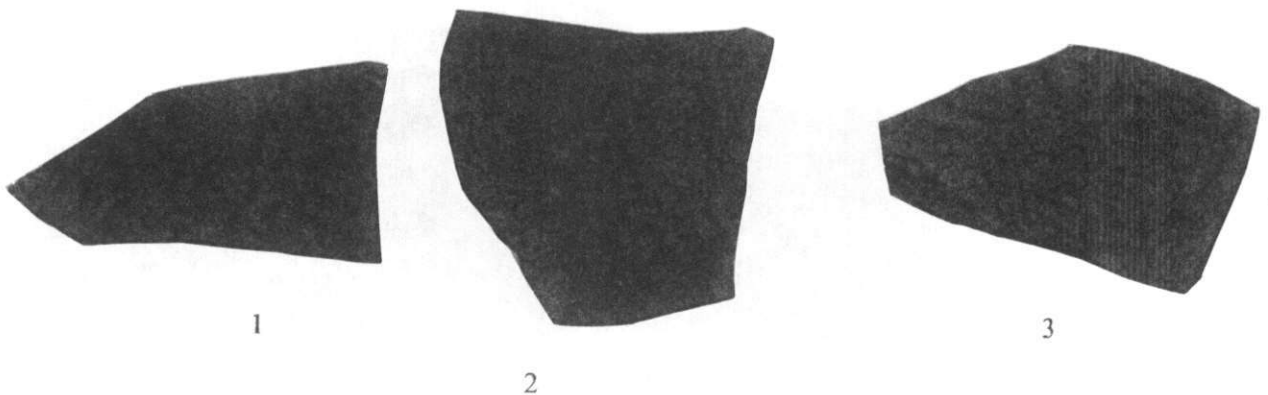
3. ภาชนะดินเผาในประเทศ

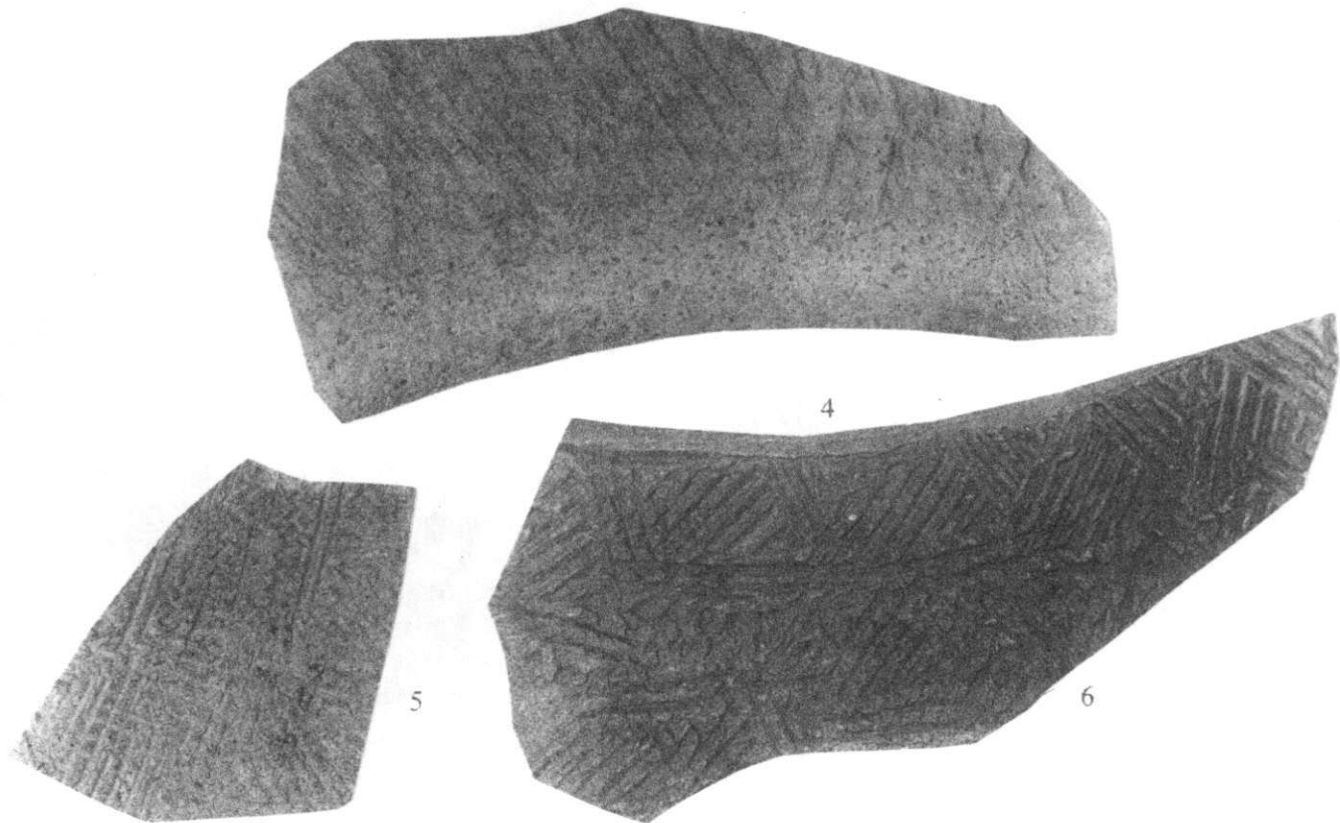
3.1 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาพื้นเมือง

พบชิ้นส่วนหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนง หม้อปากผาย จำนวน 31 ชิ้น 1,840 กรัม ขวด 7 ชิ้น 215 กรัม กระปุก 4 ชิ้น 105 กรัม คนโท 1 ชิ้น 50 กรัม



ถ้าตัวลาย 201 ชิ้น 5,667 กรัม ถ้าตัวเรียบ 40 ชิ้น 705 กรัม ฝาคว่ำ 5
 ชิ้น 250 กรัม หาง 11 ชิ้น 280 กรัม พวยกา 3 ชิ้น 50 กรัม พวยกาถีบมะเฟือง 1 ชิ้น 10 กรัม
 เตาเชิงกราน 18 ชิ้น 2,115 กรัม

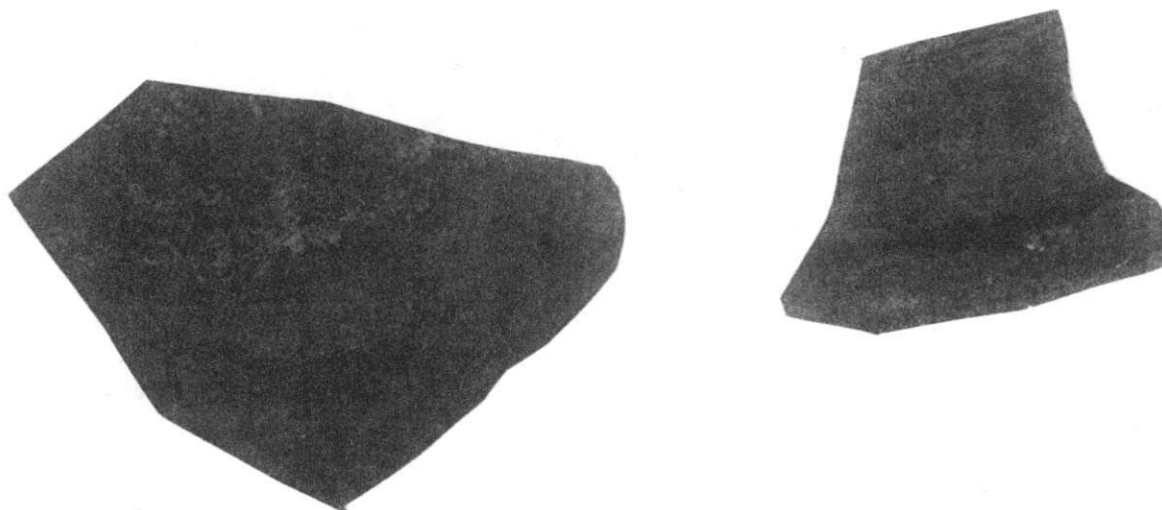




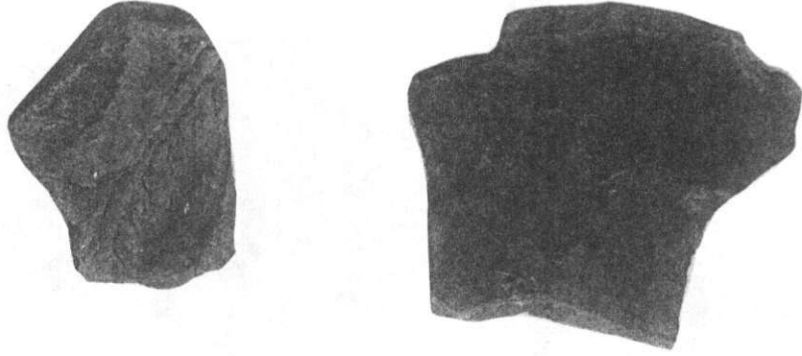
- | | |
|-------------------------------|-------------------------|
| 1. ลายก้านขดผสมลายพื้นปลา | 2. ลายจุดเส้นสามเหลี่ยม |
| 3. ลายร่องในเส้นโค้ง | 4. ลายเชือกทาบ |
| 5. ลายกดประทับพื้นปลาเส้นขนาน | 6. ลายกดประทับเรขาคณิต |

3.2 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อย พุทธศตวรรษที่ 20-23

พบชิ้นส่วนไห เคี้ยวและไม้เคี้ยว จำนวน 52 ชิ้น 3,040 กรัม อ่าง 12 ชิ้น 815
กรัม ขวด 8 ชิ้น 700 กรัม ครก 9 ชิ้น 1,455 กรัม



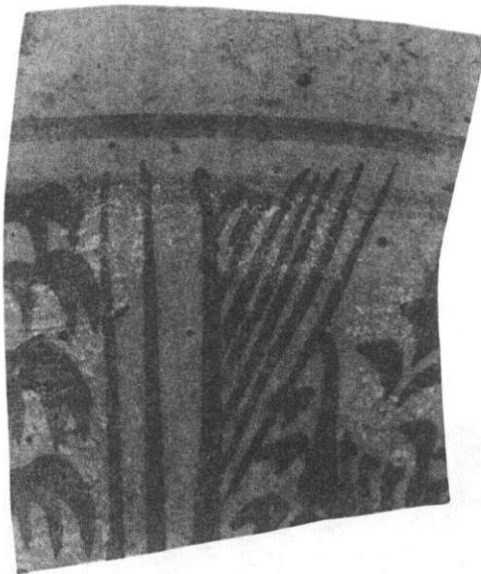
3.3 ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูน พุทธศตวรรษที่ 19-21
พบชิ้นส่วนไห 15 ชิ้น 570 กรัม



3.4 เครื่องถ้วยสุโขทัย

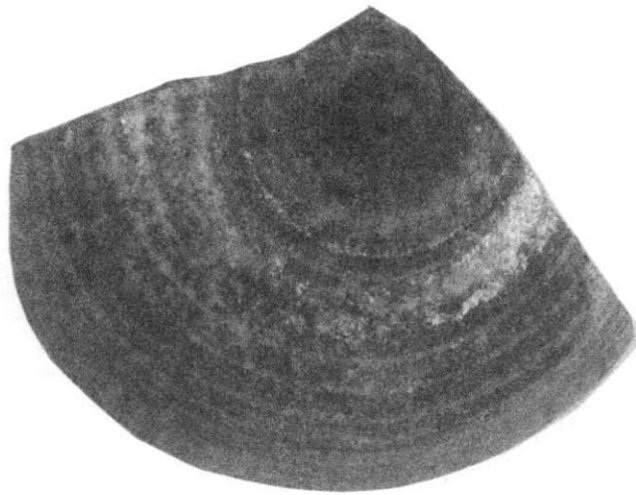
พบชิ้นส่วนชามเขียนสีคำใต้เคลือบ จำนวน 2 ชิ้น 55 กรัม อายุพุทธศตวรรษที่ 21-

22



3.5 เครื่องถ้วย ศรีสุโขทัย

พบชิ้นส่วนเคลือบเขียนสีคำใต้เคลือบ 5 ชิ้น 99 กรัม ชามเคลือบเขียว 1 ชิ้น 45
กรัม ขวดเคลือบสีน้ำตาล 2 ชิ้น 70 กรัม ทั้งหมดกำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 21-22



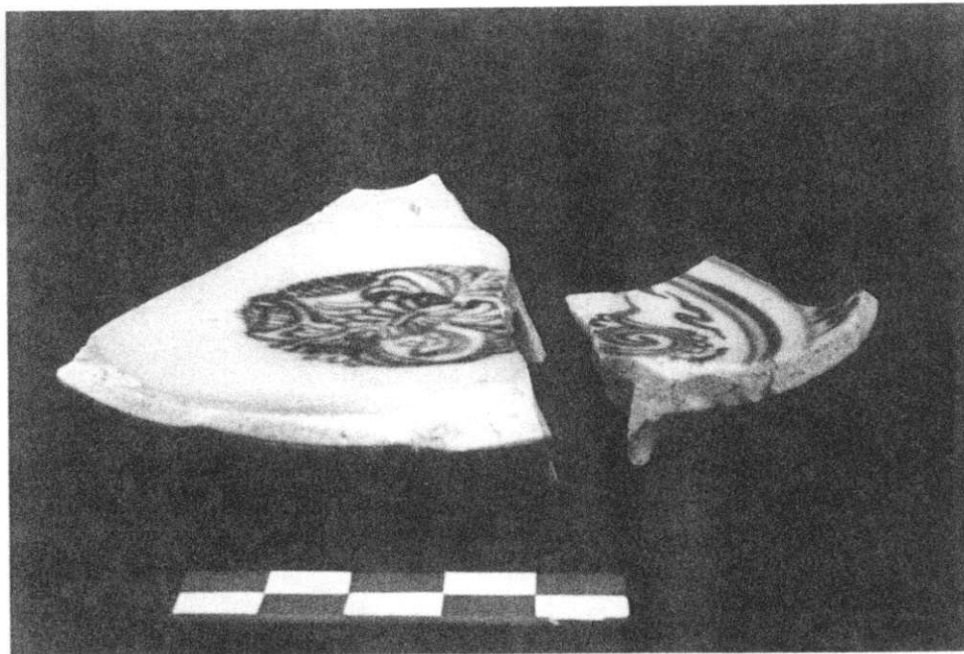
ภาพ ฝาตลับเขียนสีดำได้เคลือบ

4. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

4.1 เครื่องถ้วยจีน

4.1.1 ซามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ

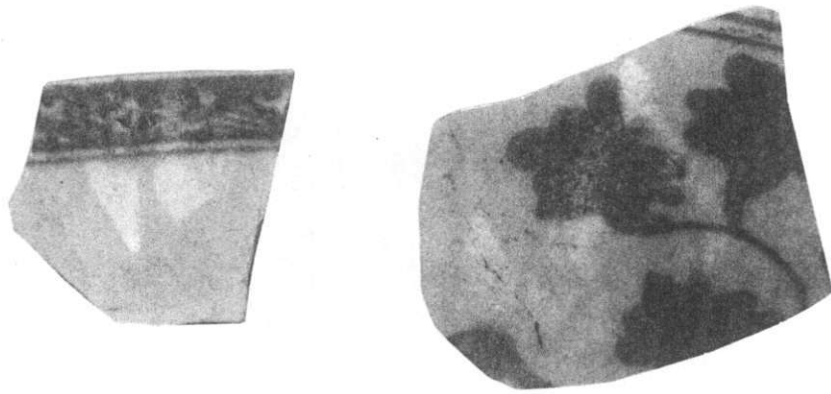
ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21 จำนวน 2 ชิ้น 30 กรัม



- ขามลายคราม ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 21-22 11 ชิ้น 180 กรัม



- ขามลายคราม ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 72 ชิ้น 985 กรัม



- พุทธศตวรรษที่ 22-23

14 ชิ้น 160 กรัม



4.1.2 เขียนหลายสีบนเคลือบ

- ถ้วยเขียนหลายสี ราชวงศ์หมิง พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 23 ชิ้น 233 กรัม



ชั้นดินธรรมชาติที่ 1

1. โบราณวัตถุที่เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม

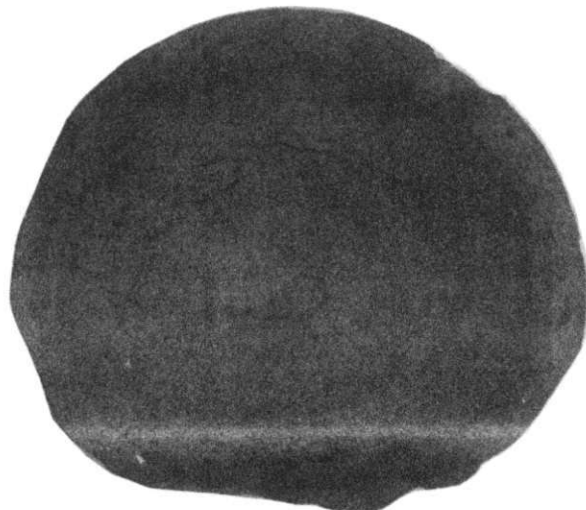
1.1 ประเภทดินเผา

- ชิ้นส่วนกระเบื้องเชิงชาย แบบที่ 2 จำนวน 2 ชิ้น
- กระเบื้องกาบกล้วยตัวผู้ 1 ชิ้น 45 กรัม

2. โบราณวัตถุที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้

2.1 เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากดินเผา

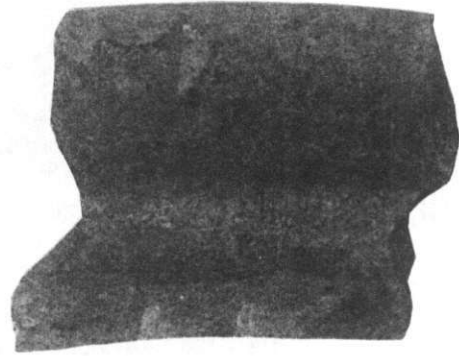
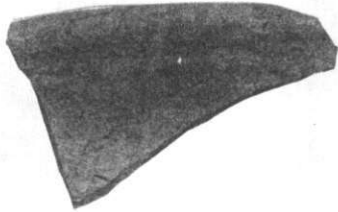
- ตะคันพบจำนวน 4 ชิ้น 55 กรัม



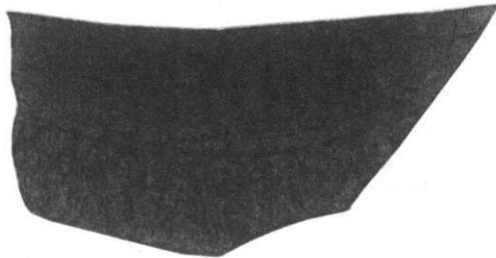
4. ภาชนะดินเผาในประเทศ

4.1 ภาชนะดินเผาเตาพื้นเมือง

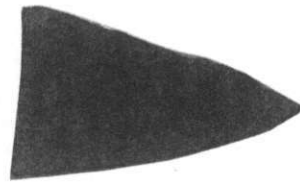
พบเศษภาชนะดินเผาประเภทเนื้อดิน จีนส่วนปาก จำนวน 15 ชิ้น 1,515 กรัม เป็นปากภาชนะทรงหม้อทะนุ หม้อข้าวและขวด พบชิ้นส่วนก้นขวด 1 ชิ้น 60 กรัม และพวยกาของภาชนะทรงกุ่มที่ 1 ชิ้น 30 กรัม



ส่วนลำตัวไม้พบลำตัวเรียบ พบลำตัวลายจำนวน 49 ชิ้น 1,772 กรัม
เตาเชิงกราน 4 ชิ้น 1,020 กรัม



1



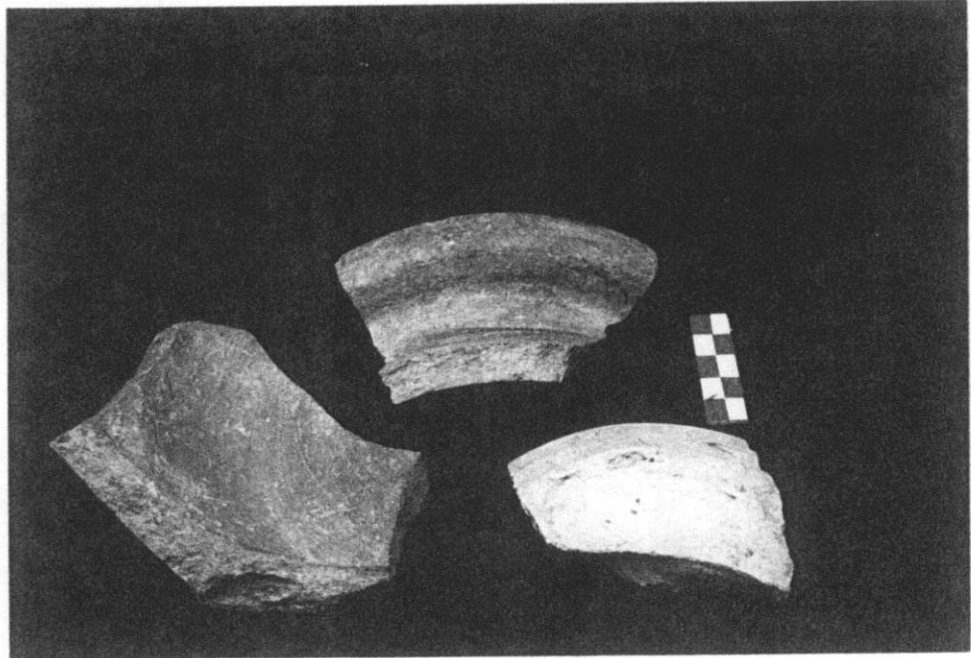
2

1. ลายก้านขุดในร่องขนานแนวตั้ง

2. ลายกดจุ่มเส้นขนาน

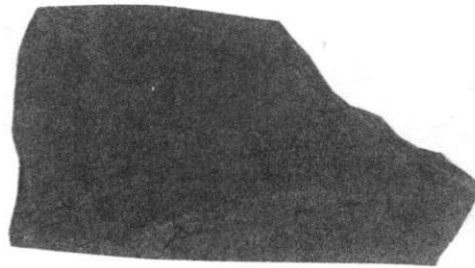
4.2 ภาชนะดินเผาเตาแม่น้ำน้อย

พบชิ้นส่วนลำตัวไห 5 ชิ้น 120 กรัม พบทั้งลำตัวเคลือบและไม่เคลือบ พบชิ้นส่วนปากครก จำนวน 1 ชิ้น 25 กรัม



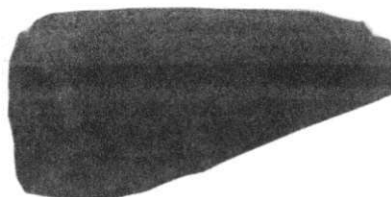
4.3 ภาชนะดินเผาเตาบ้านบางปูน

พบลำตัวไห จำนวน 2 ชิ้น 170 กรัม



4.4 ภาชนะดินเผา เตาศรีสังขาลย์

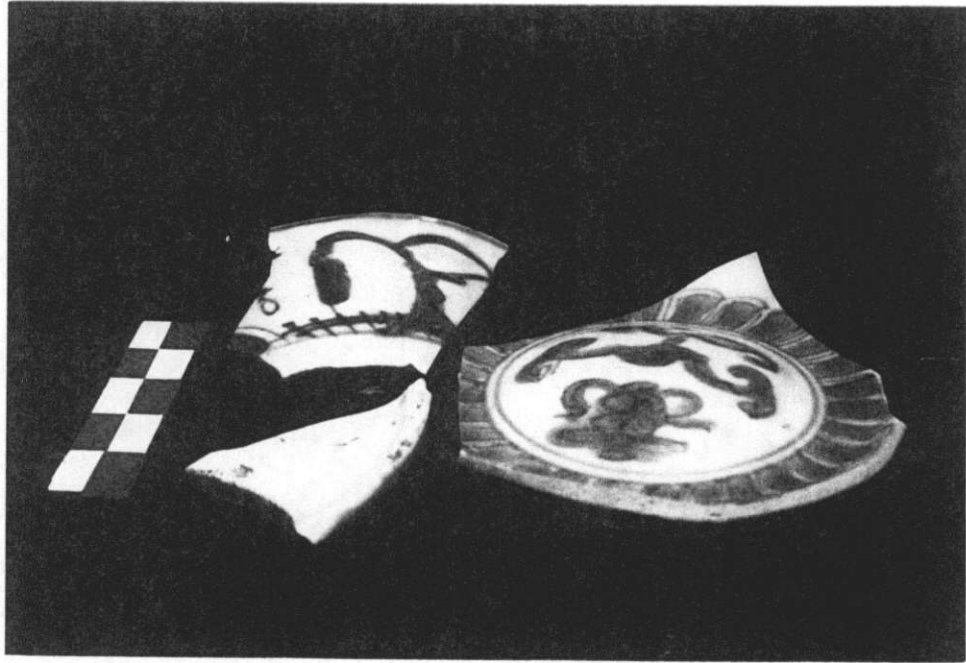
พบชิ้นส่วนเคลือบ ประเภทเขียนสีดำได้เคลือบ 1 ชิ้น 5 กรัม



5. ภาชนะดินเผาต่างประเทศ

5.1 เครื่องถ้วยจีน

- ซามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22 จำนวน 13 ชิ้น 130 กรัม



- ฝาตลับ และซามเขียนสีน้ำเงินใต้เคลือบ พุทธศตวรรษที่ 22-23 จำนวน 5 ชิ้น

105 กรัม



บทที่ 5

การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

5.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี

หลักฐานทางโบราณคดีที่ได้จากการขุดค้น ที่นำเสนอในบทที่ 4 นั้น พบว่า หลักฐานที่สำคัญที่สุด ได้แก่ เศษภาชนะดินเผาประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีลำดับพัฒนาการ สามารถทำการเปรียบเทียบกำหนดอายุ ลำดับชั้นการอยู่อาศัยมีรายละเอียดดังนี้

ชั้นวัฒนธรรมที่ 1

ชั้นวัฒนธรรมที่ 1 เป็นการอยู่อาศัยระยะเริ่มแรก ของบริเวณกำแพงพระราชวัง ด้านทิศเหนือ และด้านทิศตะวันออก ปรากฏหลักฐานการก่อสร้างระยะแรกในหลุมขุดค้นที่ 2 ตรงกับ สมัยอยุธยาตอนต้นช่วงปลายถึงสมัยอยุธยาตอนกลางประมาณพุทธศตวรรษที่ 21 - 22

ตรงกับชั้นดินธรรมชาติที่ 8,7,6 หลุมขุดค้นที่ 1

ชั้นดินธรรมชาติที่ 5 หลุมขุดค้นที่ 2

พบหลักฐานเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา ประเภทหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนบนวด กุณจี บริเวณลำตัวตกแต่งด้วยลายกคประทับ ลายขูดเป็นร่อง ลายขูดขีด เคลือบน้ำดินสีเบจ ซึ่งพบบนภาชนะทรงกุณจี ภาชนะดินเผาแหล่งเตาแม่น้ำน้อย พบภาชนะทรงไห อ่าง ขวด ครก ทั้งแบบเคลือบผิวและไม่เคลือบผิว ภาชนะดินเผาตกแต่งเตาบ้านบางปูน เป็นภาชนะทรงไห อ่าง ขวด เครื่องถ้วยสุโขทัยที่ผลิตจากแหล่งเตาเมืองสุโขทัยและเมืองศรีสัชนาลัย ขามเคลือบเขียว ดกบเขียนสีดำได้เคลือบ ขามเขียนสีดำได้เคลือบ ขามเคลือบขาว ทั้งหมดกำหนดอายุในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 หลักฐานชั้นสำคัญที่ใช้กำหนดอายุ การอยู่อาศัยในชั้นวัฒนธรรมนี้ คือ เครื่องถ้วยจิ ประเภทขามเขียนสีน้ำเงินได้เคลือบ สมัยราชวงศ์มังง กำหนดอายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 และ 21 - 22

ชั้นวัฒนธรรมที่ 2

ตรงกับสมัยอยุธยาตอนกลาง ถึง อยุธยาตอนปลายช่วงต้น หรือพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 เป็นการอยู่อาศัยต่อเนื่องจากชั้นวัฒนธรรมที่ 1 พบสิ่งก่อสร้างสมัยที่ 2 ในชั้นวัฒนธรรมนี้ คือ หลุมขุดค้นที่ 1

ตรงกับชั้นดินธรรมชาติที่ 5 หลุมขุดค้นที่ 1

ชั้นดินธรรมชาติที่ 4,3 หลุมขุดค้นที่ 2

พบหลักฐาน เศษภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา ประเภทหม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนบน เช่นกัน มีการตกแต่งลายที่ไม่พบในสมัยแรก อาทิ ลายกคประทับลายกลีบบัว ลายกคประทับเส้นซิกแซก ลวดลายเรขาคณิต เพิ่มขึ้นมาก ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาแม่น้ำน้อยและบ้านบางปูน ยังคงพบอยู่ เครื่องถ้วยจากแหล่งเตาเมืองสุโขทัย และเมืองศรีสัชนาลัย พบ ขามเคลือบเขียว ขาม ดกบเขียนสีดำ

ได้เคลือบ ผลิต กระปุก เคลือบขาว ตึกคาเคลือบเขียว เคลือบขาว และกลุ่มเครื่องถ้วยเคลือบสองสี ซึ่งเป็นกลุ่มภาชนะในสมัยสุดท้ายในการผลิตเครื่องถ้วยสุโขทัย กำหนดอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 และยังพบกระเบื้องปูพื้น เคลือบขาวผลิตจากแหล่งเตาเมืองศรีสัชนาลัย ซึ่งกระเบื้องปูพื้นประเภทนี้ เคยพบจากการขุดแต่งวัดวรโพธิ์ อูฐธา วัดวิหารทอง จ.พิษณุโลก หลักฐานอีกชิ้นคือ เสมาประดับ กำแพง พบในชั้นดินนี้ 1 ชั้น หลักฐานเครื่องถ้วยจีนและเวียคนาม พบชิ้นส่วนขามลายูคราม หรือ เขียนสีน้ำเงินได้เคลือบในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง ช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 - 23 และเครื่องถ้วยญี่ปุ่น กำหนดอายุในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 22 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 23

ชั้นวัฒนธรรมที่ 3

ตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลาย ถึง เสี่ยงกรุงครั้งที่ 2 หรือพุทธศตวรรษที่ 23 - พ.ศ. 2310 เป็นการอยู่อาศัยระยะต่อเนื่องจากชั้นวัฒนธรรมที่ 2 พบสิ่งก่อสร้างในสมัยที่ 3 คือ แนวท่อน้ำประปา ในหลุมขุดค้นที่ 1

ตรงกับชั้นดินธรรมชาติที่ 4,3 หลุมขุดค้นที่ 1

ชั้นดินธรรมชาติที่ 2,1 หลุมขุดค้นที่ 2

พบหลักฐานต่อเนื่องจากชั้นวัฒนธรรมที่ 2 หลักฐานเศษภาชนะดินเผาเนื้อดินธรรมดา ประเภท หม้อข้าว หม้อแกง หม้อทะนง ลวดลายที่ตกแต่งมีการทำสีเบ้เนื่องมาจากชั้นที่ผ่านมา บาง ลวดลายไม่ทำสีเบ้เนื้อ และมีการใหม่เกิดขึ้น ภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านบางปูนแม่น้ำน้อย และ เครื่องถ้วยสุโขทัย ปริมาณลดลงมาก อาจเนื่องมาจาก เครื่องถ้วยสุโขทัยและภาชนะจากเตาบ้านบางปูนได้เลิกการผลิตแล้ว เศษภาชนะที่พบในชั้นวัฒนธรรมนี้ น่าจะเป็นของเก่าที่ใช้สีเบ้เนื่องมาจากชั้นวัฒนธรรมที่ 2 เศษภาชนะที่พบในชั้นวัฒนธรรมนี้ น่าจะเป็นของเก่าที่ใช้สีเบ้เนื่องมาจากชั้นวัฒนธรรมที่ 2 หลักฐานที่ใช้กำหนดอายุสมัยนี้ คือ เครื่องถ้วยจีน เครื่องถ้วยเวียคนาม และเครื่องถ้วยญี่ปุ่น ซึ่งเข้ามาแทนที่ เครื่องถ้วยเวียคนามที่เลิกผลิตไปในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 22 เครื่องถ้วยจีนและ เครื่องถ้วยญี่ปุ่นที่พบอยู่ในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 และพุทธศตวรรษที่ 23 ตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลายสอดคล้องกับหลักฐานท่อส่งน้ำประปา ในหลุมขุดค้นที่ 1 ในหลักฐานเอกสารระบุงการส่งน้ำประปามีขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ การอยู่อาศัยในระยะเวลาที่คงจะอยู่อาศัยจนถึงการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 เพราะพบหลักฐานลูกกระสุนปืนใหญ่ปริมาณมาก หลายขนาดด้วยกัน มีทั้งสภาพสมบูรณ์และสภาพชำรุด แตกหักน่าจะเป็นลูกกระสุนปืนในการสงครามคราวนั้นเอง

ชั้นวัฒนธรรมสุดท้าย

พบหลักฐานจากการขุดแต่ง และชั้นดินธรรมชาติที่ 3 หลุมขุดค้นที่ 1 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นช่วงแรกที่มีการขุดแต่ง ขุดลอกดินที่ทับถมออก บูรณะพระที่นั่งบางองค์ ขึ้นใหม่ และใช้พื้นที่พระราชวังหลวง ประกอบพระราชพิธีบางอย่าง

พบหลักฐาน เครื่องถ้วยจีน ในรุ่นพุทธศตวรรษที่ 24 - 25 รัชกาลจักรพรรดิฉินเจี๊ว ถึง จักรพรรดิเซวียนตง เครื่องถ้วยญี่ปุ่น อายุพุทธศตวรรษที่ 25 ใช้เทคนิคการพิมพ์ลาย แทนการเขียน ด้วยมือ และเครื่องถ้วยยุโรป อายุราวพุทธศตวรรษที่ 24-25

หลักฐานเครื่องมือเครื่องใช้จำพวกเหล็ก ประกอบรถม้า เกือกม้า เป็นของที่ใช้กันในช่วง พุทธศตวรรษที่ 24-25 ดังที่กล่าวมาข้างต้น

ดังนั้นการใช้งานที่พระราชวังหลวงครั้งสุดท้าย คงจะอยู่ในช่วงเวลา ดังกล่าวก่อนจะมีการ ขุดแต่ง ศึกษา บูรณะอย่างจริงจัง ในราว พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา

5.2 หลักฐานด้านเอกสารพงศาวดาร

พระราชวังหลวงในระยะแรก อยู่บริเวณที่ตั้งวัดพระศรีสรรเพชญ์ทุกวันนี้ โดยสร้างพระที่นั่งขึ้นอย่างน้อย 4 องค์ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในระยะนี้ น่าจะสร้างด้วยเครื่องไม้เป็นส่วนใหญ่ จึงไม่ปรากฏร่องรอยหลักฐานในปัจจุบัน

พระราชวังหลวงในระยะที่ 2 คือ รัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงยกพื้นที่พระราชวังเดิมให้เป็นที่พวชวาสน และ โปรดให้สร้างพระราชวังหลวงแห่งใหม่ที่ริมแม่น้ำลพบุรี ทิศเหนือของพระราชวังเดิม

พระราชวังหลวงในระยะที่ 3 พระราชพงศาวดารกล่าวถึง รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองว่า “ศักราช 998 ปีชวด อัฐศก ... ในปีนั้นให้ยกกำแพงพระราชวังออกไป ให้สร้างพระมหาปราสาทวิหารสมเด็จพระ ...” (พระราชหัตถเลขา เล่ม 2 หน้า 16)

พระราชวังหลวงในระยะที่ 4 ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอู่ทองโปรดให้สร้างกำแพงเมืองทางทิศเหนือของกำแพงพระราชวังเพื่อเป็นการป้องกันศัตรูในสงครามไทย-พม่า

5.3 รูปทรงต้นนิษฐานทางสถาปัตยกรรม

สมัยที่ 1 ประกอบด้วย

แนวกำแพงหมายเลข 3 น่าจะเป็นกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออกในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ที่ยังไม่ได้ขยายเขตพระราชวังให้กว้างขวางดังเช่นสมัยนั้น กำแพงพระราชวังมีความหนา 2 เมตร และในสมัยต่อมาใช้เป็นกำแพงกันเขตพระราชฐานชั้นนอก

สมัยที่ 2 ตรงกับช่วงสมัยอยุธยาตอนปลาย มีการก่อสร้างเปลี่ยนแปลงดังนี้

แนวกำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือใช้กำแพงเมืองเป็นกำแพงพระราชวัง และกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ขยายจรดท้ายวัดธรรมิกราช แล้วหักมุมฉากตัดตรงไปทางทิศตะวันตก (แนวกำแพงหมายเลข 4) แนวกำแพงหมายเลข 1 และ 2 อาจจะสร้างขึ้นร่วมสมัยกับกำแพงพระราชวังที่ขยายมาใหม่ กำแพงหมายเลข 1 มีขนาดกว้าง 1 เมตร กันเขตพระราชฐานชั้นนอก ที่สร้างขนานไปกับแนวกำแพงพระราชวังชั้นนอก มีแนวกำแพงหมายเลข 2 ก่อแยกไปทางทิศเหนือ ขวางกำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือ มีช่องประตูเข้า ตรงกริด 49 ณ

กำแพงหมายเลข 1 ด้านทิศตะวันออก ก่อเป็นหัวเม็ด (บริเวณกริด 62 ฉ.) แนวกำแพงหักมุมฉากออกไปทางทิศตะวันตก อีกแนวไปทางทิศใต้ น่าจะไปชนกับกำแพงหมายเลข 4 ซึ่งเป็นกำแพงชั้นนอก

แนวกำแพงพระราชวังชั้นนอกทั้งด้านตะวันออกและด้านใต้(กำแพงหมายเลข 4) มีการสร้างแนวทิมดาบขนานไปกับกำแพง ลักษณะอาคารทิมดาบจะใช้แนวกำแพงพระราชวังเป็นผนังด้านหนึ่ง และอีกด้านหนึ่งสร้างเป็นผนังหนา 1.40 เมตร ขนานคู่กับกำแพงพระราชวังน่าจะเป็นส่วนที่มารองรับหลังคา เครื่องไม้ของทิมดาบ โดยแนวผนังจะเว้นช่องทางเข้าทิมเป็นช่วง ๆ ห่างกัน 1.60 เมตร ช่องเข้าทิมมีขนาดกว้าง 1.40 เมตร ส่วนภายในตัวทิมซึ่งเป็นช่องว่างระหว่างกำแพงวังและผนัง มีความกว้าง 1.30 เมตร และตลอดแนวทิมมีรางระบายน้ำอยู่ชิดเลียบตลอดแนวกำแพง น่าจะเป็นรางน้ำที่รองรับน้ำจากหลังคาทิมดาบ

อาคารที่สร้างขึ้นในสมัยนี้ ได้แก่ อาคารหมายเลข 5 ที่สร้างในช่วงแรกมีขนาด 3.80 x 11.50 เมตร เป็นอาคารผนังสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะน่าจะเป็นอาคารโถง หลังคาเครื่องไม้ มุงกระเบื้อง

อาคารหมายเลข 4 มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในแบ่งเป็นห้องขนาด 2.8 x 2.2 ลักษณะอาคารน่าจะเป็นอาคารโถงโดยใช้แนวกำแพงหมายเลข 1 บริเวณหัวเม็ดหักมุมเป็นผนังอาคารด้านตะวันออกและด้านเหนือ

สิ่งก่อสร้างทั้งหมดในสมัยที่สอง ควรจะสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เนื่องจากมีหลักฐานในพงศาวดารที่กล่าวถึงการขยายกำแพงพระราชวัง ซึ่งเป็นการขยายเขตพระราชวังให้กว้างขวางกว่าสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

สมัยที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องมาจากสมัยที่ 2 คือ มีการขยายขนาดของแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออกและแนวกำแพงหมายเลข 4 โดยถมดินปิดช่องทิมและทางเข้าทิมในสมัยที่ 2 แนวกำแพงสมัยนี้มีความหนา 4.5 เมตร มีการสร้างอาคารทิมดาบใหม่(อาคารหมายเลข 3) ตลอดแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออกโดยก่ออิฐเป็นแนว ปีกเสาไม้เว้นระยะห่างกัน 2.30 เมตร ความกว้างของอาคารทิมดาบ 3.80 เมตร มุงหลังคากระเบื้องกาบกล้วยเป็นอาคารโถง ใช้กำแพงพระราชวังเป็นผนัง แนวอาคารทิมดาบสร้างทับซ้อนอยู่บนแนวรางน้ำเดิมในสมัยที่ 2 อาคารทิมดาบสมัยนี้จะมีเพียงด้านทิศตะวันออกเท่านั้น เพราะมีการขยายแนวกำแพงพระราชวังไปทางทิศใต้ ทำให้แนวกำแพงพระราชวัง ทิศใต้ในสมัยที่ 2 (กำแพงหมายเลข 4) กลายเป็นกำแพงกันเขตพระราชฐานชั้นนอกแบ่งสนามจักรวรรดิออกเป็น 2 ส่วน

แนวกำแพงพระราชวังหมายเลข 1 ในสมัยที่ 2 เลิกใช้ในสมัยนี้โดยถมดินปูพื้นอิฐถนนทับ โดยมีถนน 3 สายดังนี้

1. ถนนหมายเลข 1 เข้าจากประตูจักรมโหมา กำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก เชื่อมกับถนนที่เข้ามาจากประตูข้างเผือก กำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือ ประตูพระราชวังทั้ง 2 น่าจะเป็นประตูทรงมณฑป ถนนตัดลงทิศใต้ตัดสนามจักรวรรดิ ความกว้าง 12 เมตร ผ่านหน้าพระที่นั่งจักรวรรดิไพชยนต์ ออกประตูฤทธิไพศาล

2. ถนนหมายเลข 2 เข้าจากประตูศรีไชยศักดิ์ กำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันตกออกไปทางทิศตะวันตก ผ่านประตูสำราญไพชน กำแพงพระราชวังชั้นกลาง และผ่านประตูพิชัยสุนทร กำแพงล้อมหมู่พระที่นั่ง เข้าสู่ลานพระที่นั่งสรรเพชญปราสาท ลักษณะประตูศรีไชยศักดิ์น่าจะเป็นประตูอคมฉก
3. ถนนหมายเลข 3 เข้าจากประตูสวรรค์พิจิตร กำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ลักษณะประตูสวรรค์พิจิตรน่าจะเป็นประตูอคมฉก ถนนตัดไปทางทิศตะวันตก ผ่านประตูสุรินทวาร กำแพงพระราชวังชั้นกลางผ่านประพาสลิลากำแพงล้อมหมู่ที่หนึ่ง เข้าสู่ลานพระที่นั่งวิหารสมเด็จ

อาคารที่สร้างขึ้นในสมัยนี้ คืออาคารหมายเลข 2 ลักษณะมีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนานกับแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก จะเป็นอาคารแบ่งเป็นห้องเล็กขนาด 3.5 x 4.9 เมตร ผังมีหลุมเสาไม้ เป็นอาคารโถงหลังคาเครื่องไม้ มุงกระเบื้องน่าจะเป็นอาคารสำนักงานอีกแห่งหนึ่ง

อาคารหมายเลข 4 ในสมัยที่ 2 น่าจะเลิกใช้แล้วในสมัยนี้ มีการสร้างแนวทางเดินซ้อนทับอาคาร ถนนนี้น่าจะเป็นแนวที่ต่อเนื่องกับถนนที่เข้าจากประตูสวรรค์พิจิตรและแยกออกมาทางใต้ไปจนถึงแนวกำแพงหมายเลข 4

อาคารหมายเลข 5 เป็นอาคารอีกหลังหนึ่งที่สร้างในสมัยนี้ ลักษณะผังอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 11.50 x 45.50 เมตร สร้างขยายจากแนวอาคารเดิมในสมัยที่ 2 ทำให้อาคารแบ่งเป็น 2 ห้อง มีขนาดกว้าง 11.50 x 41.50 เมตร และขนาด 3.80 x 11.50 เมตร ลักษณะการก่อสร้างในสมัยนี้แตกต่างจากสมัยที่ 2 คือมีการปูอิฐถึง 3 ชั้น แสดงถึงการเตรียมพื้นรองรับน้ำหนัก เป็นอย่างดี อาคารมีการใช้ต่อเนื่องมาถึงสมัยที่ 3 เพราะมีการวางแนวรางน้ำรอบอาคาร ครอบคลุมพื้นที่อาคารทั้ง 2 ส่วน อาคารมีทางเข้ามาทางด้านทิศเหนือกว้าง 1.75 เมตร คิดถนนที่เข้ามาจากประตูมัทธา ผังอาคารหนา 30 เซนติเมตร หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้อง มีรางระบายน้ำโดยรอบ ยกเว้นด้านทิศตะวันออก นอกจากนี้พบหลักฐานชั้นส่วนปูนใหญ่จากการขุดแต่งในบริเวณใกล้เคียงกัน เมื่อเปรียบเทียบกับแผนผังพระราชวังของหมอบริตตันที่เข้ามาในสมัยพระเพทราชา พบว่าอาคารหมายเลข 5 น่าจะเป็นอาคารสรรพาวุธ

แนวท่อน้ำทั้งหมด น่าจะถูกสร้างขึ้นในช่วงเวลานี้เช่นเดียวกัน เพราะมีลักษณะสัมพันธ์กับกลุ่มอาคารและกำแพงที่สร้างขึ้นในช่วงเวลานี้ ระบบการส่งน้ำนี้ ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนว่า สมเด็จพระนารายณ์โปรดให้วิศวกรชาวฝรั่งเศส เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างดังเช่นที่ วังนารายณ์ราชนิเวศน์ จังหวัดลพบุรี

แนวอิฐอื่น ๆ ลักษณะเป็นแนวอิฐรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 1.6 x 8.55 เมตร ก่ออิฐเป็นขอบแบบง่าย ๆ โดยใช้อิฐก้อนเดียว อยู่ริมกำแพงพระราชวัง แนวอิฐดังกล่าวน่าจะเป็นขอบของแปลงคัน ไม้ริมกำแพงพระราชวัง

สมัยที่สาม น่าจะอยู่ในช่วงก่อน พ.ศ. 2230 เป็นอย่างน้อย เนื่องจากมีหลักฐานแผนที่พระนครศรีอยุธยาของบาทหลวงโทมัส วัลเนอรา ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์ กำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออกนั้นยาวลงมาทางใต้ถึงป้อมศาลาสารบัญชี่ และผนวกวัดพระศรีสรรเพชญ์ไว้ในเขตพระราชวัง อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงระบบการประปา ที่เริ่มมีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ดังนั้นสมัยที่สามคงจะอยู่ในช่วงสมัยสมเด็จพระนารายณ์ถึงก่อน พ.ศ. 2230 เป็นอย่างน้อย

สมัยที่ 4 ค่อเนื่องมาจากสมัยที่ 3 คือสร้างแนวทางเดินชั้นที่ 2 ทับบนแนวทางเดินทั้ง 3 แนว และสร้างอาคารหมายเลข 1 ทับบนแนวทางเดินในสมัยที่ 3 ลักษณะอาคารผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าวางตัวขวางแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก หน้าอาคารหนา 0.74 เซนติเมตร ก่อเป็นฐานบัวคว่ำ ความกว้าง 11.80 เมตร ด้านข้างอาคารมีระเบียงยื่นออกมา 1 เมตร มีรางระบายน้ำขนานไปกับระเบียง เมื่อเปรียบเทียบกับแผนผัง พระราชวังของหมอบริตตันพบว่า อาคารหมายเลข 1 น่าจะเป็นอาคารของกรมอาลักษณ์ สมัยที่ 4 คงจะอยู่ในช่วงก่อน พ.ศ. 2233 เป็นอย่างน้อย เนื่องจากหมอบริตตันมาถึงพระนครศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2233

บทที่ 6

บทสรุป

กำแพงพระราชวังหลวงด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก มีหลักฐานจากการขุดค้นทางโบราณคดีพบว่ามี การอยู่อาศัยในระยะเริ่มแรกประมาณพุทธศตวรรษที่ 21 - 22 หรือสมัยอยุธยาตอนต้นช่วงปลายถึงอยุธยาตอนกลาง หลักฐานสิ่งก่อสร้างในสมัยนี้คือแนวอิฐในหลุมขุดค้น และหลักฐานจากการขุดแต่งคือแนวกำแพงหมายเลข 3 เป็น แนวกำแพงพระราชวังชั้นนอกด้านทิศตะวันออก ของพระราชวังหลวงระยะที่ 2 เป็นการขยายพระราชวังหลวงครั้ง แรก ในรัชสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ในระยะนี้พื้นที่ของพระราชวังยังไม่เชื่อมต่อเป็นผืนเดียวกับวัดพระศรี สรรเพชญ์ แนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ในสมัยนี้อยู่บริเวณกึ่งกลางท้องสนามสนามหน้าจักรวรรดิ แนว กำแพงนี้น่าจะเข้ามาโดยตลอดจนถึงปี พ.ศ. 2173 (ประทีป เพ็งตะโก, 2539 : 29)

สมัยที่สอง อยู่ในช่วงสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้มีการขยายแนวกำแพงพระราชวังเป็นครั้งที่ 2 ด้านเหนือจรดแนวกำแพงเดียว ด้านตะวันออกจรดท้ายวัดธรรมิกราช กำแพงสมัยที่ 1 เลิกใช้แล้วในสมัยนี้ และสร้าง แนวกำแพงหมายเลข 1 และ 2 ขนานคู่กับแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศเหนือ และตะวันออก แนวกำแพง พระราชวังด้านทิศตะวันออกในสมัยนี้ ยังไม่ได้สร้างยาวไปตลอดคั้งเช่นในปัจจุบัน หากแต่เมื่อเลยประตูสวรรค พิจิตร ได้หักตรงไปทางทิศตะวันตก (แนวกำแพงหมายเลข 4) เป็นแนวกำแพงพระราชวังชั้นนอกด้านใต้ และสร้าง แนวทิมดาบติดกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ (กำแพงหมายเลข 4) โดยมีแนวรางระบายน้ำขาน โดยตลอด แนวอาคารสำนักงาน (อาคารหมายเลข 4 และ 5)ปรากฏร่องรอยเหลือเพียง 2 แห่ง เป็นอาคารที่ทำการใน เขตพระราชฐานชั้นนอก ริมกำแพงพระราชวัง

สมัยที่สาม เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจนถึงก่อนพ.ศ. 2230 คือ แนวกำแพงพระราชวังด้านตะวันออก ได้ขยายขนาดกำแพงให้มีขนาดใหญ่ขึ้น โดยการถมปิดทิมดาบในสมัยที่ 2 รวมทั้งแนวกำแพงหมายเลข 4 ด้วย และสร้างแนวอาคารทิมดาบใหม่ยื่นเข้ามาด้านใน ซ้อนทับอยู่บนแนวรางน้ำเดิม ตลอดแนวกำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก ในสมัยนี้กำแพงพระราชวังด้านตะวันออก ได้ขยายยาวไปทางใต้ถึง ป้อมศาลาสารบัญชี่ แนวกำแพงพระราชวังชั้นนอกด้านทิศใต้ (แนวกำแพงหมายเลข 4) จึงเปลี่ยนเป็นกำแพงกั้นเขต พระราชฐานชั้นนอกแทน

แนวกำแพงหมายเลข 1, 2 และอาคารหมายเลข 4 เลิกใช้ในสมัยนี้ โดยสร้างแนวถนนทางเดิน เข้ามาจาก ประตูพระราชวังด้านทิศตะวันออก 3 สาย คือ ประตูจักรมहिมา ศรีไชยศักดิ์ และสวรรคพิจิตร ซ้อนทับบนอาคาร และกำแพงเดิม และสร้างอาคารต่าง ๆ ขึ้นใหม่ บางอาคารมีการใช้ต่อเนื่องมาจากสมัยที่ 2 แนวท่อน้ำระบบการส่ง น้ำต่าง ๆ น่าจะมีขึ้นในสมัยนี้เช่นกัน

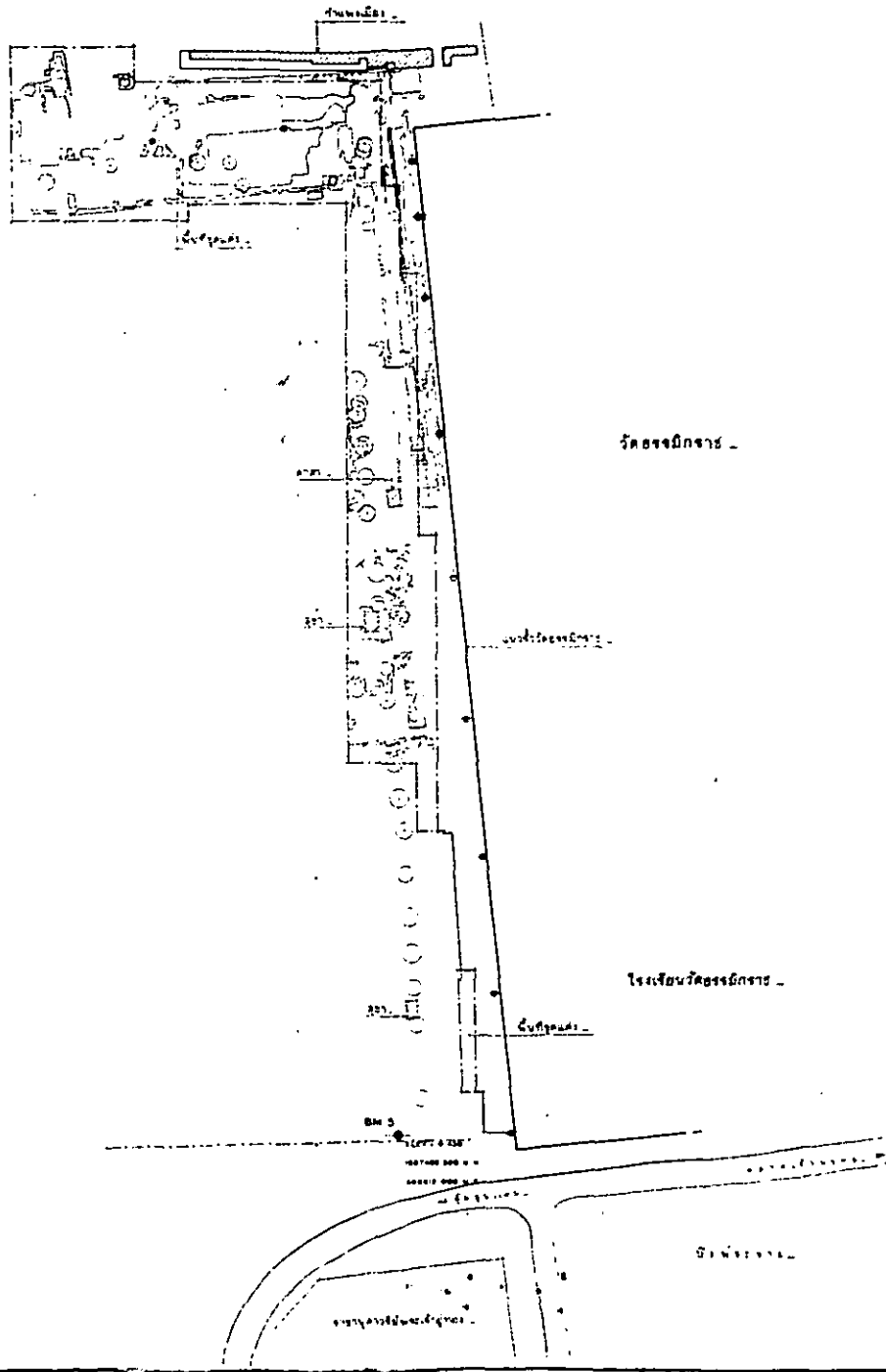
สมัยที่ 4 มีการก่อสร้างเพิ่มเติมจากสมัยที่ 3 เล็กน้อย คือบริเวณแนวถนนทางเดิน และมีการสร้างอาคาร ใหม่บนแนวถนนทางเดินในสมัยที่ 3 บางช่วง อาคารและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังคงใช้อยู่อย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงนั้นตั้งแต่สมัยที่ 3 ถึงสมัยที่ 4 เป็น ไปอย่างต่อเนื่อง ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชก่อน พ.ศ. 2230 ถึง การเปลี่ยนแปลงครั้งสุดท้ายก่อนปี พ.ศ. 2233 เป็นอย่างน้อย

สมัยที่ 5 สมัยรัตนโกสินทร์ พบหลักฐานประเภท เครื่องถ้วยต่างประเทศ อายูราเวพุทธศตวรรษที่ 25 และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น เข็มน้ำ กล้องยาวสูบ เหล็กประคบ เครื่องไม้ เป็นหลักฐานในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นระยะเริ่มแรกที่มีการศึกษาพระราชวังหลวง เป็นต้นมา

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร เครื่องถ้วยญี่ปุ่น กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบริการวิชาการและบริษัทมรดกโลกจำกัด,
2540
- กฤษณา พิมพ์ศรี และคณะ เครื่องถ้วยสุโขทัย พัฒนาการของเครื่องถ้วยไทย กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2535
- จารึก วิไลแก้ว เต่าแม่น้ำน้อย 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2533
- ฉัตรชูภัทร จันทวิช เครื่องถ้วยจีนที่พบจากแหล่งโบราณคดีในประเทศไทย . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2), 2537
- ประทีป เพ็งตะโก "พระราชวังหลวงแห่งกรุงศรีอยุธยา" ใน สถาปัตยกรรมในสถาบันพระมหากษัตริย์
กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธนาการพิมพ์จำกัด, 2539
- ปวีวรรณ ธรรมาปริษากร และคณะ ศิลปะเครื่องถ้วยในประเทศไทย กรุงเทพฯ: บริษัทโอสถสภาจำกัด
(พิมพ์ครั้งที่ 2), 2539
- พระราชพงศาวดารฉบับราชหัตถเลขา. กรุงเทพฯ: ศกัณวิทยา, 2516
- ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา . กรุงเทพฯ: อภิกษณ์พริ้นต์เดอร์ส, 2533
- สาขันธ์ ไทชาญจิตร และคณะ . โบราณคดีสิริคราม 2 เครื่องถ้วยจากทะเล . กรุงเทพฯ: บริษัทสำนัก
พิมพ์สมาพันธ์จำกัด, 2533
- Duncan Macintosh . *Chinese Pottery and Porcelain* . Hong Kong : Book Marketing Ltd.
(third edition) , 1994
- Engelbert Kaempfer . *A Description of the Kingdom of Siam 1690* . Thailand : White Orchid
Press , 1987
- Hiromu Honda and Noriki Shimazu . *Vietnamese and Chinese Ceramics Used in the
Japanese Tea Ceremony* . Singapore : Oxford University Press , 1993
- Hong Kong Museum of Art . *Chinese Porcelain : The S. C. Ko Tianminlou Collection* .
Hong Kong : The Urban council , 1987
- John S. Guy . *Oriental Trade Ceramics in South-East Asia Ninth to Sixteenth Centuries* .
Singapore : Oxford University Press , 1990
- Michel Beurdeley and Guy Raindre . *Qing Porcelain : Famille verte , Famille rose* . London :
Thames and Hudson Ltd. , 1991
- Soame Jenyns . *Ming Pottery and Porcelain* . London : Faber and Faber Limited
(second edition) , 1988

ภาคผนวก

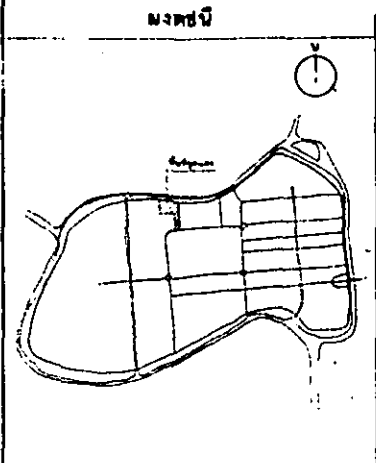


พระตำหนักหลวง...

วัดเจดีย์กลาง

โรงเรียนวัดเจดีย์กลาง

- ประตู
 กำแพง
 รั้ว
 สระน้ำ
 ต้นไม้
 เสาไฟฟ้า
 เสาประตูลูกศร



๑. วัตถุประสงค์
 ๒. วัตถุประสงค์
 ๓. วัตถุประสงค์

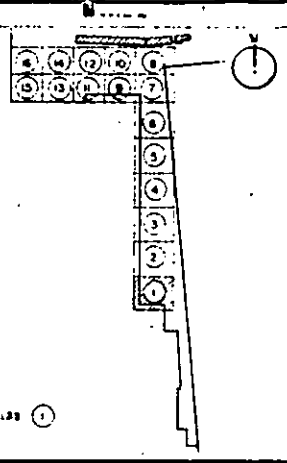
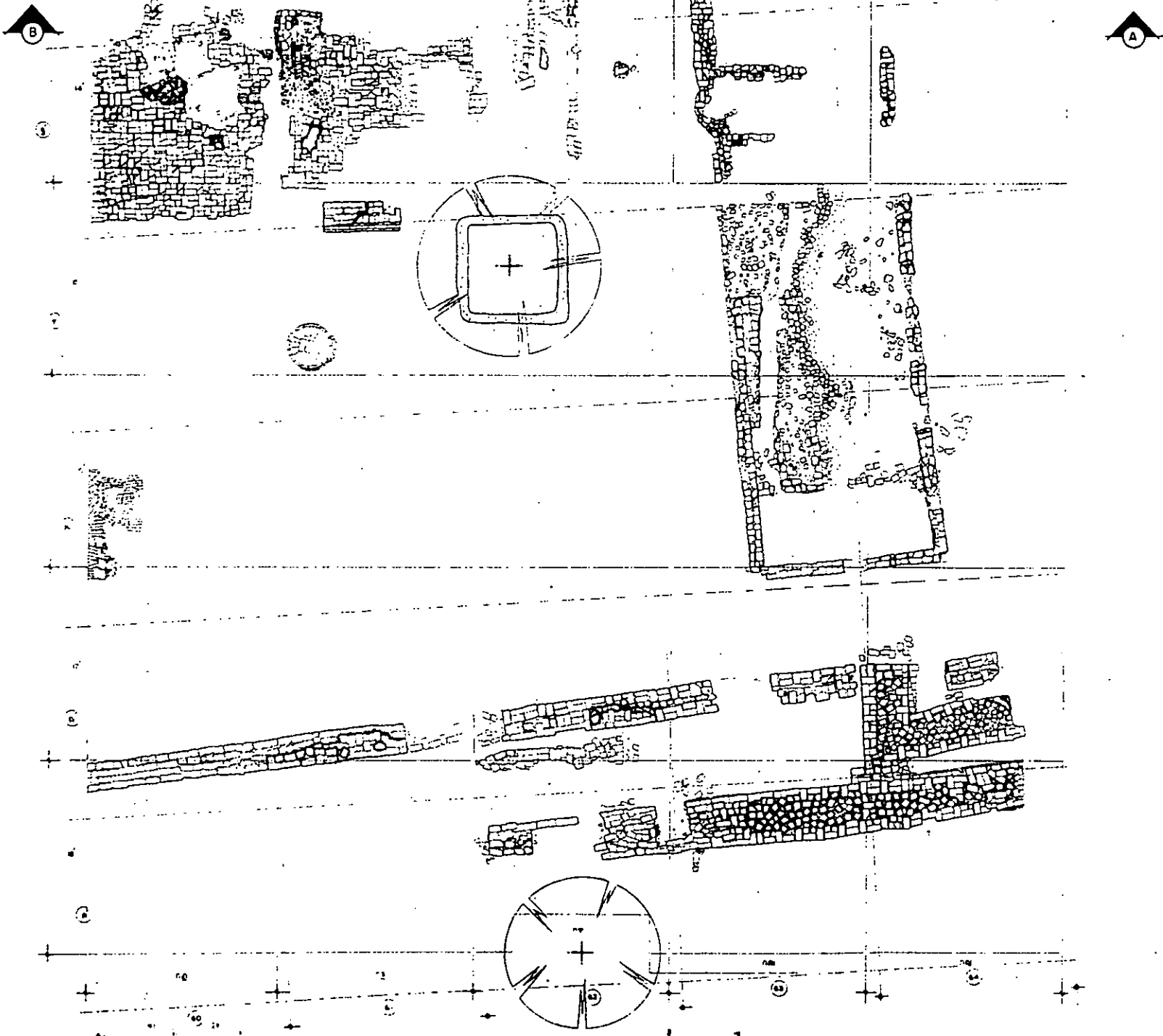
ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ
พระตำหนักหลวง	หน้าวัด	
โรงเรียนวัดเจดีย์กลาง	ด้านหลังวัด	
วัดเจดีย์กลาง	ตรงกลาง	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านซ้าย	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านขวา	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านหน้า	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านหลัง	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านซ้าย	
วัดเจดีย์กลาง	ด้านขวา	

ประตู / รั้ว	
ประตู	
รั้ว	
ประตู	
รั้ว	

พื้นที่ / สระน้ำ	
พื้นที่	
สระน้ำ	
พื้นที่	
สระน้ำ	

พระตำหนักหลวง	
ชื่อ	
ตำแหน่ง	
ชื่อ	
ตำแหน่ง	

สำนักงานโครงการ
 พระบรมราชูปถัมภ์
 พระนครคีรี
 กรมศิลปากร



ส่วนงานโดย

ทำขึ้นส่วนที่วัด ปุทราภิรมย์
๕๑๒/๒๑ แขวงถนนนครไชยศรี เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร

ผู้ตรวจ	โดย	นาย
นายช่างสำรวจ	นาย	
นายช่างเขียน	นาย	
นายช่างวัด	นาย	
นายช่างช่างศิลป์	นาย	
นายช่างช่างเทคนิค	นาย	
นายช่างช่างเครื่อง	นาย	
นายช่างช่างไม้	นาย	
นายช่างช่างเหล็ก	นาย	
นายช่างช่างไฟฟ้า	นาย	
นายช่างช่างประปา	นาย	
นายช่างช่างสุขาภิบาล	นาย	
นายช่างช่างจราจร	นาย	
นายช่างช่างโยธา	นาย	
นายช่างช่างโยธา	นาย	
นายช่างช่างโยธา	นาย	

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / ควบคุม

นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		

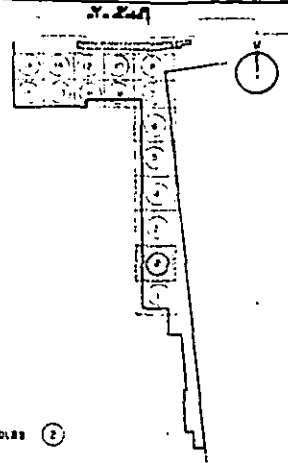
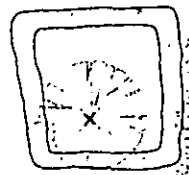
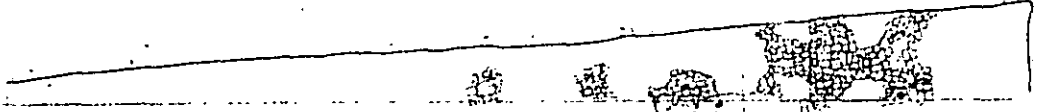
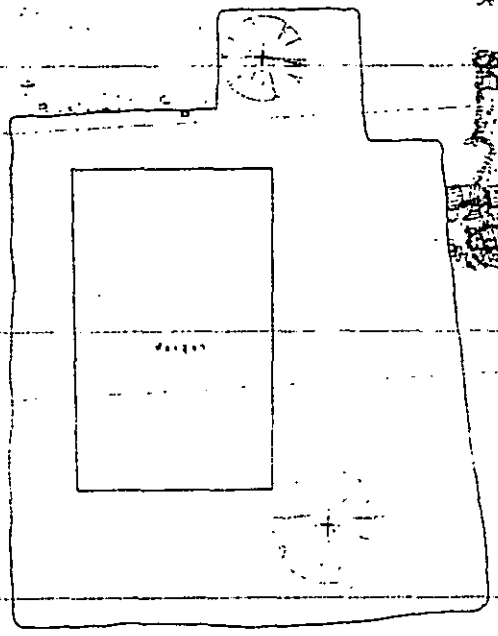
เขียน / ควบคุม

นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		
นายช่างโยธา		

พระราชวังหลวง

ชื่อ	นาย	
ตำแหน่ง	นาย	
ตำแหน่ง	นาย	
ตำแหน่ง	นาย	
ตำแหน่ง	นาย	

สำนักงานโครงการ
นครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
ทรงศักดิ์ ปากทอง



ส่วนประกอบ
 ส่วนประกอบที่ ๑
 ๑๐๒/๑๑ และส่วนประกอบที่ ๑๑
 กรุงเทพมหานคร

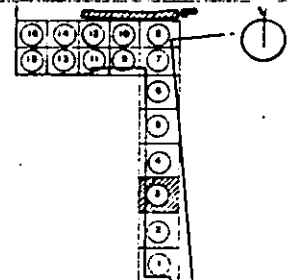
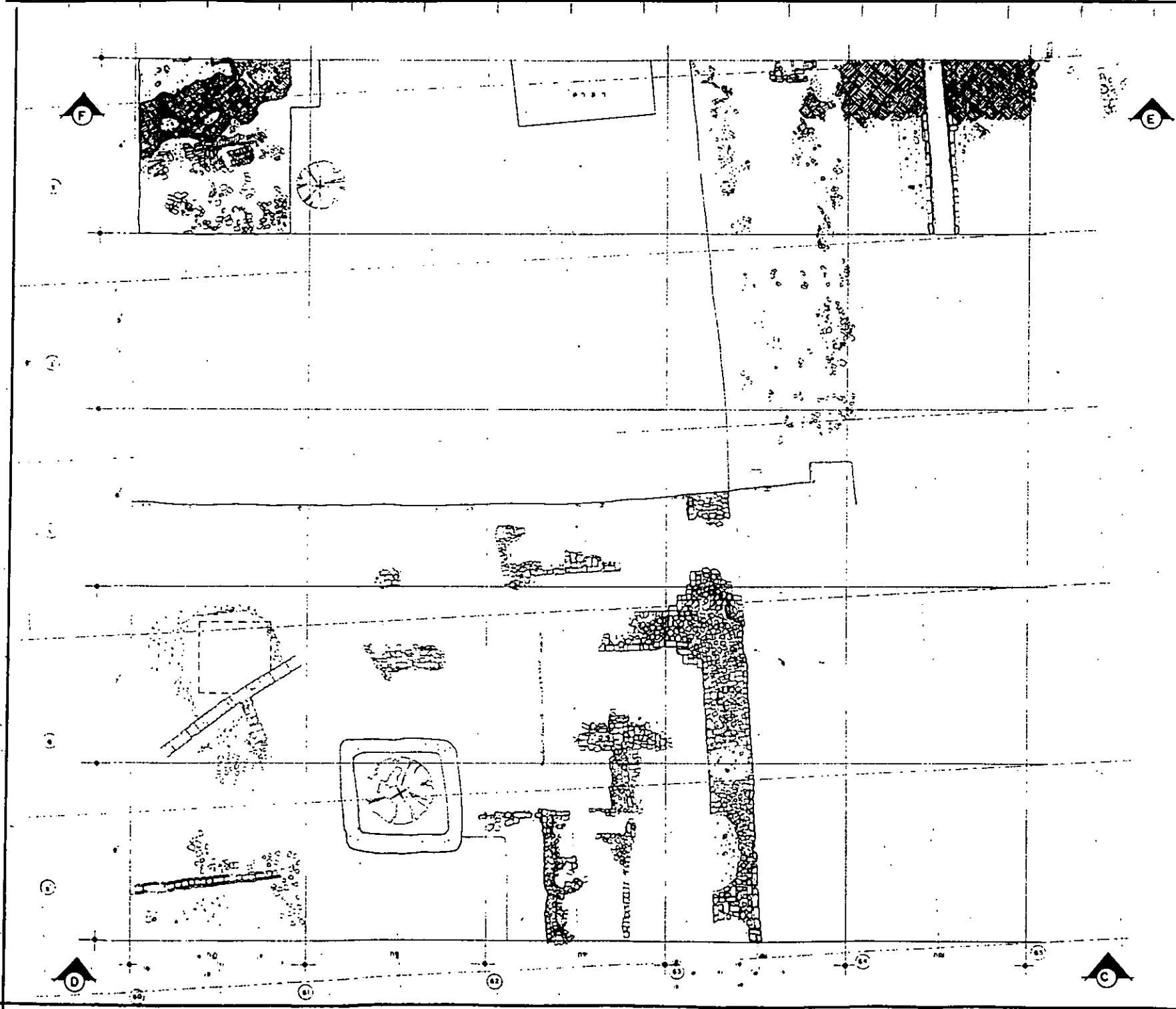
จำนวน	ส่วนที่	ส่วนที่
อาคารที่ ๑	อาคารที่ ๑	
อาคารที่ ๒	อาคารที่ ๒	
อาคารที่ ๓	อาคารที่ ๓	
อาคารที่ ๔	อาคารที่ ๔	
อาคารที่ ๕	อาคารที่ ๕	
อาคารที่ ๖	อาคารที่ ๖	
อาคารที่ ๗	อาคารที่ ๗	
อาคารที่ ๘	อาคารที่ ๘	
อาคารที่ ๙	อาคารที่ ๙	
อาคารที่ ๑๐	อาคารที่ ๑๐	

อาคารที่ ๑	
อาคารที่ ๒	
อาคารที่ ๓	
อาคารที่ ๔	
อาคารที่ ๕	

พื้นที่	แบบแปลน	จำนวน	พื้นที่

พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



หน้าปก ๓

ส่วนประกอบ

ทำขึ้นด้วยไม้ ขนาดหน้า
๑๐๒.๐๐ เมตรโดยรอบ
๑๙๖๖-๖๗

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / ควบคุม

นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	

เก็บรูป / ๑๙๖๖

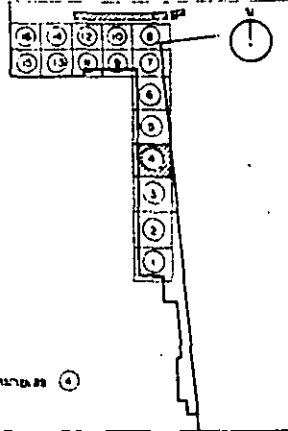
นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	
นายช่าง	

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
------	---------	------	---------

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง	นายช่าง

สำนักงานโครงการ
นครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร



วัดพนม

วัดพนม
 ๑๑๒/๑๑ แขวงพนมเปญ เขตพนมเปญ
 กรุงเทพมหานคร

ประเภท	ชื่อ	วันที่
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	
อาคาร	วัดพนม	

๑๑๒ / แขวงพนมเปญ / เขตพนมเปญ

อาคาร	
อาคาร	
อาคาร	
อาคาร	
อาคาร	

พื้นที่ / ๑๑๒

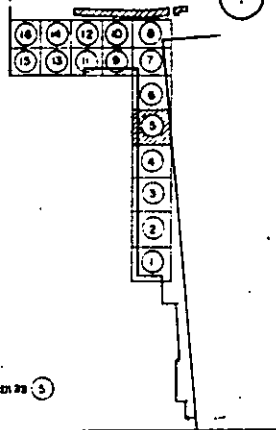
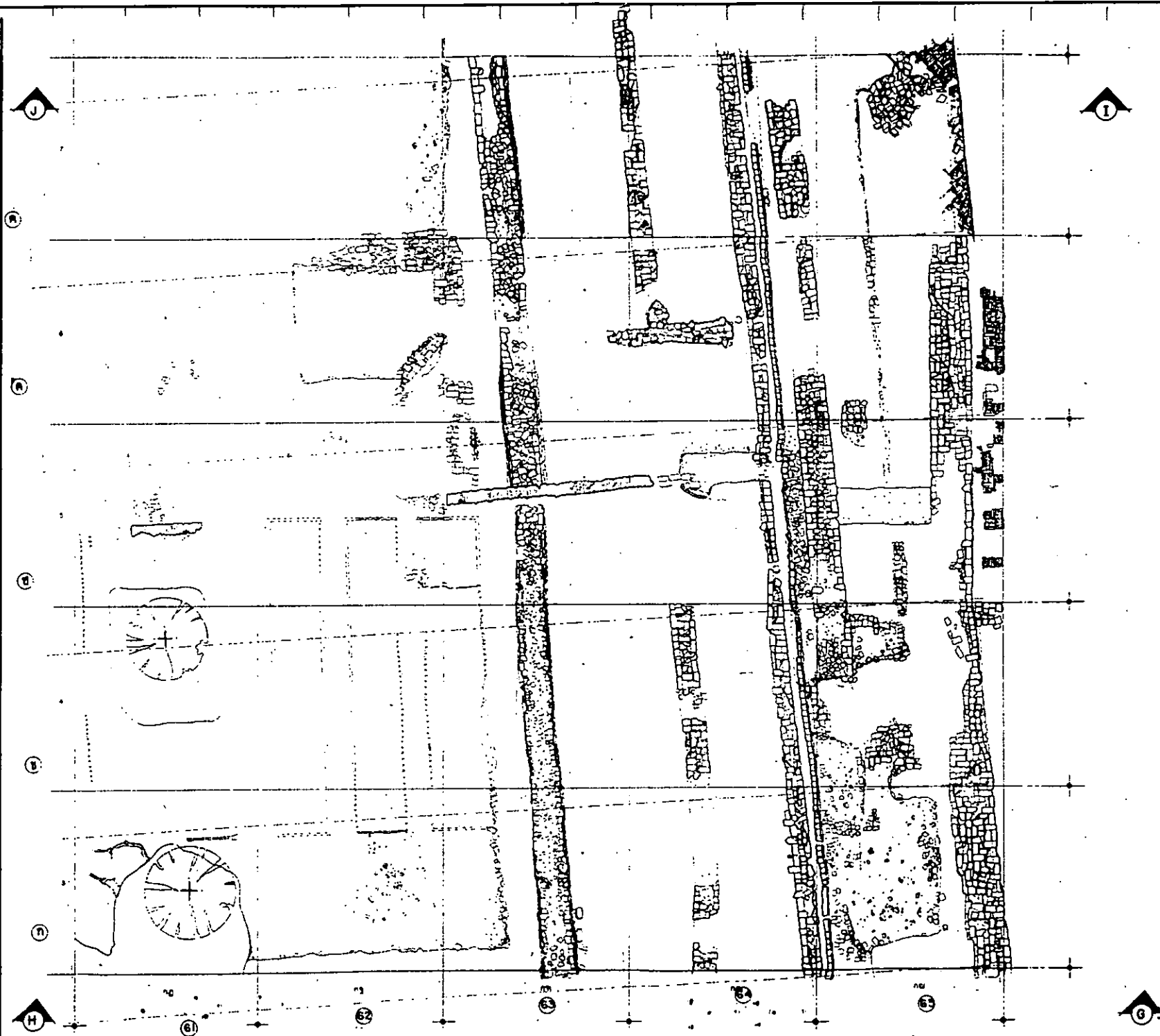
พื้นที่	
พื้นที่	
พื้นที่	
พื้นที่	
พื้นที่	

ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่
------	---------	---------	--------

พระราชวังหลวง

ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่
ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่
ชื่อ	นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่

สำนักงานโครงการ
 บคปประวัติศาสตร์
 พระนครศึกษา
 กรมศิลปากร



ส่วนประกอบ
 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 ๑๑๒/๑๑ และเขตโบราณคดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

สำรวจ	โดย	นาย	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	
นายวิชาญ	นาย	วิชาญ	

พระ / วิศวกร / สถาปนิก / ควบคุม

นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		

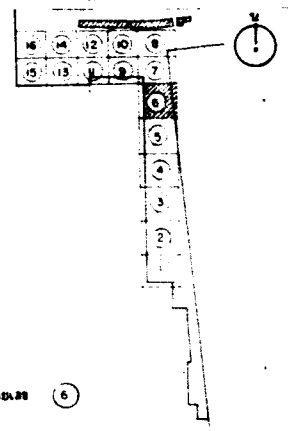
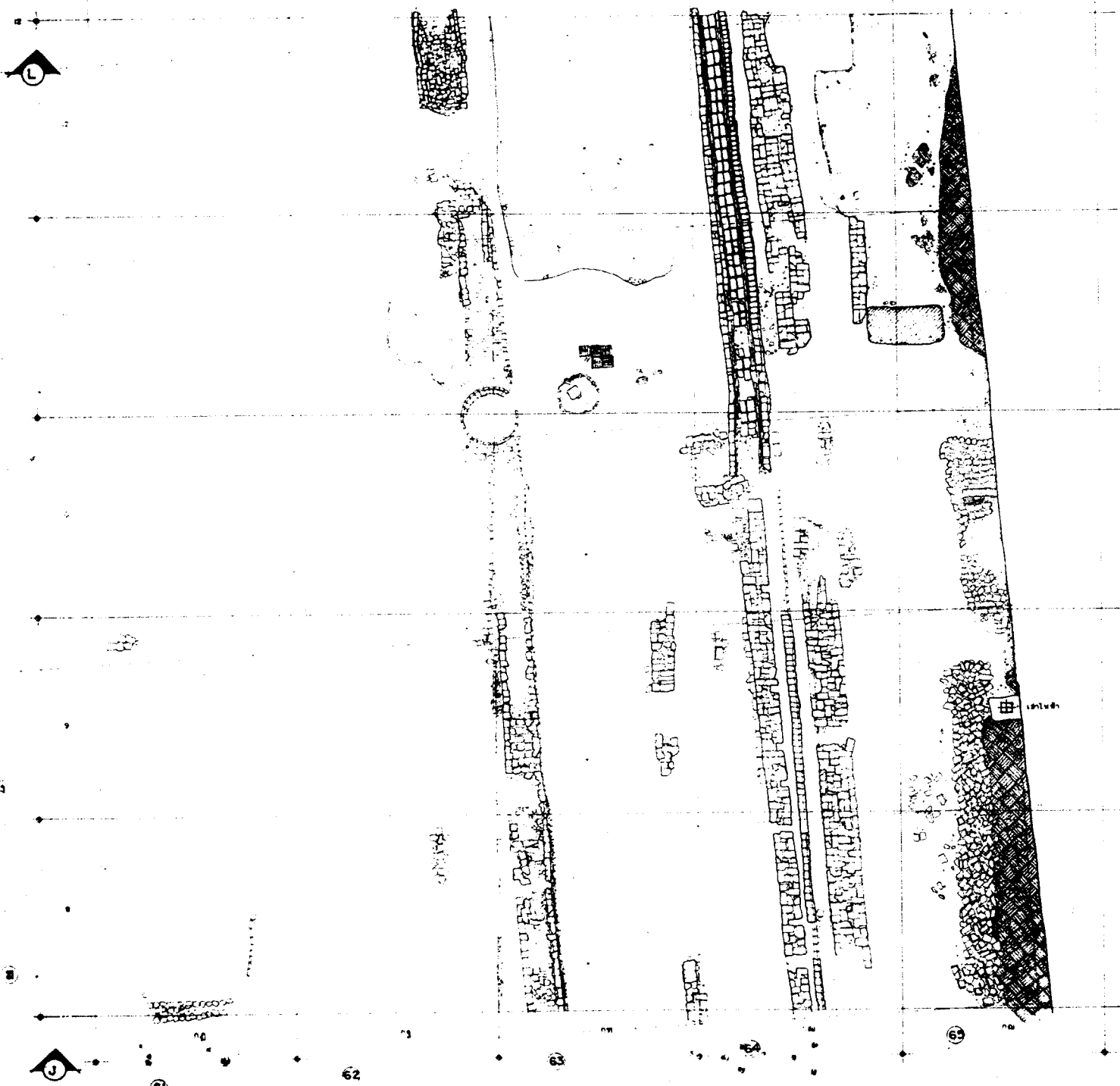
เขียน / อนุมัติ

นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		
นายวิชาญ		

พระราชวังหลวง

นายวิชาญ	นายวิชาญ	นายวิชาญ
นายวิชาญ	นายวิชาญ	นายวิชาญ
นายวิชาญ	นายวิชาญ	นายวิชาญ

สำนักงานโครงการ
 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
 กรุงเทพมหานคร
 ก จ ม ค ิล ป าก ก



สำนักงานโยธา
 สำนักผังเมืองและควบคุมอาคาร
 692/89 แขวงถนนนครไชยศรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

เจ้าของ	สมัคร - ดำรง
นายช่างผังเมือง	มนตรี โสภณ
นายช่างโยธา	ปรีดี พิศกุล
นายช่างศิลปกรรม	สุจินต์
นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	วิมลวรรณ
นักโบราณคดี	สุภา . อรรถ
สถาปนิก	พชร ใสสะอาด
วิศวกรโยธา	วิทย์ สันติสุข
ผู้ให้ข้อมูล	สมศักดิ์ พูลทรัพย์

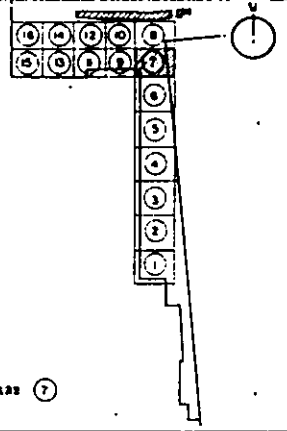
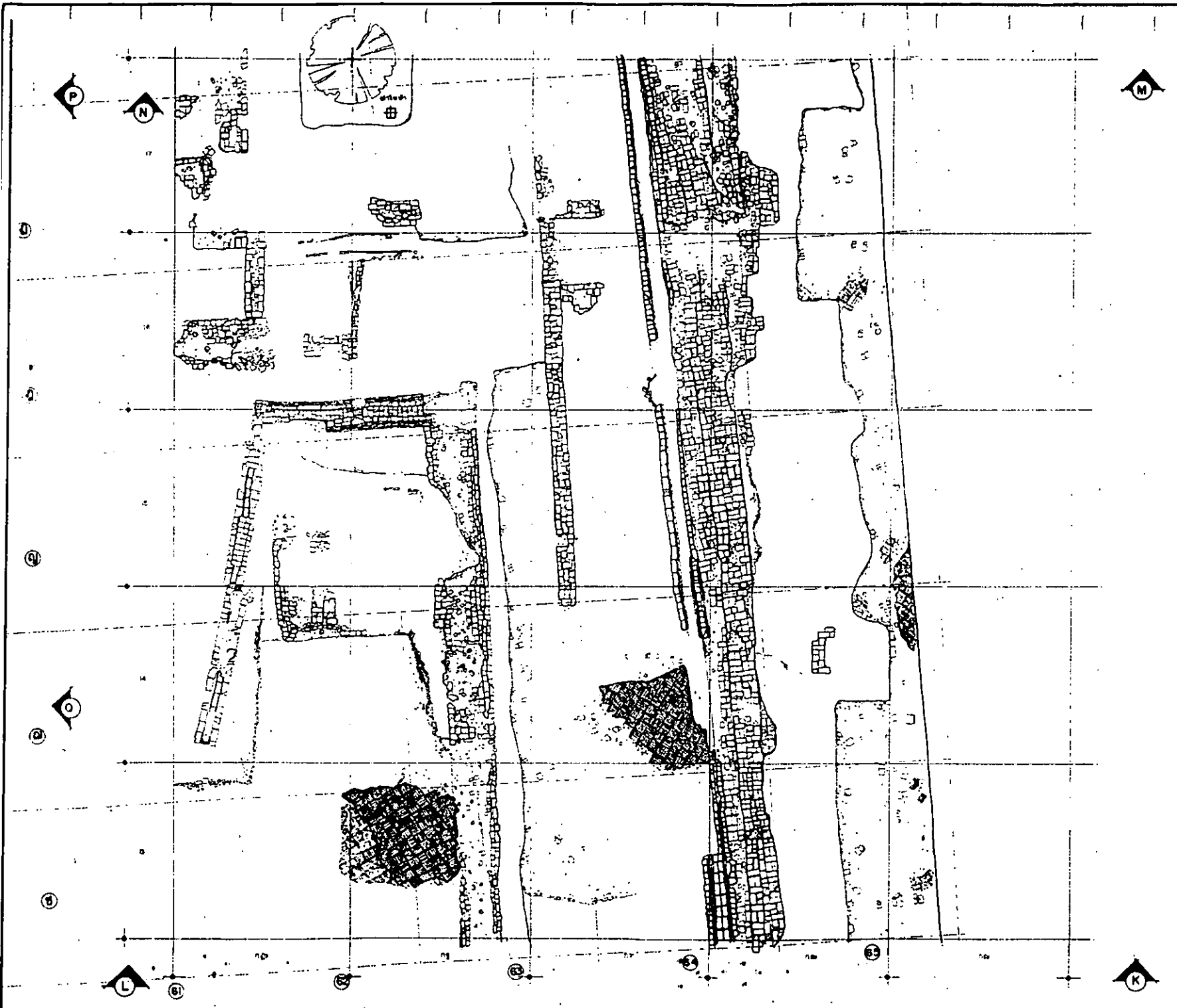
ตรวจ / วิศวกรที่ปรึกษา / สถาปนิก
นายช่างโยธา
นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
นักโบราณคดี
สถาปนิก
วิศวกรโยธา

เห็นชอบ / อนุมัติ
นายช่างวิชาการ
นายช่างโยธา
นายช่างศิลปกรรม
นายช่างโยธา
นายช่างโยธา
อนุมัติ

ชื่อ	แบบทาบ	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
			6

พระราชวังหลวง		
ผู้ทำ	นายช่างโยธา	นายช่างโยธา
ผู้ควบคุม	นายช่างโยธา	นายช่างโยธา
วันที่	นายช่างโยธา	นายช่างโยธา

สำนักวางโครงการ
 นายประวิทย์ วัฒนศิริ
 พระนครโยธา
 กรมศิลปากร



ส่วนประกอบ
 ฟื้นฟูส่วนที่ ๖๒๒/๘๘
 กรมศิลปากร

ชื่อ	ตำแหน่ง / หน้าที่
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน
นายวิชาญ วิชาญ	ช่างเขียน

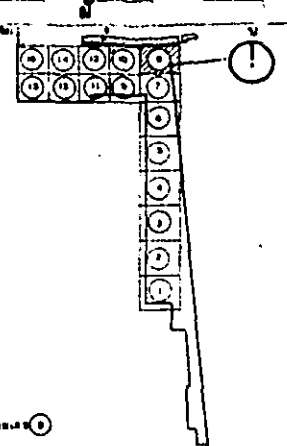
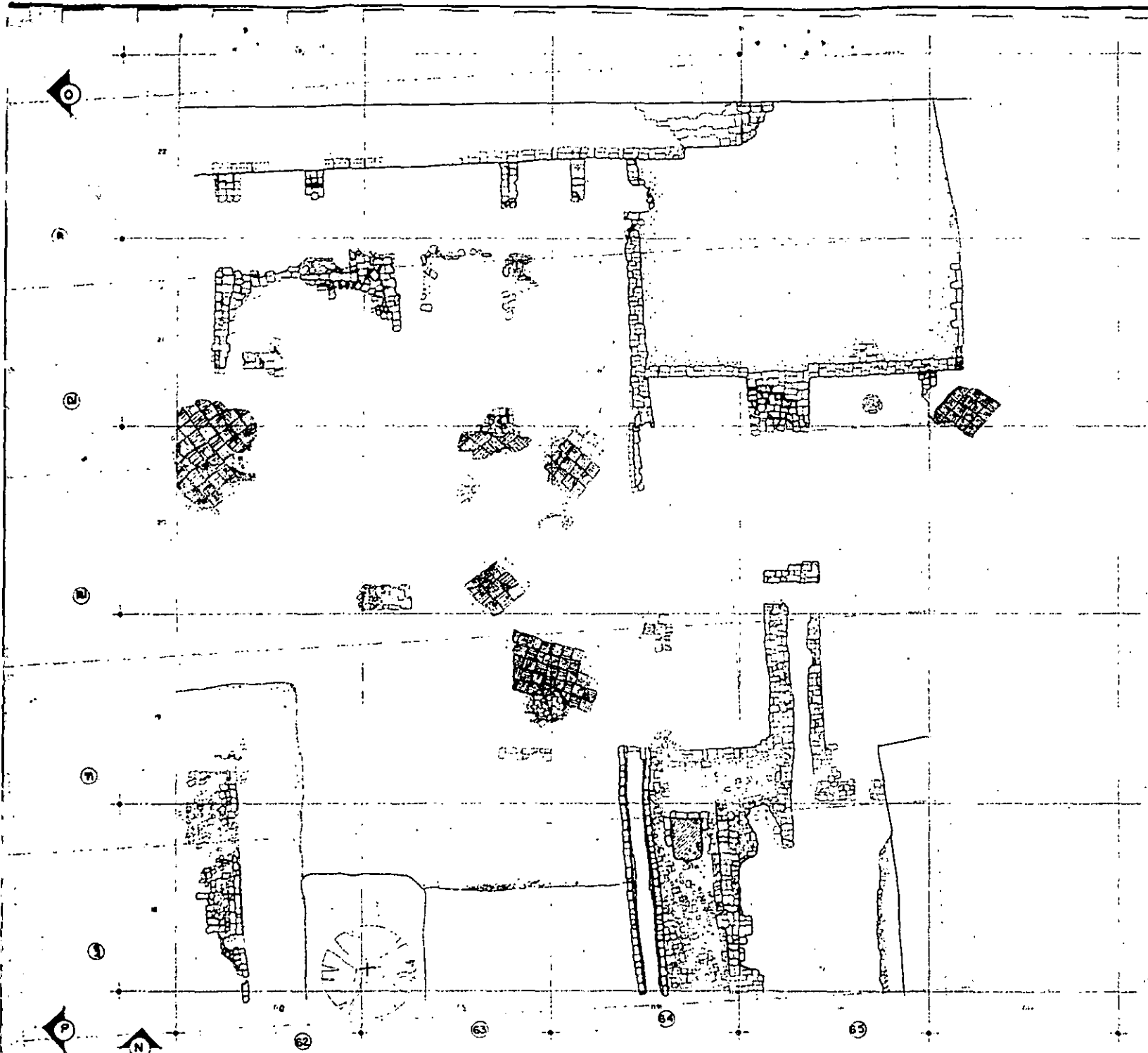
ชื่อ / ตำแหน่ง / หน้าที่	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	

ชื่อ / ตำแหน่ง / หน้าที่	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	
นายวิชาญ วิชาญ	

พระราชวังหลวง

กรมศิลปากร

กรมศิลปากร
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



สำนักงานโบราณคดี
 กรมศิลปากร
 ๑๐๒/๑๑ แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต
 กรุงเทพมหานคร

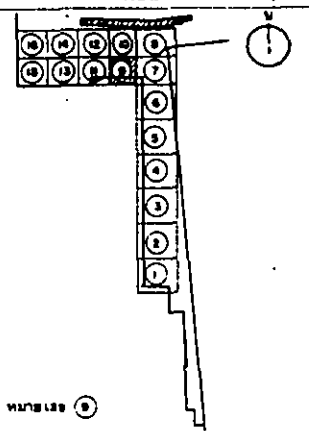
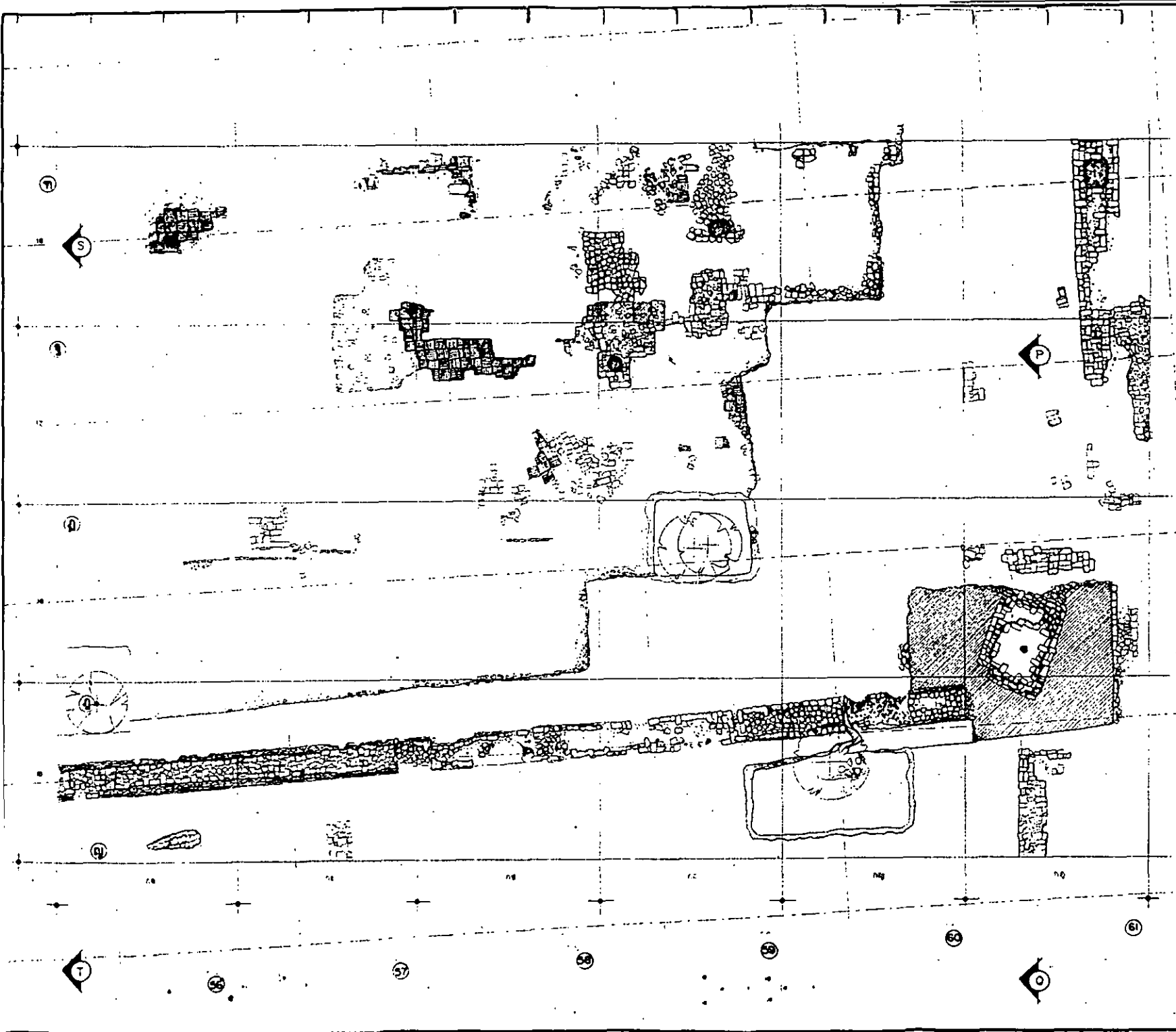
ปีที่ขุด	วันที่ขุด	
นายช่างสำรวจ	นายช่างเขียน	
นายช่างแปล	นายช่างพิมพ์	
นายช่างวัด	นายช่างช่าง	
นายช่างช่าง	นายช่างช่าง	
นายช่างช่าง	นายช่างช่าง	
นายช่างช่าง	นายช่างช่าง	
นายช่างช่าง	นายช่างช่าง	

วัด / โบราณวัตถุ / สลักหิน			
วัด	โบราณวัตถุ	สลักหิน	

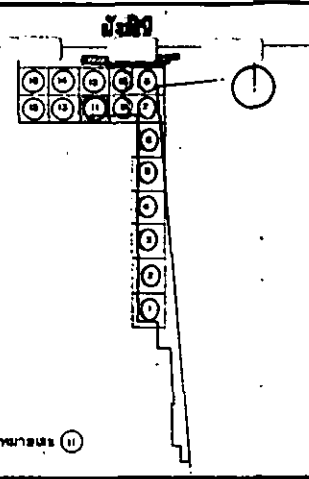
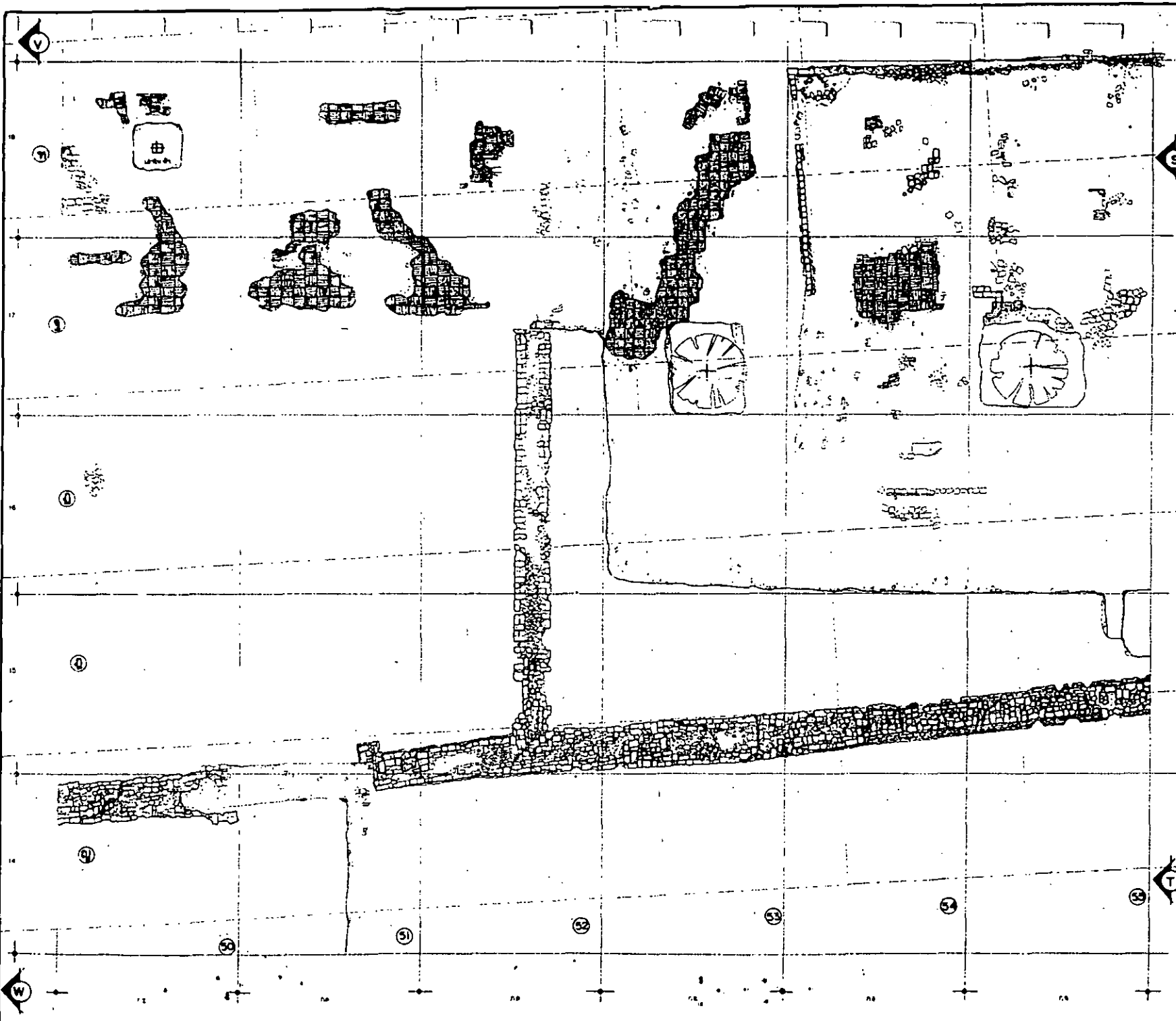
สิ่งปลูกสร้าง / ฐาน			
ฐาน	ฐาน	ฐาน	ฐาน

พระราชวังหลวง		
๑	๒	๓
๑	๒	๓
๑	๒	๓

สำนักงานโบราณคดี
 กรมศิลปากร
 พระนคร กรุงเทพมหานคร
 กรมศิลปากร



ศูนย์โบราณคดี		
พื้นที่โบราณคดี ขุขันธ์		
502/00 แขวงเมืองขุขันธ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์		
ชื่อ	ชนิด / ส่วน	
โบราณวัตถุ	โบราณ	
โบราณสถาน	เมืองเก่า	<i>Phu Khit</i>
โบราณวัตถุ	ดิน	50
โบราณวัตถุ	ดินเผา	<i>ดินเผา</i>
โบราณวัตถุ	หิน	<i>หินทราย</i>
โบราณวัตถุ	เหล็ก	<i>เหล็ก</i>
โบราณวัตถุ	โลหะ	<i>โลหะ</i>
โบราณวัตถุ	หิน	<i>หิน</i>
เขต / แขวง / อำเภอ / ตำบล		
โบราณสถาน		
โบราณวัตถุ		
โบราณวัตถุ		
โบราณวัตถุ		
โบราณวัตถุ		
หิน / อิฐ / ภาชนะดินเผา / เครื่องปั้นดินเผา		
หิน	แบบ	จำนวน
พระราชวังหลวง		
ชื่อ	ชนิด / ส่วน	จำนวน
หิน	แบบ	จำนวน
สำนักงานโครงการ ศิลปวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์		
กรมศิลปากร		



หน้าบัน
งานศิลปกรรม ๒๕๒๕
กรมศิลปากร

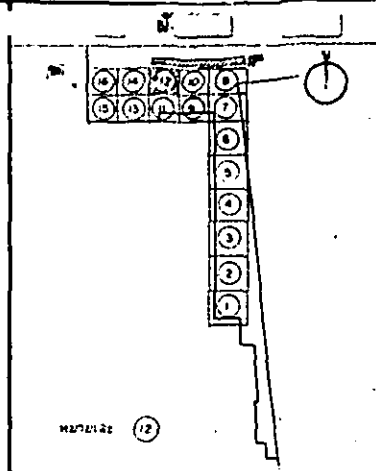
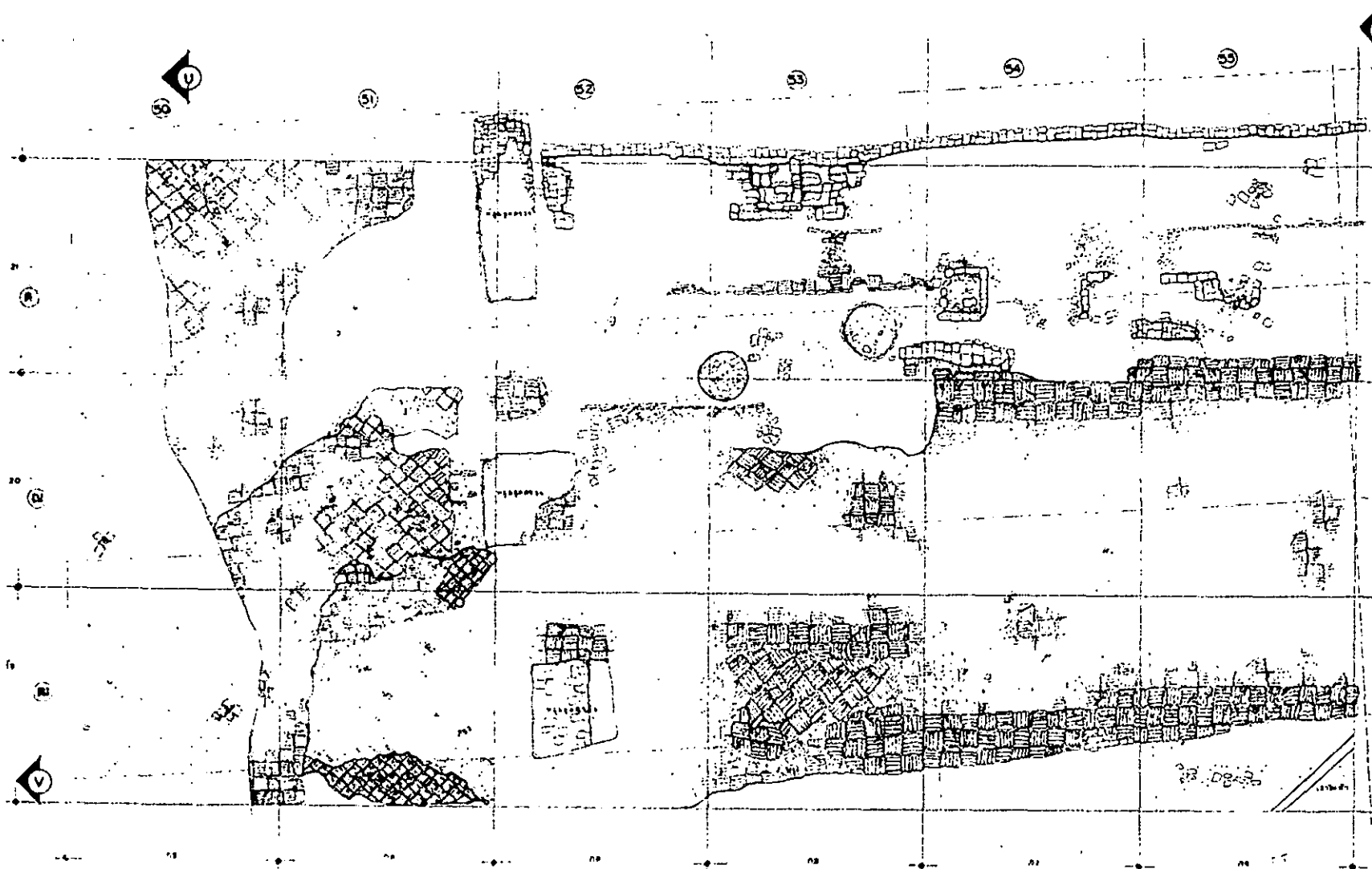
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	
หน้าบัน	หน้าบัน	

หน้าบัน / หน้าบัน / หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		

หน้าบัน / หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		
หน้าบัน		

หน้าบัน		
หน้าบัน	หน้าบัน	หน้าบัน
หน้าบัน	หน้าบัน	หน้าบัน

หน้าบัน
หน้าบัน
หน้าบัน



ส่วนประกอบ
 ราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร 10220
 กรุงเทพมหานคร

ชื่อ	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	
ราชภัฏจันทรเกษม	ชื่อ	

ชื่อ / ราชภัฏจันทรเกษม / จันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		

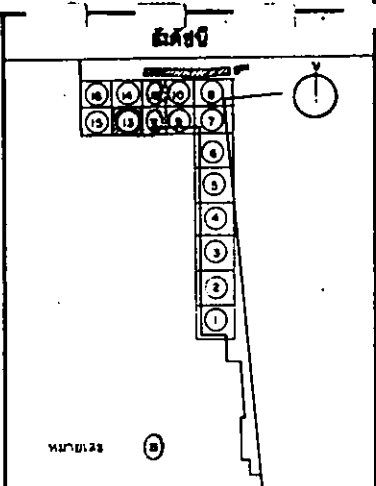
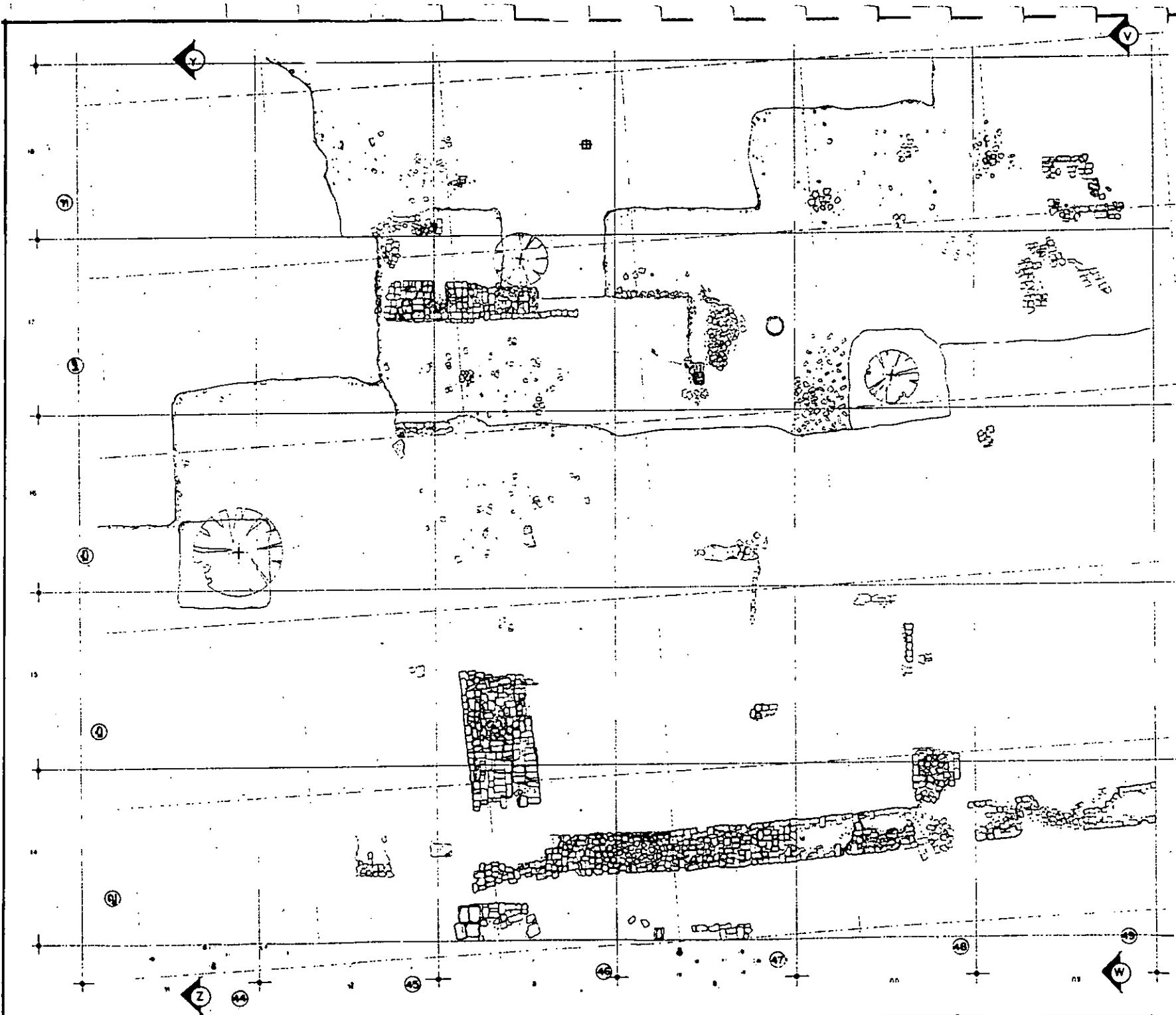
ชื่อ / ชื่อ		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		
ราชภัฏจันทรเกษม		

ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ
ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ	ชื่อ
ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม	ราชภัฏจันทรเกษม

สำนักวิชาโครงการ
 วิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
 กรุงเทพมหานคร
 กรมศิลปากร



วัดพนมเปญ
 192/22 ถนนมหาเมฆบุรี แขวงวัด
 เขตพระนคร

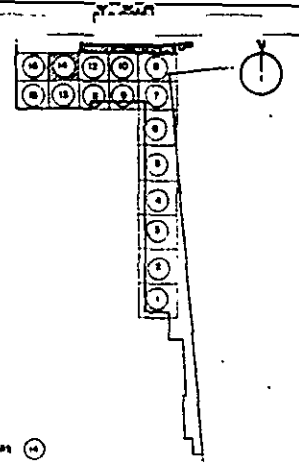
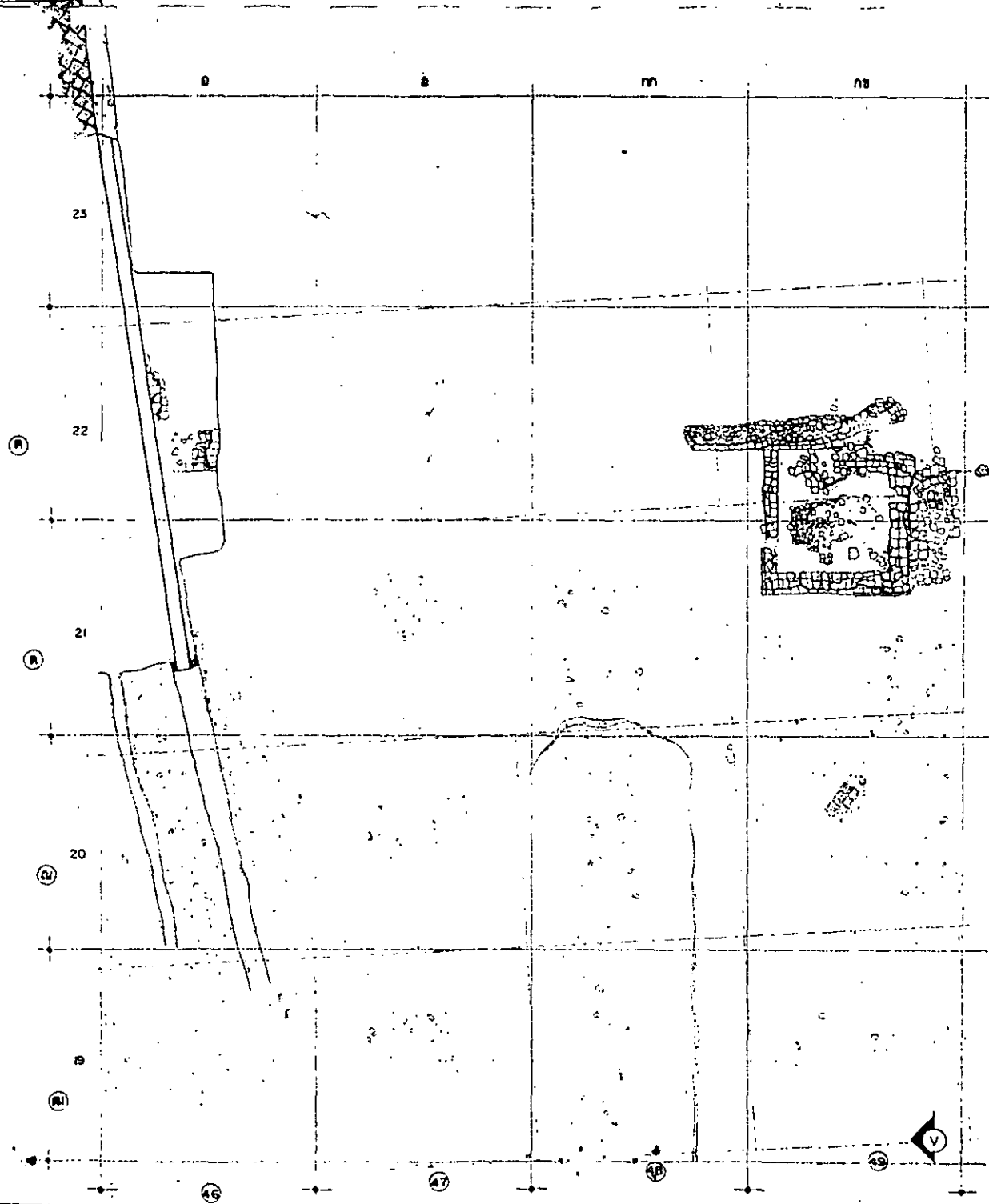
เจ้าอาวาส	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสรอง	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	
เจ้าอาวาสช่วย	เจ้าอาวาส	

เจ้าอาวาส		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		

เจ้าอาวาส		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		

เจ้าอาวาส		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		
เจ้าอาวาสช่วย		

**สำนักการปกครอง
 นครพนม
 พระนครคีรี
 กรุงเทพมหานคร**



ส่วนที่ ๑๑
ทำเนียบงานโยธา
 หน้าที่ส่วนช่างโยธา ประจำกรม
 ๑๑๑/๑๑ และส่วนช่างโยธา ๑๑๑๑๑
 กรุงเทพมหานคร

ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		
ช่างโยธา	ช่างโยธา		

ช่างโยธา / วิศวกรโยธา / วิศวกรโยธา

ช่างโยธา			
วิศวกรโยธา			
วิศวกรโยธา			
วิศวกรโยธา			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

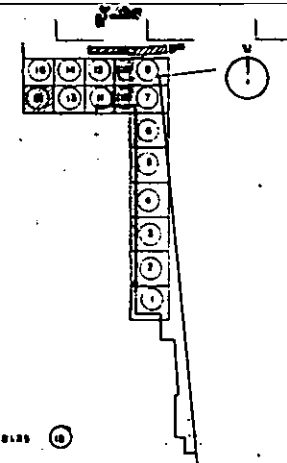
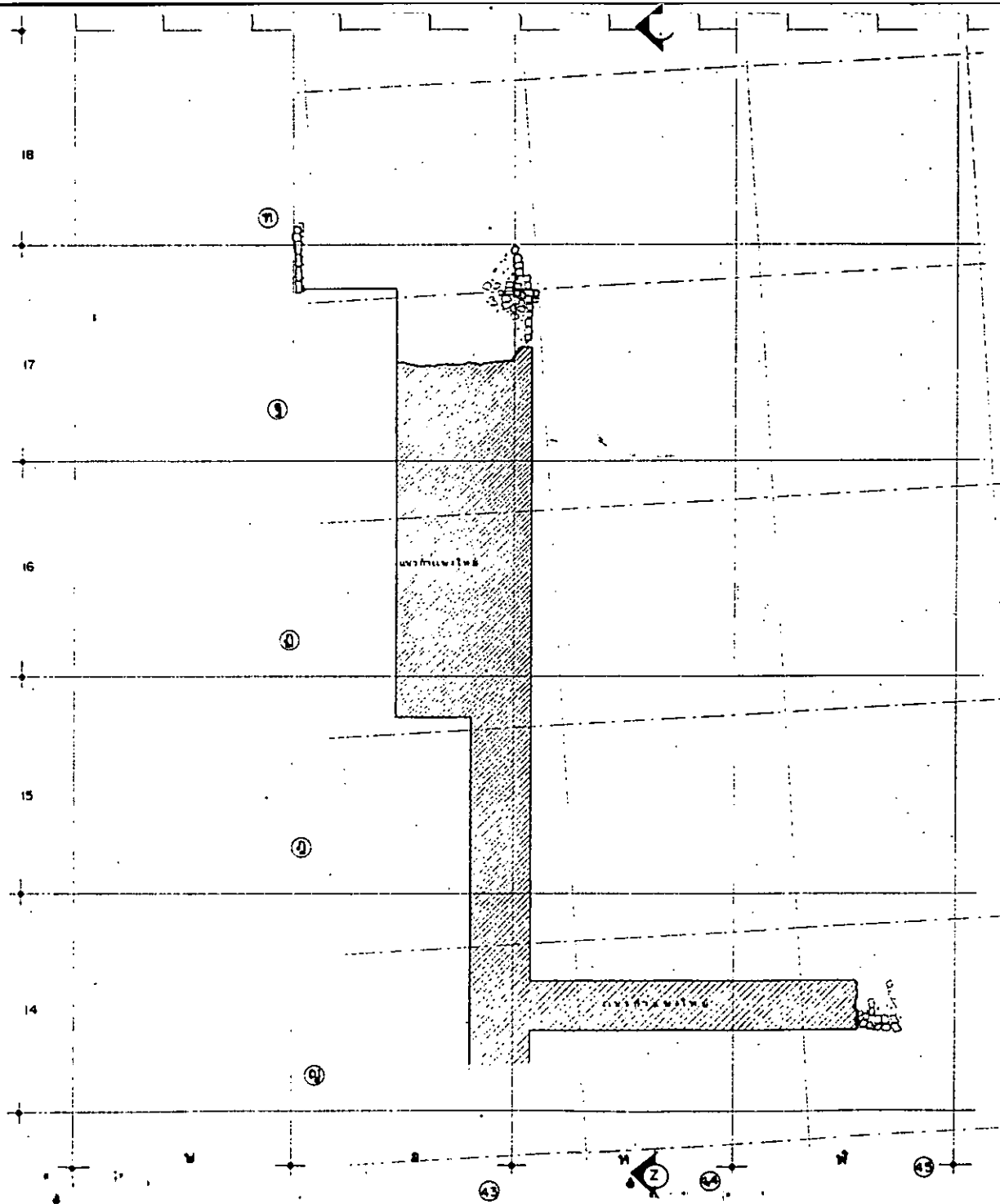
เห็นชอบ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			
อนุมัติ			

พระราชวังหลวง

ผู้ว่าราชการจังหวัด / วิศวกรโยธา / วิศวกรโยธา

กรุงเทพมหานคร

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



คำอธิบาย
 1. อาคารพาณิชย์
 2. ถนน

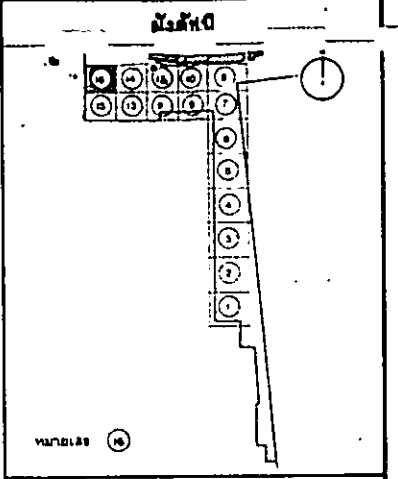
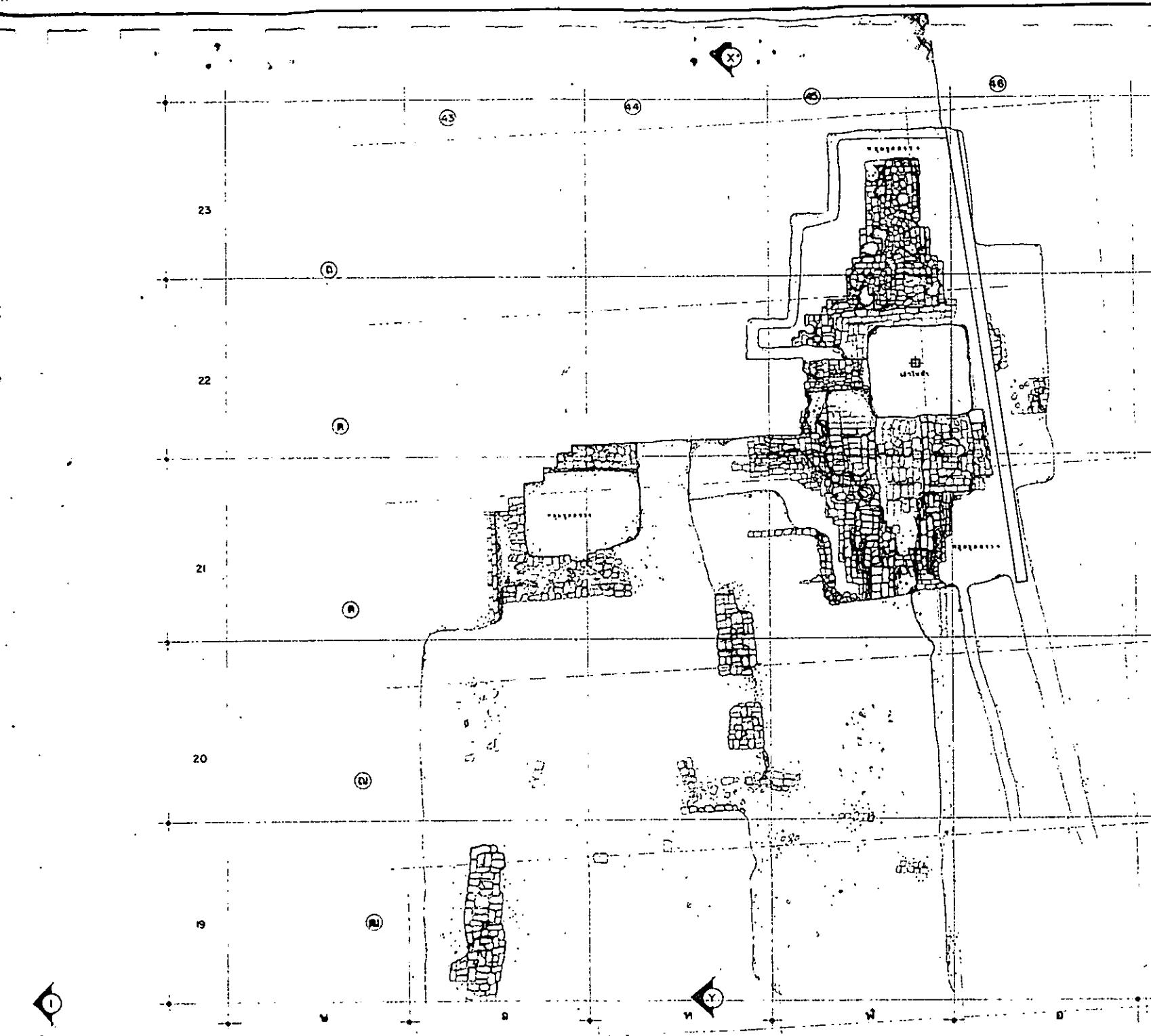
ชื่อ	ตำแหน่ง	ชื่อ	ตำแหน่ง
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้
อาคารพาณิชย์	บนที่ดิน	ถนน	ด้านใต้

พื้นที่ / ไร่ / ตารางวา / ตารางเมตร			
อาคารพาณิชย์			
อาคารพาณิชย์			
อาคารพาณิชย์			
อาคารพาณิชย์			
อาคารพาณิชย์			

พื้นที่ / ไร่ / ตารางวา / ตารางเมตร			
พื้นที่	แบบ	จำนวน	หน่วย

พระราชบัญญัติ			
มาตรา	มาตรา	มาตรา	มาตรา
มาตรา	มาตรา	มาตรา	มาตรา
มาตรา	มาตรา	มาตรา	มาตรา
มาตรา	มาตรา	มาตรา	มาตรา

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



ผังบริเวณ
 ศึกษาร่วมสำนัก ปุทธาภิบาล
 ๑๑๖/๑๑ แขวงบางนาพรุ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ชื่อวง	โดย	วันที่
วงสถาปัตย์	ประทีป	
วงช่างไม้	ประทีป	
วงช่างปั้น	ประทีป	
วงช่างเขียน	ประทีป	
วงช่างสี	ประทีป	
วงช่างปูน	ประทีป	
วงช่างเหล็ก	ประทีป	
วงช่างไฟฟ้า	ประทีป	

ประตู / รั้ว / กำแพง / เสา			
วงสถาปัตย์			
วงช่างไม้			
วงช่างปั้น			
วงช่างเขียน			
วงช่างสี			
วงช่างปูน			
วงช่างเหล็ก			

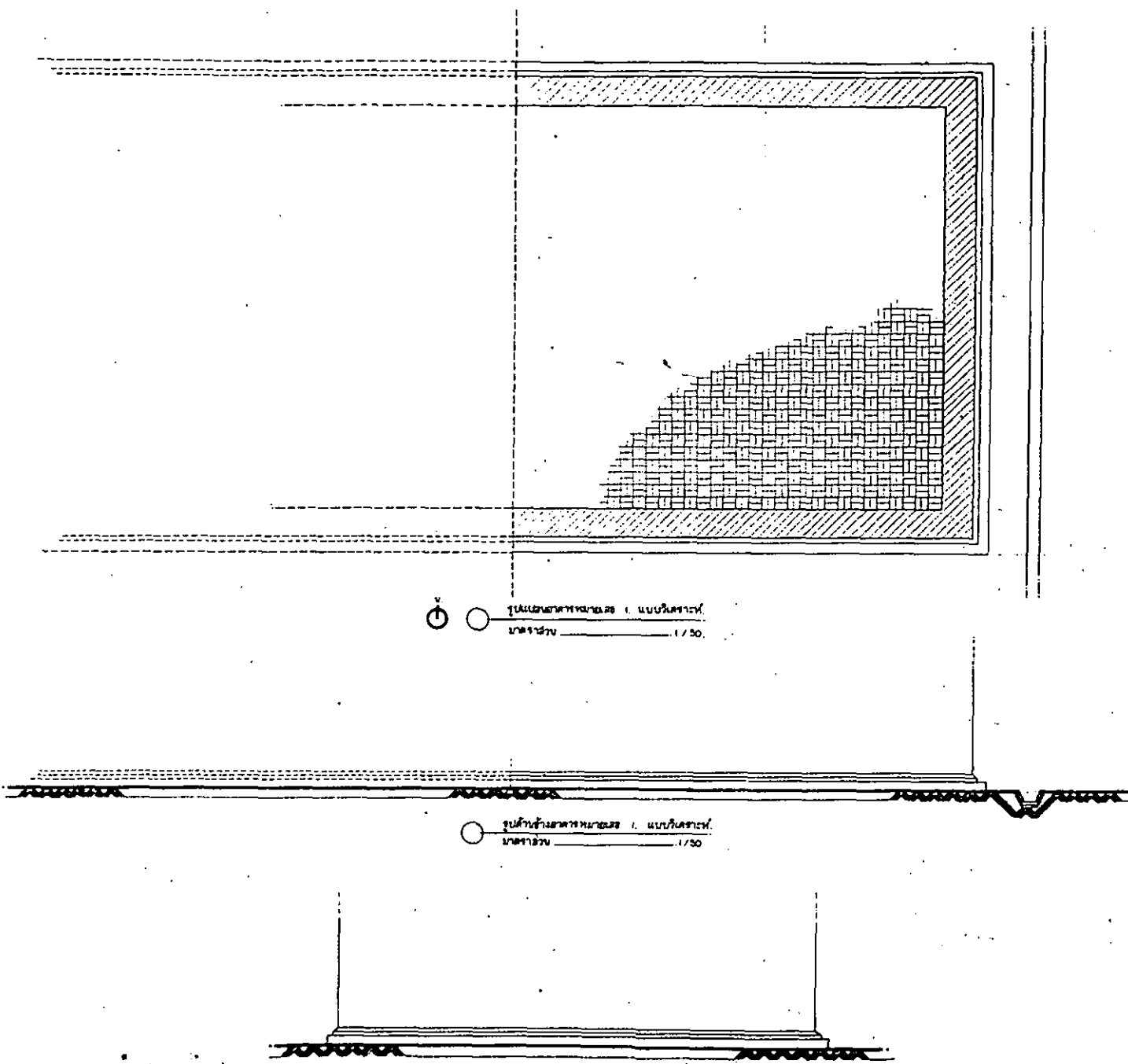
เตียงนอน / อยุ่			
วงสถาปัตย์			
วงช่างไม้			
วงช่างปั้น			
วงช่างเขียน			
วงช่างสี			
วงช่างปูน			
วงช่างเหล็ก			

วันที่	แบบร่าง	จำนวน	แผ่น

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
ผู้ควบคุม	ผู้ควบคุม	ผู้ควบคุม
ผู้ควบคุม	ผู้ควบคุม	ผู้ควบคุม

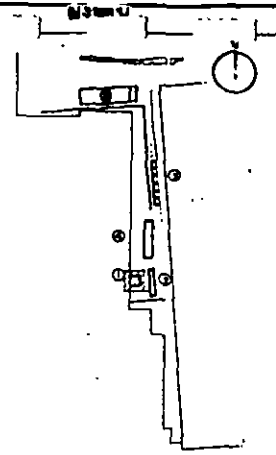
สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



รูปถ่ายจากภาพถ่ายทางอากาศ 1. แบบในอาคาร
มาตราส่วน 1/50

รูปถ่ายจากภาพถ่ายทางอากาศ 2. แบบในอาคาร
มาตราส่วน 1/50

รูปถ่ายจากภาพถ่ายทางอากาศ 3. แบบในอาคาร
มาตราส่วน 1/50



สำนักงานโยธา
ที่จังหวัดภูเก็ต ภูเก็ต
๑๑๒/๑๑ และ ๑๑๒/๑๑๑/๑๑๑/๑๑๑
ภูเก็ต

ชื่อ	ตำแหน่ง / วิชา		
นายช่างเทคนิค	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		
นายช่างโยธา	โยธา		

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / ควบคุมงาน

นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			
นายช่างโยธา			

ชื่อ	ตำแหน่ง	จำนวนแผ่น	แผ่นที่

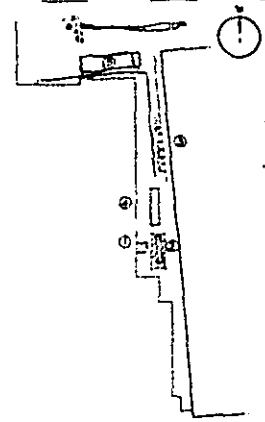
พระราชบัญญัติ

ชื่อ, น. ๑๑๒/๑๑๑ และ ๑๑๒/๑๑๑/๑๑๑/๑๑๑

รูปแบบ	แบบในอาคาร	มาตราส่วน
๑๑๒/๑๑๑		๑/๕๐

สำนักงานโยธา
นครภูเก็ต
พระนครภูเก็ต
กรมศิลปากร

หน้า ๕



ตำแหน่งอาคาร

ทำเนียบบ้านเลขที่ ๒ ถนนวิภาวดี
เลขที่ ๑๐๒/๑๑ แขวงจตุจักร กทม. ๑๐๑๓๐

ชื่อ	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง		
นายช่างควบคุม	นายสมชาย		
นายช่างเขียน	นายสมชาย		
นายช่างสำรวจ	นายสมชาย		
นายช่างประเมิน	นายสมชาย		
นายช่างเทคนิค	นายสมชาย		
นายช่างก่อสร้าง	นายสมชาย		
นายช่างโยธา	นายสมชาย		
นายช่างไฟฟ้า	นายสมชาย		
นายช่างประปา	นายสมชาย		
นายช่างสุขาภิบาล	นายสมชาย		
นายช่างสิ่งแวดล้อม	นายสมชาย		
นายช่างจราจร	นายสมชาย		
นายช่างป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	นายสมชาย		

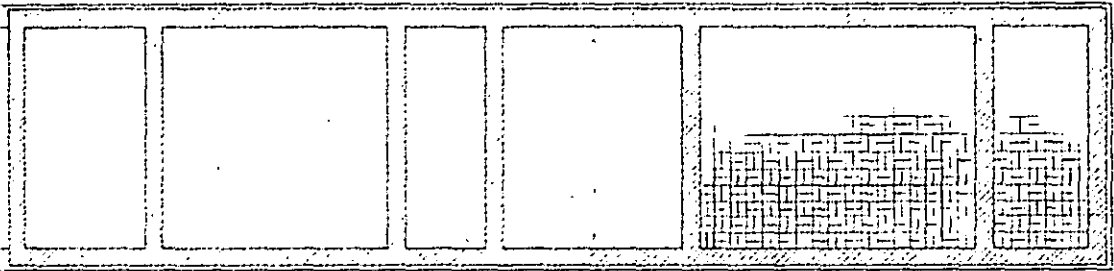
ผู้ควบคุม / อนุมัติ

ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
นายช่างควบคุม			
นายช่างเขียน			
นายช่างสำรวจ			
นายช่างประเมิน			
นายช่างเทคนิค			
นายช่างก่อสร้าง			
นายช่างโยธา			
นายช่างไฟฟ้า			
นายช่างประปา			
นายช่างสุขาภิบาล			
นายช่างสิ่งแวดล้อม			
นายช่างจราจร			
นายช่างป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย			

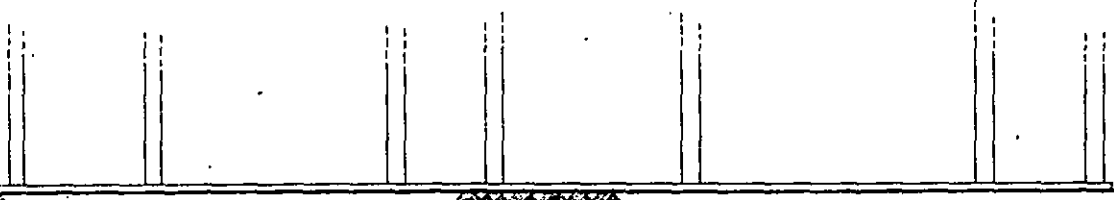
พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
นายช่างควบคุม		
นายช่างเขียน		
นายช่างสำรวจ		
นายช่างประเมิน		
นายช่างเทคนิค		
นายช่างก่อสร้าง		
นายช่างโยธา		
นายช่างไฟฟ้า		
นายช่างประปา		
นายช่างสุขาภิบาล		
นายช่างสิ่งแวดล้อม		
นายช่างจราจร		
นายช่างป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		

สำนักงานโครงการ
นครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร



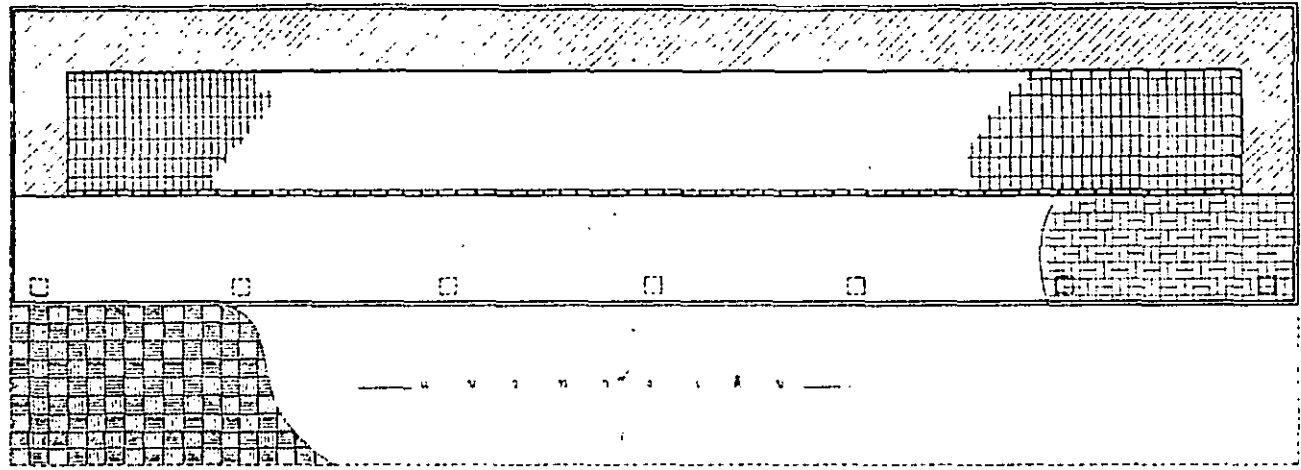
รูปถ่ายหน้าอาคารเลขที่ ๒ ถนนวิภาวดี
มาตราส่วน 1/50



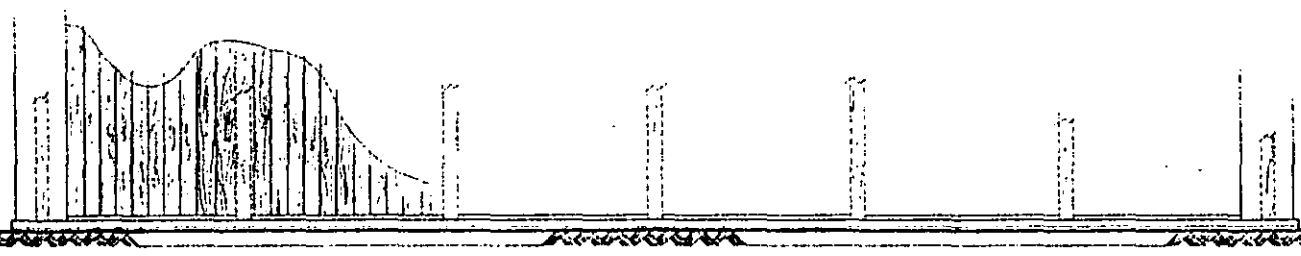
รูปถ่ายหน้าอาคารเลขที่ ๒ ถนนวิภาวดี
มาตราส่วน 1/50



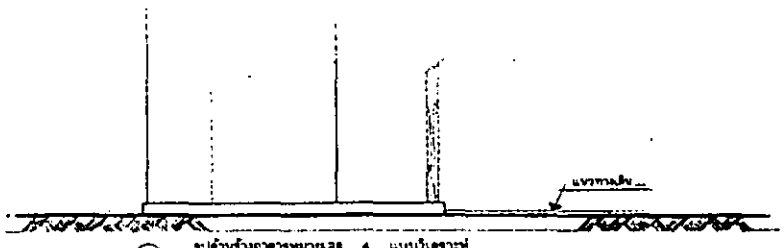
รูปถ่ายหน้าอาคารเลขที่ ๒ ถนนวิภาวดี
มาตราส่วน 1/50



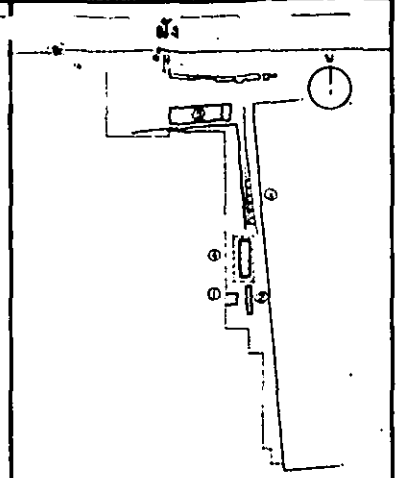
รูปแปลนอาคารหมายเลข 4 แบบไม้เตาไฟ
มาตราส่วน 1/50



รูปด้านหน้าอาคารหมายเลข 4 แบบไม้เตาไฟ
มาตราส่วน 1/50



รูปด้านข้างอาคารหมายเลข 4 แบบไม้เตาไฟ
มาตราส่วน 1/50



ที่ดินกรมโยธา
ที่จังหวัดชลบุรี เขตเมืองเก่า
เลขที่ ๑๑๒/๑๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๒/๑๑
กรุงเทพมหานคร

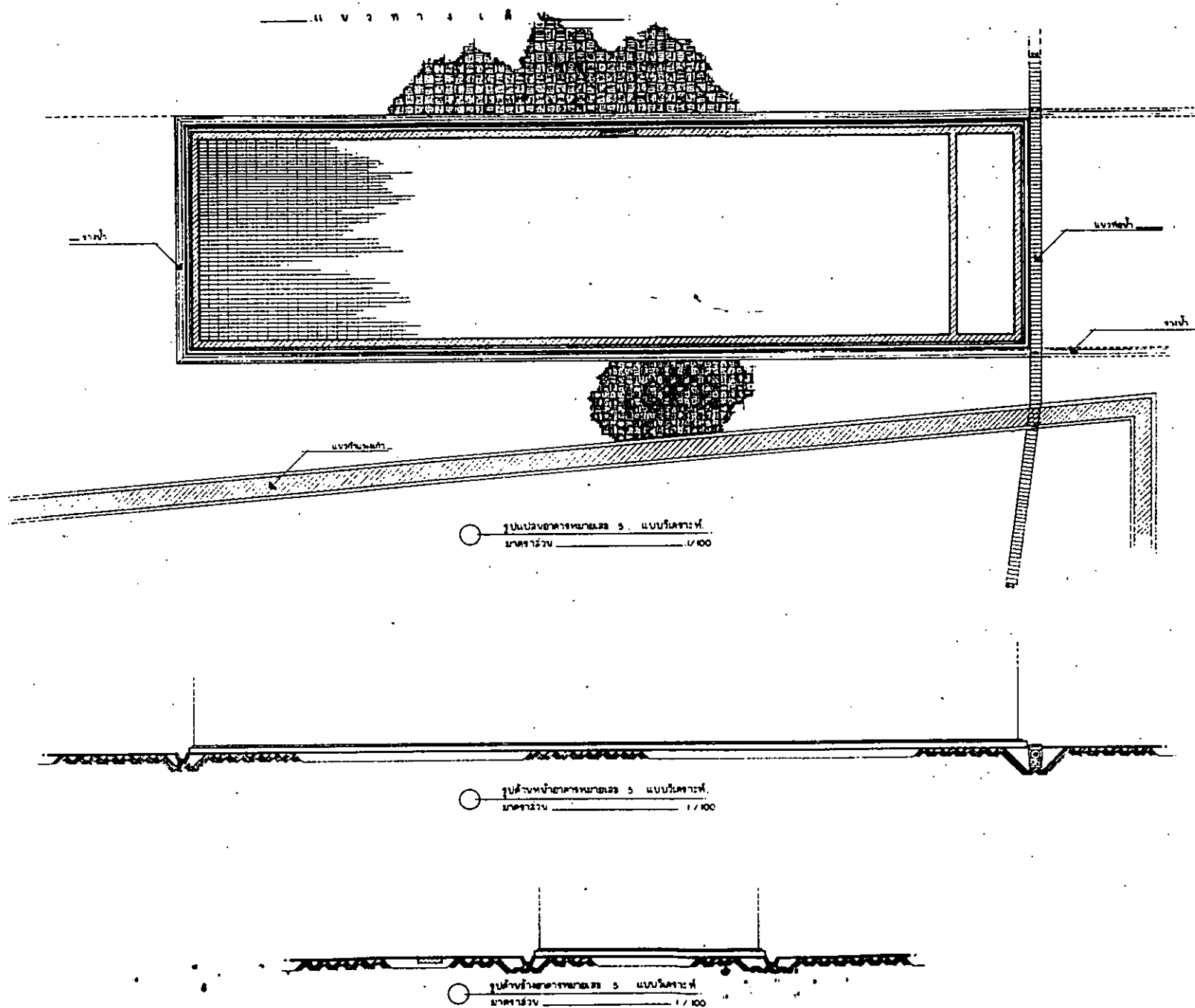
ชื่อคน	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง		
นายช่างเขียน	นายช่างเขียน		
นายช่างควบคุม	นายช่างควบคุม		
นายช่างสำรวจ	นายช่างสำรวจ		
นายช่างสถาปัตย์	นายช่างสถาปัตย์		
นายช่างโยธา	นายช่างโยธา		
นายช่างเครื่องกล	นายช่างเครื่องกล		
นายช่างไฟฟ้า	นายช่างไฟฟ้า		
นายช่างสุขาภิบาล	นายช่างสุขาภิบาล		
นายช่างเคมี	นายช่างเคมี		
นายช่างโลหะ	นายช่างโลหะ		
นายช่างไม้	นายช่างไม้		
นายช่างสี	นายช่างสี		

ราคา / วัสดุที่ใช้ / งบประมาณ			
วัสดุไม้			
วัสดุเหล็ก			
วัสดุปูน			
วัสดุอิฐ			
วัสดุอื่น ๆ			

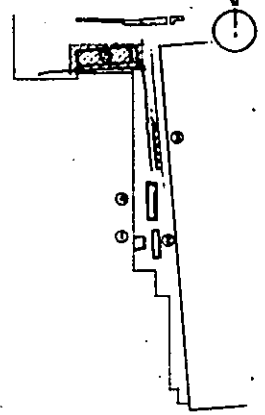
พื้นที่ / วัสดุที่ใช้ / งบประมาณ			
พื้นที่			
วัสดุไม้			
วัสดุเหล็ก			
วัสดุปูน			
วัสดุอิฐ			
วัสดุอื่น ๆ			

พระราชวังหลวง
ที่ ๑๑๒/๑๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๒/๑๑
กรุงเทพมหานคร

สำนักงานโครงการ
นครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร



ผังหลังคา



ดำเนินการโดย

สำนักงานช่างเทคนิค กรุงเทพมหานคร
๑๑๒/๑๑ แขวงบางกอกน้อย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วิศวกร	วิศวกร / วิศวกร		
นายช่างสำรวจ	นายช่าง		
นายช่างเขียน	นายช่าง		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		
นักวิชาช่างเทคนิค	นักวิชา		

ตรวจ / รับทราบที่... / ลงนาม

นายช่างเขียน			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			

เห็นชอบ / อนุมัติ

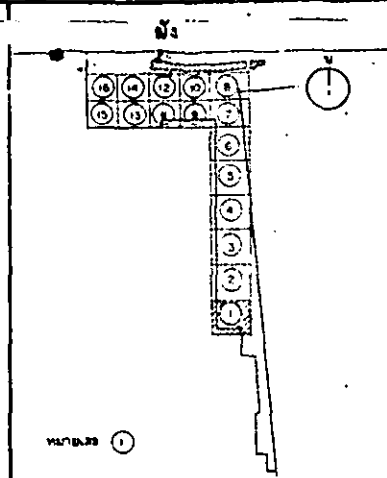
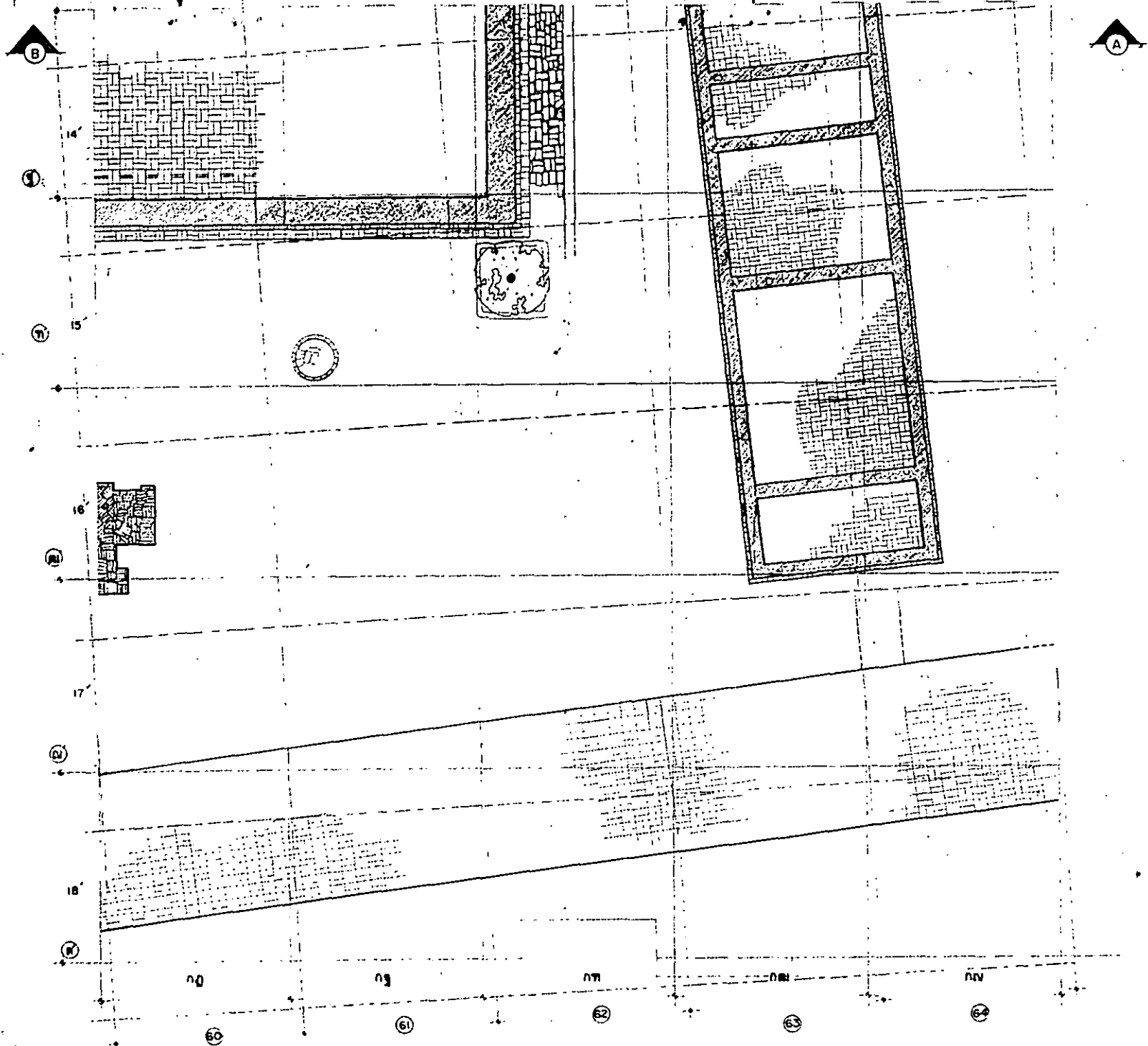
นายช่างเขียน			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			
นักวิชาช่างเทคนิค			

ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง
ชื่อ	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง	ตำแหน่ง

สำนักงานโครงการ
นครประวัติศาสตร์
พระนครศรีอยุธยา
กรมศิลปากร



สำนักงานโยธา
 ราชบัณฑิตยสถาน กรุงเทพมหานคร
 ๑๐๒/๒๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค
 กรุงเทพมหานคร

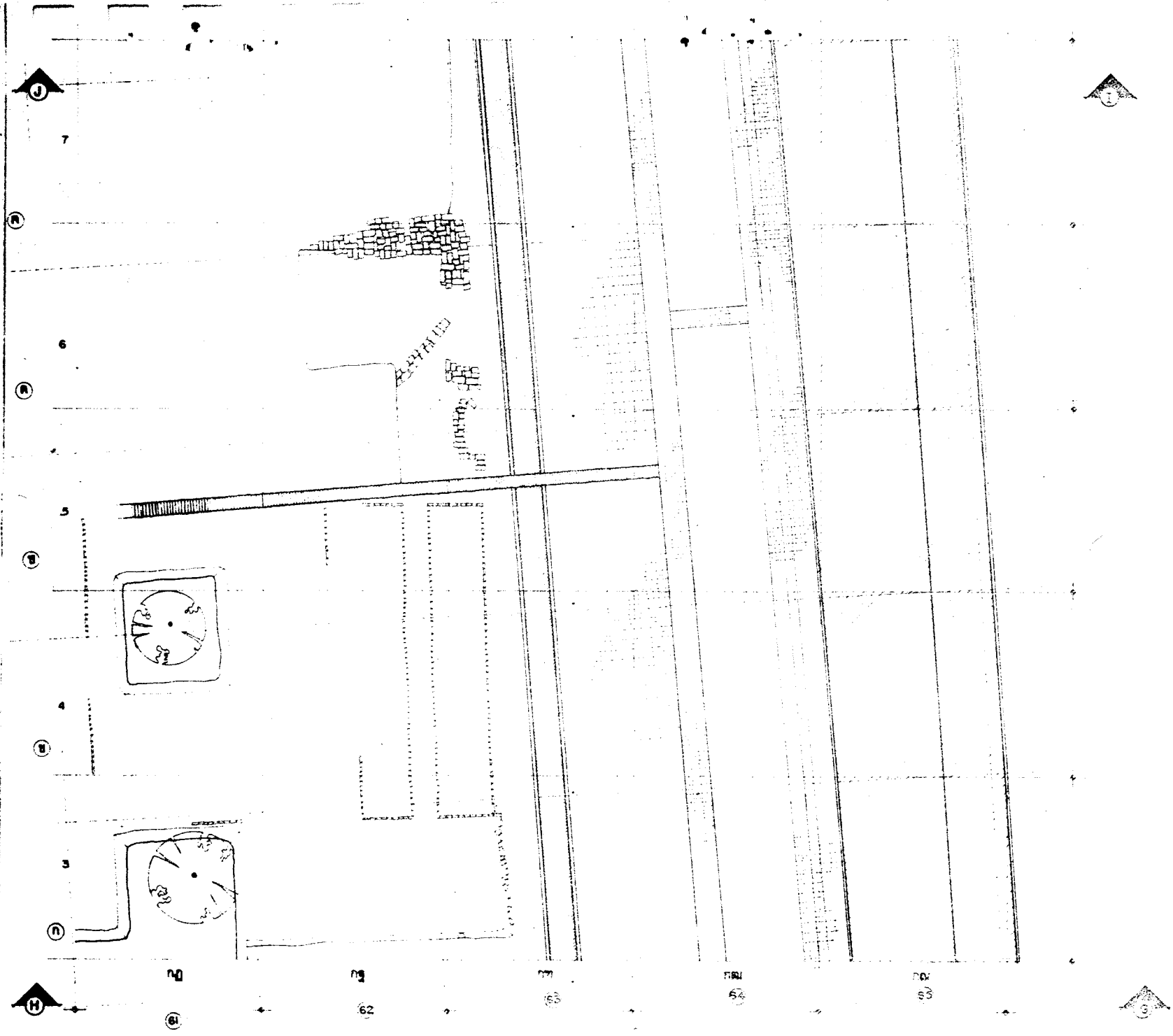
ชื่อ	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		
นายวิชาญ	นายวิชาญ		

ชื่อ / ชื่อตำแหน่ง / ตำแหน่ง			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			

ชื่อ / ชื่อตำแหน่ง			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			
นายวิชาญ			

พระราชวังหลวง
 ๕/๕ ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค กรุงเทพมหานคร
 ๑๐๒/๒๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค กรุงเทพมหานคร
 ๑๐๒/๒๒ ถนนพหลโยธิน แขวงสามยุค กรุงเทพมหานคร

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



สำนักงานโยธา
 หน่วยงานที่รับผิดชอบ กรุงเทพมหานคร
 กรมโยธาธิการและผังเมือง

ชื่อ	ตำแหน่ง / หน้าที่
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / ควบคุมงาน

ชื่อ	ตำแหน่ง / หน้าที่
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา

เห็นชอบ / อนุมัติ

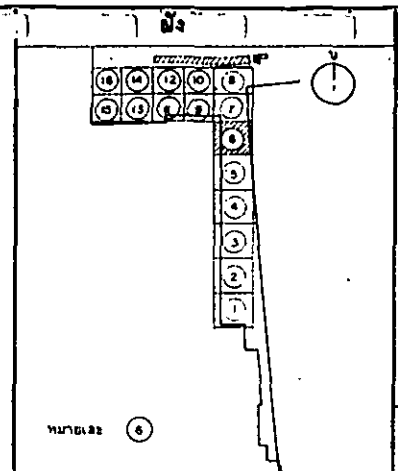
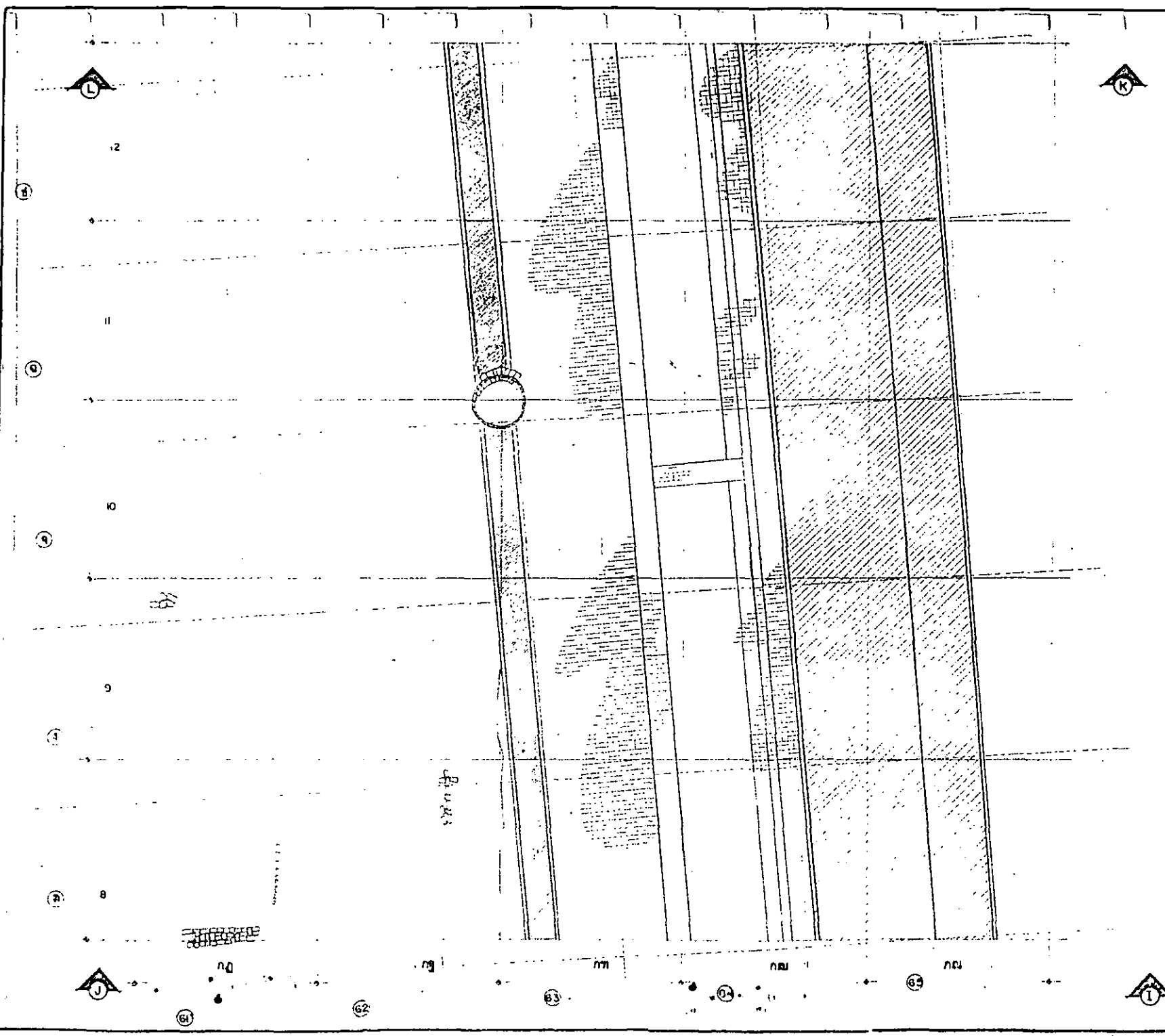
ชื่อ	ตำแหน่ง / หน้าที่
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา
	เจ้าพนักงานโยธา

วันที่ แบบขยาย จำนวนแผ่น แผ่นที่

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง / หน้าที่
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา
นาย [Signature]	เจ้าพนักงานโยธา

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระบรมมหาราชวัง
 กรมศิลปากร



สำหรับโฉนด
 สำหรับที่ดินแปลงที่ ๖๖๒/๘๘ แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี
 กรุงเทพมหานคร

ผู้ตรวจ	ตำแหน่ง	ชื่อ
นายช่างสำรวจ	นายช่าง	...
นายช่างเขียน	นายช่าง	...
นายช่างคำนวณ	นายช่าง	...
นักวิชาการด้านรังวัด	นายช่าง	...
นักโบราณคดี	นายช่าง	...
สถาปนิก	นายช่าง	...
วิศวกรโยธา	นายช่าง	...
ผู้เขียนรายงาน	นายช่าง	...

ตรวจ / วิศวกรผู้ควบคุมงาน / ออกแบบ

นายช่างเขียน	
นักวิชาการด้านรังวัด	
นักโบราณคดี	
สถาปนิก	
วิศวกรโยธา	

เห็นชอบ / อนุมัติ

นายช่างสำรวจ	
นายช่างเขียน	
นายช่างคำนวณ	
นายช่างเขียน	
นายช่างเขียน	
นายช่างเขียน	

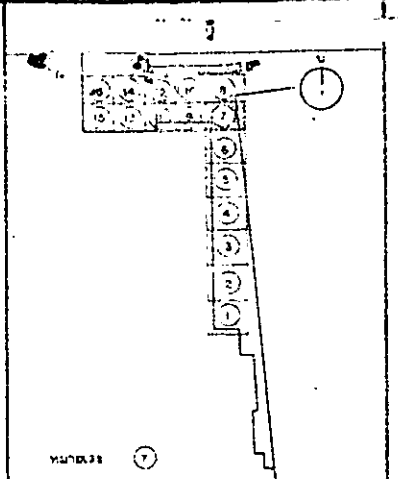
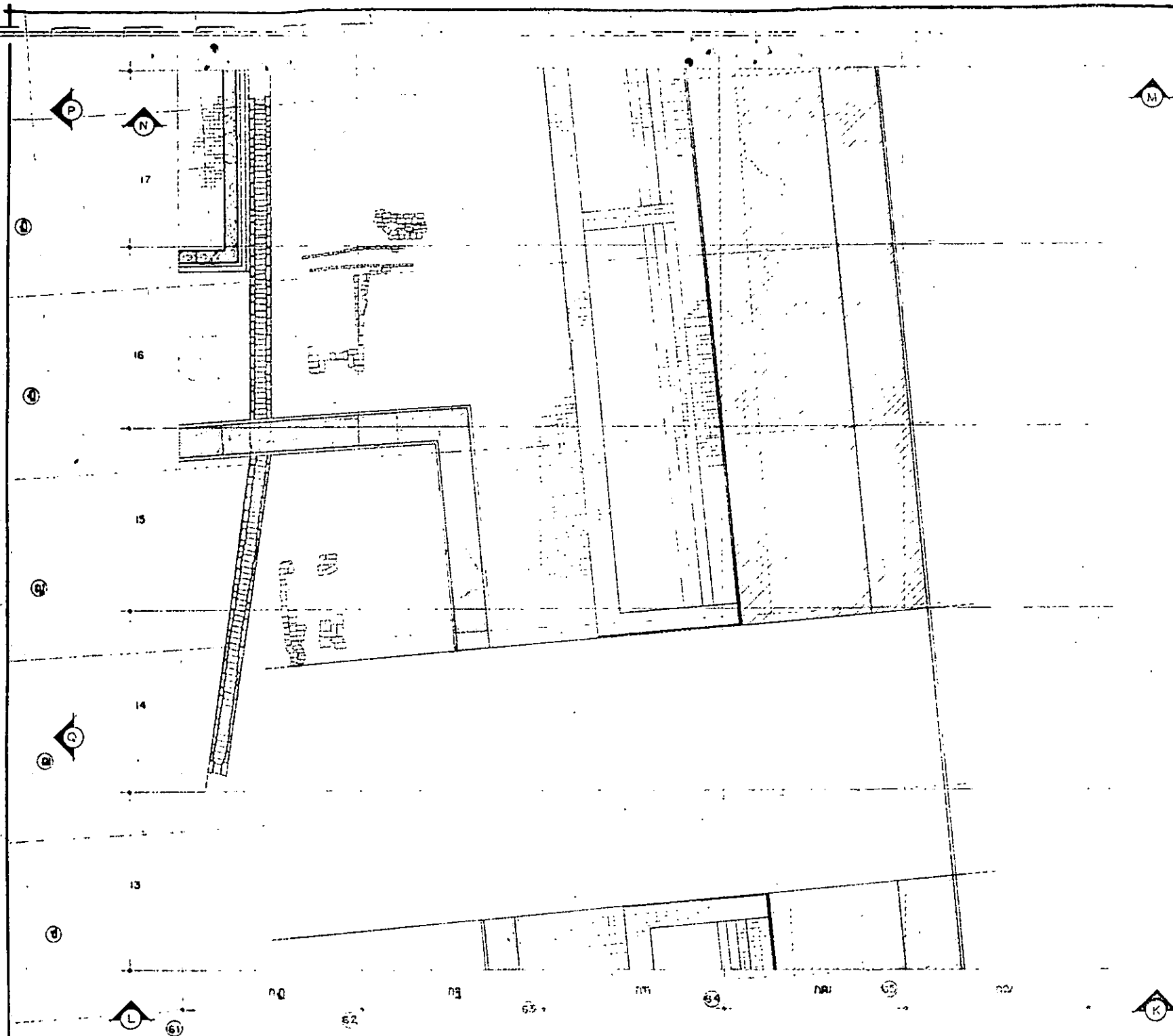
วันที่	แบบหมาย	จำนวนแผ่น	แบบที่
			๖

พระราชวังหลวง

ที่: ๖๖๒/๘๘ อ.พระนคร กรุงเทพฯ ๑
 ราชประสงค์

รูปแบบ: ๑/๖๖๒/๘๘
 ๐.๐๕ ๑๐ ม.
 ๑๐๐๐

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครคีรีราชสถาน
 กรมศิลปากร



วัตถุประสงค์
 วัตถุประสงค์ของโครงการ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ

วันที่	ชื่อ	ตำแหน่ง
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ / นามสกุล / ตำแหน่ง / หน่วยงาน		
.....
.....
.....
.....

ชื่อ / นามสกุล / ตำแหน่ง / หน่วยงาน		
.....
.....
.....
.....

ชื่อ / นามสกุล / ตำแหน่ง / หน่วยงาน		
.....
.....
.....

หน่วยงานโครงการ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ
 วัตถุประสงค์ของโครงการ



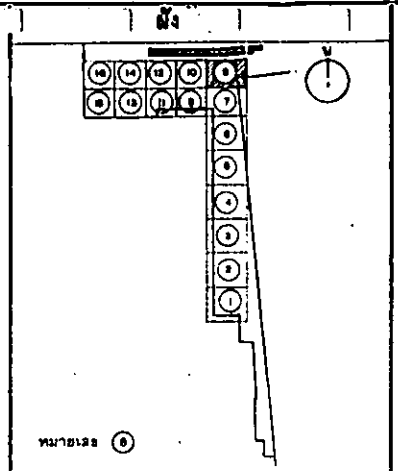
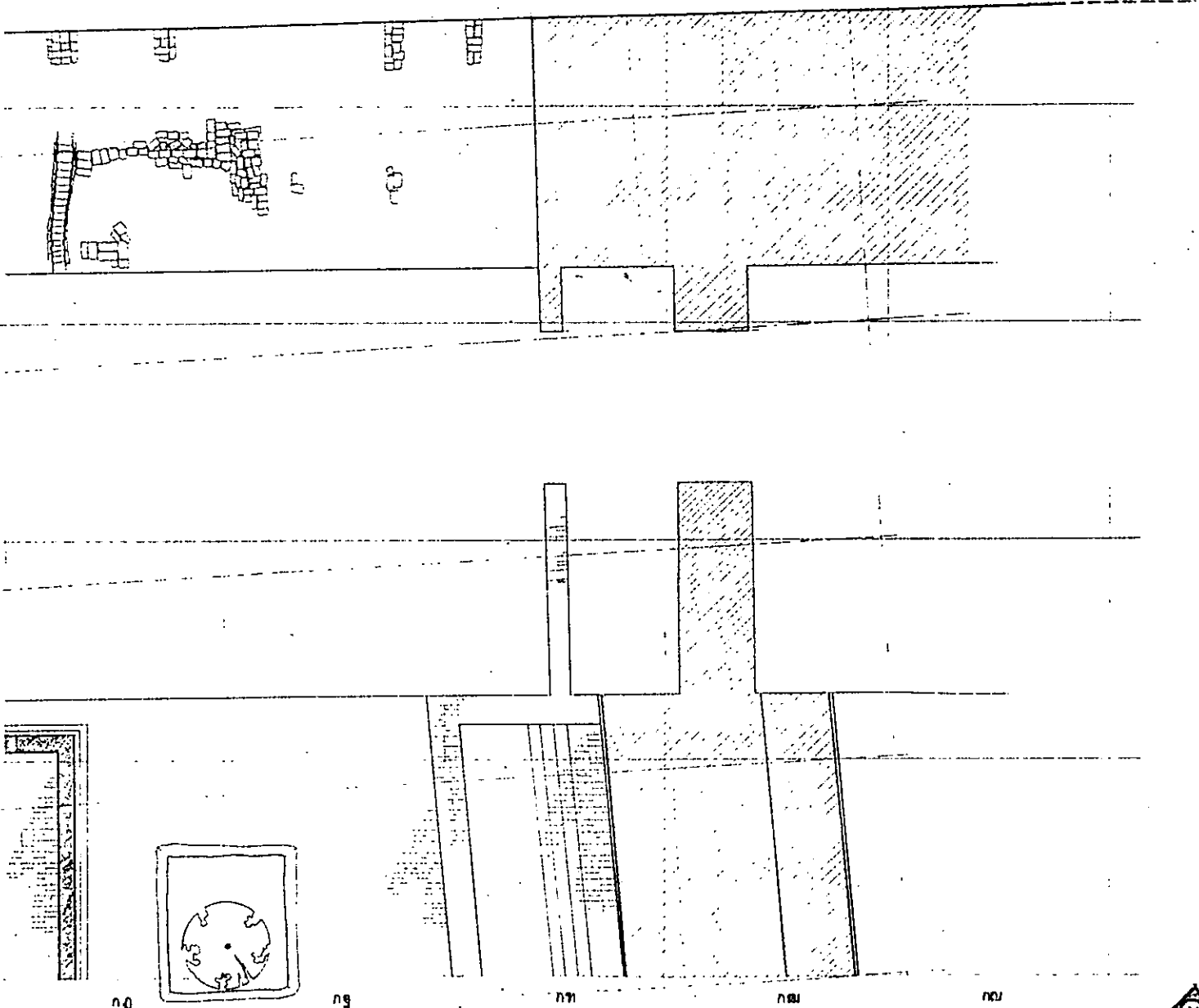
22

21

20

19

18



ตำแหน่งโฉนด
 พังรุ่ยร่วมจำกัด ปุราจักษณ์
 ๑๑๒/๑๑ แร่วถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี
 กรุงเทพมหานคร

ผู้ควบคุม	วิศวกร / สถาปนิก	
นายช่างสำรวจ	นายโหม่ง	<i>[Signature]</i>
นายช่างโยธา	ปวีร์สุภา	<i>[Signature]</i>
นายช่างศิลปกรรม	สุวิญ	<i>[Signature]</i>
นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	วิมลพันธ์	<i>[Signature]</i>
นักโบราณคดี	สุธิดา . อรรษา	<i>[Signature]</i>
สถาปนิก	นายพร โทษะรัตน์	
วิศวกรโยธา	นายพี ชัยมงคลย์	
ผู้สำรวจราคา	นายสุวิ พงษ์พันธ์	

ตาราง / วิศวกรที่ดูแลแบบ / ออกแบบ

นายช่างโยธา		
นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		

เห็นชอบ / อนุมัติ

นายช่างสำรวจ		
นายช่างโยธา		
นายช่างศิลปกรรม		
นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม		
นักโบราณคดี		
สถาปนิก		
วิศวกรโยธา		

วันที่	แบบขยาย	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
			5

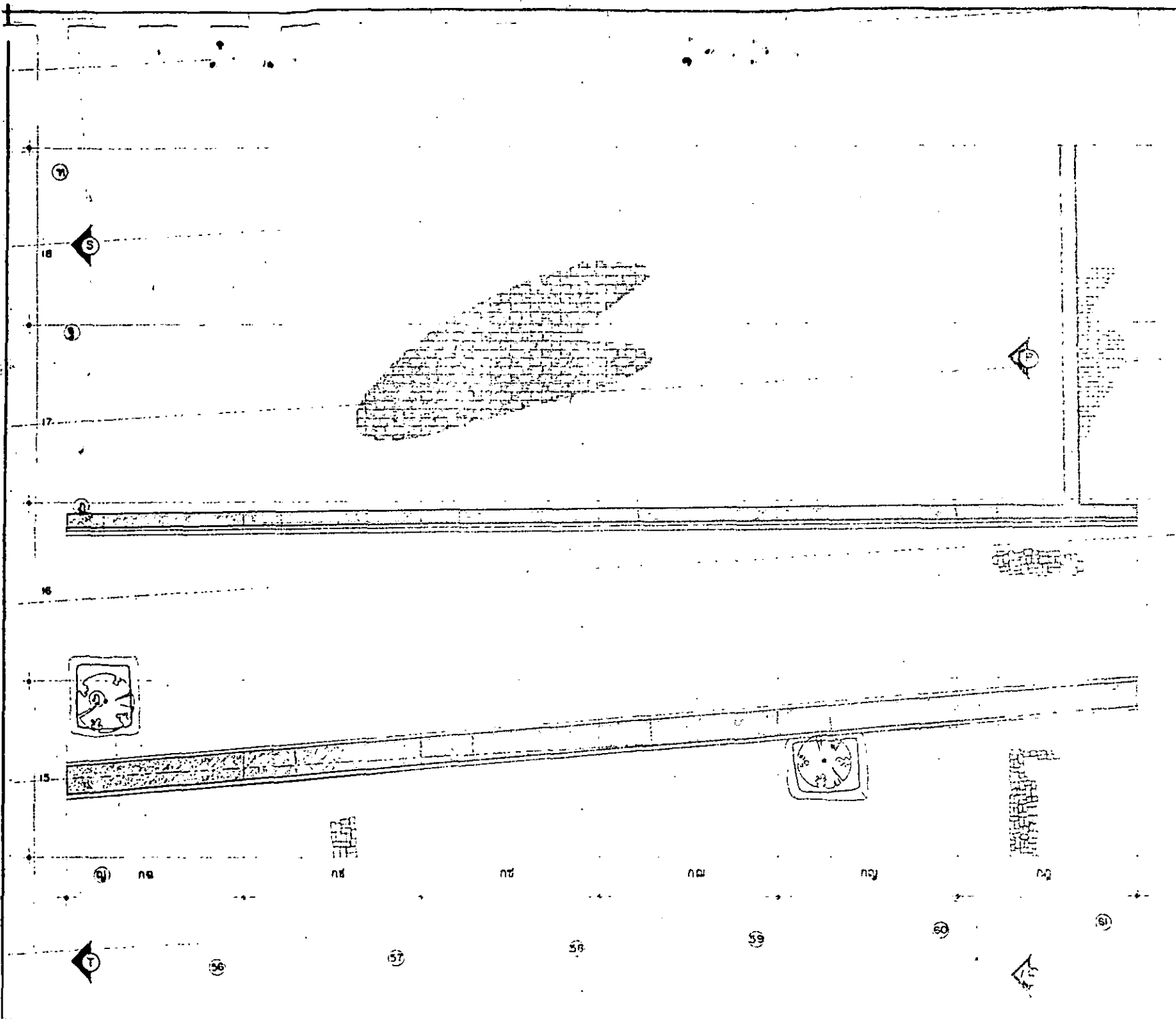
พระราชวังหลวง

ได้ รับ อนุมัติ ๑. พระราชวังหลวง ๒. พระนครโบราณคดี

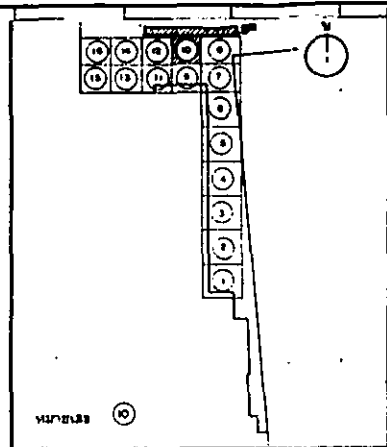
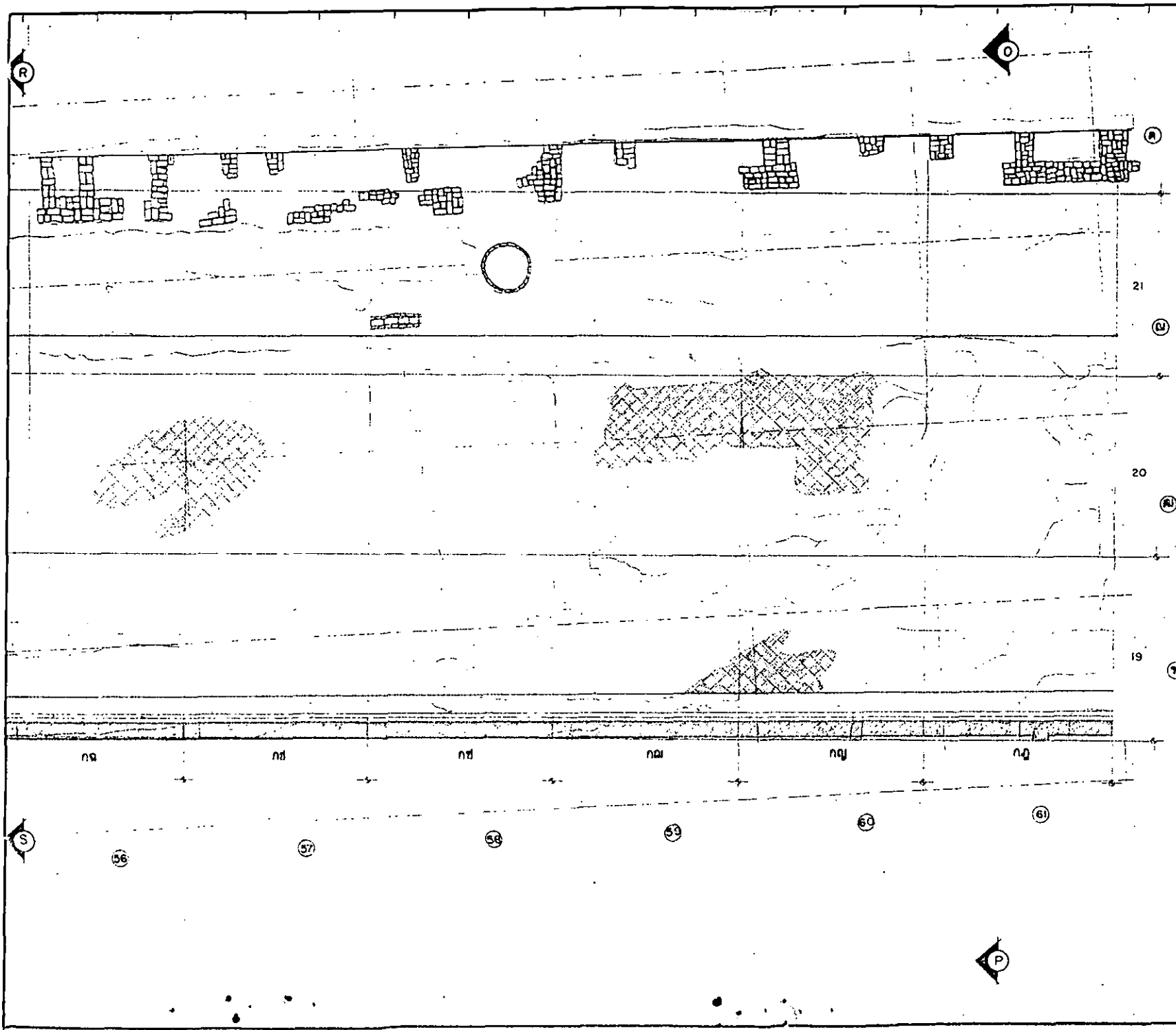
รูปแบบ / ปรุงร่าง	มาตราส่วน 1 / 50
ขนาด	0.05 x 15 M

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์วชิราวุธ
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร





ข้อมูลอาคาร ชื่ออาคาร / สถานที่ เลขที่อาคาร / ถนน / ตำบล / อำเภอ / จังหวัด			
ประเภท	ขนาด / จำนวน		
จำนวนชั้น	จำนวนห้อง		
จำนวนพื้นที่	จำนวนเสา		
จำนวนประตู	จำนวนหน้าต่าง		
จำนวนบันได	จำนวนลิฟต์		
จำนวนห้องประชุม	จำนวนห้องเรียน		
จำนวนห้องสมุด	จำนวนห้องปฏิบัติการ		
จำนวนห้องโถง	จำนวนห้องโถง		
รายละเอียดการใช้งาน / วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์			
วัตถุประสงค์			
ข้อมูลผู้เกี่ยวข้อง			
ผู้ว่าราชการจังหวัด			
ผู้ว่าราชการอำเภอ			
ผู้ว่าราชการตำบล			
ผู้ว่าราชการเมือง			
ผู้ว่าราชการจังหวัด			
ชื่อ	ตำแหน่ง	จำนวนคน	หมายเหตุ
ข้อมูลอื่น ๆ			
วันที่	ปีที่	เวลาที่	เวลาที่
ข้อมูลอื่น ๆ			
ชื่อ	ตำแหน่ง	จำนวนคน	หมายเหตุ
ข้อมูลอื่น ๆ			
ชื่อ	ตำแหน่ง	จำนวนคน	หมายเหตุ



ดำเนินการโดย
 ราชภัฏวชิรเวศน์ ราชบุรี
 ๕๖๖/๕๖ แลวถนนพหลโยธิน เขตหลักสี่
 กรุงเทพมหานคร

ผู้ตรวจ	ผู้แปล / ผู้ร่าง		
นายช่างสำรวจ	นายช่าง		
นายช่างโยธา	นายช่าง		
นายช่างศิลปกรรม	ผู้เขียน		
นักวิทยาศาสตร์	ผู้เขียน		
นักโบราณคดี	ผู้เขียน		
สถาปนิก	นายช่าง		
วิศวกรโยธา	นายช่าง		
ผู้เขียนรายงาน	นายช่าง		

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / วิศวกรโยธา

นายช่างโยธา			
นักวิทยาศาสตร์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

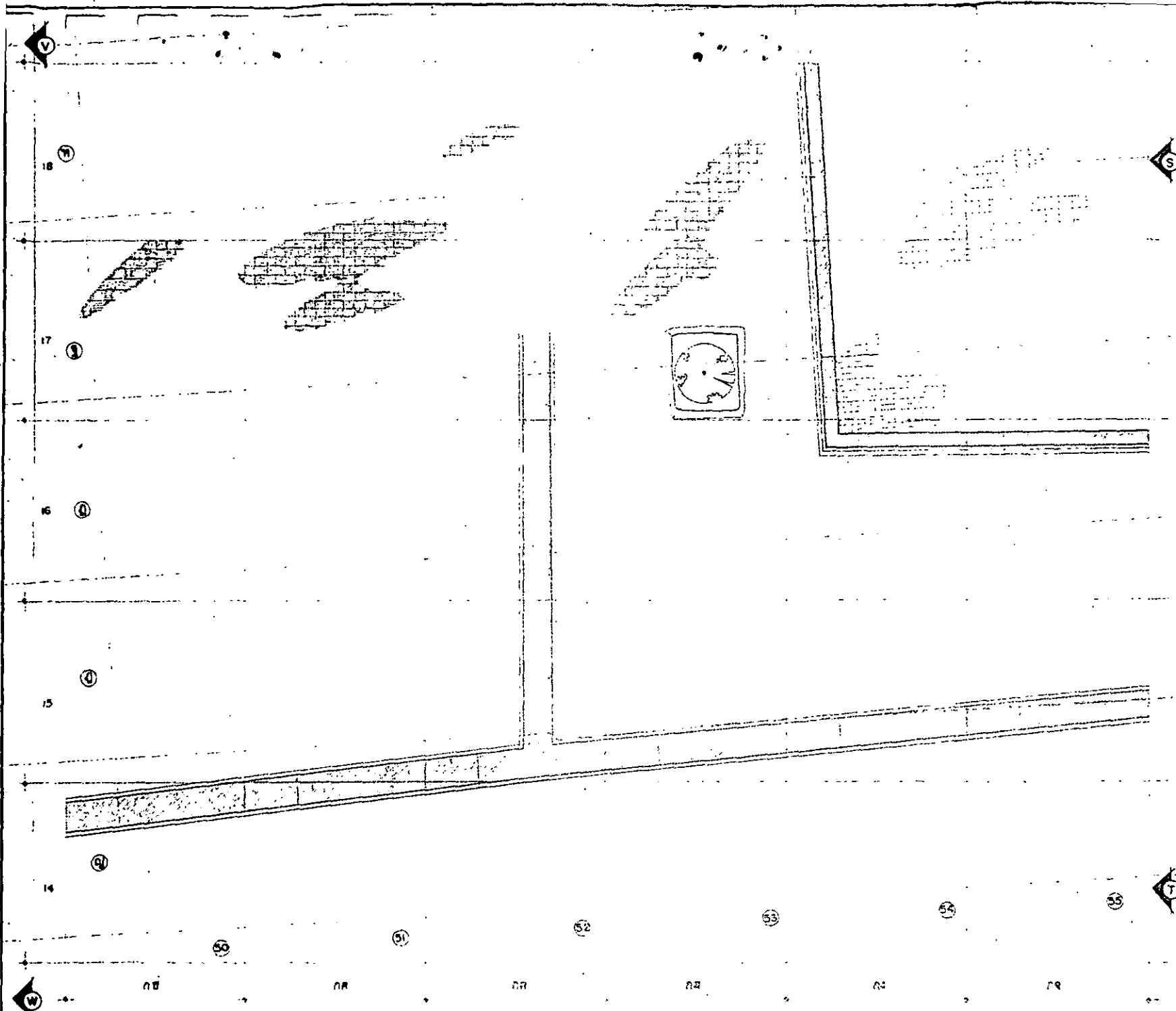
เห็นชอบ / อนุมัติ

นายช่างโยธา			
นักวิทยาศาสตร์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

พระราชวังหลวง
 ๕๖๖/๕๖ แลวถนนพหลโยธิน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

รูปแบบ	ขนาด	จำนวน	พื้นที่
			๕๖๖

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



ประวัติ

คำอธิบาย

พื้นที่ใช้สอย พื้นผิวที่
 ๑๑๖/๑๐ ตารางเมตร พื้นผิวที่
 ๑๑๖/๑๐ ตารางเมตร

ชื่อ	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง
นายช่างเขียน	นายช่างเขียน
นายช่างแปล	นายช่างแปล
นายช่างควบคุม	นายช่างควบคุม
นายช่างสำรวจ	นายช่างสำรวจ
นายช่างก่อสร้าง	นายช่างก่อสร้าง
นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง
นายช่าง	นายช่าง

ชื่อ / ชื่อตำแหน่ง / ตำแหน่ง

นายช่างเขียน		
นายช่างแปล		
นายช่างควบคุม		
นายช่างสำรวจ		
นายช่างก่อสร้าง		

พื้นที่รวม / รวม

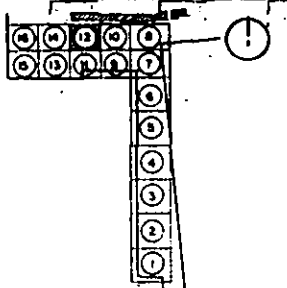
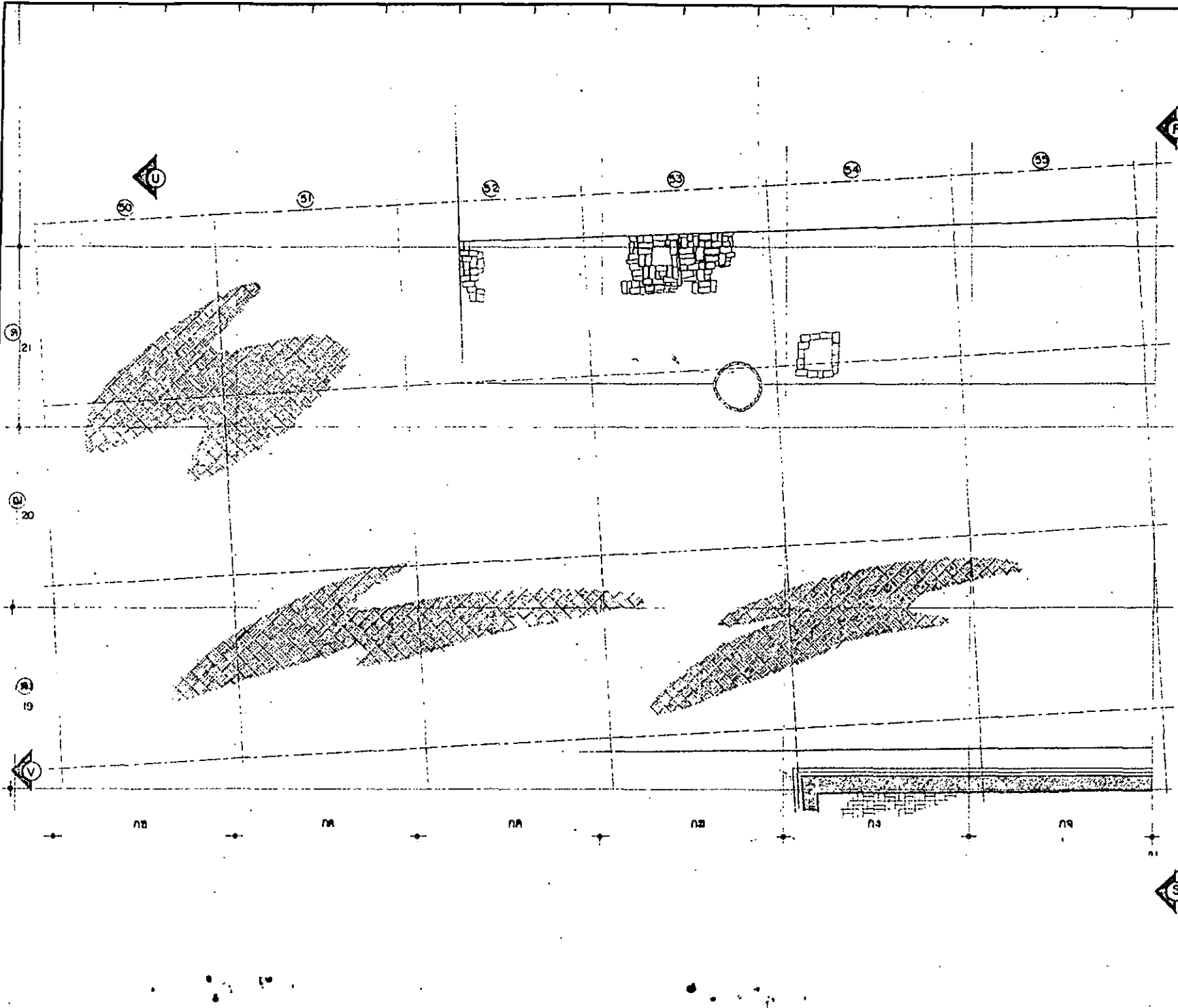
นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างควบคุม			
นายช่างสำรวจ			
นายช่างก่อสร้าง			

พระราชวังหลวง

ชื่อ	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง	ตำแหน่ง / ตำแหน่ง
นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างควบคุม			
นายช่างสำรวจ			
นายช่างก่อสร้าง			

คำจำกัดความโครงการ
 ๑. ๑๑๖/๑๐ ตารางเมตร
 ๑. ๑๑๖/๑๐ ตารางเมตร

๑๑๖/๑๐ ตารางเมตร



หมายเลข 12

สำเนาโฉนด

ทำขึ้นด้วยสำเนา พุทธศักราช
602/60 แนวนอนเขตทุ่งโพธิ์ เขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร

ผู้ตรวจ	โฉนด / ส่วน		
นายช่างสำรวจ	กรมที่ดิน		
นายช่างเขียน	กรมที่ดิน		
นายช่างแปล	กรมที่ดิน		
นายช่างคำนวณ	กรมที่ดิน		
นายช่างรังวัด	กรมที่ดิน		
นายช่างเขียน	กรมที่ดิน		
นายช่างแปล	กรมที่ดิน		
นายช่างคำนวณ	กรมที่ดิน		
นายช่างรังวัด	กรมที่ดิน		
นายช่างเขียน	กรมที่ดิน		
นายช่างแปล	กรมที่ดิน		
นายช่างคำนวณ	กรมที่ดิน		
นายช่างรังวัด	กรมที่ดิน		

ตรวจ / วิศวกร / สถาปนิก / วิศวกร

นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างคำนวณ			
นายช่างรังวัด			
นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างคำนวณ			
นายช่างรังวัด			

เห็นชอบ / อนุมัติ

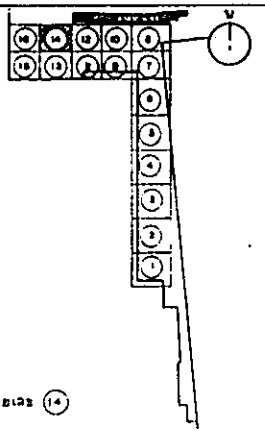
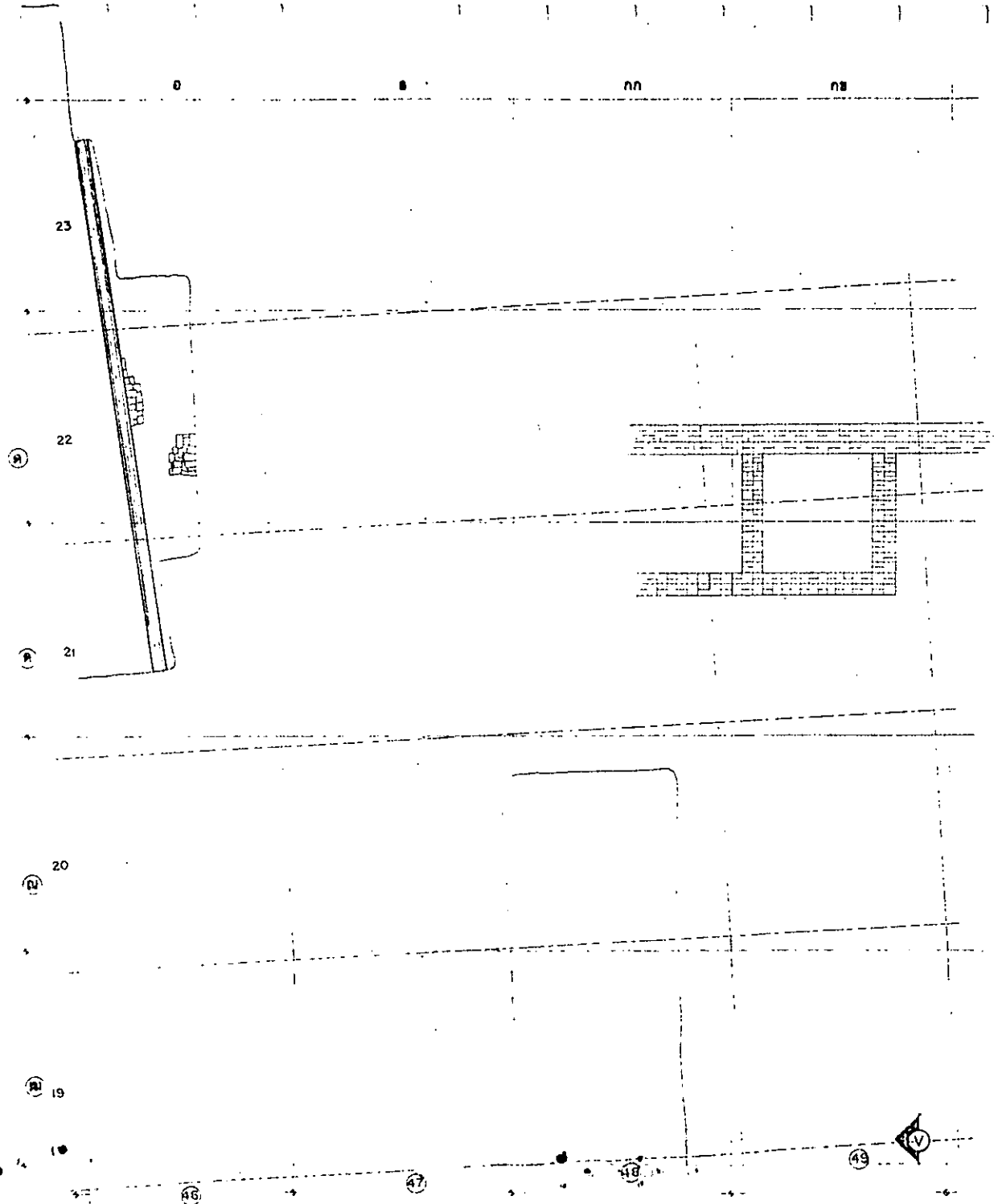
นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างคำนวณ			
นายช่างรังวัด			
นายช่างเขียน			
นายช่างแปล			
นายช่างคำนวณ			
นายช่างรังวัด			

พระราชวังหลวง

ผู้ตรวจ	โฉนด / ส่วน		
นายช่างเขียน	กรมที่ดิน		
นายช่างแปล	กรมที่ดิน		
นายช่างคำนวณ	กรมที่ดิน		
นายช่างรังวัด	กรมที่ดิน		

ด้วยงานโครงการ
อาคารพระที่นั่งอนันตสมาคม
พระบรมมหาราชวัง
กรุงเทพมหานคร

กรมที่ดิน กรุงเทพมหานคร



แผนผัง (14)

คำอธิบายโดย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ปุณยวิทย์
692/๒๒ แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร

คำรวม	ชื่อพิมพ์ - ชื่อจริง		
นายช่างสำรวจ	นายโพธิ์		
นายช่างโยธา	นายสุภกร		
นายช่างวิศวกรรม	คุณ		
นักวิชากรช่างศิลป์	นางพิมพ์		
นักโบราณคดี	คุณ . อานา		
สถาปนิก	นาย โสภณ		
วิศวกรโยธา	นาย ธีรพงศ์		
ผู้เขียนฉายา	นาย สุวิทย์		

ตาราง / วิศวกรผู้ควบคุม / ออกแบบ

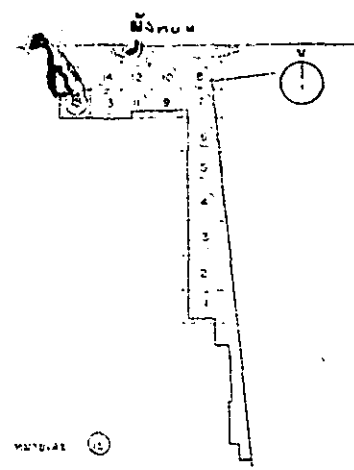
นายช่างโยธา			
นักวิชากรช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เพิ่มสถาป / อื่นๆ

นายช่างสำรวจ			
นายช่างโยธา			
นายช่างวิศวกรรม			
นายช่างศิลป์			
นายช่างโบราณคดี			
นายช่างสถาปนิก			
นายช่างวิศวกรโยธา			
ชื่อ	นายพิมพ์	นายสุภกร	นายพิมพ์
หรือ	นายพิมพ์	นายสุภกร	นายพิมพ์

พระราชบัญญัติ

รูปแบบ	แบบร่าง	มาตรา 17/50
มาตรา 17/50	มาตรา 17/50	มาตรา 17/50
สำนักงานโครงการ นครประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา กรมศิลปากร		



18

17

16

15

14

คำชี้แจง
 1. แผนผังอาคาร
 2. แผนผังพื้นที่ใช้สอย
 3. แผนผังพื้นที่ว่าง
 4. แผนผังพื้นที่ว่าง

ประเภท	จำนวน	หน่วย
พื้นที่ใช้สอย	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร

ประเภท	จำนวน	หน่วย
พื้นที่ใช้สอย		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		

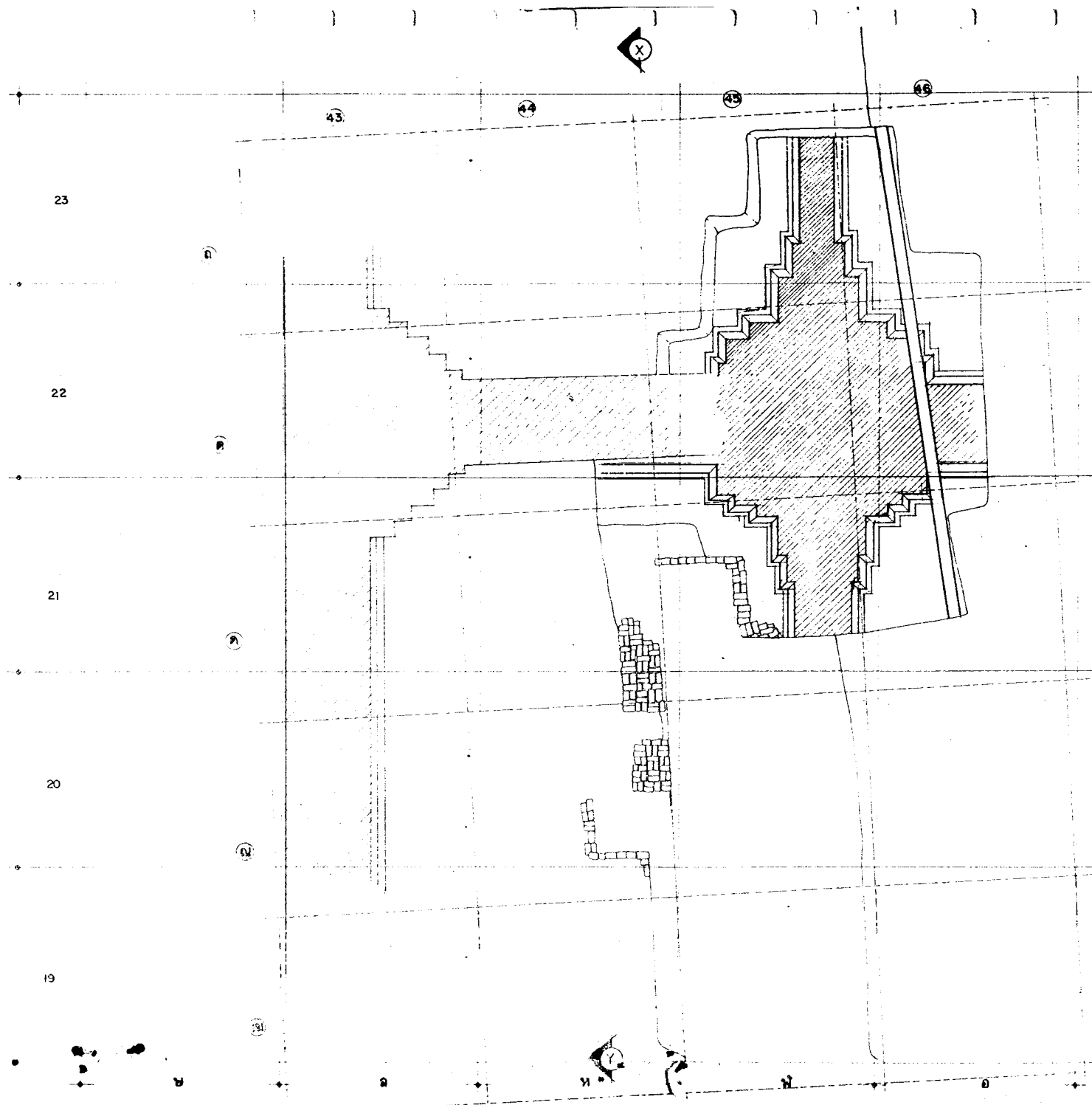
ประเภท	จำนวน	หน่วย
พื้นที่ใช้สอย		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		
พื้นที่ว่าง		

ชื่อ	แบบแปลน	จำนวนชั้น	พื้นที่
			ก

พระราชวังหลวง

ประเภท	จำนวน	หน่วย
พื้นที่ใช้สอย	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร
พื้นที่ว่าง	1	ตารางเมตร

สำนักงานโครงการ
 นครประวัติศาสตร์
 พระนครศรีอยุธยา
 กรมศิลปากร



ดำเนินการโดย
 หน่วยงาน สำนักวิชา ภูเก็ต
 692/89 แขวงถนนเพชรบุรี เขตราชเทวี
 กรุงเทพมหานคร

สำรวจ	ธีรพงษ์, สิวพร		
นายช่างสำรวจ	บศกโรจน์		
นายช่างโยธา	ปวีณพนา		
นายช่างศิลปกรรม	สุพิณ		
นักวิชาการช่างศิลป์	พินนพ		
นักโบราณคดี	สุธิตา, ธนิตา		
สถาปนิก	ไพฑูริย์ วัฒนศิริ		
วิศวกรโยธา	ไพฑูริย์ วัฒนศิริ		
ผู้เขียนรายงาน	ธีรพงษ์, สิวพร		

ตรวจ / วิจารณ์รูปแบบ / ออกแบบ

นายช่างโยธา			
นักวิชาการช่างศิลป์			
นักโบราณคดี			
สถาปนิก			
วิศวกรโยธา			

เห็นชอบ / อนุมัติ

หน.ฝ่ายวิเทศ			
หน.ฝ่ายโบราณคดี			
รองสนง.โครงการฯ			
รองส.ค.พ.			
อธิบดี			

รหัส	แบบบันทึกเลข	จำนวนแผ่น	แผ่นที่
			10

พระราชบัญญัติ

วันที่	ฉบับที่	กระทรวง	พ.ร.บ.ว่าด้วย
รูปแบบ	แบบพิมพ์	มาตรา	1 / 50
มาตรา	แบบ	มาตรา	1 / 50

สำนักศิลปกรรม
 กรมศิลปากร
 กรุงเทพมหานคร

ทะเบียนโบราณวัตถุ

ที่พบจากการขุดแต่งโบราณสถานพระราชวังหลวง

ตำบล ประจักษ์ อำเภอ พระนครศรีอยุธยา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
1	ดินเผา	<u>เสมาดินเผาแบบที่ 1</u> ส่วนยอดมีลักษณะเป็นรูปทรงสามเหลี่ยมยกออกส่วนบ่าโค้งมน เอวคอด ส่วนฐานหายไป คาดว่ามีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้สำหรับปักหรือเสียบ มีขนาดความกว้าง ประมาณ 22 ซม. สูงไม่ต่ำกว่า 37 ซม.	พบในบริเวณพื้นที่แนวกำแพงหมายเลข 3 (กริด 42ก)
2	ดินเผา	<u>เสมาดินเผาแบบที่ 2</u> ส่วนยอดมีขนาดเล็ก ขึ้นนูนออกมาส่วนบ่าโค้งมน เอวคอดส่วนฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีขนาดความกว้างประมาณ 19 ซม. สูงประมาณ 40 ซม.	พบในบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1 (กริด 53 ฉ)
3	ดินเผา	<u>เสมาดินเผา แบบที่ 3</u> ส่วนยอดมีขนาดเล็กมน ขึ้นนูนออกมาส่วนบ่าโค้งมน เอวคอดเล็กน้อย ส่วนฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีขนาดความกว้างประมาณ 15 ซม. สูงประมาณ 31 ซม.	พบในบริเวณอาคารหมายเลข 3 (กริด 63 ช')
4	ดินเผา	<u>เสมาดินเผา แบบที่ 4</u> ส่วนยอดมีลักษณะโค้งเรียบ บ่าโค้งรับกับส่วนยอดเอวคอดเพียงเล็กน้อย ส่วนฐานทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมมีขนาดความกว้างประมาณ 15 ซม. สูงประมาณ 31 ซม.	พบในพื้นที่แนวกำแพงหมายเลข 4 (กริด 61ฉ')
5	ดินเผา	<u>เสมาดินเผา แบบที่ 5</u> ส่วนมียอดขนาดเล็ก ขึ้นนูนออกมาบ่ากว้างประมาณ 25 ซม. ตอนล่างหักหายไป	พบในพื้นที่ แนวกำแพงหมายเลข 3 (กริด 43ฎ)
6	ดินเผา	<u>เสมาดินเผา แบบที่ 6</u> ตอนบนหักหายไป ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม ส่วนบนมีลักษณะกว้างกว่า ส่วนที่ใช้ปักหรือเสียบบนต้นกำแพง	พบในพื้นที่อาคารหมายเลข 5 (กริด 58 ก)
7	ดินเผา	<u>เสมาดินเผา แบบที่ 7</u> ส่วนบนโค้งมีลักษณะค่อนข้างกลมมน ยอดแหลม เอวคอดหัก ฐานฐานจั่วรูป มีขนาดความกว้างประมาณ 16 ซม.	พบในบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1 (กริด 53 ฉ)
8	ดินเผา	<u>กระเบื้องดินเผา แบบที่ 1</u> ขนาดกว้าง 19 ซม. หนา 6 ซม.	พบในพื้นที่ 42 ฉ กำแพงหมายเลข 3
9	ดินเผา	<u>กระเบื้องดินเผา แบบที่ 1</u> ขนาดกว้าง 19 ซม. สูง 20 ซม. หนา 3 ซม.	พบในพื้นที่ 42 ฉ กำแพงหมายเลข 3
10	ดินเผา	<u>กระเบื้องขวยกำแพง</u> ลักษณะเป็นทรงกระเบื้องมีแกนสำหรับยึด มีแกนสำหรับยึดมีลักษณะแบนเรียบ และมีลวดลาย	พบในพื้นที่ 42 ฉ กำแพงหมายเลข 3

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
11	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกา</u> ลักษณะเป็นทรงกระจิง ฐานกว้างประมาณ 11.5 ซม. สูงประมาณ 14.5 ซม. ขอบนอกทรงกระจิงภายในทำเป็นลวดลาย	พบในพื้นที่แนว กำแพงหมายเลข 3 (กริด 43 ฉ)
12	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกา</u> ลักษณะเป็นทรงกระจิง ฐานกว้างประมาณ 12 ซม. สูงประมาณ 18 ซม. ขอบนอกทรงกระจิงภายในทำเป็นลวดลาย	พบในพื้นที่ 60 ฎ อาคารหมายเลข 5
13	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกา</u> ลักษณะเป็นทรงกระจิง ไม่สามารถระบุขนาดได้ขอบนอกทรงกระจิง ภายในทำเป็นลวดลาย	พบบริเวณแนว กำแพงหมายเลข 4 (กริด 42 ฉ)
14	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกาแบบที่ 1</u> ลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 ซม. สูงประมาณ 16 ซม. ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาท คล้ายจุ่มทรงบันแถลง เทพพนมอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบที่ทำเป็นต้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น รับกับขอบนอกของกระเบื้อง เทพพนมทำเพียงครึ่งตัว ได้ห้องเทพพนมทำเป็นช่อลายกระหนกเปลว เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีกรรเจียดและจอนหู มีช่อกระหนกออกจากแขนทั้ง 2 ข้างด้วย	พบบริเวณพื้นที่ 55 ฎ อาคารหมายเลข 5
15	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกาแบบที่ 2</u> กระเบื้องชามกาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 ซม. สูงประมาณ 17 ซม. ขอบนอกทรงสามเหลี่ยม ประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาท คล้ายจุ่มทรงบันแถลง เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นต้นนูนหนา รับกับขอบนอกของกระเบื้อง เทพพนมทำเพียงครึ่งได้ห้องเทพพนม ทำช่อลายกระหนกเปลว ออกจากจตุรปูวงรี เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ จึงมีกรรเจียดและจอนหู มีช่อกระหนกออกจากบริเวณไหล่ทั้งสองข้าง	พบบริเวณพื้นที่ 55 ฎ อาคารหมายเลข 5
16	ดินเผา	<u>กระเบื้องชามกาแบบที่ 3</u> กระเบื้องชามกาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 14 ซม. สูงประมาณ 17 ซม. ทรวดทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นต้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น เหมือนกับแบบที่ 1 แต่ลายช่อกระหนกเปลวได้ห้องเทพพนมต่างกัน	พบในพื้นที่ แนว กำแพงหมายเลข 1 กริด 54 ฎ

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
17	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 4</u> กระเบื้องชายคาเทพพนมฐานกว้างประมาณ 14 ซม. สูงประมาณ 16 ซม. ทรวดทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น เหมือนกับแบบที่ 1 แต่ลายเชือกกระหนกเปลวใต้ท้องเทพพนมต่างกันและไม่มีลายช่อกระหนกออกจากแขนทั้งสองข้าง	พบบริเวณพื้นที่ 54 ญ กำแพงหมายเลข 1
18	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 5</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ไม่สามารถวัดขนาดได้ ตัวเทพพนมอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบเส้นคู่และภายในระหว่างเส้นนูนเล็ก ๆ คู่นี้ ทำเป็นลายจุดนูนกลมเป็นระยะ	พบบริเวณพื้นที่ 60 ข กำแพงหมายเลข 1
19	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 6</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 13 ซม. สูงประมาณ 15 ซม. ทรงกระเบื้องคล้ายกับแบบที่ 1 ตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนเล็ก ๆ 2 เส้น ใต้ท้องเทพพนมเป็นจุดทรงรีออกช่อลายกระหนกเปลว เศียรเทพพนมสวมมงกุฎมีจอนหูแต่ไม่มีกรรเจียก	พบบริเวณพื้นที่ 60 จ ทางเดินหมายเลข 2
20	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 7</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 12.5 ซม. สูงประมาณ 14 ซม. ทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในกรอบเส้นคู่ เหมือนกับแบบที่ 6 ต่างกัน และมีลายช่อกระหนกออกมาจากแขนทั้ง 2 ข้างด้วย แต่ลายกระหนกเปลวใต้ท้องเทพพนม	พบบริเวณพื้นที่ แนวทางเดินหมายเลข 2 (กริดที่ 60 จ)
21	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 8</u> กระเบื้องเชิงชายลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 13.5 ซม. สูงประมาณ 16.5 ซม. ขอบนอกทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้ง เทพพนมอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบที่ทำเป็นเส้น	พบบริเวณพื้นที่ 60 ฎ อาคารหมายเลข 5
22	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 9</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนมฐานกว้างประมาณ 13 ซม. สูงประมาณ 17 ซม. ขอบนอกทรงสามเหลี่ยม ประกอบด้วยวงโค้ง และรอยคล้ายซุ้มบันแถลง เทพพนมอยู่ตรงกลางภายในกรอบ ที่ทำเป็นเส้นนูนคู่กับขอบนอกของกระเบื้อง ใต้ท้องเทพพนมเป็นจุดทรงรี ออกช่อลายกระหนกเปลว 3 คู่ เศียรเทพพนมสวมมงกุฎ มีจอนหู	พบในพื้นที่ 50 ฎ อาคารหมายเลข 5

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
23	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 10</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 12.5 ซม. สูงประมาณ 14 ซม. ทรวด ทรงกระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนคู่ เหมือน กับแบบที่ 7 แต่ลายกระหนกเปลวได้ห้องเทพพนมต่างกัน	พบในพื้นที่ อาคารหมายเลข 1 (62 ก)
24	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 11</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 14 ซม. สูงประมาณ 17 ซม. ขอบนอก ทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วย วงโค้งและรอยบากเทพพนม อยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนคู่ ล้อกับขอบนอก ของกระเบื้อง ได้ห้องเทพพนมเป็นจุดออกข้อสายกระหนก เปลวขนาดเล็ก เศียรเทพพนมสวมมงกุฏ มีกรรเจี๊ยกและ จอนหู มีการออกข้อลายดอกบัวตูมมีแขนทั้งสองข้าง	พบในพื้นที่ 57 ก อาคารหมายเลข 5
25	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 12</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 12 ซม. สูงประมาณ 14 ซม. ขอบนอก ทรงสามเหลี่ยมประกอบด้วยวงโค้งและรอยบาก เทพพนม อยู่ตรงกลางภายในกรอบที่ทำเป็นเส้นนูนเล็ก ๆ 3 เส้น ล้อ กับขอบนอกของกระเบื้อง มีลายข้อกระหนกเปลวจุดออก ปากห้อง เศียรเทพพนมสวมมงกุฏทรงแปลกกว่าแบบอื่น ๆ มีกรรเจี๊ยกและจอนหู	พบในพื้นที่กริด 54 ก แนวอาคาร หมายเลข 5
26	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 13</u> กระเบื้องชายคาลายครุฑ ฐาน กว้างประมาณ 14 ซม. สูงประมาณ 16 ซม. ขอบนอกทรง สามเหลี่ยม ประกอบด้วยวงโค้ง มีรูปครุฑยุคนาคยืนอยู่ตรง กลาง ภายในกรอบทำเป็นเส้นนูนคู่ล้อ กับขอบนอก ของกระเบื้อง	พบบริเวณพื้นที่ 53 ก อาคารหมายเลข 5
27	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 14</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ฐานกว้างประมาณ 13 ซม. สูงประมาณ 15 ซม. ทรวดทรง กระเบื้องและตัวเทพพนมอยู่ภายในเส้นนูนคู่ เหมือนกับ แบบที่ 6 แต่ลายข้อกระหนกเปลว ได้ห้องเทพพนมต่างกัน คือออกข้อมาจากกลีบดอกลำควนครึ่งซีก	พบบริเวณพื้นที่ แนวอาคารหมายเลข 5 (55 ก)
28	ดินเผา	<u>กระเบื้องชายคา แบบที่ 15</u> กระเบื้องชายคาลายเทพพนม ไม่สามารถระบุขนาดได้ เทพพนมอยู่ตรงกลางภายใน กรอบเส้นคู่เส้นลวดลายประกอบด้วยจุดนูนกลมได้ห้อง เทพพนมบริเวณส่วนฐานของกระเบื้อง ทำเป็นกระหนก เปลว ออกข้อมาจากลายสามเหลี่ยมเส้นคู่ เศียรเทพพนม สวมมงกุฏ มีกรรเจี๊ยกและจอนหู	พบในพื้นที่ แนวทาง เดินหมายเลข 1 (42 ฉ)

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
29	ดินเผา	กระเบื้องชายคา แบบที่ 16 กระเบื้องชายคาลายพันธุ์พุดกษา ไม่สามารถระบุขนาดได้ เป็นรูปลายดอกไม้อยู่ตรงกลาง ภายในกรอบเส้นนูนคู่ล้อมกับขอบนอกของกระเบื้อง	พบในพื้นที่ แนวทาง เดินหมายเลข 1 42 ณ
30	ดินเผา	กระเบื้องชายคา แบบที่ 17 กระเบื้องชายคาลายช่อ กระหนกเปลวฐานกว้างประมาณ 13.5 ซม. สูงประมาณ 15 ซม. เป็นลายช่อกระหนกเปลวอยู่ตรงกลาง ภายในกรอบ เส้นนูน 3 เส้นล้อมขอบนอกของกระเบื้อง	พบบริเวณพื้นที่ 54 ณ กำแพงหมายเลข 1
31	โลหะเหล็ก	ปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ ขนาดยาว 40 ซม. กว้าง 25 ซม. หนา 12 ซม. มีเข็มขัดยึดรัดปากกระบอกปืน บริเวณปลาย ด้านเหนือ	พบในกริด 62 ค ถนนหมายเลข 2
32	โลหะเหล็ก	ปืนใหญ่ สภาพไม่สมบูรณ์ทั้ง 2 ชั้น ขนาดยาว 39 ซม. กว้าง 27 ซม. หนา 15 ซม. และขนาดยาว 31 ซม. กว้าง 27 ซม. หนา 13 ซม. มีเข็มขัดรัดกระบอกปืนใหญ่ จำนวน 2 ชั้น	พบในพื้นที่ กริด 53 ณ แนวกำแพงด้านข้าง อาคารหมายเลข 5
33	โลหะเหล็ก	ปืนใหญ่ สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีเข็มขัดรัดปากกระบอก ปืน 93 ซม. ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง กระบอกปืนทั้งสอง ด้านไม่เท่ากัน ด้านหนึ่งเส้นผ่านศูนย์กลางรอบนอก 30 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลางรูกระบอกปืน 10 ซม. ตัวกระบอกหนา 10 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลาง 26 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลางรู 11 ซม. กระบอกปืนหนา 6 ซม.	พบในพื้นที่ กริด 55 ณ ด้านใต้อาคาร หมายเลข 5
34	หิน	ลูกกระสุนปืนขนาดเล็ก สภาพสมบูรณ์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง กลาง 3.7 ซม.	พบในพื้นที่กริด 61 ค แนวกำแพงหมายเลข 1
35	ดินเผา	กระสุนปืนดินเผา เส้นผ่านศูนย์กลาง 3.8 ซม.	บริเวณอาคารหมายเลข 5 (กริด 55 ณ)
36	ดินเผา	กระสุนปืนดินเผา ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 ซม.	บริเวณอาคารหมายเลข 5 (กริด 55 ณ)
37	ดินเผา	กระสุนปืนดินเผาขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 ซม.	บริเวณอาคารหมายเลข 5 (กริด 55 ณ)
38	ดินเผา	กระสุนปืนดินเผาขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.6 ซม.	บริเวณแนวกำแพง หมายเลข 1 (กริด 60 ณ)

หมายเลข โบราณวัตถุ	ประเภท	รายละเอียด	พื้นที่พบ
39	เหล็ก	<u>กระสุนเหล็ก</u> ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 ซม.	บริเวณแนวกำแพง หมายเลข 3 (กริด 44 ฉ)
40	ตะกั่ว	<u>แผ่นตะกั่ว</u> ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 - 4.5 ซม. ความหนา ประมาณ 1.5 - 2 ซม. สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ จำนวน 6 ชิ้น	แนวกำแพง (กริด 61 ค)
41	ตะกั่ว	<u>แผ่นตะกั่ว</u> ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.3 ซม. สภาพค่อนข้าง สมบูรณ์	
42	ตะกั่ว	<u>แผ่นตะกั่ว</u> ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 - 4.5 เซนติเมตร จำนวน 2 ชิ้น	แนวกำแพงหมายเลข 1(กริด 59 ฉ)
43	ตะกั่ว	<u>แผ่นตะกั่ว</u> ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 เซนติเมตร สภาพ ค่อนข้างสมบูรณ์	แนวอาคาร หมายเลข 5
44	ตะกั่ว	<u>แผ่นตะกั่ว</u> รูปวงกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 21 เซนติเมตร	บริเวณพื้นที่กริด 61ค
45	ดินเผา	<u>ตราประทับดินเผา</u> รูปวงกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 - 3.5 เซนติเมตร จำนวน 3 ชิ้น	ทางเดินหมายเลข 1
46	ดินเผา	<u>ภาชนะทรงกระปุก</u> ขนาดเล็ก จำนวน 2 ใบ	แนวทางเดินหมายเลข 1(กริด 53ฉ)
47	ดินเผา	<u>ชิ้นส่วนประดับสถาปัตยกรรม</u> แผ่นดินเผาเนื้อแกร่ง แหล่ง เตาแม่น้ำน้อย รูปเทพพนม	บริเวณพื้นที่กริด 61จ
48	สำริด	<u>ทับทรวง</u> รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ขนาดยาวด้านละ 4.5 ซม. มีการตกแต่งเป็นลวดลาย	แนวกำแพง หมายเลข 1

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประดิษฐ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีจำนวนที่ 1

- ภาพที่ 0 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 1 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 2 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 3 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 4 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 5 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 6 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 7 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 8 แนวกำแพงด้านตะวันออก
- ภาพที่ 9 แนวกำแพงด้านตะวันออก
- ภาพที่ 10 สภาพผังดินหลุมขุดค้นที่ 1
- ภาพที่ 11 สภาพผังดินหลุมขุดค้นที่ 1
- ภาพที่ 12 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 13 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 1,2 0 - 30 CM.DT
- ภาพที่ 14 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 3 30 - 40 CM.DT
- ภาพที่ 15 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 4 40 - 50 CM.DT
- ภาพที่ 16 ภาพขณะดินเผาที่พบในหลุมขุดค้น
- ภาพที่ 17 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 5 50 - 60 CM.DT
- ภาพที่ 18 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 6 60 - 70 CM.DT
- ภาพที่ 19 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 7 70 - 80 CM.DT
- ภาพที่ 20 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 7 70 - 80 CM.DT
- ภาพที่ 21 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 8 80 - 90 CM.DT
- ภาพที่ 22 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 9 90 - 100 CM.DT
- ภาพที่ 23 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 10 100 - 110 CM.DT
- ภาพที่ 24 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 11 110 - 120 CM.DT
- ภาพที่ 25 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 12 120 - 130 CM.DT
- ภาพที่ 26 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 13 130 - 140 CM.DT
- ภาพที่ 27 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 14 140 - 150 CM.DT
- ภาพที่ 28 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 15 150 - 160 CM.DT
- ภาพที่ 29 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 16 160 - 170 CM.DT
- ภาพที่ 30 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 17 170 - 180 CM.DT

- ภาพที่ 31 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 18 180 - 190 CM.DT
ภาพที่ 32 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 19 190 - 200 CM.DT
ภาพที่ 33 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 20 200 - 210 CM.DT
ภาพที่ 34 ขณะทำการขุดค้น
ภาพที่ 35 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับ 21 210 - 220-CM.DT
ภาพที่ 36 ขณะทำการขุดแต่ง
ภาพที่ 37 ขณะทำการขุดแต่ง

ฟิล์มสีม้วนที่ 2

- ภาพที่ 0 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 22 220 - 230 CM.DT
ภาพที่ 1 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 23 230 - 240 CM.DT
ภาพที่ 2 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 24 240 - 250 CM.DT
ภาพที่ 3 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 25 250 - 260 CM.DT
ภาพที่ 4 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 26 260 - 270 CM.DT
ภาพที่ 5 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 27 270 - 280 CM.DT
ภาพที่ 6 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 28 280 - 290 CM.DT
ภาพที่ 7 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 29 290 - 300 CM.DT
ภาพที่ 8 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 30 300 - 310 CM.DT
ภาพที่ 9 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 31 310 - 320 CM.DT
ภาพที่ 10 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 32 320 - 330 CM.DT
ภาพที่ 11 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 33 330 - 340 CM.DT
ภาพที่ 12 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 34 340 - 350 CM.DT
ภาพที่ 13 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 35 350 - 360 CM.DT
ภาพที่ 14 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 36 360 - 370 CM.DT
ภาพที่ 15 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 37 370 - 380 CM.DT
ภาพที่ 16 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 38 380 - 390 CM.DT
ภาพที่ 17 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 39 390 - 400 CM.DT
ภาพที่ 18 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 40 400 - 410 CM.DT
ภาพที่ 19 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 41 410 - 420 CM.DT
ภาพที่ 20 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับ 42 420 - 430 CM.DT
ภาพที่ 21 ขณะทำการขุดแต่ง
ภาพที่ 22 ขณะทำการขุดแต่ง
ภาพที่ 23 แนวกำแพงหมายเลข 4
ภาพที่ 24 พื้นที่ขุดตรวจหาแนวเสา
ภาพที่ 25 พื้นที่ขุดตรวจหาแนวเสา
ภาพที่ 26 แนวโบราณสถานติดกับกำแพงด้านตะวันออก
ภาพที่ 27 แนวอาคารหมายเลข 3
ภาพที่ 28 แนวอาคารหมายเลข 2
ภาพที่ 29 แนวอาคารหมายเลข 2
ภาพที่ 30 ขณะทำการขุดแต่ง

- ภาพที่ 31 แนวอาคารหมายเลข 1
- ภาพที่ 32 แนวอาคารหมายเลข 1
- ภาพที่ 33 แนวอาคารหมายเลข 4
- ภาพที่ 34 แนวอาคารหมายเลข 4
- ภาพที่ 35 แนวอาคารหมายเลข 4
- ภาพที่ 36 แนวอาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 37 แนวอาคารหมายเลข 3

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ค.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีม้วนที่ 3

- ภาพที่ 0 -
- ภาพที่ 1 แนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 2 อาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 3 อาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 4 อาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 5 อาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 6 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 7 แนวท่อน้ำหมายเลข 2
- ภาพที่ 8 แนวท่อน้ำหมายเลข 2
- ภาพที่ 9 กำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 10 แนวทางเดินกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 11 แนวกำแพงหมายเลข 1 ถูกตัดด้วยท่อหมักปุ๋ย
- ภาพที่ 12 ขณะทำการขุดแต่ง
- ภาพที่ 13 แนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 14 แนวทางเดินหมายเลข 2 ตัดกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 15 แนวทางเดินหมายเลข 2
- ภาพที่ 16 หัวมุมกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 17 หัวมุมกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 18 แนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 19 แนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 20 แนวกำแพงหมายเลข 1 และอาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 21 แนวอาคารหมายเลข 3
- ภาพที่ 22 แนวรางน้ำและท่อน้ำหมายเลข 3
- ภาพที่ 23 โบราณวัตถุที่พบในการขุดแต่ง
- ภาพที่ 24 โบราณวัตถุที่พบในการขุดแต่ง
- ภาพที่ 25 โบราณวัตถุที่พบในการขุดแต่ง
- ภาพที่ 26 โบราณวัตถุที่พบในการขุดแต่ง
- ภาพที่ 27 อาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 28 แนวทางเดินหมายเลข 1
- ภาพที่ 29 แนวทางเดินหมายเลข 1
- ภาพที่ 30 ขุดแต่ง แนวกำแพงบูรณะ

ภาพที่ 31 ชุดแต่งแนวกำแพงบูรณะ

ภาพที่ 32 แนวทิมดาบด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 33 ขณะทำการขุดแต่ง

ภาพที่ 34 -

ภาพที่ 35 -

ภาพที่ 36 -

ภาพที่ 37 -

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง . ด.ประดูชัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีวันที่ 4

- ภาพที่ 0 ฉนังชั้นดินด้านทิศใต้ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 1 ฉนังชั้นดินด้านทิศเหนือ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 2 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 3 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันออก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 4 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันออก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 5 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 6 ฉนังชั้นดินด้านทิศใต้ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 7 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 8 ฉนังชั้นดินด้านทิศตะวันออก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 9 ฉนังชั้นดินด้านทิศเหนือ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 10 ฉนังชั้นดินด้านทิศใต้ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 11 สภาพหัวดิน หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 12 สภาพหัวดิน หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 13 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 1 0 - 30 CM.DT
ภาพที่ 14 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 2 30 - 40 CM.DT
ภาพที่ 15 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 3 40 - 50 CM.DT
ภาพที่ 16 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 4 50 - 60 CM.DT
ภาพที่ 17 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 5 60 - 70 CM.DT
ภาพที่ 18 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 6 70 - 80 CM.DT
ภาพที่ 19 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 7 80 - 90 CM.DT
ภาพที่ 20 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 8 90 - 100 CM.DT
ภาพที่ 21 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 9 100 - 110 CM.DT
ภาพที่ 22 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 10 110 - 120 CM.DT
ภาพที่ 23 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 11 120 - 130 CM.DT
ภาพที่ 24 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 12 130 - 140 CM.DT
ภาพที่ 25 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 12 130 - 140 CM.DT
ภาพที่ 26 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 13 140 - 150 CM.DT
ภาพที่ 27 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 14 150 - 160 CM.DT
ภาพที่ 28 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 15 160 - 170 CM.DT
ภาพที่ 29 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 16 170 - 180 CM.DT
ภาพที่ 30 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 17 180 - 190 CM.DT

- ภาพที่ 31 แนวทางเดินหมายเลข 1
ภาพที่ 32 แนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 33 อาคารหมายเลข 3
ภาพที่ 34 พื้นที่ขุดแต่งด้านทิศเหนือ
ภาพที่ 35 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 18 190 - 200 CM.DT
ภาพที่ 36 แนวพื้นอิฐในหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 18
ภาพที่ 37 แนวพื้นอิฐในหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 18

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง, ด.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีม้วนที่ 5

ภาพที่ 0	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 1	0 - 30 CM.DT
ภาพที่ 1	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 2	30 - 40 CM.DT
ภาพที่ 2	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 3	40 - 50 CM.DT
ภาพที่ 3	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 4	50 - 60 CM.DT
ภาพที่ 4	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 5	60 - 70 CM.DT
ภาพที่ 5	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 6	70 - 80 CM.DT
ภาพที่ 6	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 7	80 - 90 CM.DT
ภาพที่ 7	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 8	90 - 100 CM.DT
ภาพที่ 8	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 9	100 - 110 CM.DT
ภาพที่ 9	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 10	110 - 120 CM.DT
ภาพที่ 10	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 11	120 - 130 CM.DT
ภาพที่ 11	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 12	130 - 140 CM.DT
ภาพที่ 12	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 13	140 - 150 CM.DT
ภาพที่ 13	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 14	150 - 160 CM.DT
ภาพที่ 14	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 15	160 - 170 CM.DT
ภาพที่ 15	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 16	170 - 180 CM.DT
ภาพที่ 16	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 17	180 - 190 CM.DT
ภาพที่ 17	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 18	190 - 200 CM.DT
ภาพที่ 18	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 18	190 - 200 CM.DT
ภาพที่ 19	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 19	200 - 210 CM.DT
ภาพที่ 20	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 20	210 - 220 CM.DT
ภาพที่ 21	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 21	220 - 230 CM.DT
ภาพที่ 22	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 22	230 - 240 CM.DT
ภาพที่ 23	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 23	240 - 250 CM.DT
ภาพที่ 24	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 23	240 - 250 CM.DT
ภาพที่ 25	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 24	250 - 260 CM.DT
ภาพที่ 26	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 25	260 - 270 CM.DT
ภาพที่ 27	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 26	270 - 280 CM.DT
ภาพที่ 28	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 27	280 - 290 CM.DT
ภาพที่ 29	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 28	290 - 300 CM.DT
ภาพที่ 30	หลุมขุดค้นที่ 2	ระดับที่ 29	300 - 310 CM.DT

- ภาพที่ 31 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 29 . 300 - 310 CM.DT
ภาพที่ 32 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 30 310 - 320 CM.DT
ภาพที่ 33 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 31 320 - 330 CM.DT
ภาพที่ 34 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 32 330 - 340 CM.DT
ภาพที่ 35 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 33 340 - 350 CM.DT
ภาพที่ 36 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 34 350 - 360 CM.DT
ภาพที่ 37 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 35 360 - 370 CM.DT

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีวันที่ 6

ภาพที่ 0 -

ภาพที่ 1 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 37 380 - 390 CM.DT

ภาพที่ 2 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 38 390 - 400 CM.DT

ภาพที่ 3 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 39 400 - 410 CM.DT

ภาพที่ 4 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 40 410 - 420 CM.DT

ภาพที่ 5 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 41 420 - 430 CM.DT

ภาพที่ 6 หลุมขยายหลุมขุดคันที่ 1 ระดับที่ 42 430 - 440 CM.DT

ภาพที่ 7 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 8 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 9 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 10 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 11 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศเหนือ

ภาพที่ 12 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศใต้

ภาพที่ 13 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศใต้

ภาพที่ 14 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันตก

ภาพที่ 15 ผนังชั้นดินหลุมขยายหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันตก

ภาพที่ 16 ผนังชั้นดินหลุมขุดคันที่ 2 ด้านทิศตะวันตก

ภาพที่ 17 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 18 กระจบอกปืนใหญ่

ภาพที่ 19 กระจบอกปืนใหญ่

ภาพที่ 20 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 21 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 22 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 23 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 24 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 25 ขณะทำการขุดตรวจ

ภาพที่ 26 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 27 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 28 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 29 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

ภาพที่ 30 ขุดตรวจบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

- ภาพที่ 31 ขณะถางหญ้าและทำความสะอาดบริเวณโบราณสถาน
- ภาพที่ 32 ขณะถางหญ้าและทำความสะอาดบริเวณโบราณสถาน
- ภาพที่ 33 บริเวณแนวทางเดินหมายเลข 1
- ภาพที่ 34 แนวกำแพงบูรณะ
- ภาพที่ 35 แนวทางเดินหมายเลข 1
- ภาพที่ 36 -
- ภาพที่ 37 -

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประดิษฐ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีวันที่ 7

- ภาพที่ 0 -
- ภาพที่ 1 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 2 พื้นที่การขุดแต่งด้านทิศตะวันออก หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 3 พื้นที่การขุดแต่งด้านทิศตะวันออก หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 4 แนวทางเดินหมายเลข หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 5 พื้นที่การขุดแต่งด้านทิศเหนือ หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 6 แนวทางเดินด้านนอกกำแพงพระราชวังด้านเหนือ
- ภาพที่ 7 การทำฝั้งหลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 8 -
- ภาพที่ 9 -
- ภาพที่ 10 -
- ภาพที่ 11 -
- ภาพที่ 12 -
- ภาพที่ 13 -
- ภาพที่ 14 -
- ภาพที่ 15 -
- ภาพที่ 16 แนวกำแพงหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 17 แนวกำแพงหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 18 แนวกำแพงหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 19 อาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 20 พื้นอาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 21 แนวอาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 22 แนวอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 23 พื้นอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 24 แนวอาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 25 แนวท่อน้ำหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 26 แนวรางน้ำค่อเนื่องจากท่อน้ำหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 27 แนวอาคารหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 28 แนวกำแพงหมายเลข 1 ด้านใต้ทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 29 แนวกำแพงหมายเลข 1 ด้านใต้ทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 30 แนวอาคารหมายเลข 3

- ภาพที่ 31 แนวอาคารหมายเลข 2
ภาพที่ 32 แนวทางเดินหมายเลข 3
ภาพที่ 33 แนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 34 แนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 35 แนวอาคารหมายเลข 3
ภาพที่ 36 -
ภาพที่ 37 แนวอาคารหมายเลข 3

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ค.ประดิษฐ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสีม้วนที่ 8

- ภาพที่ 0 -
- ภาพที่ 1 แนวทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 2 การเรียงอิฐบริเวณแนวทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 3 การเรียงอิฐบริเวณแนวทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 4 แนวทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 5 แนวทางเดินหมายเลข 3
- ภาพที่ 6 แนวอิฐหมายเลข 1
- ภาพที่ 7 แนวอิฐหมายเลข 1
- ภาพที่ 8 แนวอิฐหมายเลข 1
- ภาพที่ 9 แนวท่อน้ำ
- ภาพที่ 10 แนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 11 แนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 12 แนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 13 ซากโบราณสถาน ?
- ภาพที่ 14 แนวอิฐด้านใต้แนวท่อน้ำ
- ภาพที่ 15 อาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 16 อาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 17 อาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 18 แนวรางน้ำรอบอาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 19 พื้นอาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 20 รางน้ำรอบอาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 21 จุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 2
- ภาพที่ 22 จุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 2
- ภาพที่ 23 พื้นทางเดินหมายเลข 1
- ภาพที่ 24 แนวกำแพงหมายเลข 3
- ภาพที่ 25 แนวกำแพงหมายเลข 3
- ภาพที่ 26 แนวกำแพงหมายเลข 1 ติดกับแนวกำแพงหมายเลข 3
- ภาพที่ 27 แนวกำแพงหมายเลข 1 ติดกับแนวบูรณะ
- ภาพที่ 28 ประตูบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 29 ประตูบริเวณแนวกำแพงหมายเลข 1

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประตู่ชัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสไลด์มีวันที่ 1

- ภาพที่ 1 สภาพก่อนการขุดแต่ง ด้านแนวกำแพงบูรณะ
- ภาพที่ 2 ขณะขุดแต่งสภาพทั่วไป
- ภาพที่ 3 ขณะขุดตรวจหาแนวเสาด้านทิศตะวันออก
- ภาพที่ 4 ขณะขุดตรวจหาแนวเสาด้านทิศตะวันออก
- ภาพที่ 5 ขณะขุดแต่งแนวกำแพงบูรณะด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 6 ขณะขุดแต่งแนวกำแพงบูรณะด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 7 ขณะขุดแต่งแนวกำแพงบูรณะด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 8 ขณะขุดแต่งแนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 9 ขณะขุดแต่งแนวกำแพงหมายเลข 1
- ภาพที่ 10 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 11 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 12 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 13 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 2
- ภาพที่ 14 ขณะขุดแต่งแนวอาคารหมายเลข 5
- ภาพที่ 15 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 16 ขณะขุดแต่งแนวท่อน้ำหมายเลข 1
- ภาพที่ 17 ขณะขุดแนวท่อน้ำหมายเลข 2
- ภาพที่ 18 ขณะขุดแนวท่อน้ำหมายเลข 2
- ภาพที่ 19 กำแพงหมายเลข 4 ขณะขุดแต่ง
- ภาพที่ 20 ขณะขุดแต่งหัวเม็ดกำแพงด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 21 ขณะขุดแต่งหัวเม็ดกำแพงด้านทิศเหนือ
- ภาพที่ 22 ซากโบราณสถาน ?
- ภาพที่ 23 ขณะขุดแต่งหาแนวเสากำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก
- ภาพที่ 24 ขณะขุดแต่งหาแนวเสากำแพงพระราชวังด้านทิศตะวันออก

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสไลด์ม้วนที่ 2

ภาพที่ 1	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 4	40 - 50 CM.DT
ภาพที่ 2	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 5	50 - 60 CM.DT
ภาพที่ 3	ภาชนะดินเผาในหลุมขุดค้นที่ 1		
ภาพที่ 4	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 6	60 - 70 CM.DT
ภาพที่ 5	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 7	70 - 80 CM.DT
ภาพที่ 6	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 8	80 - 90 CM.DT
ภาพที่ 7	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 9	90 - 100 CM.DT
ภาพที่ 8	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 10	100 - 110 CM.DT
ภาพที่ 9	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 11	110 - 120 CM.DT
ภาพที่ 10	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 12	120 - 130 CM.DT
ภาพที่ 11	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 13	130 - 140 CM.DT
ภาพที่ 12	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 14	140 - 150 CM.DT
ภาพที่ 13	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 15	150 - 160 CM.DT
ภาพที่ 14	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 16	160 - 170 CM.DT
ภาพที่ 15	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 22	220 - 230 CM.DT
ภาพที่ 16	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 23	230 - 240 CM.DT
ภาพที่ 17	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 24	240 - 250 CM.DT
ภาพที่ 18	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 25	250 - 260 CM.DT
ภาพที่ 19	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 26	260 - 270 CM.DT
ภาพที่ 20	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 27	270 - 280 CM.DT
ภาพที่ 21	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 28	280 - 290 CM.DT
ภาพที่ 22	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 29	290 - 300 CM.DT
ภาพที่ 23	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 30	300 - 310 CM.DT
ภาพที่ 24	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 31	310 - 320 CM.DT
ภาพที่ 25	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 32	320 - 330 CM.DT
ภาพที่ 26	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 33	330 - 340 CM.DT
ภาพที่ 27	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 34	340 - 350 CM.DT
ภาพที่ 28	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 35	350 - 360 CM.DT
ภาพที่ 29	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 36	360 - 370 CM.DT
ภาพที่ 30	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 37	370 - 380 CM.DT
ภาพที่ 31	หลุมขุดค้นที่ 1	ระดับที่ 38	380 - 390 CM.DT

- ภาพที่ 32 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับที่ 39 390 - 400 CM.DT
ภาพที่ 33 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับที่ 40 400 - 410 CM.DT
ภาพที่ 34 หลุมขุดค้นที่ 1 ระดับที่ 41 410 - 420 CM.DT
ภาพที่ 35 ผนังชั้นดินธรรมชาติด้านทิศเหนือ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 36 ผนังชั้นดินธรรมชาติด้านทิศใต้ หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 37 ผนังชั้นดินธรรมชาติด้านทิศตะวันออก หลุมขุดค้นที่ 1
ภาพที่ 38 ผนังชั้นดินธรรมชาติด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 1

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ด.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสไลด์มีวนที่ 3

- ภาพที่ 1 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับผิวหน้าดิน
- ภาพที่ 2 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 1 0 - 30 CM.DT
- ภาพที่ 3 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 2 30 - 40 CM.DT
- ภาพที่ 4 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 3 40 - 50 CM.DT
- ภาพที่ 5 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 4 50 - 60 CM.DT
- ภาพที่ 6 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 5 60 - 70 CM.DT
- ภาพที่ 7 หลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 18 190 - 200 CM.DT
- ภาพที่ 8 ชั้นอิฐในหลุมขุดค้นที่ 2
- ภาพที่ 9 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 1 0 - 30 CM.DT
- ภาพที่ 10 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 2 30 - 40 CM.DT
- ภาพที่ 11 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 3 40 - 50 CM.DT
- ภาพที่ 12 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 4 50 - 60 CM.DT
- ภาพที่ 13 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 5 60 - 70 CM.DT
- ภาพที่ 14 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 6 70 - 80 CM.DT
- ภาพที่ 15 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 7 80 - 90 CM.DT
- ภาพที่ 16 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 8 90 - 100 CM.DT
- ภาพที่ 17 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 9 100 - 110 CM.DT
- ภาพที่ 18 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 10 110 - 120 CM.DT
- ภาพที่ 19 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 11 120 - 130 CM.DT
- ภาพที่ 20 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 12 130 - 140 CM.DT
- ภาพที่ 21 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 13 140 - 150 CM.DT
- ภาพที่ 22 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 14 150 - 160 CM.DT
- ภาพที่ 23 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 15 160 - 170 CM.DT
- ภาพที่ 24 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 16 170 - 180 CM.DT
- ภาพที่ 25 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 17 180 - 190 CM.DT
- ภาพที่ 26 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 18 190 - 200 CM.DT
- ภาพที่ 27 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 19 200 - 210 CM.DT
- ภาพที่ 28 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 20 210 - 220 CM.DT
- ภาพที่ 29 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 22 220 - 230 CM.DT
- ภาพที่ 30 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 23 230 - 240 CM.DT
- ภาพที่ 31 หลุมขยายหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 24 240 - 250 CM.DT

- ภาพที่ 32 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 25 250 - 260 CM.DT
ภาพที่ 33 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 26 260 - 270 CM.DT
ภาพที่ 34 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 27 270 - 280 CM.DT
ภาพที่ 35 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 28 280 - 290 CM.DT
ภาพที่ 36 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 29 290 - 300 CM.DT
ภาพที่ 37 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 30 300 - 310 CM.DT
ภาพที่ 38 หลุมขยายหลุมชุดคันที่ 2 ระดับที่ 31 310 - 320 CM.DT

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประจักษ์ อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสไลด์ม้วนที่ 4

- ภาพที่ 1 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 31 320 - 330 CM.DT
ภาพที่ 2 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 32 330 - 340 CM.DT
ภาพที่ 3 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 33 340 - 350 CM.DT
ภาพที่ 4 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 34 350 - 360 CM.DT
ภาพที่ 5 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 35 360 - 370 CM.DT
ภาพที่ 6 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 37 370 - 380 CM.DT
ภาพที่ 7 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 39 380 - 390 CM.DT
ภาพที่ 8 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 40 390 - 400 CM.DT
ภาพที่ 9 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 41 400 - 410 CM.DT
ภาพที่ 10 หลุมขบยหลุมขุดค้นที่ 2 ระดับที่ 42 410 - 420 CM.DT
ภาพที่ 11 ผนังชั้นดินด้านทิศตะวันออก หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 12 ผนังชั้นดินด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 13 ผนังชั้นดินด้านทิศตะวันตก หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 14 ผนังชั้นดินด้านทิศใต้ หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 15 ผนังชั้นดินด้านทิศเหนือ หลุมขุดค้นที่ 2
ภาพที่ 16 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 17 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 18 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 19 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 20 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 21 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1
ภาพที่ 22 ขุดตรวจแนวกำแพงหมายเลข 1

งานอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังหลวง ต.ประตู่ชัย อ.พระนครศรีอยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา
ฟิล์มสไลด์ม้วนที่ 5

- ภาพที่ 1 ขณะทำความสะอาด
- ภาพที่ 2 ขณะทำความสะอาด
- ภาพที่ 3 ขณะทำความสะอาด
- ภาพที่ 4 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 5 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 6 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 7 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 8 แนวทางเดินหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 9 แนวทางเดินหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 10 แนวทางเดินหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 11 แนวทางเดินหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 12 แนวทางเดินหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 13 แนวทางเดินหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 14 อาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 15 อาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 16 อาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 17 อาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 18 อาคารหมายเลข 1 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 19 อาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 20 อาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 21 อาคารหมายเลข 2 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 22 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 23 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 24 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 25 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 26 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 27 อาคารหมายเลข 3 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 28 อาคารหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 29 อาคารหมายเลข 4 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 30 อาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง
- ภาพที่ 31 อาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 32 อาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 33 แนวรังก้าน้ำรอบอาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 34 แนวรังก้าน้ำรอบอาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 35 แนวรังก้าน้ำรอบอาคารหมายเลข 5 หลังการขุดแต่ง

ภาพที่ 32 พื้นที่หลังการขุดแต่งด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 33 พื้นที่หลังการขุดแต่งด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 34 พื้นที่หลังการขุดแต่งด้านทิศตะวันออก

ภาพที่ 35 พื้นที่หลังการขุดแต่งด้านทิศตะวันออก